25-8. N 152.

152 I 164
169

Nº 4853
UNIVERSIDAD Y PROV.
BIBLIOTECA.
DE ZARAGOZA.

27.4°

ARNOLDI de noũa uilla Auicenna.

ROGATV plurimorũ inopũ
nũmorum egentium appote-
cas refutantium occaſione il-
la.quia neceſſaria ibidẽ ad cor
pus egrũ ſpectãtia ſũt cara ſim
plicia & compoſita nummiſq;
plurimis comparanda.ſed ad præſens mens mea
non ſe diuertit ſed ad ea quæ in priuatis locis or-
tis ſiluis ac pratis ĩueniuntur. quorum præſentia
corpus humanum egrum ſeu neutrum ad cor-
pus ſanum reduci poterit teſtanti ſolerti medico
Arnoldi de noua uilla ſic inquiente in amphoriſ
mis ſuis. Cum quis poterit mederi ſimplicibus
fruſtra & doloſe medicamina compoſita querit
ille. Ait etiam Auicenna ſecundo. li.ca.4. Medi-
cine ſimplices habent operationes uel es & perti-
culares. Et cum pœnes corpus humanum plures
concurrunt actus: ſcilicet circa perfectæ ſanum
actus conſeruatiuus neceſſarius ẽ circa ſenſibili-
ter leſum actus curiatius inducendus eſt circa ue
ro inſenſibiliter leſum actus præſeruatiuus ſeu
reſumptiuus neceſſarius eſt. Cum ergo cor-
pus egrum actum curiatiuum requirat ſeu pra-

cticū. Ob id preſēs opuſculū ſuā ſūpſit denomi-
nationē. Aggregator practicꝰ de ſimplicibꝰ ĩ quo
quis hominū ſibiipſi ſubuenire poterit paucis de
ductis expenſis aduerſus quālibet egritudinē cor
pꝰ hūanū a uertice capitis ad plātas pedū ab ĩtra
corpꝰ focaſq; affligētē iuxta tenorē plurioꝝ ſoler
tiū medicoꝝ de ſimplicibꝰ cōfuſe tractātiū quoꝝ
dicta ad practicā expertā ſūt redacta. utputa ſūt.
Auicēna prīceps ſcd̄o ſuo libro de ſimplicibꝰ. nec
nō Serapio de ſimplicibꝰ. ſimiliter Pādecta & Pla
tearius &c. Oīs ergo cōfuſio nouerca exiſtit uerita
tis q̄ ad p̄ſēs refutatꝰ. cū oīa q̄ a primeua origine
ꝓceſſerūt ratiōe: ordine & numero formata ſūt. &
ſic cognoſci habet. Boetiꝰ ĩ ariſmetrica ſua. Diuidi
tur ergo p̄ſēs liber ĩ ſeptē particulas. In prĩa parti-
cula tractat de uirtutibꝰ herbaꝝ ad appotecā ſpe
ctātiū ĩ modū antidotoꝝ diſpēſāſatarū. In ſcd̄a
particula innuit de ſimplicibꝰ laxatiuis & linitiuis
ſeu lubricatiuis ſuperioribꝰ auditoris prīe particu
le deſeruientibꝰ. In tertia particula detegitꝰ de ſim
plicibꝰ cōfortatiuis ſeu ſpeciebꝰ aromaticis. In q̄r
ta particula delucidat de fructibꝰ & ſeminibus &
radicibus. n quinta particula de gummis & eis ſi
milibus. In ſexta particula de generibus ſalis & mi
neris & lapidibus. In ſeptima particula & ultīa cō
ſiderat de aīalibus & ꝓuenīētibus ab eis quæ oīa
ad practicā p̄ſentis operis deſeruire habēt.

PONDVS MEDICINALE in figuris ſic cogno
ſcens. ℥.i. ideſt uncia una. ℥.ß. ideſt uncia me-
dia. ʒ.i. ideſt dragma una. ʒ.ß. ideſt dragma media
℈.i. ideſt ſcropulus unus ℈.ß. ideſt ſcropulus me-
diꝰ. m.i. idē mãipulus unꝰ. m.ß. id ē mãipulus me
dius. Ana. ideſt de quolibet æqualiter lb̄.i. ideſt li
bra una. lb̄.ß. ideſt libra media. Et. ℥.i. facit duos
lotones. Et. ℥.ß. unū lotonē. Et dragma una ideſt
quarta pars unius lotonis. Et. ℈. ideſt tertia pars
unius dragme

CAPITVLA HERBARVM SECVNDVM ORDINEM ALPHABETI.

Ca. p̄mū de abſintheo.
Secūdū de Abrotano.
Tertium de altea.
Quartum de Acoro.
Quītum de Acetoſa.
Sextum de Arimonia.
Septimum de Alleo.
Octauū de Alkakēge.
ix. de ameos uel athana
ſia.
Decimum de Aneto.
Vndecimum de Apio.
Duodecimū. de arthe-
miſia. xiii. de Ariſtolo-
gia longa. xiiii. de Ariſto
logia rotun.
xv. de Aſarabacca.
xvi. de Atriplice.
xvii. de Aarō uel iaron.
xviii. de Auriculo muris
xix. de Arnogloſa.
xx. de Ambroſiana.
xxi. de Affodillo.
xxii. de Agnocaſto.
xxiii. de Boragine.
xxiiii. de Bulgloſſa.
xxv. de Bethonica.
xxvi. de Branca urſina.

xxyii.de Bleta.
xxyiii.de Burſa paſtoris.
xxix.de Berberis.
xxx.de Baſelicone.
xxxi.de Brionia.
xxxii.de Cicorea.
xxxiii.de Calamento.
xxxiiii.de Centaurea.
xxxy.de Cartamo:
xxxyi.de Cinogloſa.
xxxyii.de Camomilla.
xxxyiii.de Camepitheos:
xxxix.de Capillis ueneris
xl.de Cepis.
xli.de Coriandro.
xlii.de Cuſcute:
xliii.de Cipero.
xliiii.de Celidonia.
xly.de Cathapucia.
xlyi.de Cucumere:
xlyii.de Calamo aromatico agreſti.
xlyiii.de Canapo.
xlix.de Daucoretico.
L.de Diptamo.
Li.de Eſula minore.
Lii.de Endiuia.
Liii.de Eupatorio.
Liiii.de Enula cãpana.
Ly.de Epatica.
Lyi.de Ellebor albo.
Lyii.de Ellebor nigro.
Lyiii.de Ebulo.
Lix.de Edera terreſtri.
Lx.de Edera arborea.
Lxi.de Fumoterre.
Lxii.de Feniculo.
Lxiii.de Fragaria.
Lxiiii.de Fraxino.
Lxy.de Granis ſolis.
Lxyi.de Galletrico.
Lxyii.de Garioffilata.
Lxyiii.de Genciana.
Lxix.de Geneſta.
Lxx.de Gramine.
Lxxi.de Hermodatulo.
Lxxii.de Iuſquiamo.
Lxxiii.de Iſopo.
Lxxiiii.de Ireos.
Lxxy.de Iuniperis.
Lxxyi.de Iringi.
Lxxyii.de Lilio.
Lxxyiii.de Lupulo.
Lxxix.de Lappacio acuto.
Lxxx.de Lactuca.
Lxxxi.de Leuiſtico.
Lxxxii.de Lauendula.
Lxxxiii.de Laureola.
Lxxxiiii.de Melliſſa.
Lxxxy.de Millefolio.
Lxxxyi.de Malua.
Lxxxyii.de Menta.
Lxxxyiii.de Melliloto.
Lxxxix.de Matricaria.
xc.de Maiorana.
xci.de Marubio.
xcii.de Moracelſi uel Morabacci.
xciii.de Mercuriali.
xciiii.de Mandragora:
xcy.de Naſtrucio ortulano.
xcyi.de Naſtrucio aquatico.
xcyii.de Nigella.
xcyiii.de Neufar.
xcix.de Origano.
c.de Piretro.
ci.de Pionia.
cii.de Petroſilino.
ciii.de Polipodio.
ciiii.de Paritaria.
cy.de Portulaca.
cyi.de Polegio.
cyii.de porro.
cyiii.de Pentaffilone.
cix.de Pinpinella.
cx.de Papauere.
cxi.de Populo.
cxii.de Paſtiaca ſilueſtri.
cxiii.de Paſtinaca domeſtica.
cxiiii.de Roſa.
cxy.de Raffano.
cxyi.de Radice.
cxyii.de Ruta.
cxyiii.de Roremarino.
cxix.de Rapa.
cxx.de Ribes.
cxxi.de Rubea tintura:
cxxii.de Solatro.
cxxiii.de Spinachia.
cxxiiii.de Siler montano.
cxxy.de Sinapi.

cxxyi. de Squinãto.
cxxyii. de Serpentaria.
cxxyiii. de Satrione.
cxxix. de Scicados citrino
cxxx. de ſcicados arabico.
cxxxi. de Spargo.
cxxxii. de Sauina.
cxxxiii. de Semperuiua.
cxxxiiii. de Squilla.
cxxxy. de Sanbuco.
cxxxyi. de Salice.
cxxxyii. de Saxifraga.
cxxxyiii. de Scolopendria
cxxxix. de Scabioſa.
cxl. de Saluia.
cxli. de Spica romana.
cxlii. de Spica celtica.
cxliii. de Serpillo.
cxliiii. de Taxo barbato.
cxly. de Tormentilla.
cxlyi. de Viola.
cxlyii. de Virga paſtoris.
cxlyiii. de Vrtica.
cxlix. de Valeriana.
cl. de Vſnea.
Finis.

ABSINTHEVM

asensio.

℄ Abſintheũ ẽ calidũ ĩ prĩo gradu & ſiccũ ĩ ſcđo & hẽt põticũ & amariſſimũ ſaporẽ. & debet colligi ĩ fine ueris & ĩ umbra exiccari & p ãnũ ſuaſ & ẽ multe efficacie. Abſintheũ hẽt oppoſitas ꝓprietates. ſ. laxatiuã. Laxat. n. ex caliditate & amaritudine. & hẽt ꝓprietatẽ cõſtrictiuã qa cõſtrĩgit ex groſſicie ſubſtãtie. & ſic abſin. cõtraria opaſ iõ non debet exhiberi niſi materia exiſtẽte digeſta ſic ſua caliditate diſſoluiſ. & põticitate ſua cõſtrĩgẽdo euacuaſ Abſintheũ enĩ fortiter apit opilatiões epatis & ſplenis. ꝓpterea curat morbos ex opilatiõe ꝓueniẽs ut ſũt ycte-

ricia ydrops notãter cũ ꝓueniãt ex cauſa frigida ut dicit Aui.ii.canone. prio. ꝗ.iii. uel.ʒ.ſ.de ſucco abſin.mãe bibite ꝑ decẽ dies cõtinuãdo ualde curat illas egretudines ſed apparet talis potꝰ abbominabilis iõ ualet ſibi miſceri zucrũ ſufficiẽs ꝓ dulcoratiõe. Vel buliãt abſin.ĩ ſero caprino miſcẽdo paꝝ zucri. uel fiat ſyropꝰ ex eo iſto mõ diſpẽſãdo Recipe extremitatũ abſin.m.ſ.florũ cẽtaureæ florũ uiolaꝝ florũ boraginis floꝝ tamariſti añ.ʒ.ii.radic. reupontici liquiricie añ.ʒ.i.uuaꝝ paſſularũ.ʒ.ſ.oĩa cõfũdãt & bulient ĩ aq̃ ad cõſumationẽ tertiæ partis.poſtea cola colatũ dulcoret cũ ſufficiẽti zucro & fiat ſiropꝰ de quo ſumat tepide mãe & ſero ꝓ q̃libet uice ĩ quãtitate medii ciphi.priꝰ ſumãt pillule de reubarbaro.& cõfortatiuũ diarodũ ab atis poſtremo. tẽ abſin. ualẽt ĩ alopicia.ſ.ĩ caſu capilloꝝ & ĩ tinea. R.de abſin.& de ſpica celtica de quolibet quãtũ placet & buliat cũ uino & ĩde fiat ablutio capitet. Valet ẽt ſuccꝰ abſin.cũ melle uel farina ordei mixtꝰ ad liuorẽ uel ad ueſtigia circa oculos uel alioꝝ locoꝝ ex ꝑcuſſiõe uel cõtuſiõe uenietia. Valet ſuccꝰ abſin.cũ puluere lũbricoꝝ mixtũ cũ paꝝ melle cõtra uermes.Itẽ ſuccꝰ abſin.oculo ĩpoſitꝰ ualet cõtra rubedinẽ eiꝰ & panuũ. tẽ uapor decoctiõis abſin. ex uino & aq̃ auri ĩmiſſus ualet cõtra ſorditatẽ & tinitũ eiꝰ. Et ſuccꝰ abſin: cũ oleo nucleoꝝ ꝑſiccoꝝ auri ĩmiſſus ĩterficit uermes. Itẽ uinũ decoctiõis abſin.cũ cortice citri ualet ĩ fetor oris ꝓueiẽte ex materia putrida ĩ ſtõacho peccãte. Valet ſuccꝰ abſin.cũ melle mixtꝰ ꝯtra ebrietatẽ. Valet ẽt abſin.cũ arthi.& oleo cõi coctũ fiat ĩde peſſariũ meſtruũ ꝓuocãdo

ABROTANVM

ſombriguei

Abrotanũ calidũ ẽ ĩ prĩo & ſiccũ ĩ ſcdo Auicẽna ualet ĩ alopocia & tinea ut ſupra dictũ ẽ de abſinti. Abrotani ualet ad accelerãdũ barbã & eiꝰ ortũ iſto mõ. Recipe ſuccũ abrotani cũ oleo anetino uel oleo de ſquinãto miſcẽdo de quo lineat barba uel aliꝰ locꝰ depilatus. Itẽ decoctio abrotani.& yſopi cũ liqricia bulienda ĩ aq̃ cũ zucro penidii dulcorãdo multũ ualet ad diſcraſima pectoris ex cauſa frigida ab ĩtra ſumendo. Sed ab extra liniatur minera pectoris cum Butiro menſis May. uel cum unguento dialteæ pro maiori molificatione humorũ pec-

cancium in pectore poſtea ſumantur pillule de agarico
ꝑeuacuatione materierũ peccãtiũ per ductuum comu⁄
niũ. deinde ſuma diapenidiũ uel diayris ſalomnnis. pro
cõfottariuo. Itẽ abrotanũ ualet cõtra uermes & lumbri⁄
cos & alcarides. Recipe abrotanũ cõtriti & pulueres ludi
norũ añ. õ;. ʒ. miſce cũ felle alicui⁹ animalis & oleo de ab
ſin. & fiat linimẽtũ ſnpra ĩteſtina. Idẽ ualet ſuccus abro
tani & abſin. cũ lactæ bibẽdo. Itẽ ſuccus abrotani mixtus
cũ mirra in modum peſſary applicatus educit mẽſtrua
ſecũdinam & fœtum mortuum eicit & clauſam uuluã
aperit & flecmatica apoſtemata ibidẽ naſcentia ſanat.
Vel ſuffimigium. Recipe abrotanum ſaffine arthimeſie
añ. m. ii. polegii origani tenaceti añ. m. i. aſarebace apii.
añ. m. ʒ. confundanrur omnia & fiat ſuffumigium & po
tenter prouocat menſtrua. Item reſoluitura poſtemata
flecmatica & dure reſolutionis ſi miſceatur ſuccus abro
tani cum farina ordei uel melle & ſupponatur. Idem re⁄
mouet concuſſiones laterum. Item abro. fugat ueneno⁄
ſa animalia ſi ponitur in angulis domus. Vel cum aqua
decoctiõis eius domus uel cubile aſpergatur uel fiat fu
mus in domo de abro. Item abro. coctum in uino & bi⁄
bitum ualet contra uenenum. Et abro. cõtuſum cum ſa⁄
le & oleo communi & pulſus manum & pedum ĩde un
gantur. febriẽtis autem peroriſmi aufert rigorem. Item
abro. coctum cum apio in uino & parum dulcoratum
cum zucẽro ſtranguriam ſoluit & lapidem frangit. Et
quando caput inungitur cum abro. contuſo cum oleo.
ualet uertigini & ſcotomie.

ALTEA

¶ Altea calida & ſicca cũ æq̃litate. opatio & pro⁄
prietas ipſi⁹ ẽ lenificare & maturare & mollificare
& reſoluere & abſtergere. Semẽ & radix ſunt maio
ris efficacie. notanter radix uiridis. Decoctio radi
cis alteæ & ſemĩs ei⁹ cũ abrotão & uino potata ua
let ſtrãgurie & lampadi & ſupfluitatib⁹ crudis &
ſciatice & ulcerib⁹ neruoꝝ. Et qñ radix alteæ deco
qtur ĩ aceto cũ piretro & paꝝ maſtice & fiat inde
ablutio oris tepide ſumẽdo ualet & cõtra dolorẽ

détiũ. Itẽ ſemẽ alteæ coctũ cũ alleo & aceto & ĩde
liniat̃ morphea ĩ ſole eradicat̃ eã. Idẽ mixtũ cum
oleo & applicatũ morſui uenenoſo cõfert. Et ſimi
liter ualet ĩ punctura apũ. Itẽ qñ bibit̃ radix alteæ
cũ uino & aq̃ cũ paꝝ maſtice decocta curat inteſti
noꝝ & cõtuſiões neruoꝝ. Itẽ radix alteæ ualet apo
ſtematibꝰ calidis mamillaꝝ & apoſtematibꝰ ani &
tẽtõni neruoꝝ & apoſtẽatibꝰ duris & ſcrofulis &
ſoluit apoſtemata inflata tumorem ĩ palpebris &
glãdes aurium & ſedat dolorẽ iuncturaꝝ & ualet
ad extẽſionẽ neruoꝝ decocta cũ farina fenugreci
& farina ſeminis lini cũ ſepo aneti & termẽtĩa mi-
ſcẽdo. qa reſoluit & maturat & aperit apoſtemati
bꝰ. Idẽ mũdificat matricẽ & ſupfluitates partꝰ ſi ĩ
de fiãt peſſaria. Idẽ decoctio radicis alteæ & abro
tani cũ aceto & liniat̃ ſup alopiciã curat eã in ſole
exicãdo. Itẽ decoctio ſeminis alteæ & liq̃ricie & fi
cuũ facta cũ aq̃ dulcorata cũ zucaro albo ualet in
tuſſi ĩ cã frigida & facile excreare facit ſputũ. Et ꝓ
hibet ſputũ ſãguinis ſi addit̃ tragãtum. Idẽ ualet
cõtra ſitĩ & adorẽ urine. Et ualet ẽt ĩ pleureſim pe
ripulmõia tali mõ. Recipe radicũ alteæ ℥.i. liq̃ricia
õ ʒ.ſ. radicũ cicoreæ ordei ſeminũ q̃ttuuor frigido
rũ. ſeminis endiuie ſeminis portulace añ. ʒ.ii. floꝝ
uiolaꝝ uuaꝝ paſſularũ añ. õʒ.ſ. oĩa cõfundantur
& buliantur. Et exhibetur eo modo quo ſuperius
narratum eſt capitulo de abſintheo.

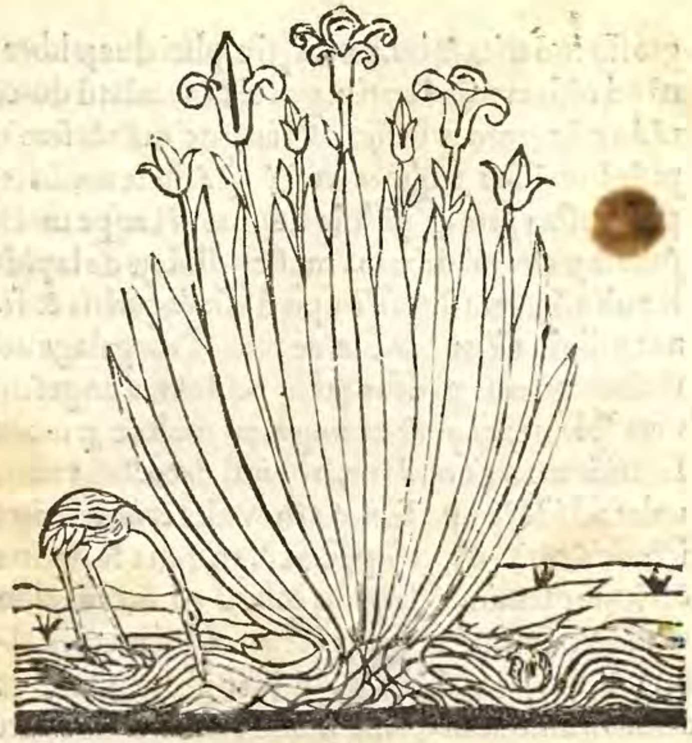

ACORVS

℄ Acorus calidus & ſiccꝰ ĩ ſecũdo. Habet uirtutẽ
diureticã diſſolutiuã. abſterſiuã & apitiuã. Acorꝰ
ergo ualet ad diſſoluãdũ duriciẽ ſplenis. & ualet
cõtra opilationem ſplenis & epatis ex cauſa frigi-
da proueniente iſto modo diſpenſando. R. radi-
cẽ acori cõquaſſati quartã lib. humectetur radix ĩ
aceto ad tres dies cui adde radicam reupõtici. ʒ.ii.
florum boraginis ſcolopẽdrie añ. m. ſ. ſeminis ani
ſi liquiricie añ. ʒ. ii. uuarum paſſularum. õʒ.ſ. oĩa

groſſo mō trita & bulita ī aq̄ ſimplici duaꝝ librarū ad cōſumatōnē tertiæ ꝑtis cola & colatū dulcorādo cū zucaro ꝙ ſufficit & fiat pot⁹ māe & ſero tepide ſumēdus ꝓ q̄libet uice ī quātitate mediū ciphi. Poſtea ſumāť pillule ut puta. Recipe maſſe pillulaꝝ de reubarbaro. maſſe pillulaꝝ de lapide lazuli añ.ʒ.ß.miſce cū ſirupo de ſcolopēdria & fiant pillule.vii.aut.ix.Deīde ſumāť diagalāge uel diaboraginatū ꝓ cōforiatiuo.poſtremo ungať minera ſplenis ac epatis cū unguēto dialteæ ꝓ mollificatiōe materie opilātis. Itē uinū decoctiōis acori ualet ad idē ſed nō febricitāti. Valet ēt acor⁹ cōtra ictericiā coct⁹ cū ſcolopēdria & endiuia & liqritia & q̄ttuor ſeminib⁹ frigidis colatū cū zucaro albo dulcoreť ſumať ut ſupra. Itē acor⁹ ualet cōtra albuginē ſeu pannū oculorū. Recipe ſucci acori & feniculi añ.ǒʒ.iii.lapidis calaminaris.ʒ.i.aloe patici thutie añ.ʒ.ß.terēda teräť ſubtiliſſime & buliāť paꝝ ꝓ īcorporatiōe & fiat colatura per annū quo utať ad oculos cū pēna guttatī applicādo. Itē ſuc c⁹ acori dať ī potu uel ei⁹ elixatura ꝓuocat urinā qa abſtergit & aperit.& ualet dolori lateris & pulmōis.& idē ualet morſib⁹ uenenoſis. Valet ēt ad dolorē matricis qñ fit eukaciſma id ē ſeſſio ſuper acorum.decoctum. Dicitur ꝙ quādo quis penes ſe geſtat acorum nunquam incurret fluxum ſanguinis uel ſpaſmum dicit pandecta.

ACETOSA

Acetoſa alia ē domeſtica alia ſilueſtris.nā frigida ē ī prīo & ſicca ī ſcđo. In ipſa ē ſtipticitas & aceto ſitas ſupat colerā.& acetoſe hūiditas ē laudabilis.Radix acetoſe cū aceto cocta cōfert ſcabiei ulceroſe & excoriatiōi unguis. Idē ualet cōtra morpheam & ſepiginē & ſimilib⁹ defedatiōib⁹ cutis:plurib⁹ uicib⁹ talia loca īungēdo. Poſtea ungāť talia loca ſcabioſa cū tali unguēto.Recipe ſucci acetoſe ǒʒ.ii.termētine.ǒʒ.ß.ſalis cōmūis.ʒ.i. miſce cū oleo

laurino & ſiat unguētū circa ignē īcorpando. Itē
acetoſa ualet cōtra ictericiā ex opilatiōe cauſata a
cā calida. Vnde decoquat᷑ acetoſa cū aq̄ endiuie
& cū quattuor ſeminibꝰ frigidis & īde potet᷑. Vel
coquat᷑ cū uino albo & ſubtili & hoc uinū bibat᷑
& ualet cōtra ictericiā & cā frigida. Et tale uinū di
cit᷑ ſedare nauſiā. Itē acetoſa ualet cōtra pūcturā
ſcorpiōis uel alteriꝰ animalis uenenoſi. Vnde di-
cit. Serapio & Auicēna ꝙ ſi qs comedat de aceto-
ſa uel bibat de eiꝰ decoctiōe & poſtea pūgit᷑ & ſcor
pione nō nocet ei pūctura & ita ualet cōtra uene-
nū. Itē aqua acetoſa mixta cū paꝝ triace ualet cō-
tra peſtilētiā. Vnde. Recipe aq̄ acetoſe. ℥. ſ. & ʒ. i.
triace & miſce & fiat hauſtꝰ q det᷑ tepide circa me
diū noctis deīde tegat᷑ paciēs ad ꝓuocationē ſu-
doris iſtud ꝓ experto habeat᷑. Itē acetoſa hēt ace-
toſitatē & ſtipticitatē māifeſtas ī ſuo ſapore a deo
ꝙ curat ulcera īteſtinoꝝ & ffuxū uētris. Et uirtꝰ ſe
minis eiꝰ ē fortior īſtrīgēdo uētrē. Valet etiā ī flu
xu emoroidarū ſuccꝰ acetoſe bibitus. & ualet etiā
ebrioſis. Itē fit ex acetoſa emplaſtrū ad ſcrophu-
las. Dicit᷑ ꝙ ſi eiꝰ radix ſuſpēditur ī collo habētis
ſcrophulas iuuet᷑ ab ea Auicēna. Valet etiā ſuccꝰ
eiꝰ uel decoctio acetoſe cū uino ꝓ dolore dētiū te
pide abluēdo os. Itē radix eiꝰ trita & bulita cū ui-
no ualet fluxui matricis & frangit lapidem in re
nibus. Idem ualet raſure inteſtinorum. Auicēna.

AGRIMONIA

❡ Agrimonia ē calida & ſicca ī ſecūdo. Decoctio
radicis eiꝰ cū ſaluia & ꝑmula ueris ꝓprie ſluſſelblo
mē cū uino ueteri ualet ad peraliſim. iſto mō ſiru
pū diſpenſando. Recipe radicē agrimonie ſaluie
præmule ueris añ. m. i. radicis pionie cathapucie
añ. m. ſ. caſtorie calebori cinamomi añ. ʒ. ii. con-
fundantur groſſo modo & buliantur cum uino
ueteri duarum librarum ad conſumationē tertiæ

partis cola colatū dulcorare cū ſufficiēti melle de ſpumato & fiat digeſtiuum de quo ſumat᷑ mane & ſero tepide ꝑ q̄libet uice in q̄titate medii ciphi quo ſirupo cōſūpto ſumāt᷑ ſequētes pillule ī ſero eundo dormitū. Recipe maſſe pillularꝝ de eufor/bio maſſe pillularꝝ feditarꝝ añ.ʒ.ſ. miſce cū ſirupo de ſticados & fiāt pillule.vii.aut.ix.poſtea ſuma/tur diacaſtorium uel diamuſci ꝓ cōfortatiuis mane & ſero aſſumēdo ungēdo etiā nuchā. id ē po/ſteriorē partē colli & loca paraliticata cū iſto un/guēto prius callefacto. Recipe ſucci agrimonie ſinapis pulpe ſeminis pionie añ.ʒ.i. caſtorei pire//tri añ.ʒ.ſ.croci.ʒ.ſ.cōterantur & miſceātur cū oleo decaſtoreo & parꝝ cere circa ignē ĩcorpādo & fiat unguētū molle. Itē ſuccus agrimonie clarificat᷑ in quo ībibatur parꝝ thucie puluerizate lento igne ī corporate & cū reſidētiā fecerit ualet frigide applicari oculis & clarificat eos. Itē ſuccus arimonie cū farina fenugreci & boliarmeni cū aſūgia porci miſcendo ualet contra dolorem & tumorem mēbrorū. Arimonia ſumpta ī cibis uel oleribus mixta cū bletibus & ſpinachia ualet ad dolorem uentris & ſplenis. Item agrimonia eſt diureticha ualde & uiridis trita & cum aqua acetoſe potata ualet ad antraces id eſt puſtulas malas & ad morſum ſerpentum & canis & hominis rabidi. Et ualet ſimiliter ab extra applicando.

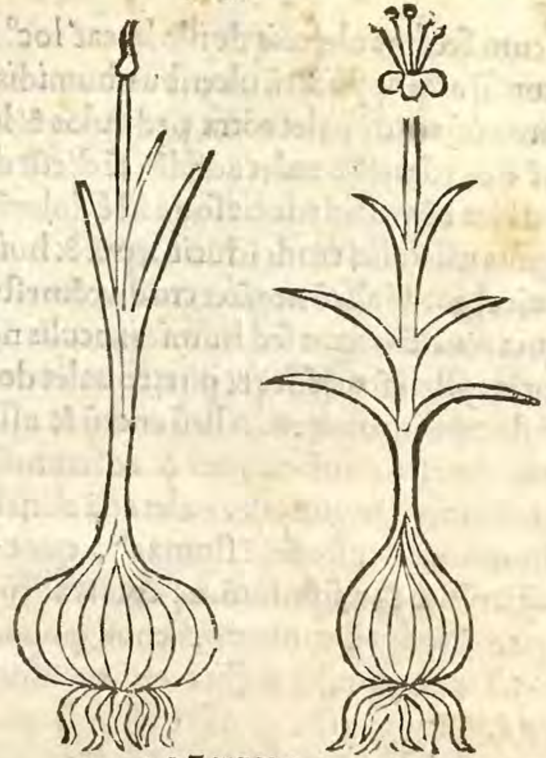

ALLEVM

❡Alleū ē plāta & ē duplex aliud ē domeſticū aliud ſil/ueſtre qđ ſcordiō dicit᷑. ē calefactiuū & exiccatiuū ī ter/tio uſq; ad quartum & ſilueſtre plus illo. unde de facili poteſt diſpōi ꝙ fiat uenenū & hoc illo mō. capiat᷑ ſemē allei & ſeminetur & ex illius allei ꝓducti ſemine iterꝝ ſe/minetur ex hoc fiat quinquies uel plures. tunc aleū po/ſterius productū erit uenenū q̄re alleū deplātari & nō ſeminari debet hoc fit cōmuniter ꝓpter cauſā.iā dictā li/cet ortulani eā ignorāt. Itē alleū cōfert alopicie ꝓueniēte exputrido hūore. Si miſceatur alleū cōtritū cū oleo lauri

luel cum fecibus olei cōis de illo lineatᷣ loc⁹ & ualet. Itē al
eū tonſū atq; applicatū ulceribus humidis & furfurib⁹
capitis cōfert. Idē ualet cōtra pediculos & lēdes & ſi aſſi
duatᷣ eius cōmeſtio ualet ad idē. Itē dicūt doctores ꝙ aſ
ſidua eius cōmeſtio īducit ſodā id ē dolorē capitis. Imo
magnus uſus allei crudi īducit leprā & huiuſmodi gra
ues morbos. Itē alleū notāter crudū cōmeſtū debilitat ui
ſū quia multū exiccat ſed humidis oculis nō obeſt. Item
decoctio allei cū maſtice & piretro ualet dolore dēciū cū
os inde tepide abluitur. Alleū coctū & aſſatū cū zucro
mixtū cōmeſtū clarificat uocē & cōfert tuſſi antiq̄ & do
lori pectoris ex frigiditate. Valet etiā alleū habētib⁹ groſ
ſos humores & uiſcoſos ī ſtomacho quoniā eſt calefa
ctiuū īciſſiuū & reſolutiuū. Itē cōfert alleū illis q uſi ſūt
fungis. nā fungi dicuntur uenenoſi ratione exceſſiue fri
gitatis. Similiter ualet ruſticis qui exceſſiue bibūt aquā
frigidā & utūtur cibis groſſis & frigidis propter hoc di
citur ꝙ alleū ſit triacą ruſticorū & alleū rectificat aquā
bibitā poſt eius cōmeſtionē quare ualet nauigātibus q
bibūnt aquā ſepe numero corrūptā. Item alleum cōtri
tum & ſumptum cū aqua mellis educit ſoluēdo flegma
& uermes. Item alleum eſt ualde ſedatiuum inflationū
qui fiunt ex uentoſitate. Vnde dicit Gal. li. de conſerua
tione ſanitatis ꝙ alleum plus reſoluit uentoſitates allis
medicinis uentoſitatum reſolutiuis. Item ualet ſuccus
eius ad remouendum morpheum ad ungendum eam
prius ſcarificatam. Itē contra fetorem allei comeſti ua
let radix yreos comeſta.

ALKAKENGE

ℭ Allzalzenge eſt una ſpecies ſolatri & ē frigida & ...
circa ſecūdū gradū & habet folia ſimilia foliis ſolatrica
habet fructū ī ciſta rotūdū ſimilē ueſice & fructus gr &
nū rubicūdū ſimile uue & uirtus eius proxīa eſt uirtua
uue lupine. Allzalzenge delet fiſtulas. ſuccus eius mixtuti
cū ſucco celidonie & cum uitriolo. Romano pulueriza
to intromittendo fiſtulis pluribus uicibus interpellatia
temporibus abluatur fiſtula cum melle Roſato donecs
mortificetur fiſtula hoc ſenties cum uirulentia am
prius emanere non habet ſed ſanies habet ſed ſanies.

alba tunc propinqua eſt conſolidationi. Valet etiam ad antiqua ulcera auris & ad ulcera inflata quãdo tota herba cum ſtipitibus conquaſſata cum aceto ibidem loco emplaſtri apponatur. Confert etiam aſmati & inflationi epatis & yctericie & difficultati urine & ſtrãgurie ꝗ prouocat urinam & diſſoluit calculum in renibus ſeu in ueſica peccantem in forma potus ſumendo Recipe ſucci alkakenge ſucci petroſilini añ lb̄.ϟ.ſeminis feniculi.ſeminis apii ſeminis lactuce ſeminis ſaxifrage uel milyſolis añ.ʒ.ii.uuarum paſſularum florum uiolarum añ.℥.ϟ.buliantut omnia in aqua & parum uini albi ad conſumationem tertiæ partis & coletnr & dulcoretur cum zucaro albo ꝙ ſufficit & fiat ſiropus ualens ad ea ut ſupra narratum eſt mane & ſero tepide adſminiſtrãdo ꝓ qualibet uice inquantitate medii ciphi quo potu conſumpto ſequentes pillule ſumantur citra medium noctis. Recipe maſſe pillularum fetidarũ.ſcrp̄.ii.maſſe pillularum de miſerion ſcp̄.i.miſce cum ſiropo acetoſo de radicibus & fiant pillule.ix. altera die ſumatur electuarium ducis uel dialacca pro cõfortatiuo. Idem ualet ſuccus alkakenge bibitus.apoſtematibus intrinſecis.& præcipue grana alkakenge bibita ualent ulceribus renum & ueſice.

AMEOS

❡ Ameos ſeu athanaſia ſentanacetũ ẽ plãta cuiꝰ ſemine utimur ĩ medicinis.& ẽ calida & ſicca ĩ tertio ualet ĩ dolore uentris ex uentoſitate cauſatis. Et ẽ prouocatiua urine & mẽſtrui. ad hæc oĩa ualet decoctio eiꝰ cũ uino ĩ cauſa frigida.uel fiat decoctio cum aqua in cauſa calida. Item ſuccus ameos cũ melle mixtus ualet interficiendo uermes in uentre peccãtes nomine aſcarides uel cucurbitini

ex groſſo flegmate prouenie͂tes. Item mundificat renes & uenas iminericas io͂ ualet calculoſis & pa-tie͂tibus ſtra͂guria͂ ſeu difficultate͂ urine: ideo ua-let ad illa decoctio athanaſie acuminando cum ſe mine feniculi. ſemine petroſilini. ſemine ſpargi ſe mine alkakenge cum melle deſpumato pota͂do. Decoctio etia͂ eius cum ſcolope͂dria & foliis ſene & ſeminibus petroſilini & feniculi & bruſci: ſpar gi cum uuiſpaſſulis & liquiricia cum zucaro dul-cora͂do ualet i͂ forma pot᷒ co͂tra febre͂ q͂rtana͂ ma ne & ſero ſumendo pro qualibet uice i͂ quantitate medii ciphi. Deſuper ſume͂do tales pillulas. Reci pe maſſe pi. de lapide lazuli maſſe pil. de reubar-baro. an͂. ℥. ſ. diagredii gra. iii. maſticis gra. i. miſce cu͂ ſirupo de ſcolope͂dria & fia͂t pillule. ix. Poſtea ſumatur metridatu͂ cu͂ uino pro una uice. ℥. i. uel. ℥. ii. Ite͂ decoctio eius in aqua cum farina tritici & pa℞ mellis miſce͂do & cum tali ungatur facies: de tergit maculas morpheatas & liuorum eius. Item ſuffumigatio facta ex lauda͂o & ſucco ameos mu͂ dificat matricem. Item decoctio eius cum melle deſpumato cum puluere yreos miſcendo i͂ potu ſumpta ualet in diſcraſia anhelitus & pectoris fa cilitando ſaniem pectoris per uiam ſcreatus eua-cua͂do. Item decoctio eius cu͂ menta & pa℞ gala͂ ge ualet ad nauſeam & ſubuerſionem ſtomachi.

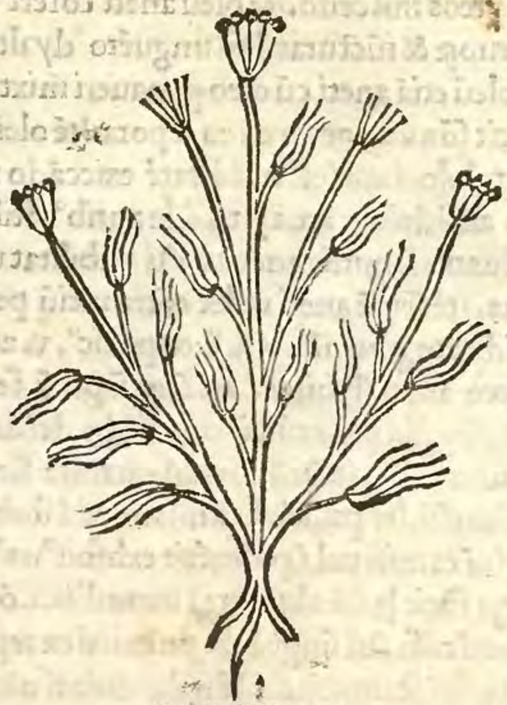

ANETVM

aneldo.

℃ Anetu͂ e͂ calidu͂ i͂ter ſecu͂du͂ & tertiu͂ gradu͂ & ſic cu͂ inter primu͂ & ſecu͂du͂ gradu͂. Et quando aduri tur fit ſiccum i͂ ſcđo. Eſt reſolutiuu͂ & maturati-uum apoſtema & ulcerum. nota͂ter ſemen aneti i͂-telligitur contuſum cum radice alteæ & axungia porci ualet ad apoſtemata flegmatica maturan-do ea ad ſaniei generatio͂em. Et cinis feminis ane ti combuſti ualet ulcerib᷒ exicca͂do ea cu͂ puluere

radicis yreos miſcēdo.Itē oleū aneti cōfert dolo-
rib⁹ neruoꝝ & iūcturarū cū unguēto dyalteæ mi
ſcēdo.oleū etiā aneti cū oleo papaueri mixtū ual-
de īducit ſōnū ungēdo cū eo tēpora.Itē oleū ane-
ti cōfert dolori auri ei⁹ hūiditatē exiccādo mixtū
cū oleo amidolaꝝ amaꝝ tepide aurib⁹ īſtillādo.
& aſſiduatio ſeminis aneti cōeſti debilitat uiſum
Auicēna. Itē ſemē aneti ualet cōtra uiciū pectoris
ex frigiditate ꝓueniēs:Vn̄.Recipe fic⁹. v. aut plu
res ī ſucco aneti ībibitas ī nocte cū parū ſeminis
aniſi & yſopi:liqricie cū uino buliēdo.deīde colet̃
& colatura det̃ patiēti.facit enī excreare flegma ī
ſaniē cōuerſū.Itē puluis ſeminis aneti ī ſorbitioni
b⁹ uel ī iur̃ carniū uel ī pulmētis exhibit⁹ ualet mu
lierib⁹ qa facit lacte abūdare ī mamillis.Cōfert ēt
ſemē aneti cōfectū ſingultui ꝓueniēti ex repletiōe
cibi natātis ī ſtomacho.Idē ualet dolori uētris pū
gitino. Valet etiā cinis aneti applicatis emoroidi-
b⁹ natis & āno & uirge ulcerate & tumefactiōi te
ſticulorū.Itē decoctio ſeminis aneti cū maſtice ua
let cōtra uomitū & nauſeā & ſingultū ex frigida
cā.Et frequēs uſus aneti nō ualet.Auicēna & Sera
pio.Et quādo mulieres ſedent in decoctione ane
ti hoc confert dolori matricis. Itē ualet ſemen ane
ti tritū & pulueri zatū ulcerib⁹ habētib⁹ ſaniē cito
īcarnat & reſoluit ea.Auicēna. Serapio. Pādecta.

ARTHEMISIA

artemisa.

❡ Arthemiſia eſt herba calida & ſicca ī tertio ſcḋm
platearīū.& dicit̃ mater herbarū.cuius folia ſunt
maioris efficacie ꝓcipue ui ida magis quā ex ccata
Arthemiſia eſt aperitiua ualde ideo ualet in opi
latiōib⁹ ſplenis & epatis ex cauſa frigida:fiat deco
ctio eius & ſcolopēdrie & paꝝ abſinthei cum ui-
no & zucaro dulcorata. Idem ualet in yctericia
uitio ſplenis cui addatur parum florū centaureæ
Et reſiduum de herbis relictum applicetur regio

ni ſplenis tepide.hoc idē ualebit ad ſplenis tumo
rē.Itē balneū factū ex aq̄ decoctiōis arthemiſie &
foliorū lauri & athanaſie in quo mulier ſedet uel
uulua fomētetur multū ualet ad ꝓuocādū men-
ſtrua & fœtū mortuū expellēdo.Et arthemiſia co
cta cū foliis lauri & oleo oliue uel nucum ualet ad
mēſtrua ꝓuocādū & īde matrix peſſariſetur. Cō
tra tenaſmonē ex frigiditate recipiat patiens ꝑ an
nū fumū colifonie poſite ſup carbōes.deīde cale-
fiat arthemiſia ī uino & poſita ſuper lapidē mola
rē & ſedat deſup patiens. ꝓbatū ē Valet etiā pul-
uerizata arthemiſia cū raſura eboris & cornu cer-
ui & nuce muſcata cū melle mixta & ī uino deco-
ctōis arthemiſie potata mulierib⁹ ñ fecūdis q̄a ua
let cōtra ſterilitatē factā ex hūiditate. Pādecta.&
platearius. Nam ſi eſſet ſterilitas ex ſiccitate obeſ-
ſet quod poteſt perpendi ex complexione mulie-
ris ſi ſit pinguis uel macilenta & utatur tali mane
& ſero in modum electuarii. poſtea balneatur &
fomentetur uulua & peſſariſetur ut ſupra īſinua
tū eſt. Valet etiā puluis arthemiſie & marubii con
tra glādines q̄ naſcūtur circa anū aut aures: prīo
ſcarificet̄:poſtea apponatur puluis eius.Arthemi
ſia fugat demonia poſita uel fumigata in domo.
Item ipſa contuſa cum axungia & ſuppoſita pe-
dum dolorem tollit ex itinere.

APIVM

apio.

❡ Apiū ē calidū ī prīo & ſic.ī ſcđo gradu.Auicē-
na.Sed ſ͂m Plateariū ē calidū circa tertiū gradū &
ſiccū ī medio tertii.Eſt reſolutiuū īflatiōis aperi-
tiuū opilatiōis & ſedatiuū doloris. & ſunt plures
ſpecies apii:domeſticū & ſilueſtre.& aliud q̄đ ori
tur ī aq̄.Et ſemē apii debet ſumi ī medicinis q̄a ī
eis ē maior uirt⁹.Semē apii maſticatū ualet ī feto
re oris.Apiū ēt ualet ī opilatiōe ſplenis & epatis ī
cā frigida.Recipe ſucci apii.añ.ʒ.iii.ſcolopēdrie:

boraginis añ.m.ʒ.radicũ acori: bruſci ſpargi añ. ʒ ii.ſeminũ feniculi:petroſilini.añ.ʒ.i. fiat decoctio in aqua ad conſumationẽ medietatis coleť & colatũ dulcoreť cũ zucaro albo & fiat pot⁹ quo utať ut ſupra dictũ ē cap.ix.cũ ſuis pillulis & cõfortatiuis exhibẽdis. Et emplaſtrũ factũ cũ ſucco apii & ſemine aneti & radice alteæ cũ paꝝ butiri may miſcẽdo cũ quo emplaſtreť regio ſplenis & epatis & ualet deopilãdo ea. Itẽ ſuccus ēt apii cũ milioſolis & ſaxiffraga & ſemine alkakẽge ex his fit ſirup⁹ cũ uino & zucaro & ualet ad frãgẽdũ lapidẽ cũ de eo potať. Itẽ apiũ ualet ad alopiciã qñ buliť apiũ cũ abrotão i lixiuio quo obluať caput. Itẽ apiũ icitat ad epilẽtiã. Vnde dicit Galie. ꝙ ꝓgnãtes nõ debẽt uti eo qa ſoluit retẽtacula fœt⁹ & i corpore ifãtis putrida apoſtemata & ſcabiẽ facit naſci. & lactãtes pueros abſtineãt ab apio ne puer fiat iſipiẽs & epilẽtic⁹ qa diſſoluit materiã & eã mouet ſurſũ & meat⁹ pueroꝝ ſũt ſubtiles & ꝓp eoꝝ cõſtrictionẽ parati ſũt ad epilẽtiã. Itẽ decoctio radicis apii & feniculi ĩ ſucco fumoterre & ſtoriole cũ paꝝ zucari dulcorãdo fit ſirup⁹ cõtra ydropiſim ex flegmate. Idẽ ualet cõtra ycttericiã ꝓueniẽtẽ ex opilatiõe. Itẽ apiũ decoctũ ĩ uino cũ ſeminib⁹ feniculi. petroſilini & milioſolis. ualet ad ſtrãguriã & ꝓuocat urinã & mẽſtruũ & eo magis ꝓuocat urinam quando miſcetur liconpetron in tali decoctione.

ARISTOLOGIA ROTVNDA

❡ Ariſtologia rotũda ē eiuſdẽ caliditatis & ſiccitatis ut lõga. rotũda magis cõpetit medicine ꝑcipue radix ei⁹. habet uirtutẽ diſſoluẽdi: cõſumẽdi & expellendi. Et radix debet colligi ante productionẽ florum Radix ariſto.ro. utiliſſima eſt ad curas quia magis habet ſubtiliare ergo per omnia rotũda efficacior eſt longa in quibus uulneribus aut aliis diſcraſys uolum⁹ groſſũ hũorem fortius ſubtiliare. ariſto.ro. eſt incolumior. Pandecta. Item

puluis ariſto.ro.cõfect⁹ cū ſucco lappacii & fumo
terre & paꝝ aloepatici & calc.uiue cū oleo laurino
mixt⁹ ualet cõtra ſcabiē.Puluis etiā ariſtologie ro
tūde ī ulcerib⁹ carnē mortuā corrodit & notāter ī
fiſtulis extirpare facit cū melle miſcēdo. Itē cõtra
epilētiā & paraliſim ualet unguētū factū ex pulue
re ariſtologierotunde. Recipe partes.ii.& caſtorei
unā partē & ſulphuris uiui & euforbii añ.mediā
partē miſce cū oleo de caſtoreo & cera ꝙ ſufficit &
fiat unguētū unde ungatꝰ nucha cū ſpīa dorſi īfe
rius. Itē uinū decoctiōis ariſtologierotū,& aſari &
apii:ualēt ꝓuocādo menſtrua & fœtū mortuū &
uinū & ſecūdi nā de tali potādo.Peſſaria ex his fa
cta cū melle ualēt ad idē addēdo mirrā.Itē deco⁄
ctio ariſto.rotun.& yſopi & liqricie cū uino ualet
aſmaticis.Valet ēt puluis ariſto.ro. cū pulueꝛ aloe
& calc.uiue cū melle mixtū ad ulcera cācroſa ī nari
b⁹.Itē ualet ēt ariſtologia ad dolores q fiūt pp ali
quē hūorē opilātē incessu ſpirituū uitaliū rotūda
ualet magis q̄ lõga.Et ualetpuluis ariſtologierotū
de cū melle ad putredinē oris & carnis dētiē & gī
giuaꝝ. Itē puluis ariſt.ro.mixt⁹ cū puluere radicis
diptāi & melle ī modū unguēti ſpīas trahit:qa ari
ſto.ro.hēt uirtutē abſtēſiuā: ſubtiliatiuā: attēnua
tiuā & attractiuā ī his opationib⁹.Ariſtologia ro⁄
tūda ē dignior lõga licet lõga ſit dignior ī naſcen
tiis & uulneribus putridis: quia magis abſterſiua.
Pandecta.Serapio.Platearius.

ARISTOLOGIA LONGA

❡ Ariſtologia habet duas ſpecies. ſ.lõgā & rotun
dā.Ambe ſunt calide ī primo gradu & ſicce ī ſe⁄
cundo Secundū aliquos ſunt calide in tertio &
ſicce in ſecundo.Longa ariſtologia ē abſterſiue &
calefactiue uirtutis:ideo ualet in ulcerum incar⁄
nationibus.puluis ariſtologie longe cum puluere
yreos mixtus multum ualet in cõſolidatiōe uulne
rum.Contra aſma humidū. Recipe partes duas

ariſtologie lõge & mediã partem genciane cũ pul-
uere yreos cõficiãtur cũ melle deſpumato & tale
electuariũ def̃: Cõtra uenenũ & morſũ aĩaliũ ue-
nenoſoꝝ def̃ puluis eiꝰ cũ ſucco rute uel mẽte cũ
paꝝ mellis. Puluis radicis ariſtologia longa mor-
tuã carnẽ corrodit in uulnere & fiſtulis fiat licini
um & deſuper puluis ariſtologia longa ſpergatur
& intromittatur fiſtulis & cõfert. tẽ ad expellen-
dum fœtum mortuũ & uiuum & ſecondinã de-
ponit. Fiat decoctio ariſtologia longa cũ pipere &
mirra & de ea ſumatur ĩ potu. Sed ab extra fomẽ
tetur matrix cũ decoctione radic. atiſtologia lõga
cũ uino. Et utatur etiã peſſariis factis ex radice de
cocta cũ oleo mirra & pipere. Item infixa corpori
& ulceribus ſeu uulneribus euocat puluis ariſtolo
gia longa cum radice yreos & radice diptami cum
melle miſcendo in modum unguenti uulneribus
talibus applicando. Item aqua decoctionis ariſto
logia longa ualet epilenticis ex groſſo humore af-
flictis. Et ſimiliter ualet aſmaticis ex ſimili humo
re lapſis. Item ad membra ſpaſmata ſuper omne
medicamenta eſt utilis ariſtologia longa trita mix
ta cum radice alteæ contuſæ cum oleo & aſungia
porci miſce ungendo talia loca. Ariſtologia ſicca
fumigata in domo fugat demonia. Pandecta. Itẽ
ariſtologia decocta in aqua & bibita ualet poda-
gricis.

ASARVM

Aſaꝝ ẽ calidũ & ſiccũ ĩ tertio. ãpit & reſoluit ꝗ
abſtergit & mẽbra frigida calefacit & ſedat dolo-
res triſeco oẽs. menſtrua ergo ꝓuocat & urinã de
flegmate groſſo retẽtã. ualet ergo ydropicis quos
purgat ꝑ urinã iſto mõ. Recipe aſari ameos radicẽ
acori añ. m. ʒ. bruſci: ſpargi: ſeminũ feniculi petro
ſilini: milio ſolis. añ. ℥. ʒ. fumoterre. m. i. folioꝝ ſe
ne uuaꝝ paſſulaꝝ oĩa cõtuſa buliãtur cũ uino &

aqua añ.℔.i. aceti uini albi.ō.ʒ.i. ad cõſumationẽ
tertiæ partis colet̃ & cũ paꝝ zucari albi dulcoret̃.
& fiat ſirupꝰ mãe & ſero ſumẽdꝰ eo mõ ut ſupra
dictũ ẽ cũ aliis ſirupis potãdis quo cõſũpto ſequẽ
tes pillule ſumãt̃. Recipe maſſe pillulaꝝ de reu-
barbaro.maſſe pillulaꝝ de fumoterre.maſſe pillu
laꝝ d' miſeriõ.añ.ʒ.i. pulue granoꝝ coconidii nu
mero.v.miſce cũ ſirupo de fumoterre & fiãt pillu
le.vii.aut.ix.Altera die ſumãt̃ dyalacca uel dya-
coſtũ ꝑ cõfortatiuis. Hæc oĩa ualebũt cõtra opila
tionẽ ſplenis & epatis & cõtra yctericiã ex frigida
cã.Idẽ cõfert arteticis paſſioĩbꝰ & ꝓcipue ualet ſcia
tice & dolori anchaꝝ. Et aſaꝝ purgat aliqualiter
uẽtrẽ ſicut elleborus albus. Auicẽna. Et decoctio
aſari cũ aq̃ & paꝝ mellis hoc idẽ facit. Radix aſari
ĩtelligit̃ qa eſt maioris efficatie. Ga.vi.ſim.ca.de
Aſaro.Et eiꝰ uirtꝰ ẽ uirtꝰ acori.Pãde.Itẽ ipſũ aſaꝝ
ĩ coliriis appoſitũ ſubtiliat tunicã oculoꝝ iõ clari-
ficat uiſũ.Itẽ qñ aſaꝝ põit̃ muſto ita ꝙ cũ eo bu-
liat:poſtea det̃ hoc uinũ ydropicis & yctericis &
cõfert ipſis.& cõfert antiq̃ febri notãter q̃rtãe.eiꝰ
decoctio cũ ſcolopendria & foliis ſene ĩ uino:mã
apit opilationẽ ſplenis & epatis & cõfert duriciei
eius.Et decoctio eius ĩ uino ĩ ſpermate augumẽ-
tũ facit.Meliꝰ ꝙ ei admiſcet̃ ad ſolutionẽ faciẽdã
ẽ aqua caſei cũ ſpica & aqua mellis. Iohannes me
ſue.Et oleum ipſius cum laudano iuuamentum
facit ungendo ſpinam dorſi febre opilationum.

ATTRIPLEX

❡ Attriplex ẽ herba q̃ hũectat ĩ ſecũdo & ĩfrigi-
dat ĩ priõ & etiã reſoluit reſolutione pauca. Et ua
let apoſtematibus calidis. ſ. eriſipile ĩ prĩcipio ſui
uel eius fine. Et cum induratnr & infrigidatur ſil
ueſtris attriplex magis conuenit ei. Et decoctio ſe
minis attriplicis & endiuie & ſcolopendrie cum
aqua & parum zucari miſcendo ualet aduerſus
yctericiam prouenientem uitio opilationis ſple-

nis & epatis ex cã calida. Et qñ coquit̃ ĩ olerib⁹ cũ mercuriali mollit uẽtrẽ. & qñ fit emplaſtꝝ ex eo & radice alteæ decoctũ ĩ aq̃ applicãdo apoſtematibus calidis reſoluit ea. Itẽ ſemẽ attriplicis cũ aqua raffani & paꝝ croci miſcẽdo. de quo ſumatur ſobrie bonã quãtitatẽ tepifactã ꝓuocãdo uomitũ. & nõ ſolũ ꝓuocat uomitũ ſed etiã aſſellare facit. Imo aſſumptio ſolius ſucci attriplicis ĩ quãtitate. ʒ.ii. uel. ʒ.iii. facit uomer̃. & aſſellare. Serapio. Et attriplex cõtuſa cũ ſemperuiua & aceto ualet cõtra ignẽ ſacrũ. Attriplex etiã trita cũ melle ualet curãdo fetorẽ podagre. Et folia ei⁹ cõcſta ĩ iure carnium uel cũ olerib⁹ dolorẽ ueſice amputat. Et comeſtũ cũ bletibus & cũ mercurialis febras acutas extĩgui. Et lũbricos educit miſcendo ſuccũ attriplicis cũ ſemine lũbricoꝝ. Comeſtũ diſſintericis auxiliatur. Attriplex cõtuſſũ cũ radice alteæ & ſuppoſitũ matricis dolorẽ mitigãt. Itẽ attriplex cruda ſiue cocta oẽs duricies ſanat addẽdo radicem alteæ & ſemẽ fenugreci & ſemẽ lini cũ paꝝ butiri cõfũdẽdo Itẽ ſuccus attriplicis cũ cũ melle mixtus ualet dolori unguiũ ſiue ulcere. Attriplex domeſtica multũ frigidior ẽ agreſti qua pp flegmatib⁹ cõfert cõtuſa cũ aceto applicata. Attriplex ĩ oleribus comeſta bene nutrit. yctericis uero & calidum epar habentibus beneficium præſtat.

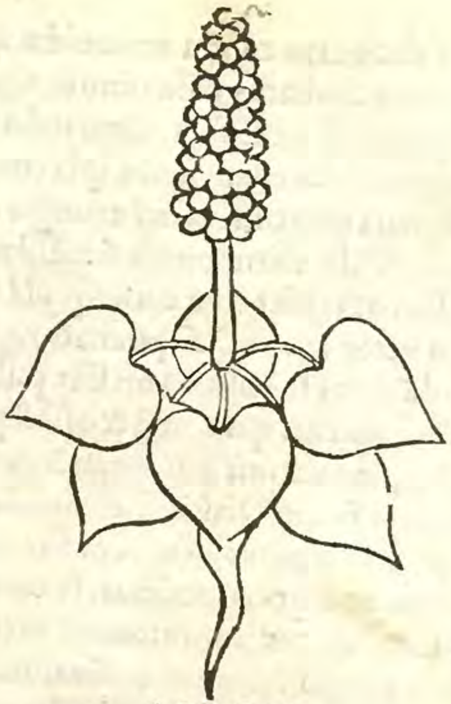

AARON

taragontina.

℃ Aaron. i. iarus eſt calida & ſicca in primo ſecũdum Pandectam ſed ſecundum Platearium eſt calida & ſicca in tertio. Habet uirtutem diſſoluẽdi: laxandi: attenuandi & abſtergendi. Valet ad menſtrua prouocanda fiant peſſaria cum laudano & mirra cum ſucco aarõ. Et ualet contra inflationem aurium emplaſtrum factum cum ipſa aaron & cimino bulita cum parum uini & olei cõ

munis. Valet etiam contra emoroidas ipſa tota
aaron & taxus barbatus cum uino & aqua cocta
& fiat ſuper illud eucaciſma. idem ualet ad ficus
circa annum. Valet etiam herba ipſa contra frigi
da apoſtemata trita cum ueteri axungia & calide
apponatur. Valet etiam contra ſcrofulas & indu
rata apoſtemata ipſa herba cum ſquilla & axun-
gia urſina ueteri mixita & ſupponatur. ad faciem
depurandã & cũ ſubtiliandam fiat puluis ſubti
lis ex radice exiccata ipius aarõ & oſſe ſepie & ce-
ruſa cum aqua roſarum miſcendo & ex tali mix-
tura abluatur facies. Diaſcordies capi. Aaron Vir
tus aaron eſt in ſemine: foliis & radice cum fimo
bouis mixta podagricis medetur. Radix ab intra
& ab extra exibita multum attenuat membra tu-
mefacta ex pingui humore: miſceatur ergo cum
tartaro & zucaro ab intra ad miniſtrando. & ab
extra cum tartaro & oleo communi. Vnde ad ex-
pellendum toracis humorem groſſum & uiſco-
ſum ualet tota herba in cibis comeſta. Vel recipia
tur herba decocta in aqua & parum mellis & uta
tur ad excreandum humorẽ in pectore & guttu-
re uiſcoſum peccantẽ. itẽ puluis radicis aaron ſu-
per ulcera putrida applicata malã carnẽ corrodit
& ſupfluã. & ſic ſcḋm folia & ſemẽ habet magnã
efficatiã: ſm radicẽ ãt maximã. Pãdecta. plateari9

AVRICVLA MVRIS

❡ Auricula muris eſt quæ calefacit parum & de
ſiccat ſine mordicatiõe & abſtergit abſterſiõe for-
ti & attrahit. Emplaſtrum factũ ex auricula mu-
ris & ex aaron & taxobarbato in uino cocta ualet
contra tumorem ani. Et ſuccus auricule muris cũ
aqua celidoniæ curat caliginem oculorum. Et cõ
fert idropicis calculoſis & epaticis fit ĩde pot9 ex
eo & laureola & fumo terræ & endiuia ĩ aq̃ & pa-

rum aceti & uuiſpaſſulis & ſemine feniculi:petro
ſinili cocta & colatũ dulcoratũ cũ zucaro & utat̃
mãe & ſero tepide poſtea ſumãt̃ pillule.R.maſſe
pillulaꝝ de miſerion maſſe pillulaꝝ de reubarba
ro añ.3.ʒ. pulpe granoꝝ coconidii nũero.ʒ.miſce
cum ſirupo de fumo terræ & fiant pillule.9. Ter
tio ſumatur dyalacca uel electuariũ ducis ꝓ cõfor
tatiuis. itẽ ipſa herba cõtuſa cum radice diptami
mixta attrahit infixa corpori notãter telas euocat
& tumorẽ in uulnere nõ ꝑmittit. Et dolorẽ den-
tiũ ꝓhibet ſuccus auricule muris cũ edera terre-
ſtri cõtuſa & narribus immiſſus hic ſuccus mix
tus cũ mille ualet caligini oculoꝝ. Morſibus uene
natis ſuccus bibitus medicat. Succus auricule mu
ris narib᷒ ĩfuſus putredinẽ capitis purgat. Et ſuc
cus eius uulnera cõglutĩat & uentrẽ mollificat cũ
mulſa exibitus ĩ potu.& ſuccus eius cũ taxobarba
to ĩ uĩo coctus cõfert extitui ani. & calefactũ fiat
eucaciſma. Et cõfert epilẽtiæ bibita cũ uĩo.& pul
uis ei᷒ mixt᷒ cũ paꝝ zĩciberis facit ſternutaĩ & ca
put ĩ de purgat.itẽ auricula muris cũ catapucia &
cimĩo cocta talis pot᷒ cũ uĩo fact᷒ ualet ĩ colica &
illiaca paſſiõib᷒.itẽ ſucc᷒ ei᷒ cũ bolo armẽo ualet ĩ
ſputo ſãguĩs.& ualet cõtra uertiginẽ ei᷒ ꝑpuluis na
rib᷒ ĩpoſit᷒ euacuãdo flegma & ualet cõtra ſuffo-
cationẽ matricis ſucc᷒ ei᷒ dat᷒ cũ aq̃ arthemiſiæ.

ARNOGLOSSA

¶ Arnogloſſa ſiue plantago eſt frigida & ſicca in
ſcđo gradu. Et ſunt duæ ſpecies.ſ.maior & minor
utilis eſt ad exiccandum uulnera & mundifican
dum eorum putredĩem ualet ſuccus eius cum pa
rum aloepatici puluerizati miſcendo. Epar con-
fortat cum aqua endiuiæ buliẽdo & colatũ cũ zu
caro albo miſcendo & fiat potus in cauſa calida.
& cũ ſucco ei᷒ & aqua endiuiæ regionẽ epatis liniẽ

do & epithimãdo. Et repugnat ſacro igni ſuccus eius cũ ſucco ſempuiue & aceto miſcẽdo. Valet ẽt emorridibꝰ ſucc ei cũ puluere radicis aarõ miſcẽdo. Et oẽm carnẽ q̃ ẽ ex ignis uſtiõe refrigerat. Valet ẽt diſſintericis ex fluxui uentris & cõtra fluxũ menſtruoꝝ. Valet etiã emoptoicis & ulceratiõem pulmõis curat. Recipe ſuccũ arnogloſſe cũ eius ſemĩe & boloarmeno & collalis rubeis pulueriẓatis miſcẽdo & ſumatᷣ ĩ potu. itẽ radix eiꝰ cũ aq̃ & piretro cocta ualet dolori dẽtiũ ſi os ĩde tepide abluatᷣ ut ait. Pãdecta & Serapio &c. Et ſuccꝰ eiꝰ cũ paꝝ aceti ualet ad maculas nigras ĩ corpe abſtergẽdas. Succꝰ eiꝰ ualet uulneri circa naſũ uel oculos itẽ ſuccꝰ eiꝰ cũ paꝝ triace ualet cõtra q̄rtanã datus ante duas horas acceſſiõis. Succꝰ eiꝰ ualet cũ axungia ueteris porci uulneribꝰ recẽtibus qa cõſolidat multũ. itẽ ſuccꝰ arnogloſſe mixtꝰ cũ ceruſa & parũ aceti ualet ad puſtulas & putredinem oris. Et ualet idẽ contra eriſipilã i. defedationẽ cutis ignitã. iõ ualet ulceribꝰ corroſis ꝑpter hoc ualet ulceribꝰ ĩteſtinoꝝ & ĩcarnat ea & fiſtulas & alia ulcera antiqua. Et ſemẽ eiꝰ & folia & radix ſũt aptiua opilatiõis epatis & renũ. Et ualet febribꝰ tertiãis & q̄rtanis qñ bibitᷣ ſuccꝰ eiꝰ añ acceſſionẽ. itẽ ſucc eiꝰ ualet ad ulcera fluẽtis morſui cãis ꝑſidiũ ꝑſtat: & ydropiſiꝫ curat & ptiſicis cõfert. Pãdecta. Plateariꝰ.

AMBROSIANA

¶ Ambroſiana dicitur ſaluia agreſtis: eſt calida & ſicca in ſecundo gradu. dyaſcordies dicit ꝙ ambroſiana eſt ſpecies arthemiſie quæ uocatur tanacetum. idem dicit pandecta. Vale cõtra uniuerſalem & particularem paraliſim. Recipe ambroſiane: herbe paraliſis cathapucie añ. m. i. cẽtauree. m. ʒ. caſtorii: ſinapis añ. ℥. ʒ. ſe. cubebarum. ʒ. i. cõfundantur ſingula & buliãtᷣ in uĩo & aqua añ lb̄. i. ad

conſumationē tertiæ partis coletur & colatū dul
coretur cum parum mellis deſpumati & fiat po-
tus quo utatur mane & ſero tepide ꝓ qualibet ui
ce in ꝗtitate.4.ō.ʒ. quo potu conſumpto ſequens
pillule ſumantur.recipe maſſe pillurarum de eu
forbio.maſſe pillularum.fetidarum añ.ʒ.5.miſce
cum ſirupo de ſcicados & fiant pillule .7. Dein-
de ſumantur dyacaſtorium & dyamuſi ꝓ cōfor-
tatiuis. Valet etiā idē potus contra paraliſim lin-
gue gargarizando pluribus uicibus.ideo ualet ca
rentibus uoce uicio appluríe particularis.itē con-
fert etiā decoctio ambroſianæ cū ſucco apii & en
diuiæ & ſcolopendriæ cū ſeminibus diureticis ſci
licet ſemine ſpargi:feniculi:petroſilini &c. aduer
ſus ydropiſim & yctericiā. Et deſuper ſumāt pil
lule.recipe maſſe pillulaꝝ de miſerio:maſſe pillu
ra.de fumo terræ.maſſe pil.de reubarbaro:miſce
cū oximelle ſqlitico & fiāt pillule.9.poſtea ſumāt
ꝓ cōfortatiuis dyalacca uel dyarodō abba.itē ſuc
cus ambroſianæ mixtꝰ cū nucleis ꝑſicoꝝ ualet cō-
tra lūbricos.itē ualet ambroſiana cocta cū arthe-
miſia & taxobarbato ī uío cōtra tēaſmonē cū fue
rit ſeſſio ſuꝑ talē decoctionē calefactā.itē ualet ēt
decoctio ambroſianæ cū ſaluia dōeſtica & fenicu
lo ī uío cōtra dolorē capitis noíe emigranea. Va-
let ēt decoctio eius cōtra dolorē neruoꝝ ac pedū.

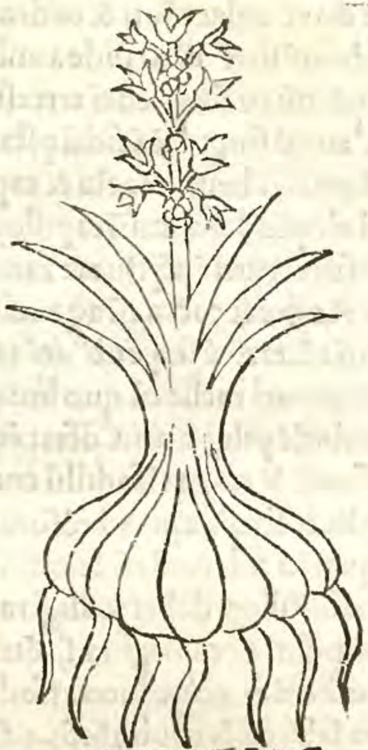

AFFODILLVS

¶ Affodillus calidus & ſiccus ī tertio gradu. Pla
tearius. Vrinā ꝓuocat.imperat menſtruis.dolo-
rē lateris tollit ꝓuenientem ex conquaſſationibus
Succus eius cū apio & athanaſia cum radice bru-
ſci:ſpargi & ſe.feniculi:petroſilini cum uino deco
quendo iſtud ad prædicta confert.itē puluis ra-
dicis eiꝰ ualet ad ulcera putrida. Et decoctio affo
dili cū uío ualet ad cōſimilia ulcera ea abluēdo &

ea ſaluberrīe curat.& ſucc⁹ ei⁹ cū fece uini & mirra
& paꝝ croci mixt⁹ ualet tūori & ordeolis circa ocu
los applicādo.itē ſucc⁹ ei⁹ tepide aurib⁹ paꝝ īfuſ⁹
ualet dolori dētiū cū ſucco ederē terreſtis miſcēdo.
idē dolorib⁹ auriū ſingularē p̄ſidū p̄ſtat. Radix af
fodilli cū abrotāo ī lixiuio cocta & caput īde laue
tur ualet ad alopiciā ſiue caſū capilloꝝ.Radix ei⁹
cocta cū furfure tritici ī aq̄ liuorē faciei ex ſole fa
ctā emēdat.Radix ēt cocta cū aq̄ mollit uētrē.Af
fodill⁹ multū cōtrari⁹ ē ſerpētib⁹.itē radix affodil
li cū oleo piſtata uel melle cū quo liniatꝰ loc⁹ pilis
carēs & facit ibidē pilos oriri.Cōfert ēt cōtra ſtrā-
guriā & diſſuriā. Recipe affodillū coctū ī uīo cū
grāis miliiſolia & ſemīe apii ad cōſumationē me-
dietatis: da patiēti colaturā cū zucaro. itē cū ſcri-
bitꝰ.Recipe affodilloꝝ debet ītelligi radix. itē ua-
let cōtra ydropiſim ex cā frigida.ſ.cōtra leucofleu
māciā & yposarcā.Recipe ſucci affodilloꝝ: me-
diāi:cordicis ſābucis & ebuli aā.ō3.4.ſe.apii.ſe.ſp
gi:radicū bruſci aā.3.2. oīa cōcuſa buliatꝰ ī uīo cū
paꝝ aceti ad cōſumationē medietatis colatū dul
coretꝰ cū zu.& fiat pot⁹ habēs p̄rogatiuā ſup alios
pot⁹ cōſimilis ītētiōs quo bibito ſeq̄ntes pillule ſu
mātꝰ.R.maſſe pillulaꝝ de miſeriō:maſſe pil.feti-
daꝝ aā.3.5.turbit.ℨ.5.ziciberis gra.i. miſce cū oxi-
melle ſq̄litico & fiāt pillule.9.Poſtea ſumatꝰ dya-
lacca uel dyacurcuma uel dyacoſtū p̄ cōfortatiuis

AGNVSCASTVS

❡ Agnuſcaſt⁹ ē arbor calida & ſicca ī.3.Serapio &
hēt uirtutē ſubtiliādi & reſoluēdi & hēt ēt uirtutē
abſcīdēdi coitū & maxīe q̄do comeditꝰ ſemē eius
ī cibis. Et illa q̄ admīſtrātꝰ ī medicīa ex hac arborē
ſūt folia:flores & ſemē.& p̄uocat mēſtruū ei⁹ de-
coctio.itē ſemē ei⁹ cōeſtū ī multa q̄titate īducit ſo
dā & ſubet.itē agnuſcaſt⁹ ualet ī opilationē ſplēis
& epatis.ei⁹ decoctio cū ſcolopēdria & abſinthēo

& liqricia cũ uĩo cocta & colatũ cũ zucaro ſumãť ĩ potu.idẽ ualet ſi bibať cũ oximelle ydropicis.itẽ agnuſcaſtꝰ ualet cõtra duriciẽ uẽtris & ſplẽis.reci-pe ſẽinis agnicaſti pulueriza̅ti.ʒ.2.radi. altee cõtu ſe miſce cũ fece olei & paꝝ uini & fiat unguẽtum quo ungať regio ſplẽis uel uẽtris ĩdurati . itẽ em-plaſtꝝ factũ ex foliis & floribꝰ eius & caſtoreo & aceto & cathapleſmẽť gẽitalia ualet cõtra gomor reã.i.euacuationẽ ſpmatis ĩ ſõno.itẽ ualet ẽt aguſ caſtꝰ libidinẽ reprimẽdo deť ſuccꝰ ipſius ĩ potu in quo decoq̃ť paꝝ caſtorei . Fomẽtẽť ẽt gẽitalia ex aq̃ decoctiõis ipſiꝰ & libido carnis reprimiť. qdã faciũt lectulũ ex foliis agnicaſti ut reddat hoĩẽ ca ſtũ. qdã extĩguũt libidinẽ ſpma ĩſpiſſãdo cũ ſẽi-ne lactuce pſilii.ſe.citrulli:mellonũ cucumeris cu curbite:portulace cũ aceto: agreſta & cãphora &c. ſumẽdo eoꝝ decoctionẽ ĩ potu uel ĩ fomẽtatiõi bꝰ circa gẽitalia. Aliq laborãt ĩaniẽdo ſpiritꝰ & cõ ſumẽdo ſpma ut ſũt ruta:maiorana:agnuſcaſtus ciminũ:anetũ: calamẽtũ &c. ſũt.n.calida & apiti ua uẽtoſitatẽ cõſumẽtia.itẽ fomẽtũ factũ ex deco ctõe agnica. & ceptri galli & arthẽiſie ĩ aq̃ ſupflui tates matricis exiccat & ipiꝰ orificiũ ãguſtat & ad cõceptionẽ diſpõit. itẽ cõtra litargiã accipe agnũ-caſtũ:caſtoreũ: apiũ & ſaluiã & fiat decoctio ĩ aq̃ ſalſa cũ q̃ fortificeť poſterior ps capitis embrocã-do poſteriorẽ ptẽ capitis. Pãdecta. Platearius.

BORAGO

Borago eſt calida & humida in primo gradu. Eius folia dum ſunt uirida præcipue competunt medicinæ exiccata nõ cõferunt ſecundario ſemẽ. Virtutem habet generandi bonum ſanguinẽ. Vn de ualet conualeſcentibus ex egritudine eius de-cotio. Valet etiã cordiacis ſiue ſincopiſantibus & melãcolicis borago cũ carnibus comeſta uel loco oleoꝝ. Cõtra ſincopim tali mõ fiat potus. Recipe

ſucci boraginis.lb̄.i. uini decoctionis citri quarť.
i.oſſ; de corde cerui.ʒ.i.miſce cū zucaro albo & fi
at inde potus quo utať mãe.& ſero quãtū placet.
Cõfert ẽt aduerſus opilationẽ ſplenis & cõtra me-
lãcoliã ſeu febrẽ quartanã.Recipe ſucci boraginis
lb̄.i.ſcolopẽdriæ:cuſcute an̄.m.ſ.folioꝝ ſene:radi
cũ bruſci:ſpargi:e minũ feniculi:petroſinili:aniſi
liqritiæ an̄.ꝫ.ſ. oĩa buliãť in aq̄ & uĩo an̄. lb̄.ſ.ad
cõſumationẽ tertiæ partis:coleť & colatũ dulco-
reť cũ zucaro & fiat ſirupus quo utať tepide ma
ne & ſero ꝑ q̄libet uice in q̄titate medii ciphi quo
ſũpto recipiãť ſequẽtes pillule.Recipe maſſe pil-
lulaꝝ de reubarbaro maſſe pillulaꝝ de lapide la-
zuli an̄.ʒ.ſ.pulpe granoꝝ cataputiæ nũero.7. mi-
ſce cũ ſirupo de ſcolopẽdria & fiãt pillule.9.Dein
ceps ſumať tiriace.ʒ.i.cũ paꝝ uini uel dyacorus ꝑ
cõfortatiuis.radix boragĩs nõ cõpetit uſui medici
næ.Herba cruda cõeſta cũ bubgloſa gñat bonũ ſã
guinẽ. Cõtra yctericiã ualet ſuccꝰ eiꝰ uel ipa herba
cũ attriplice cũ carnibꝰ cocta cuiꝰ ius uel brodiũ cõ
fert.itẽ olera facta cũ boragĩe & bletibꝰ & petroſi-
lĩo ĩ iure carniũ elixata p̃ſtãt bonũ nutrimẽtũ. itẽ
borago ſua ꝓprietate hẽt cor cõfortar̃. Vñ aq̄ bo-
ragĩs ẽ multũ cordialis & ualet ĩ pluribꝰ paſſiõibꝰ
& ĩ ipa aq̄ dequoq̄ť folia ſene & fiat ĩde ſirupꝰ cũ
zucaro & ualebit patiẽtibꝰ multũ debilitatis. Se-
rapio.Pãdecta.Auicena.

BVGLOSSA

¶ Bugloſſa ſiue lingua bouis quod idẽ ẽ qa aſſi-
milatur in figura ſua lingue bouis.Et uirtus eius
prima eſt quæ calefacit & humectat.Secunda uir
tus eſt quæ confert tuſſientibus ex aſperitate pul
monis .iſto mõ fiat potus. Recipe ſucci bugloſſe
lb̄.i.yſopi:melliſſe an̄.m.ſ.radicis lilii:radi.yeros.
enulæ campanæ:liquiriciæ an̄.ꝫ.ſ.ficcum ſicca-
rum numero.7.buliãtur ſingula cum aqua .lb̄.2

ad conſumationem medietatis colatum dulcore tur cum melle deſpumato & fiat potus admini- ſtrandus mane & ſero tepifactus pro qualibet ui ce.ǒʒ.ʒ.quo conſumpto ſequentes pillule ſuman tur circa medium noctis. Recipe maſſe pillulaꝝ de agarico.ʒ.i.agarici.℈.ʒ.ſalis gemme gra.i.miſce cum ſirupo de liquiricia & fiant pillule.9. Poſtea ſumantur dyapenidium uel diaris ſolomonis ꝓ confortatiuis. Poſtremo ungatur regio toracis cũ unguento dialteæ mane & ſero cui miſceatur pa rum olei amigdalarum dulcium. Virtus eius ter- tia eſt quæ letificat cor ſcilicet quando bugloſſa decoquitur cum carnibus uel miſceatur in oleri- bus quæ fiant ex bugloſſa boragine & bletibus in iure carnium recentium decoquendo. aut fiat de cocio cum uino quod uinum ſimile operatur. Se rapio. Et quando folia eius comburuntur iſtud ualet fluxibilitati dentium ex gingiuarum. idem ualet ad alcolam & proprie in ore puerorum & in omnibus caliditatibus quæ fiunt in ore. Et pro- ptietas eius eſt purgare coleram & melancoliam. & quando aliquis uult eam ſumere ſumat ſuccũ eius cum ſene puluerizato cum parum zinciberis & parum zucari. Meſue. Valet etiam ut ſumatur ſuccus eius cum bolo armeno in cordiaca paſſio- ne miſcendo parum de mellecrato. Pandecta.

BETONICA

℃ Betonica eſt calida & ſicca in tertio. Habet uir tutem abſtergendi & incidendi groſſos humores ideo ualet ad frangendum lapidem renum & ue ſice & ꝓuocat menſtrua & ualet in doloribus late rum. Et ualet cõtra opilationem ſplenis. Ad hæc oĩa cõfert decocto eius & ſcolopendrie & radicis feniculi cũ uino potando. idem ualet in ydropiſi addẽdo radices bruſci: ſpargi notãter ĩ cã frigida.

item puluis betonice ualet ad cõſolidandum uul
nera capitis cum mira & parum croci miſcendo.
itẽ betonica decocta in aceto cum edera terreſtri
& parum piretri ualet ad dolorem dẽtium os ab-
luendo. Aqua betonice cum puluere aloepatici &
parum thucie pulverizate miſcendo ualet contra
obſcuritatem uiſus imponendo oculis guttatim:
item decctio betonice in uino & parum abſinthei
& cubebarum ualet ad dolorem capitis confortã
do neruos. Et betonica cum ſpica celtica & cube-
bis in lixiuio cocta ualet contra uertiginem & do
lorem capitis ipſum caput crebre inde lauando.
idem ualet contra epilentiam. item decoctio be-
tonice cum aceto ualet contra morſuram anima
lis uenenoſi deſuper applicando. Et uinum deco
ctionis eius cum parum galange pulverizante ua
let eructuatiõi aceto ſe. itẽ decoctio radicis beto-
nicẽ & floꝝ cartami data in potu cũ ydromelle fa
cit potẽter uomere flegma. itẽ quãdo bibit᷑ beto-
nica cocta ĩ uĩo ualet maliciei ĩdicinaꝝ mortife-
raꝝ. Serapio· Et uinũ decoctõis betõice cũ bolo ar
mẽo mixtũ ualet ſpiẽtibꝰ ſãguinẽ ex pectore. Cõ-
fert ẽt uinũ betõice cũ ebulo & cataputia decoctũ
cõtra arteticã. itẽ ualet colice paſſiõi. Et uinũ beto
nice ualet mulieri ĩ partu nõ febricitãti. Et febrici
tãti ualꝫ aq̃ betõice. Pãdecta. Serapio & Plateariꝰ.

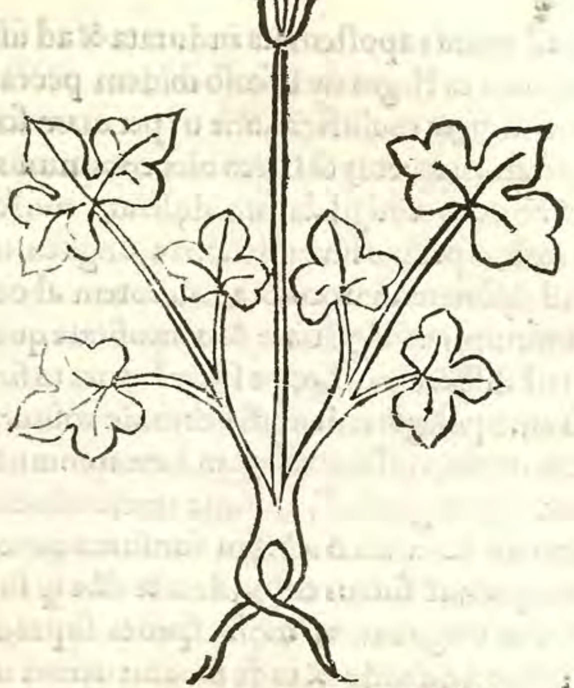

BRANCA VRSINA

❡ Branca urſiua eſt herba calida & humida in ſe
cundo gradu. Virtutẽ habet mollificandi & ma-
turandi & leniendi ualet cõtra ariditatẽ neruorũ
& membrorum & ad a poſtemata indurata. & cõ
tra uicium ſplenis indurati fiat unguentũ ex brã-
ca urſina & radice altee & ſe. fenugre. & lini cum
oleo communi buliatur & coletur colato addatur
cere qđ ſufficit. & fiat unguẽtũ qđ ualet uniuer

ſaliter ad omnia apoſtemata indurata & ad uiti-
um pectoris ex flegmate ſiſcoſo ibidem peccan-
te quod indiget mollificatione ut per uiam ſcrea
tus facilius euacuetur & ſi leco olei communis re
cipiatur oleum amigdalarum dulcium confor-
tat eo melius pectus liniendo. item unguentum
ualet ad dolorem matricis & ad dolorem alioruꝫ
membrorum ex frigiditate & uentoſitate quod
ſic poteſt diſpenſari. Recipe ſucci brance urſine.
ōʒ.4. ſauine:polegii:arthemiſie:abrotāi: abſinthei
ſaluie:maiorane:roſmarini añ.m.i.cinamomi:ſpi
ce. cimini galange añ.ōʒ.2.omnia confundantur
& buliantur cum uino ad uini conſumationem
poſtea exprimat̃ ſuccus cui adde cere albe ꝙ ſuf-
ficit & fiat unguentum molle ſpeties ſupradi-
ctas in fine addendo & inde liniatur uenter uel
alia loca doloroſa ex flegmate ſeu uẽtoſitate. Brã
ca urſina ſedat dolorem iuncturarum cum adi-
pe anſeris & radice altee & parum uini miſcendo.
ſimiliter ualet ad extenſionem memborum inde
linita.item decoctio brance urſine & foliorum al
tee & ſemine pſilii in aqua ualet contra ardorem
urine & ĩteſtinorum dolorem. Et præcipue ualet
contra ſitim & apoſtemata ipſius anni & contra
morſum ueneноſi. Pandecta. Platearius &c.

BLETA

Bleta eſt frigi. & humide complexionis. & ſunt
duæ ſpecies alba & nigra. Alba habet uirtutẽ ab-
ſtergendi & leniendi & humectandi & infrigidã
di. Sed nigra habet aliqualem ſtipticitatẽ: ideo ni
gra ſtringit uentrem. ſed alba ſua humiditate la-
xat uentrem: ideo cõſtipat̃ ualet decoctio blete in
carnibus. Valet ẽt expurgãdo ſuperfluitates capi
tis fiat ĩde ſternutatoriũ cũ ſucco blete & melle &

parum zinciberis imponendo naribus. Et ſuccus eius cum ſemperuiua prohibet generatiōem apo ſtematis. idem ualet ad ignem ſacrum & ad eriſi-pilam cū aceto mixtum. & uſus blete nimius mor dicat ſtomachum & inteſtina: & ambe ſpecies ſūt pauci nutrimenti propter nitroſitatem quæ ē in eis. Serapio. Sed bleta eſt bona in aperiendo opi-lationem ſplenis & epatis ab intra capiendo eius decoctionem cum ſcolopēdria loco cibi. item ex decoctione eius radicis & abrotani abluit caput aufert furfures & lendes capitis & pediculos. itē ex ſucco blete & ſale nitri fiat mixtura qua abluat morphea & confert. idē ualet ad ulcera fraudulē ta putridā carnē abluēdo. idē ualet ad ulcerationē oris. idē ualet ad impetiginē & curat ulcera nariū. item cum liniatur caput cum ſucco blete & abro-tani facit oriri pilos in alopicia. item decoctio ble te ualet cōtra ſitim & tuſſim. Et decoctio blete cū ſinapi aut cū aceto cōedit ſpleneticis cōfert & eis ē bōa medicina magis q̄ nutrimētū. Dyaſcorides capitulo de bleta. Bleta epati laborantibus & ſple neticis cū ſinapi utiliſſime eſui dat, ignē ſacrū & quæ aduſta ſūt cū albumīe illinita reſtrigit & ad īcoluītatē reducit. itē ſucc⁹ blete aurib⁹ tepide pa℞ infuſus ſedat dolorē auriū. Et liniat cū eo cicatrix aufert eius liuorem ſeu nigredinē. Pandecta.

BVRSAPASTORIS

¶ Burſapaſtoris ſiue ſanguinaria ē fri. cōplexiōis habet uirtutem ſtipticitandi. Et ſunt duæ ſpecies una habet folia in modū pere & dicitur burſapa-ſtoris. ſed alia dicitur centinodia & ē herba ſerpēs ſuper terram habēs folia in modum rute & ſemē habet circa folia & dicitur etiam lingua peſſaria. Hee herbe multum iuuant ad apoſtemata calida ſ. ad eriſipilam & ualet ſimiliter ad flecmōes ſiue

pustulas rubicundas ex calore: ideo burſápaſto⸗
ris cum aceto contuſa & telibus iam dictis appli⸗
cata repercutit humoris ne reumatizare habeant
ad locum apoſtematum. Et ſummum eſt reme⸗
dium diſſintericis & emoptoicis decoctio burſe
paſtoris cũ plantagine & bolo armeno cum aqua
pluuiali decoquẽdo & inde bibatur donec ceſſet
talis fluxus. ſed ab extra ſuper inteſtina fiat catha
plaſma cũ tota herba ipſius burſepaſtoris & plan
taginis & boli armẽi & albuminis oui cum aqua
pluuiali decoquendo hoc magnum præſtat in ta
li caſu iuuamentum. item ſuccus burſepaſtoris ẽ
conſolidatium uulnerum ſanguinoſorum. iuuat
etiam ad ulcera in auribus exiſtentia repleta pu⸗
tredine pus ibĩ exiſtẽs exiccat. iuuat etiam ad flu⸗
xum meſtruorum decoctio burſepaſtoris & per⸗
ſecarie. i. herbe cum maculis nigris cum aqua plu
uiali. Et cum eodem fiat fomentatio per inferius
circa femoralia. Succus etiam bibitus cum bolo
armeno mixtus emoptoicis medicatur & ſtrãgui
rioſis opitulatur: urinam prouocat: morſibus ue
nenatis cum uino bibitus prodeſt: dolorem auri⸗
um cõpeſcit. Et decoctio burſepaſtoris cum ſem⸗
peruiua in aceto & applicata loco ignito ualet cõ
tra ignem ſacrum.

BERBERVS

Berberus eſt fri. & ſic. in ſecundo. ſed ſilueſtris
eſt ſicca & frigida in. fine tertii gradus. & eſt fru⸗
tex cũ ſpinis. Et fructus eius eſt cũ ſtipticitate for
ti uincenti coleram. Succus fructus eius cũ aqua
plantaginis abſcindit fluxum uentris inueteratũ
& humiditates a matrice fluentes. Et quando fit
emplaſtrũ cum fructu berberis trito cũ ſucco dip
tami uel auricule muris attrahit ſagitas ĩfixas car

ni uel ſpinas & alias ſimilia. Et ſuccus fructus b er
beri aufert ſitī calidā & fortificat ſtomachum &
epar præter naturaliter cale facta uicio colere . Et
ſuccus berberi cū aqua roſarum ualet apoſtemati
bus calidis cū albumine oui miſcendo ipſis ſup/
poſitum. Et confert ualde fluxui ſanguinis ꝓue/
nientis ex raſura inteſtinorū ſuccū fructus berberi
cum aqua plantaginis cum parū maſtice miſcē/
do. Valet etiam contra calefactionē epatis ſuccus
berberi cum aqua endiuie & parum ſandali rubei
miſcendo & epar epithimādo crebre donec ꝑpē/
das eius īfrigidationem. Valet etiā cōtra diſcraſiā
febrilem notāter in febre terciana iſto modo. Re
cipe ſucci berberorum. ſucci endiuie. aā. lib. 5. floꝶ
uiolarum. m̄. i. ſeminum quattuor frigidorū. ʒ. ii.
prunorum damaſcēi numero. vii. oīa buliātur in
aqua ſimplici lib. xv. ad cōſumationē tercie partis
colādo. colatū dulcorādo cum zucaro albo & fiat
ſirupus ſumendus ut ſupra dictum ē in aliis ca/
pitulis: quo conſumpto ſequentes pillule ſuman
tur. Recipe maſſe pillularum de reubarbaro. ʒ. 2.
maſſe pil. de fumo terræ. ℈. 2. diagradii gra. 3. mi/
ſce cum ſirupo de endiuia & fiant pillule. 9. ſequē
ti die ſumantur dyarodon abbat . uel triaſandali
pro confortatiuis . poſtea epithimando epar ut
ſupra. Pandecta. plateariꝰ.

BASELICON

¶ Baſelicones ſunt duæ ſpecies : una eſt garioffi/
lata: quia habet odorē garioffiloꝶ & ē cali. in pri/
mo gradu & ſic. in ſecundo & ē maioris efficatiæ.
Platearius autoritate cōſtantini: Sed citrinum eſt
calidū & ſic. in primo. Et cū reperit̄ balelicō in ce
reptis: ſemē intelligitur in medicinis ſed in empla
ſtris ipa herba ſumit̄. Et ſua aromaticitate hēt uir
tutē cōfortādi & diſſoluēdi: cōſumēdi: abſtergēdi

& mũdificãdi. Pãdecta autoritate Dyaſcoridis capitulo de Ozĩo uel baſelicõe: ꝙ uirt⁹ ei⁹ ĩter medicos penit⁹ ſit ĩcerta. & dicũt ꝙ ſint ĩutilis ſtomacho & oculos ebetat & ĩſaniã facit. Et q̃do baſelicon putre fit ĩ ſole cõtingit uermes generari ex ea herba. Et putãt aliq ꝙ ſi qs eo die quo baſelicõ ſũpſerit a ſcorpiõe ferietᷣ nõ poſſe ſaluari. ſꝫ hæc opinio falſa ẽ. Pãdecta. ymo ſtomacho ꝓdeſt eo ꝙ inflatões ei⁹ diſſoluit & ualet ad alia iuuaméta quoniã ualet ad ſincopĩ & cordiacã paſſioné: detᷣ aq̃ decoctiõis uel uinũ decoctiõis ei⁹ cũ citro ĩ modũ ĩfuſiõis ꝑ noctẽ ipſa herba ualet ĩfrigidatiõe ſtomachi hoc mõ: decoq̃tᷣ ĩ uĩo cũ méta & galãga. Sic idẽ ualet cõtra ĩdigeſtioné ex frigiditate. Valet ẽt ad fluxũ uẽtris ex frigiditate: prĩcipaliter ad liẽteriã q̃ dr̃ flux⁹ uẽtris cibalis tali mõ. recipe ſemé baſelicõis cũ paꝝ acacie. i. ſucci prunoꝝ agreſtũ in aq̃ pluuiali & detᷣ patiẽti & ualebit. Valet ẽt ad matricẽ mũdificãdã & mẽſtrua ꝓuocãda fiat decoctio ei⁹ cũ arthemiſia & foliis lauri & fométetᷣ matrix & fiat ĩde peſſariũ ſiue ſupoſitoriũ ad uuluã: hoc idé ualet ad cõceptũ. ip̃a herba baſelicõ & tax⁹ barbat⁹ cũ uĩo cocta cũ oleo mixta & cathaplaſmata anchis iuuat ad thenaſmoné. Baſelicõ cõeſtũ ĩ oleribꝰ p̃ſtat bonũ anhelitũ. Et decoctio ei⁹ cũ uĩo bibita ualet doloribꝰ oculoꝝ. Pãdecta. platearius.

BRIONIA

¶ Brionie eſt calide & ſicce cõplexiõis. ſ. tota herba. ſ. folia fructus & radix. & habent uirtutem abſtergendi & ſubtiliãdi & diſſoluendi: ideo ualent in duric e ſplenis faciando emplaſtꝝ ex eo & radice altee & ficubus cũ aqua decoquendo cũ axungia porci & loco indurato ipſius ſplenis applicando uel alio mébro indurato & ualebit. item cũ ſucco brionie abraduntur pili corioꝝ. Et ſuccus brio-

nie cum ſale communi confert ulceribus fraudu-
lentis quando abluuntur cum eo. idem ualet cu-
rando fixuras tibiarum. item radix eius cõtuſa cũ
fenugreco & orobo, & aceto quo abluat cutis mũ
dificat & abſtergit eam & aufert pannum & ueſti
gia nigra & cicatrices ulcerum & aufert liuorẽ ſub
oculo. Et ſuccus brionie mixtus cum oleo & parũ
cere fiat unguentum ad fiſtulas ani & ſedat dolo
rem. Et ſumitas huius herbe in principio ſue ma
turitatis coquitur cũ feniculo & petroſilino & bi
bit puocat urinã & luxat uẽtrẽ. & quãdo fiat am
plaſtꝝ ex decoctiõe brionie cũ uino ſedat panne-
riciũ id eſt apoſtemata in ungue & ẽt reſoluit apo
ſtemata & aperit ea. Extrahit ẽt oſſa in ulceribus
& putridã carnẽ. Vnguentũ ex ſucco eius & uiri-
de ẽt factũ cũ paꝝ olei & cere. Et uinũ decoctiõis
eius ualet ad apoplexiã & epilentiã & occidit fetũ
& cõfert morſibus triti & paꝝ inde ſumere debet
& ſi nimis ſumat de ea accidit pmixtio rõnis doſ
eius ẽ ʒ. 2. & quãdo mulier ſubicit brioniã ſibi ex-
pellit fetũ & ſecundinã. Et ſi bibit eius decoctio
cũ uino puocat urinã & menſtruũ. Et quando fit
ſeſſio ſuper idẽ per mulierẽ mundificat matricẽ.
iuuamentũ ẽt facit ad apoſtema ſanioſum rum-
pendũ fiat emplaſtꝝ cũ briõia & altea & axungia
porci mutuo cocta. Serapio. Auicena. Pandecta.

CICOREA

¶ Cicorea ẽ frigida & humida in ſecundo. Et ſũt
duæ ſpecies: una agreſtis: alia ortulana magis in-
frigidat q̃ ſilueſtris. Succus eius ualet contra opi
lationem epatis et eius calefactionem iſto modo
ſumendo. Recipe ſucci cicoree et endiuie: ſcolopẽ
drie añ. lb. 5. florum uiolarum uuarum paſſulaꝝ
añ. ʒ. 5. q̃ttuor ſeminũ frigidoꝝ. ſeminis latuce ſe
minis portulace añ ʒ. 2. ſpodii. ʒ. i. cõtuſa buliant

cum lb.2. aque ſimplicis & parum aceti ad conſu
mationem medietatis colatum dulcorando cum
zucaro albo & fiat ſirupus quo utarur mane & ſe
ro tepide ut ſupra. quo ſirupo cõſumpto ſequen
tes pillule ſumantur. R. maſſe pillularum de reu
barbaro. ʒ.2. maſſe pillularũ ſtomaticarũ. ʒ.i. dya-
gredii gra.3. miſce cum ſirupo de endiuia & fiant
pillule .9. Altera die ſumatur dyarodon abbatur
uel triaſandali uel dyadragantum frigidum pro
confortatiuis. Et ab extra fiat inuncio ſup minerã
epatis cum unguento triaſandali. uel fiat epithi-
ma ſuper epar cum aqua endiuie miſcendo pul-
uerizatum ſandalum rubeum cum pannis line-
is imbibitis in ipſo epati applicatis. Succus etiam
cicoree iuuamentum præſtat morſui animalis ue
nenoſi. idem ualet eriſipule ſeu apoſtemati igni-
to cum ſanich ordei ſiue ordeo fracto cum aceto
miſcendo & parũ ceruſe ĩde fit unguentum utile
ubi oportet infrigidare. Succus cicoree mixus cũ
ſucco altee & herba paraliſis cum oleo lini & pa-
rum croci miſcendo ualet ad podagram notan-
ter ſe dando dolorem eius. item aqua cicoree mix
ta cum nitro ſiue laſe nitri ualet contra morphe-
am ipſam abluendo crebre. Pandecta. item ſuc-
cus eius cum aqua lactuce ualet confortando cor
Auicena de uiribus cordis.

CORIANDRVM

Culantro.

Coriãdrũ ẽ plãta cui⁹ ſemine cõmuniter utĩur
ĩ medicinis. & ẽ frigidũ ĩ prĩo & ſic ĩ ſcđo. Auicen
na. Sed Serapio dicit ipſũ declinare ad caliditatẽ:
ſimiliter Galienus. Sed dyaſcorides cõtra dicit &
uult ꝙ ſit frigidũ. Nota ſuccus ei⁹ ualet apoſtema
tib⁹ calidis cũ aceto & ſucco ſẽperuiue miſcẽdo. Itẽ
ſuccus coriãdri cũ farina fabarũ & furfure tritici
cũ roſ. & aceto miſcẽdo remouet ĩflationẽ teſticu

loꝶ ipſis applicãdo. Itẽ coriãdrũ ꝑperatũ cũ aceto
poſt prãdiũ comeſtũ ualet ad ꝓhibẽdũ aſcẽſũ ua
poꝶ ad caput: ideo epilẽtia ꝓueniẽs ex uapoꝶ exa
latiõe ad caput p coriãdrũ poſt prandiũ comeſtũ
curat᷑ Et coriandrũ ꝑperatũ puluerizatũ cũ ſucco
plãtaginis bibitũ ualet cõtra fluxũ ſãguinis. & ſuc
cus eiꝰ cũ aceto ualet cõtra ignẽ ſacrũ. Itẽ ſemẽ eiꝰ
cũ aq̃ plãtaginis potatũ a mulier̃ ilico ſtringit mẽ
ſtruũ & fluxũ uẽtris: patet experiẽtia. Pãdecta ca.
de. Coriãdro Coriãdrũ recẽs ẽ frigidũ narcoticũ ĩ
ducẽs ſincopĩ & ſtuporẽ: qa ſuo odoratu cõgelat
uapores & fumoſitates aſcẽdere ad caput iõ ualet
ĩ ſoda ſiue dolore capitis. & ualet ebrietati: iõ põit᷑
ĩ cibis epilẽticorũ quoniã cauſe epilẽtie ſũt uapo-
res aſcẽdentes a ſtomacho. Et aq̃ ĩfuſiõis coriãdri
cũ zucaro abſcĩdit uirge erectionẽ & deſiccat ſper
ma. Itẽ ſuccꝰ coriãdri naribꝰ ĩflatꝰ reſtĩgit ſãguinẽ
natiũ. dẽ fit qñ odorat᷑. Itẽ ſuccꝰ coriãdri cũ ſuc-
co ſẽperuiue & ebeti cũ pãe miſcẽdo ualet applica
re ĩ eriſipila uł apoſtematibꝰ calidis. Vel miſcẽdo
ſuccũ coriãdri cũ lactæ uel ceruſa & aceto uel oleo
roſ & idẽ facit ĩ igne pſico. Serapio. Itẽ coriãdrũ ꝑ
peratũ ualet cõtra uertiginẽ cauſatũ a uapore cali
do aut flegmatico. Et ſuccus eiꝰ diſtillatꝰ ĩ oculo
ſedat eiꝰ puluerizationẽ. Et coriãdrũ ualet ĩ tre-
more cordis dãdo eiꝰ puluerẽ cũ aqua boraginis.

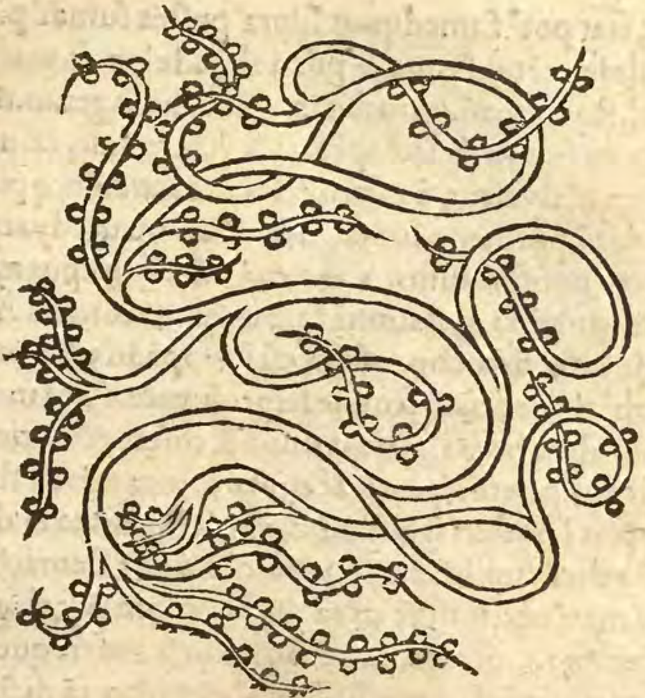

CVSCVTA

tinuela del lino

❡ Cuſcuta eſt res ĩuoluta ſuper linũ: eſt calidũ ĩ
prĩo & ſiccum circa ſecũdũ. Eſt mundificatiuum
& purgatiuũ melãcolie prĩcipaliter ſecundario fle
gma iſto mõ. Recipe cuſcute: ſcolopẽdrie añ. m. i.
polipodii: radicis eſule: foliorum ſene añ. õ. i. flo
rum uiolarum boraginis añ. m. ꝭ. omnia bulian-
tur in uino & aqua añ. lb. i. aceti paꝶ ad cõſuma-
tionem tertiæ partis colatũ dulcoret᷑ cum zucaro

& fiat pot⁹ ſumedus ut ſupra poſtea ſumãť pil-
lule ſequẽtes. R. maſſe pil. de lapide lazuli. maiſe
pil. ſtomati. añ. ʒ. ʒ. turbit. ʒ. . zinciberis gra. iii. mi
ſce cũ ſirupo de ſcolopẽdria & fiãt pillule. ix. uel
ſumať dyaſene. ʒ. cũ p̃dicta decoctiõe loco pil-
lularũ. poſtremo ſumať dyacalamẽtũ uel dyaca-
pere ꝑ cõfortatiuis. Valet etiã p̃dict⁹ ſirupus ape
riendo cõtra opilationẽ ſplenis epatis & renũ. Ad
idẽ ualet decoctio cuſcute cũ ſcolopẽdria & ſemi-
nib⁹ diureticis, ſ. ſemine feniculi petroſilini in ui
no. dem potus ꝓuocat urinã & cõfert yctericie q̃
fit ab opilatõe ſplenis ac epatis & iuuamẽtũ p̃ſtat
ꝓprie febribus ĩfãtiũ cũ zucaro dulcorata iã di-
cta decoctio. Itẽ decoctio cuſcute ẽ bõa ſtomacho
& maxĩe qñ miſceť cũ ea aniſũ: apium & galãge.
Serapio. Cõfortat etiã ſtomachũ & aufert quod
ĩ eo eſt fixũ de ſuperfluitatib⁹ decoctio iã dicta.
Et quando bibiť cũ acero ſedat ſingultũ & aperit
opilatiões cũ uino potata. Et aqua decoctiõis ei⁹
eſt mirabilis ad yctericiã. Et decoctio eius & aniſi
& ſcabioſe cõfert dolori pũgitiuo uentris: qa mũ-
dificat ſordes ĩteſtinorũ & matricis & renũ. Aui-
cenna. tem eius complexio eſt ſecundum cõple-
xionem herbe cui adheret: quoniã fit calida p ad
herentiam calide herbe ſeu arboris. & fit frigida
per adherentiam frihide. Pandecta.

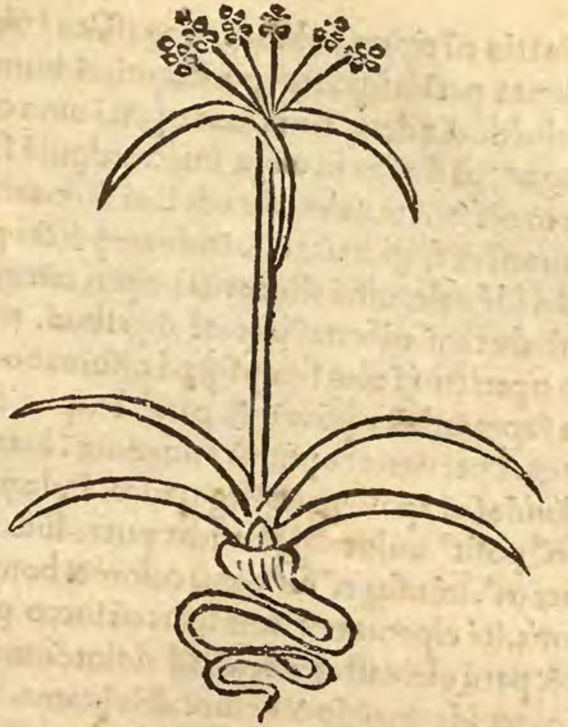

CIPERVS

❡ Ciperus ẽ ca. & ſic. ĩ ſecũdo. Et ẽ herba triãgula
ris. Et radix ei⁹ cõfert uſui medicine: habet uirtu-
tẽ diureticã: ideo ualet cõtra ſtrãguriã: diſſuriã &
cõtra lapidem: tali mõ fit uſus. Recipe radicis ci-
peri benetriti radicis petroſilini añ. ʒ. vi. ſeminũ
apii: feniculi ſaxifrage añ. ʒ. i. oĩa cõfuſa buliãtur
ĩ uino ad cõſumationẽ tertiæ partis colatũ cũ zu-
caro dulcoreť & fiat potus. Ad idem ualet catha-

Juncia odorosa.

plaſmatio cũ cipero bulito & cõquaſſato ĩ oleo &
applicata pectini ꝓcerto ꝓuocat urinã humores
diſſoluẽdo. Et decoctio radicis ciperi ĩ uino cũ ſa/
xifraga & cũ ſi inga in uirgã iniecta: alpidẽ frãgit
ꝓcerto cõf rt. Itẽ ualet cõtra dolorẽ ſtomachi & ĩ
teſtinorũ ex frigiditate & uẽtoſitate ṗdicta potio
uel ad idẽ ualet uinũ decoctiõis ciperi cũ cinamo
mo: habet enĩ cõfortarẽ uirtutẽ digeſtiuã. tẽ deco
ctio ciperi triti ĩ oleo ſere uſq; ad cõſumationẽ po
ſtea ſuper carbões põatur & patiẽs recipiat fumũ
per os & per nares: optimũ remediũ ẽ ĩ litargia. i.
obliuiõe ſeu apoſtemate flegmatico. Puluis radi/
cis ei⁹ poſit⁹ uulnerib⁹ putridis putredinẽ tollit.
Plateari⁹. Itẽ uſus ei⁹ fac bonũ colorẽ & bonũ odo
rẽ oris. Itẽ ciperus trit⁹ & mixtus cũ ſucco parali/
ſis & parũ olei caſtorei ualet ad dolorẽ iunctura/
rũ ea tepide ungẽdo & neruos debilitatos. Itẽ fre/
quens uſus ciperi ĩducit leprã qa adurit ſãguinẽ.
Auicẽna. Itẽ decoctio ciperi cõfert putredini na/
riũ & oris & mollificatõi gĩgiue. Et uinũ decoctio
nis ei⁹ ꝯfert diſtillatiõi urĩe & debilitati ueſice ual
de & frigori ei⁹ uehemẽter & ſimiliter operat̃ ĩ re
nib⁹. Similiter cõfert frigori matricis & emoroidi
b⁹ auxiliũ ṗſtat emplaſtrãdo cũ decoctiõe ei⁹. Et
decoctio ei⁹ ſupius dicta ualet febrib⁹ ĩueteratis
ex flegmate. Serapio. Pandecta. Platearius.

CELIDONIA

Celidõia calida ẽ & ſicca ĩ q̃rto gradu. Et ſunt
duæ ſpecies. ſ. minor. tamen una ꝓ alia poteſt po
ni. Et cum in receptis reperitur radix nõ herba. de
bet poni. Radix eſt maioris efficatie. Virtutem ha
bet diſſoluendi: conſumendi & attrahendi. Con
fert dolori dentium ex frigida cauſa: radix ali/
quantulum trita & circa dentem teneatur. Con/
fert etiam ad caput purgãdum a frigidis humo/

ribꝰ.& uuluā repletā flegmate exiccare habet. Radix celidonie trita coquatur & patiens fumū per os recipiat: poſtea fiat gargariſma ex celidonia in uino cocta & colato addatur parum zinciberis & piretri & parum aceti & mellis & ualebit. Item celidonia trita & in uino cocta & ſpongia infuſa ī tali decoctiōe īteſtinis applicata ualet in collica paſſione. Cōfert etiā ad menſtrua prouocanda & ad matricem mūdificādā fiat fomentum crebre ipſi matrici ex aqua decoctionis ipſius. Item aqua decoctionis ipſius cum melle mixta ualet ad cancrum oris addendo puluerem roſarum ſiccarum in modum pulmenti. Item puluis radicis calidonie mixtus ualet ad fiſtulas ori eius īmittendo. Platearius Et ſuccus celidonie uel aqua eius ī qua ſit diſſoluta thucia utilis eſt ad uiſum confortandum in quo cernitur aliquod groſſum ſm pupillam. Quidam recipiunt uinum decoctionis eius radicis cōtra ycteriam. Dyaſcorides capitulo de celidonia dicit. Succus celidonie maioris melle coctus ſuper carbones oculorum maculas detergit. Item ſuccus celidonie cum parum ſulphure quo ungatur cutis eius ſcabiem detrahit & ungues leꝓſos excludit. Succus eius mellis mixtus naribus infuſus caput purgat. Pandecta. Idem dicit Serapio auctoritate Dyaſcoridis.

CATAPVCIA

Catapucia calida eſt ī tertio & humida ī ſecundo gradu. Quādo aūt ī receptis reperit fructꝰ nō herba debet pōi remoto exteriori cortice. Et catapucia uiridis uirtutē habet prīcipaliter purgandi flegma ſecūdario melācoliā & colerā. Habet etiā uirtutē purgādi hūores per ſuperiora ex unctuoſitate & lenitate q̄ habet. unde qn̄q; ſatis cōfert ſanis ꝓ reſeruatiōe ſanitatis. Et daẗ etiā egris ad exi

tudinē remouēdā cōtra febrē quottidianā de fle/
gmate ſalſo ex quo generatur ſcabies. Iſto mō fiat
potꝰ. Recipe catapucie: ſcabioſe: fumoterre añ. m.
i. radic. eſule minoris. polipodii añ. ℥. ʒ. cuſcute:
foliorū ſene añ. ʒ. ii. omniū iſtorū fiat bulitio ī aq̄
ī eiꝰ colatura addatur paꝝ mellis deſpumati & fi
at ſirupus digeſtiuis & laxatiuis. Ad idē claretū ca
piēdo catapuciā tritā cū ſpeciebꝰ. ſ. cinamomo: ga
lāga &c. cū uino parū decoquat̄ cū melle miſcēdo
& per ſacculū diſtillādo ut moris ē multū ualebit
delicatis patiētibꝰ febrē quottidianā. Idē etiā mo
dus ꝓdeſt podagricis. Item ī iure carniū recentiū
uel aliorū ciborū tale claretum poteſt miſceri. Cō
fert etiā uinum decoctiōis catapucie ī yliaca paſ/
ſiōe. Idem p̄ſidiū p̄ſtat cōtra paraliſim & arteticā
cū radice eſule & herba nomīe p̄mula ueris deco/
quendo cū parū mellis deſpumati miſcendo. Itē
puluis catapucie cū parū cinamomo i ouo ſorbili
ſūptꝰ uel in ꝓdiis ſumēdo ſine moleſtia purgat
hūores flegmaticos. Et uirtꝰ folioꝝ catapucie ē de
bilior granis. Et grana. xv. excorticata & mixta cū
paꝝ aloepatici & paꝝ maſtice ī modum pillulaꝝ
purgat flegma & colerā & hūiditates aquoſas &
ꝓuocat nauſeā & uomitū. Et cōfert etiā potꝰ de/
coctiōis eiꝰ cōtra ſcabiē & ī leppra auxiliū præſtat
& lumbricos laxādo expellit. Serapio. Pandecta.

CVCVMER

❡ Cucumer eſt frigidꝰ & ſiccꝰ ī ſecūdo. Semē ī re
ceptis aſſumit̄. Et ſemē citrulli & cucurbite & me
lonū & cucumeris ſūt fere eiuſdē uirtutis. Iſta ſe/
mina ſedāt caliditatē & colerā. & p̄ſtāt cucumeres
& citrulli &c. malū chimū & p̄perāt ad hūorū pu/
trefactionē & ad febres. Et ſemē cucumeris meliꝰ
ē ſemine citrulli (itrullus lōgiores ē digeſtiōis cu
ius uſus generat febres cronicas: cuius nocumētū
expellit aniſū a uehemētia īflatōis ſtomachi. Item

habentes ſincopī calidā odorātes ipſū reuiuiſcūt. ıtē ſucc⁹ cucumeris uel citrulli &c.ſedat ſitim. Et qn̄ bibit̃ de radice eoꝝ cū ydromelle facit uomer̃ hūorē ſubtilē eo magis qn̄ huic cōminiſcet̃ decoctio catapucie. Et ſucc⁹ eoꝝ cōfert dolorib⁹ teſticulorū & ueſice. Et ſemina p̄dicta ſūt diuretica iō p̄cipue medicīe cōpetūt. Et ualēt etiā ſemina cōtra opilationē ſplenis & epatis renū & ueſice & cōtra apoſtemata pectoris a corticib⁹ exteriorib⁹ mūdata unde cōterant̃ ī aq̄ & ordei coquāt̃ & colatū cū parū zucari miſceat̃ & cōfert p̄dictis diſcraſiis. In acūtis etiā febrib⁹ p̄cipue tertiāis cōtinuis uel īterpellatis cōfert decoctio q̄ttuor ſeminū p̄dictoꝝ ī modū ſirupi tali mō diſpēſādo. Recipe decoctionis q̄ttuor ſeminū frigidorū & ſucci endiuie an̄. lb̄.ii. florū uiolarū uuaꝝ paſſulaꝝ an̄.ʒ.ſ. ſeminū lactuce ordei: portulace: iube: ſebeſten an̄.ʒ.ii. prunorū damaſceni. numero. vii. buliātur oīa cū p̄dictis ſuccis & paꝝ aceti ad cōſumationē tertiæ partis colatū dulcoret̃ cū zucaro albo & fiat ſirup⁹ ſu mēd⁹ ut ſupra ī aliis capitulis īſinuatū ē. Poſtea ſumat̃ electuariū de ſucco roſ.ʒ.ſ. cū parū caſſ, fiſtulis miſcendo ꝓ laxatiuo Poſtremo ſumat̃ tria ſandali uel dyaradon. abatur pro confortatiuis. Idem ſirupus ualet acute febricitantibus epaticis & ethicis & æqualiter per urinam purgat & laxat: Pandecta. Serapio. Platearius.

CALAMVS SILVESTRIS

¶ Calamus ſilueſtris aromaticus ē calide & ſicce cōplexiōis. & habet uirtutē ſubtiliādi & fortificādi ſua aromaticitate. Et ꝓuocat urinā & mēſtrua bona ꝓuocatiōe notāter uinū decoctionis eius cū aſarabacca & abrotano cū parū melle deſpumati dulcorādo de quo ſumat̃ in potu mane & ſero ꝓ qualibet uice in quātitate medii ciphi. & tales herbe relicte poſt decoctionem caude applicet̃ circa

femoralia matricem aptat pro prouocatione mē/
ſtrui. Similiter ualet uinū decoctiōis calami ſilue
ſtris cū gramine & ſemine apii & ebuli cōtra ydro
piſim ex cā frigida addendo colato parū zucari.
Idem etiā cōfert diſtilationi urine. ſ. ſtrangurie &
egritudinibꝰ renum. Et quādo peſſariū fit ex her
bis relictis poſt decoctionem iam dictam prouo
cat mēſtruum & cōfert dolori matricis. Ad idem
ualet balneum in quo ſint ꝑdicte herbe bulite qđ
balneū aufert matrici dolorem. Serapio. Item em
plaſtrum factum ex dicto calamo cum ſanamū
di & radice diptami mutuo cum oleo conquaſſa
to confert & auxilium magnū præſtat ī fractura
crurium uel in eorum contuſione: ideo in lingua
uulgari ſumit ſibi proprium nomen aſſcriptum
ſuæ uirtuti nomine beyniuelde: cum eius uirtus
in reſtauratione crurium diſſolutionem cōtinue
patientium uel contuſſionem patet per experien
tiam. Et radix calami ſilueſtris ē multum aroma/
tica & ſimilis calamo aromatico. Valet contra do
lorem ſtomachi & inteſtinorum ex frigiditate &
uentoſitate. Vinum decoctiōis eius cum cinamo
mo & galanga digeſtionem cōfortat uel deƈ pul/
uis eius cum galanga & cinamomo & parum zu/
cari in modum trageæ.

CANAPVS

❡ Canapus eſt calidus & ſiccus ī ſecundo gradu.
Semē canapi eſt maioris efficatie q̄ herba qđ exi/
cat exicatione forti. Et habet uirtutē reſoluēdi in
flatiōes & uentoſitates: iō ualet ipſū adminiſtra
re in ydropiſi ex cauſa frigida. Et quando nimiū
comeditur expreſſio ſui ſucci deſiccat ſperma. &
quidā exprimunt ſuccum eius q diſtillatur in au
rem & ſedat dolorē eiꝰ potenter. Serapio. Et radix

quādo coquitur cū radice malue & ſolatri in mo-
dū emplaſtri ualet apoſtematibus calidis. Et cor
tex eſt ydoneus ad faciendū funes. Et de ꝓprieta
te eius eſt ꝙ deſiccat humiditates quæ fiunt ī au
ribus quādo diſtilatur in eis ex oleo eius. Et quan
do aliquis utitur ſucco expreſſo a ſemine facit ſo
dā. Et folia canapim cum abrotano in lixiuio bu-
lita & caput ī de lauetur delet furfures & facit ad
pillorum longitudinem. Et eius nutrimentū nō
eſt conueniens ſtomacho: quia dure digeſtionis exi
ſtit. Item ſemen eius educit uentoſicates. Item ſuc
cus totius herbe applicatus uulneri dolorem eius
mitigat. Itē ſirupus acetoſus de zucaro exhibitus
poſt ſumptionem ipſius canapi aufert nocumen
tum præſtitum ex eſu ipſius canapi: cum canapus
fit multum euaporatiuus uaporum ad cerebrum
unde generatur ſoda ſiue dolor capitis ob id ſiru
pus acetoſus de zucaro præfatus tale nocumētū
aufert. Item ex decoctione radicis & ſeminis cana
pi cum ceruſa & oleo roſarū fit empiaſtrum apo-
ſtematibus calidis & eriſipile. Item cum comedi-
tur ſuccus ſeminis canapi in cibis facit ſtomachū
dolentem dolere & facit etiam malum humorē
ī ſtomacho erectuare. huic obruat dyaciminum
quod eſt uentoſitatum reſolutiuum.

DAVCVSCRETICVS

❡ Daucuſcreticꝰ calidus & ſiccus in tertio gradu
cuius flores magis cōpetunt uſui medicine q̄ fo-
lia: & radix minime. cuius duæ ſunt ſpecies. ſ. dau
cuſcreticus qui eſt maioris efficatie: & daucus aſi
ninus qui exiſtit cibus aſinorum hic innuit̄ dau
ſcreticus. Virtutem habet diſſoluendi: conſumen
di: attenuādi. & eſt diureticū. Cum frigidū aſma
& tuſſim de frigida cā cōfert det̄ uinū decoctiō.s

eius & ficuum ſiccarum cum liquiricia ſi ſit talis diſcraſia ſine febre.ſed cum febre detur aquá de coctionis diuretici & ficuum ſiccarum liquiricie. & detur etiam dyapraſſium cum uino decoctionis eius in cauſa frigida.uel cum aqua decoctionis eius in cauſa calida. Confert etiam uinum de coctionis eius cum aniſo contra groſſam uentoſitatem unde yliaca paſio ſepenumero impegnari habet. Contra ydropiſim ex frigida cauſa detur talis ſirupus.Recipe florum dauci.m.i.ſe.apii:feniculi:petroſilini añ.ʒ.5.bruſci:ſpargi añ.ʒ.2. buliantur in uino & aqua añ.lb.i.ad conſumationem fere medietatis & colatum dulcoretur cum parũ mellis deſpumati & fiat potus ſumendus ut ſupra:quo conſumpto ſumantur pillule de miſerion.& poſtremo exhibeantur dyalacca uel dyacoros pro confortatiuis. Talis etiam potus iam dictus opitulatur opilatione ſplenis ac epatis & uias meatuũ urinaꝝ aperit. Talis autẽ potus matricẽ mundificat & abſtergit a ſuis ſuperfluitatibus ſine moleſtia miſcendo cũ triffera magna nicolai Vel fiat peſſariũ inde cũ triffera cui miſceat᷑ puluis dauci & paꝝ mitre in oleo buliendo & matrici imponatur.item contra uictum lapidis & contra ſtranguriam & diſſuriam ualet uinum decoctionis dauci.platearius.pandecta.Serapio.

DIPTAMVS

¶Diptamus calidus & ſiccus in tertio gradu in calidis locis lapidoſis præcipue reperit᷑.Radix diptami maioris eſt efficatie q̃ herba. & radix in receptis reperit᷑. Eligenda eſt radix quæ īterius habet ſolidam ſubſtantiam nõ perforatam. Virtutẽ habet diſſoluendi:conſumendi:atrahendi uenenũ unde p̃cipue ualet ad morſũ aĩaliũ uenenoſorũ ipa herba trita cũ ſucco cepaꝝ & aplicata mor

ſui miro modo ualebit. Potus etiam factus ec diptamo & arthemiſia: ſanamundi & auricula muris cū uino decoquendo uidelicet uulneribus ab intra ſumendo & iſtum potum uulgares reputāt pro magno ſecreto & talis potus ab intra uulnerata membra conſolidat ut experientia docet. Sed puluis diptami cum ceruſa & parum te repentine miſcendo in modum unguenti quod ab extra applicatur uulnus conſolidat. item ad menſtrua ꝓuocanda & ad fetū mortuū & ad ſecūdinā educēdā ualet potus factus ex decoctiōe diptami & arthemiſie & abrotani cū uino & paꝝ mellis deſpumati. Ad idē ualet puluis diptami cū mirra & ſucco arthemiſie miſcendo in modū peſſarii matrici īponendo qđ efficatiam magnā habet in ꝓuocatione mēſtrui & alioꝝ ut ſupra. Cōfert etiā iā dictus potus cōtra ſtrāguriā & diſſuriā. uel uinū decoctionis radicis diptami cū ſucco abſcinthei cōtra dolorē ſtōachi ex uſu fungoꝝ tactū. itē cōtra frigidū aſma fiat decoctio ficuū ſiccaꝝ in uino & exprimatᷣ cui miſceatᷣ puluis diptāi. itē decoctio diptami cū ebulo & apio ī aq̄ & paꝝ mellis deſpumati cōfert cōtra ydropiſim ex frigida cā. itē q̄do fricatᷣ corpus ī balneo cū decoctōe diptami ualet cōtra yctericiā. itē q̄do ſternitᷣ hæc herba ī domo fugat aīalia uenēoſa. Platearius. Pādecta. Serapio.

ESVLA MINOR

ℭ Eſula eſt calida & ſicca ī tertio cuius radix uſui medicine cōpetit: habet uirtutem purgandi flegma principaliter & melancoliam. Cōfert eſula cōtra febrem quottidianam. ſimiliter ualet cōtra arteticas paſſiones. ſ. cōtra podagram: cirogrā & cōtra paraliſim & contra yliacam paſſionem & contra ydropiſiꝫ ex frigida cauſa. iſto modo. Recipe radicis eſule: radicis petroſilini ebuli: radicis acori

aň .ǒ;.i. ſeminis feniculi ſeminis apii & aniſi.ʒ.ii.
maſticis cinamomi aň.ǒ;.i.ex hiis fiat decoctio ĩ
aqua lib.ii.& cũ zucaro dulcoreť colatũ & fiat ſi
rupus ſumendus ut ſupra digeſtiuis & laxatiuis.
Et ſi delicati abborreť talem potũ decoquantur
radices eſule cũ carnibus recẽtibus & uuiſpaſſulis
& aniſo & de brodio eius ſumãt & ualebit ad ſu-
pradictas paſſiones:uel fiat claretũ ex puluere ra
dicis eſule & aliis ſpetieb⁹.ſ.cĩamomo:galãga:ani
ſo:maſticis &c.& erit minus abbominabile & ma
gis delectabile.Et eſula interdicta ſit habentibus
calidã cõplexioñe & inducit febrẽ potans eam:&
inuenerũt plures tale nocumentũ ĩ eius opatione
Serapio. Et præcipue nocet patientibus emoroi-
das:nã aperit uenas ani & inducit fluxũ ſanguĩs
earũ quia uene ille de natura ſua ſũt fluxibiles. &
uenas quas apit etiã obſtruit ſua ſtipticitate & ſic
citate & ſic facit uenas emoroidales tumeſcere &
ille medicine quæ laxant cũ ſtipticitate & acuita-
te ſicut eſula & miſeriõ faciũt hoc.Serapio capitu
lo de ſtrebã.i.eſula.itẽ ĩ lacte eſule nõ ẽ aliq̃ bõitas
ĩmo nocet illi q accipit ipm.Et medici uiatores cũ
tali lacte multos hoies ĩterfecerũt pp paucitatẽ ſci
entie ipſoꝝ.& q̃ſitũ ẽ ab eis:quæ eẽt medicĩa q̃ da
bãt ĩ potu:denudabãt lac eſule fore cũ oleo ſiſa-
mĩo mixtũ & laxabãt aliquos uſq; ad mortẽ.Sera
pio.Pãdecta.Platearius.

ENDIVIA

Endiuia ẽ frigida & ſicca ĩ primo:ſemina & fo
lia medicinæ cõpetunt.& folia uſui ciboꝝ ualent
& maxime uirida ſunt magne efficacie ſed ſic-
ca nullius. Et diuerticã hẽt uirtutẽ cõfortandi ex
frigiditate alterandi:ideo ualet contra opilatio-
nem ſplenis & epatis ex cã calida.Et ualet ẽt con-
tra yctericiam & ſimplicem tercianam & duplicẽ
& contra calefactionem epatis & calidum apo-

ſtema.ad hæc oĩa ualet talis potus.R.ſucci endi-
uie lƀ.i.ſcolopendrie:cicoree:lactuce añ.m.5.floꝝ
uiolaꝝ uuaꝝ paſſulaꝝ quattuor ſeminũ frigida
rũ añ.ʒ.ii.oĩa buliant̃ in aqua.lƀ.i.ad conſuma-
tionẽ quaſi medietatis colatũ dulcoret̃ cũ zuca-
ro & fiat ſirupus quo utat̃ ad plures uices ut ſu-
pra inſinuatũ eſt.Deinde ſumat̃ reubarbari.ʒ.ii.
in infuſione cũ aqua endiuie cui cũ forti expræſ-
ſione addat̃ dyaſẽiconis & caſſie fiſtule añ.ʒ.ii.&
fiant auſtus laxatiuus.Deinde ſumat̃ triaſanda
li uel conſerua uiolaꝝ pro cõfortatiuis.Sed ab ex
tra obuiando huic diſcraſie ualet epithimare re-
gionẽ epatis cũ aqua endiuie cui paꝝ de ſandolo
rubeo miſceat̃ ꝑ dieta in ciboꝝ ac potuũ ammini
ſtratione ſumant̃ cibaria ad frigiditatẽ declinan
tia ut ſunt ſorbella de ordeo & zucaro uel pultes
de farina ordei cũ zucaro & paꝝ aceti miſcendo
& cancꝝ uſus cũ aceto decocti confert & aqua or
dei cũ zucaro albo decocta cõfert loco pot⁹ & ita
obuiabis ꝑdictis diſcraſiis.itẽ aqua endiuie cũ ce
ruſa & aceto ẽ mirabile epithĩa ſup mẽbra ꝑter na
turaliter calefacta.Ex aq̃ ẽt endiuie & ſucco altee
cũ paꝝ croci fit ĩunctio optĩa ad podagrã.itẽ lac
qdã endiuie cũ thucia mixtũ abſtergit albuginẽ
oculi.itẽ fit ex aq̃ endiuie & farina ordei cũ paꝝ
croci emplaſtꝝ trẽoci cordis & cõfortat cor.Aui.

EVPATORIVM

Gafeti

❡ Eupatorium eſt calidum in prĩo & ſiccum in
ſecundo.idem ẽ ꝙ ſaluia agreſtis.ualet cõtra uni
uerſitatẽ paraliſim & particularẽ.Cõtra uniuerſa
lem talis cõfert potus.Recipe ſucci eupatorii:ſal-
uie añ.lƀ.i.ꝑmuleueris.origini.maiorane añ.m.54
caſtorei.cinamomi añ.ʒ.ii.fiat decoctio cum zuc
caro albo dulcorando de qua ſumatur mane & ſe-
ro tepide adminiſtrando ꝑ qualibet uice in quã

titate medii ciphi:quo potu'cõſumpto recipiant
pillule ſequentes. Recipe maſſe pillula℞ de eufor
bio. ʒ.ii. maſſe pillula℞ fetida℞. ʒ.i. turbit. ʒ.ſ. zi
ciberis gra.3. miſce malaxando cũ ſirupo de ſtica-
dos & fiant pillule.7. aut .9. Quibꝰ pillulis ſump
tis ſumat dyacaſtoriũ uel dyancos nicolai pro cõ
fortatiuis. itẽ cõtra ydropiſi; & yctericiã ex cã fri-
gida ſi fiant ex opilatione ſplenis & epatis talis cõ
gruit potus. Recipe eupatorii: ſaluie ebuli añ. m.
i. ſeminũ apii: fenſculi: petroſilini añ. ℥.ſ. oĩum fi
at bulitio in uino & cũ zucaro fiat ſirupus ſumen
dus ut ſupra. Deinceps ſumãt pillule de miſeriõ.
Et poſtréo recipiat dyalacca uel electuariũ ducis
ꝑ cõfortatiuis. itẽ decoctio eupatorii & abrotani
ualet in alopicia & tiria caput inde lauãdo. itẽ ſuc
cus eupatorii cũ ſucco lapacii acuti & fumo terræ
cũ oximelle miſcẽdo cõfert ſcabiei & pruritui qñ
potat cũ aqua ſcabioſe. & ſuccus eupatorii cũ ſuc
co lapacii acuti cũ axungia ueteris porci & pa℞ ſa
lis cõis mutuo miſcẽdo cũ pa℞ ſulphuris ſi placet
in modũ unguenti quo ungat locus ſcabioſus &
multũ ꝓdeſt. itẽ uinũ decoctiõis epatorii cũ ab-
ſintheo & pa℞ zucari cõfert febribus crõicis & an
tiquis. & ſi addat aſſa℞: ualebit eo melius. Cõfert
etiã loco potus uinũ decoctionis eupatorii & an-
ſi doloribus & ulceribus inteſtinorum. Aui.

ENVLA

❡ Enula cuius radix præſtat iuuamentum in me
dicinis ẽ calida & ſicca in ſecundo gradu & in ip-
ſa ẽ aliqualis humiditas ſuꝑflua propter hoc nõ
calefacit corpus ſtatim quãdo ei occurrit. Cõfert
oĩbus leſionibus & doloribus frigidis & inflatio
nibus uẽtoſitatũ. Cõfert etiam dolori proueniẽ-
ti ex contuſione lacerto℞. hiis omnibus ſuccurrẽ-
dũ erit cum emplaſtro facto ex decoctione radi-

cis enule & yreos & radicis ipſius altee cũ paꝝ olei ĩmiſcẽdo & ꝑdictis locis exhibẽdo & auxiliabit̃ ipſis. Cõfert ẽt oĩb⁹ ꝑdictis de cã frigida pot⁹ ex enula fact⁹ dũ radice yreos & ſemĩe aniſi cũ paꝝ mellis deſpũati miſcẽdo. Cõfert ẽt ꝑdictũ emplaſtꝝ ſciatice & dolori iuncturarũ. Præfact⁹ ẽt pot⁹ auxiliũ ꝑſtat mũdificãdo pect⁹ & adiuuat ad expuẽdũ ſeu excreãdũ hũorẽ flegmaticũ ĩ pectore peccãtẽ & ualet cõtra tuſſim & ẽ bone opationis quãdo ei admiſcet̃ dyairis ſolomonis. Et uinũ decoctionis enule cũ cinamomo & galanga miſcendo cõfortat ſtomachũ infrigidatũ & cor. Auicẽna capitulo de enula. Et enula ẽ duplicis maneriei. ſ. ortulana & cãpeſtris. De ortulana mẽs hic nõ uerſatur. Et uinũ decoctiõis enule cũ paꝝ zucari mixtũ cõfert ſpiritualibus mẽbris ſeu cordialib⁹: iuxta illud. Enula cãpana redit ꝑcordia ſana. Cõtra dolorẽ ſtomachi & inteſtinorũ & cõtra yliacã & ſtrãguriã & collicã paſſiones ualet talis tragea ex frigida cã intelligendo. Recipe enule cãpãe: cinamomi añ. ʒ. ii. galãge. aniſi liquiricie añ. ʒ. i. radicis yreos: zĩciberis añ. ʒ. ß. macis. gariofiloꝝ. nucis muſcate añ. ℈. omnia pulueri zentur & cũ ſufficienti zucaro albo miſceantur & fiat tragea. itẽ quãdo bibitur decoctio enule cũ ſemĩe ſpargi & miliiſolis ꝓuocat urinã & mẽſtrua. Pãdecta. Serapio.

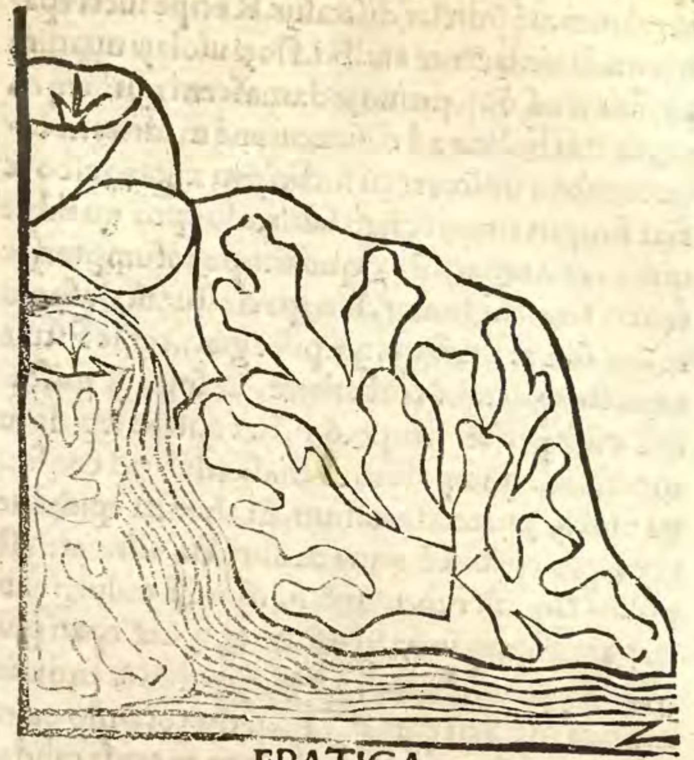

EPATICA

¶ Epatica frigida eſt & ſicca in primo gradu. Eſt herba iuxta aquas creſcens in lapidibus humidis Et ualet cõtra uitiũ epatis unde denominata eſt. Et ualet cõtra calefactionem epatis & cõtra yctericiam: detur aqua decoctionis epatice & endiuie cũ zucaro miſcendo. Et cõtra eaſdem paſſiones & principaliter contra febrem tertianã cõtinuã uel interpellatã uicio epatis exuberanter calefacti uel

apoſtemati fiat ſirupus talis qui maiorẽ præſtat
incolumitatẽ ꝑdictis diſcraſiis. Recipe ſucci epa-
tice: endiuie: lactuce añ: lƀ. i. floꝝ uiolaꝝ uuarum
paſſulaꝝ añ. ℥. 5. prunoꝝ damaſceni numero. 7.
oĩum fiat bulitio ad cõſumationẽ medietatis co-
let᷑ & colatũ dulcoret᷑ cũ ſufficienti zucaro albo &
fiat ſirupus mane & ſero ſumendus pro qualibet
uice in quantitate. ℥. 4: quo ſirupo cõſumpto: far
macia ſequens ſumat᷑. Recipe electuarii de ſucco
roſaꝝ. ℥. 5. reubarbere. ʒ. i. piſce gra. 3. caſſie fiſtule
extracte. ʒ. 3. terant᷑ reubarbere. Et ſpica & miſce-
ant᷑ cũ ſuperiore ſirupo. ℥. 3. fiat auſtus tepide ſu
mendus. Deinceps ſumat᷑ triaſandali uel conſer-
ua uiolaꝝ pro confortatiuis. Et ab extra epithime
tur regio epatis cũ aqua endiuie cui admixtũ eſt
puluis ſandali rubei. ʒ. ii. & ʒ. 5. ſpodii pulueri zati
cũ panno lineo in eo hũectato applicet᷑ epati plu
ribus uicibus. itẽ epatica ſcolopendria & endiuia
in aqua cocta cũ parum zucari dulcorando ualet
contra opilationẽ ſplenis & epatis ex cauſa calida.
Valet etiam cõtra omnẽ egritudinem epatis & cõ
tra eius apoſtemata calida. Prædicte herbe con-
quaſſate & ſuppoſite epati confert in principio
apoſtematis repercutiendo. Eadem emplaſtratio
applicata matrici abſcindit eius menſtrua. Simili
ter appoſita cali. apoſtẽati ſedat eoꝝ calefactionẽ.

ELLEBORVS ALBVS

¶ Elleborus albus calidus eſt & ſiccus ĩ tertio. Cu
ius duæ ſunt ſpecies. ſ. albus & niger. Albus dicit᷑
quia eius radix exiſtit alba uel album humorem
. ſ. flegmaticum purgat: & nigra dicitur: quia ni-
grum humorem uel melancolicũ purgat. Et cum
in medicinis reperit᷑ eius radix inreceptis ĩtelligit᷑.
Et hæc ꝓprietates ellebori albi ponimus. Antiqui
aũt utebãt᷑ elleboro albo ĩ purgatõib' ſicut & nos

nunc utimur ſcāmonea: quia tunc erant corpora
fortiora & eius uiolentiā poterant ſuſtinere. Nūc
autē hūana corpora debiliora ſūt & ellebo. al. uio
lentiā tollerare nō poſſūt: unde cū ſūma cautella
moderno tēpore danda eſt medicina elleborata.
unde debilibus ac macilentis elleborus p̄cipue al
bus & ſtrictū pectus habentibus nō debet dari qa
cū uiolentia uomitū ꝓuocat & ſimiliter per ſe ceſ
ſum uiolēter purgat. ſed flegmaticis facile uomē
tibus & pinguibus poteſt dari. itē infuſio ellebori
albi per noctē in aqua feniculi quæ miſceat cum
oximelle ualebit multū febri quottidiane de fle
grate uitrio. itē cōfert aduerſus arteticā paſſionē
& podagrā & cirogrā & contra paraliſim. Oximel
lis eſt decoctio facta ex aceto & melle. Confert eti
am ab extra applicare decoctionē ellebori albi cū
origāo emplaſtrata mēbris paraliticatis uel arteti
cā paſſionē patiētibus cui paꝝ almuri admiſceat
de aq̄ ſalſa ex piſcib⁹ ſale cōditis extracta ut ē aq̄ q̄
alleca cōdiri habēt. itē puluis elleboris albi mixtus
cū ſucco pſicaꝝ uel oleo amigdolaꝝ amaꝝ aurib⁹
īſtillat⁹ ualet cōtra uermes auriū. itē ellebor⁹ alb⁹
de coct⁹ ī lixiuio quo abluat caput ualet cōtra pe
diculos & furfures. itē cōtra ſcabiē ualet unguētū
factū ex elleboro albo: litargio & oleo cōmuni &
aceto. pandecta. Serapio. platearius. Meſue &c.

ELLEBORVS NIGER

❡ Elleborus niger calide & ſicce exiſtit cōplexio
nis & ſi debite præparet totum corpus rectificat
& bonum colorem dat. ſanguinem bonificat. qa
ſolutius eſt melācolici humoris. & rectificat ſi im
mittatur galline & cū ea buliatur & addatur feni
culus & illud brodium magnum præſtat iuuamē
tum. item decoctio ellibori nigri ualet ad cutis de
fedationem. item puluis tā albi q̄ nigri ellebo. cor

rodit carnē putridā in ulceribus putredis. Puluis etiā ellebori nigri mixtus cū melle ualet applicare fiſtulis & in tribus diebus poſſibile ē curare eā. Pandecta. Vterq; elleborus tā niger q̄ albus ſunt abſterſiue uirtutis ideo cōueniunt in morphea & lepra & ſcabie. ſ. decoctio ellebori utriuſq; in ſucco lapacii acuti. cum litargiro & paꝝ mellis miſcēdo. Acetum decoctiōis utriuſq; ellebori cōfert dolori dentiū os tepide abluendo. & in tali decoctione miſceanť piſa uel frumentū & ꝓpineť columbis in cibo occidat eas. itē elleborus niger eſt cali. & ſic. in tertio. Pandecta. Et eſt ſubtiliatiuus ſolutiuus melancolici humoris & corroſiuus carnium putridaꝝ in ulceribus & diciť ꝙ quando naſciť elleborus niger apud radices alboꝝ fiunt fructus illius arboris ſolutiui. Cōtra uermes auriū puluis ellebori nigri miſceať cū ſucco abſin. & guttatim & tepide auribus inſtilleť & cōfert. itē infuſio radicis ellebori nigri cū ſemine feniculi aut petroſinili in aqua ſcolopendrie cū paꝝ zucari miſcēdo colerā & flegma ꝑ uentrē purgat. purgatio illa melancolicis epilenticis. artheticis & paraleticis medicatur. & peſſarium factum cum melle & elleboro nigro menſtrua prouocat & ahorſum facit. Pādecta. ioannes meſue dicit album elleborum debere uitari. quia ꝑfocatiuus & uenenum corpori.

EBVLVS

Ebulus eſt calide & ſicce cōplexiōis quia uirtus eius deſiccat & incarnat & reſoluit reſolutione tēporata. Radices eius & folia ſunt ea q̄ in uia medicine ualent. itē multum reſoluit & aperit ideo ꝓuocat menſtrua fiat fumigatio cum ebulo & arthemiſia & abrotano in uino decoquendo circa matricem applicando. item ebulus ualet cōtra podagrā inflatam uel alia mēbra inflata ex materia

flegmatica iſto modo. Recipe ebuli florum camomillarum melliloti an̄.m.i.furfuris tritici.m.ii.buliantur in lixiuio & cum eo ter uel quater in die lauentur pedes aut pars inflata & confert. Succus etiam ebuli cum aqua ſalſa ualet contra arteticam & cirogram & podagram ab extra applicando. Confert etiam uinum decoctionis radicis ebuli ſeminum feniculi petroſilini & apii in ydropiſi de frigida cauſa & in tali diſcraſia eximium remedium eſt. Pandecta capitulo de ebulo. item ſuccus ebuli auri immiſſus ſonitum earum compeſcit & uermes aurium cum ſucco abſinthei miſcendo occidit. Succus ebuli morſibus uenenatis occurrit. Et ſanguinē & lac congelatū ſoluit. & ſanguiſugas occidit ſuccus ebuli bibitus & uinuꝫ decoctionis eius cum liquiritia. tuſſim antiquam compeſcit & ſquinaticis ſingularem præſtat effectum ſuccus ebuli cum aqua plantaginis cum parum piretri & parum mellis roſati miſcendo in modum gargariſmi. idem prohibet reuma. fluere ad guttur. Cōfert etiam idem ad dolorem dentium os abluendo. idem ſubuenit uulne pendenti. item aqua decoctionis radicis ebuli cum ſcolopendria ſpleneticos mire iuuat: & uinum decoctiouis eius & apii calculoſis prodeſt. Pandecta.

EDERA TERRESTRIS

¶ Edera terreſtris quātum ad eius folia uſui medicine cōpetit. item folia eius cum aceto cocta cū foliis altee & radice acori ſplenem tumentem attenuat. iſto modo diſpenſando. Recipe ſucci edere terreſtris ſucci ſcolopendrie an̄.lb.ʒ.altee farine fabarum. radicis acori an̄.ō;.oīa cōfuſa buliātur cū ſuccis & parum aceti quo emplaſtretur ſplen tumefactus & cōfert. Sed ab intra ſumendo cōfert

ſequens potus tumefactioni ſplenis & omni opi
lationi ſplenis:& aliis diſcraſiis uitio ſplenis pro-
uenientibus:ut febris quartana. ydropiſim. yčte
ricia nigra a cā frigida. Recipe ſuccoꝝ edere tere-
ſtris.ſcolopendrie añ.lb̄.i.folioꝝ extremitatū ab-
ſinthei aſari floꝝ centauree añ .m.ʒ. floꝝ boragi-
nis uuaꝝ paſſulaꝝ folioꝝ ſene añ .ō℥.ʒ. epitimi.
cuſcute.ſemi.aniſi.apii.feniculi.petroſilini. radi-
cū bruſci.ſpargi añ.ii.liquiricie.ō℥.ʒ.oīum fiat bu
litio cū.lb̄.i.uini albi ad cōſumationē fere medie
tatis coleť & dulcoreť cū ſufficienti zucaro & fi-
at ſirupus quo utať tepide mane & ſero pro qua
libet uice in quātitate medii ciphi uel .ō℥.ʒ.ʒ. quo
cōſumpto ſumať tale purgatiuū.Recipe electua
rii amec.meſue.diaturbit.diaſene añ.ʒ.ii.caſſ.ex-
tracte.ō℥.ʒ.miſce. cum ſirupo iā dicto & fiat hau
ſtus . Sed pro cōfortatiuis . ſumať dyacorus uel
dyacappere uel dyacalamentū poſtremo applice
tur emplaſtꝝ prædictū ſupra ſplenē tepefactum
primo regionē ſplenis ungendo cū unguentū di-
altee de ſuper aplicando emplaſtꝝ.itē ſuccus ede
re naribus infuſus purgat caput & dolorē capitis
mitigat.& ſuccus cū herba auri dextre infuſus ſi-
niſtro denti dolenti medeť, itē decoctio edere in
lixiuio cum corticibus nucum nondum maturat
nigreſcit capillos.Pandecta.

EDERA ARBOREA

¶ Edera arborea ab herendo eſt dicta eo ꝙ arbo-
ribus ad herat.uel diciť ab edo quia a capris ediť
& ipſis lac multiplicat. Radix eius frigide eſt na
ture & frigidā inducit eſſe terram ubi creſcit ui-
rorem ſeu uiriditatem diu ſeruāt folie eius. & eſt
amari & ſtiptici ſaporis. Edere aūt duæ ſpecies.ſ.
alba & nigra ſiue maſculꝰ & fœmīa.edera alba de
fert fructū albū & nigra nigroꝝ & edera coronari

ſolebant poete in ſignum uinacis ingenii & ſubtilis. Vnde albertus magnus alexander ſuos milites coronauit. Eſt autem talis edera arbor. ut dicit plinius multum in altum ſe extendens q̄ diu inuenit arborem uel murum per quem ſerpit redicoſa ſeu ramoſa habens folia intercisa & anguloſa grauis odoris. amari ſaporis ſub cuius umbra latent uermes. Edera quanuis ſit amara utilis eſt medicina. Nam uirtus ineſt ei ſtiptica & conſtrictiua ideo diſſintericis medetur. Item ſuccus eius mixtus cum oleo amigdalarum amarum auribus immiſſus iuuat contra ſorditatem. item ſuccus naribus inſtillatus caput purgat. dolorem eius mitigat. & contrariis eſt compoſita & ideo in cauſis contrariis operatur. propter quod uirtutem habet maturatiuam attractiuam. mundificatiuam. & mittigatiuam ideo hircus nutritus edera arborea eius ſanguis acquirit proprietatem diureticam ad frangendum calculum in renibus & ueſica. Eſt autem quædam ſpecies edere ſuper cuius folia ros inuiſcatur ac in laudanum conuertitur cuius uirtus magna medicis experitur. Nam fumus eius menſtrua prouocat & educit. & ſecundinas expellit. Serapio.

FVMVSTERRE

Fumuſterre calidus eſt & ſiccus in ſecundo gradu. Pandecta & dicit fumuſterre quia generat a fumoſitate groſſa a terra reſoluta & ſupficiei terræ ad herens & quando uiridior tanto efficatior exiſtit & exiccata nullius uirtutis. pricipaliter purgat melācoliā. ſecundo flegma ſalſum & colerā & eſt diureticam. Vnde decoctio eius cū aliis appropriatis ualet leproſis & ydropicis de frigida cauſa

Recipe ſucci fumiterre.lb̄.i.extremitatū abſinth.
floꝝ centauree floꝝ boraginis añ.m.ſ. radicis eſu
le polipodii radicis ebuli añ.℥.i.cuſcute dithimi.
foliorum ſene añ.℥.ſ. ſeminū feniculi petroſilini
apii.leuiſtici. mirabolonoꝝ kebuloꝝ indoꝝ añ.ʒ.
ii.liquiricie.ʒ.i.omnia groſſo modo cōfundantur
& buliātur cum aqua ſimplici.lb̄.i.ſ. cum parum
aceti ad cōſumationem medietatis coletur & dul
coretur cum zucaro & fiat ſirupum . qui ſumat
mane & ſero tepide pro qualibet uice in quantita
te medii ciphi. Quo conſumpto ſequentes pillu-
le ſumantur. Recipe maſſe pillularum de miſeri-
on.ʒ.ii.maſſe pillularum de fumoterre.ʒ.i. tur-
biti.ʒ.ſ. granorum conidii numero .ſ. zinciberis
gra.ʒ.miſce malaxando cum ſirupo de fumoterre
& fiant pillule .9. Poſtea ſumantur dialacca uel
diacoſtum uel diacorus pro confortatiuis . Con-
fert etiam ſuccus fumiterre cum ſero caprīo cum
mirabolonis miſcendo cum prædictis paſſioni-
bus . item ſuccus fumiterre cui miſceatur puluis
miliiſolis uel ſaxifrage & confert prouocādo uri
nā itē ſuccꝰ fumiterre ualet ad putrefactionē oris
& gingiuaꝝ os cū eo abluēdo.itē ſuccus fumiterre
cū zucaro ualet ad opilationē ſplenis & epatis de
frigida cā.itē ſuccꝰ fumiterre cū ſulphure & oleo
lauri ualet contra ſcabiem.Pandecta.Platearius.

FENICVLVS

hinojo.

Feniculus eſt calidus & ſiccus in ſecundo gra-
du. Virtutē habet diureticam. Semē & folia & ra
dix eius uſui medicine cōpetunt.item aqua feni-
culi ſua proprietate clarificat oculos cum thucia
& lapide calaminaris puluerizatis miſcendo fiat
inde colirium. Vt ſerpentes exeuntes de cauernis
habētes malos oculos uadūt ad feniculū.itē ſemē
feniculi uel radix uel folia eiꝰ comeſte facit mulie

ribus augmentare lac.itē decoctio ſeminis uel radicis feniculi cū ſemine petroſilini & miliiſolis & ſaxifrage in uino prouocat urinā & menſtrua.itē uinū decoctionis feniculi & bruſci:ſpargi: leuiſtici confert opilationi ſplenis & epatis.idē eſt reſolutiuū uentoſitatū. itē cōtra morſū animaliū uenenoſoꝝ ualet decoctio feniculi cū cepis in modū emplaſtri loco aplicando. itē ualet cōtra morſū canis rabidi.idē uinū decoctōis feniculi & mēte digeſtiuā cōfortat & nauſeā ſedat ex cā frigida ꝓuenientē.itē uinū decoctionis fenicul. ualet difficulter urinantibus & cōtra ſtranguriā & diſſuriam.itē uinū decoctionis feniculi cū radice hermodatuli & radicis eſule cū zucaro miſcendo cōfert cōtra ydropiſim ex frigida cā. itē ſuccus feniculi ſoli expoſitus per uiginti dies ualet cōtra pannū uel maculam oculorum. Et contra eorum oculorum pruritrum certum eſt remedium conficiatꝰ parum aloepatici cum ſucco feniculi & ponatꝰ in uaſe eneo ad ſolē ad uiginti dies & ponatꝰ in oculis more colirii. Platearius.itē feniculi uſus freqns tarde eſt digeſtionis licet cōferat nauſie & inflationi ſtomachi tn̄ malū ꝓſtat nutrimētū. Auicē. de feniculo.idē in febribus cronicis ſeu īueteratis ualet aqua decoctōis feniculi petroſilini & radicis eſule cū paꝝ zucari miſcēdo.Pādecta.Platearius.

FRAGARIA

℄ Fragaria eſt frigide compleſionis. Valet cōtra apoſtemata gutturis iſto modo. R. ſucci fragarie & aque plantaginis añ.ʒ.4. mellis roſati.ʒ.i. ſucci moroꝝ celſi.ʒ.5. albi græci balaoſtie añ.ʒ.i. fiat inde cum parum aceti gargariſmus. itē aqua decoctionis fragarie ualet contra ſudorem & calorem. & ſi in tali decoctione fragarie diſſoluerentur dragantum ualet cōtra ſitim. Cōfert ēt uinū

decoctionis fragarie ſeminis petroſilini & ſaxifra
ge contra canculum de tali potando. item ſuccus
fragarie cum melle roſarum ualet ad ulceratiōnē
oris. Et fragaria ſumpta cum boragine in cibis ge
nerat bonum ſanguinem. Succus etiam fragarie
cum cinamomo ſumptus ualet contra fetorem
oris. idem ualet pro dolore capitis & corde. item
olera facta ex foliis fragarie & bletibus & boragi
ne cum uuiſpaſſulis ualent cōtra ethicam. Et ſuc
cus fragarie cum foliis fraxini mutuo decocta in
modum emplaſtri ualent contra fracturam cru
ris quia conſolidat. item emplaſtrum cum foliis
altee incorporatum contra contuſionem in cor
pore in membris a caſu uel percuſſione factam
multum prodeſt. item omnia uulnera cum ſucco
fragarie linita cōſolidat & ſiquis fuerit leſus quā
tum ad membra interiora ſuccus fragarie cum
ſucco conſolide minoris mixtus cōſolidat uulne
ra ibidem diſcontinuata ſi ſumatur in potu. Pro
deſt etiam mulieribus cōtra nimium fluxum mē
ſtruorum cum ſucco plantaginis mixtum.

FRAXINVS

Fresno.

¶ Fraxinus frigidus & ſiccus in ſecundo. Virtus
eius eſt quæ cū fuerit recens conglutinat uulnera
recentia & aqua in qua folia recentia fraxini cū ra
dice eius ſint cocta in modum emplaſtre confert
fracture oſſiū ipſa cōglutiando & cōſolidando.
item uinum decoctiōis corticis fraxini & cortici ta
mariſi datū in potu infallibiliter ſplenem attenu
at. Nam res probata eſt ꝙ ſi detur porcello bibere

aliquibus diebus & interficiat̃ minimũ inuenies
ſplenẽ. Pandecta capitulo de fraxino.itẽ ualet cõ
tra diſſinteriã & lieteriã & fluxũ uentris aqua plu
uialis decoctionis corticis.fraxini & ſeminis plan
taginis.& ex tali decoctione fiat fomentũ cũ ſpõ/
gia ſuper inteſtina ualet ſimiliter cõtra prædictas
paſſiões. idẽ applicatũ cũ ſpõgia ſuper ſtomachũ
addendo pa℞ aceti ualet cõtra uomifraex debili
tate uirtutis cõtentiue.item ex cineribus corticuꝫ
tunxini & ſucco lapacii acuti cum pa℞ oleo lauri/
ni & pa℞ argenti uiui.mutuo miſcendo in mo//
dum unguenti quod ualet ſcabioſus.itẽ.3.i.ʒ. pul
ueris corticis fraxini cum uino miſcendo purgat
flegma.Serapio capitulo de fraxina.& humidi/
tas quæ reperit̃ in capitibus quæ in principio na
ſcuntur in ramis quando apparent ſi liniat̃ facies
cum ea humiditate abſter;it maculas fedas faci
ei.& ex illa exiccata humiditate generantur ani//
malia quæ aſſimulãtur cimicibus.item fraxini cõ
tra uenenum ſunt utilia.Nam ſucco expræſſo &
potui dato cõtra ſerpentes ſeu uenenum ſummũ
opiferum eſt.& tantum habet uirtutem ut ſerpẽ
tes eius umbram matutinã uel ueſpertinam non
abtingant.Quod ſi inter ignem folia fraxini po
natur ſerpens in ignem plus q̃ in fraxinũ fugiẽt.
Bartholomeus anglicus dicit. de ꝓprietatib⁹ re℞.

GRANA SOLIS

❡ Grana ſolis.i.miliũ ſolis eſt calidũ & ſiccum in
tertio eius ſemẽ eſt maioris efficatie & album ro/
tundum & lapidoſum.naſcitur in locis aſperis &
altis. Virtus ſeminis.eius eſt prouocatiue urine &
fractiua calculi ideo uinũ decoctionis miliiſolis
& ſeminis feniculi.petroſilini ꝓuocat urinã & frã
git lapidem . Sed fiat potus inde qui melioris eſt
efficatie. Recipe ſucci miliiſolis aquarũ feniculi;

petroſilini añ.lb.ʒ. ſeminum miliiſolis ſaxifrage: alKaKenge apii añ.℥.ʒ.radicum bruſci:ſpargi añ. ʒ.ii.ſeminis melonū ſanguinis hirci añ.i. oīa cōfu ſa buliantur in uino.lb.ʒ.ad conſumationem fe- re medietatis colatum cum zucaro dulcoretur & fiat potus mane & ſero ſumendus. item uinum decoctiōis miliiſolis uel puluis miliiſolis in cibis mixtus ſoluit ſtranguriam & diſſuriam & yliacā paſſiones. Serapio autoritate raſ. ꝙ puluis milii- ſolis mirabilis eſt in prouocatione urine & men- ſtrui & frangit lapidem in renibus & ueſica quo- cūq; modo ſumatur. uel in uia cibi aut decoctio- nis aut tragee. item tragea communis exhibita ci bis mixta cum milioſolis miro modo conferre ha bet tum in prouocando urinam tum in purgan- do mēſtrua & frangendo calculum in renibus ac ueſica. Recipe ſeminum miliiſolis ſaxifrage alKa- Kenge ſeminis ſpargi apii & melonis añ.ʒ.i. cina- momi gariofolorum macis galange ſanguis hirci añ.ʒ.ʒ. zucari albi quartam.lb. miſce & fiat targea in uino aminiſtrando uel in uia cibi. Et melius ua lebit aministrare trageam tempore neceſſitatis in balneo aquæ dulcis cum aqua feniculi uel raf- fani maioris. Et ī aqua balnei ſint cocte tales her be utputa abſintheū. feniculus petroſilinū tana- cetū flores cāomillaꝝ. Plateari⁹. Pādecta. Serapio.

GALLETRICVM

Galletricum alio nomine ceprum galli. calidū eſt ſiccum. De ꝓprietate galletrici eſt purgare ma tricem potum inde faciendo. Recipe ſucci galle- trici. ſucci arthemiſie añ.lb. abrota. ſeminum feni culi aniſi petroſilini añ.m.ʒ.cinamomi galāgi añ: ʒ.i.oīa buliantur in uino ſufficienti ad conſuma- tionem medietatis. colatum dulcoreť cum melle ſpūato & fiat pot⁹ ſuméd⁹ māe & ſero ad placitū

quo potu conſumpto ſequens euformatum con
ferre habet. Recipe gere pigre galieni.ʒ.iii. diafeni
conis.ʒ.i.caſſie extracte.ōʒ.ʒ.miſce cum prædicto
potu & fiat hauſtus. Deinceps ſumantur diam/
bra uel electuarium de gemmis uel zucarum re/
gal pro confortatiuis. Balneum etiam aquæ dul/
cis cum ſuis herbis appropriatis poſtremo con/
ferre habet matricem mundificatam a ſuis feci/
bus magis aptando ad eius conceptionem. Her/
be conuenientes matrici in balneo ſint melliſſa
matricaria arthemiſia Galleticum yſopus origa/
num menta &c. item poſt balneum ſumatur.ʒ.i.
de metridato cū aqua arthemiſie & in præſentie
caſu multum ualebit. Et aliis diebus fiat fomen/
tum cum decoctione galletrici & arthemiſie &
matricarie &c. in uino cocta matricem inde fo/
mentando iſtud crebre fiat & eo melius aptabis
matricem infrigidatam ad potentiam conceptio
nis. Et ad cibos miſceat zucarum regal uel tragea
communis pro confortatione ſtomachi & alio/
rum membrorum. Platearius.

GARIOFFILATA

¶ Garioffilata calida eſt & ſicca in ſecūdo & iſta
herba magnam habet efficatiam ſcd̄m folia ma/
iorē.q̄ ſcd̄m radices. Vnde folia nō radix in medi
cina poni debent & recentia maioris ſunt uirtutis
q̄ exiccata. Habet autem uirtutem diſſoluendi cō
ſumendi aperiendi & garioffilata dicit̃ quia ha/
bet odorē ſimilē garioffilis. fomētū factū ex uino
decoctiōis garioffilata & galletrici & arthēiſie mē

ſtruum prouocat. Et ſuppoſitorum uel peſſari-
um factum ex ſucco garioffilate & arthemiſie.
cum mirra miſcendo ualet ad idem matrici ap-
plicando. Item uinum decoctionis garioffilate &
mente cum galanga miſcendo. ualet ad confor-
tando digeſtiuam & contra dolorem ſtomachi
& inteſtinorum & contra uentoſitates ex frigidi-
tate. Item uinum decoctionis garioffilate & cori-
andri præperati ualet in doloribus capitis. ex uen
toſitate ex ſtomacho proueniente. Item garioffi-
lata ſua aromaticitate emendatur in paſſionibus
cordis. Item uinum decoctionis garioffilate cum
cinamomo & macibus miſcendo ualet contra cor
dis diſcraſiam. Item ſuccus garioffilate mixtus
cum parum uiridis eris fiſtulis iniectus curat eas
Item uinum decoctionis eius & cimini & ſcabio-
ſe confert in colica & yliaca paſſionibus. Et ſuc-
cus garioffilate cum aqua plantaginis miſcendo
eſt ſiccatiue uirtutis & ſecundum uétrem reuma-
ta ſufficienter. Pandecta capitulo de garioffilata.

GENCIANA

¶ Genciana calida eſt & ſicca in ſecundo gradu cuius herba eodē nomine appellat᷑. Et eius radix uſui medicinæ competit. Vnde radix nō herba in medicinis ponitur. Et genciana multam habens amaritudinem bona eſt & paruam amaritudinē abicienda eſt. Habet enim uirtutem diſſoluendi cōſumendi & attrahēdi & eſt diureticū. Vinū de-coctiōis eius radicis & radicis yreos cū liqricia. Va

let contra inueteratam aſma. Ad idem ualet emplaſtrum factum de puluere genciane & radicis yreos cum melle miſcendo pectori applicando uel ungatur pectus cum unguentum dialtee cui miſceatur puluis radic. yreos & magnum præſtat præſidium. Item epilanticis confert puluis gentiane cum aqua maiorane. Et puluis eius datus cum ſucco mente in potu prodeſt morſui animalium uenenoſorum. Et puluis gentiane mixtus cum ſucco ceparum ualet contra morſum reptilium animalium uulneri ſupponendo. Item puluis genciane mixtus cum puluere abrotani cum ſucco arthemiſie & parum mellis fiat peſſarium matrici ſupponendo ad prouocandum menſtruum fetum mortuum & ſecundinam & miro modo conferre habet. Platearius. Et uirtus eius magna exiſtit aperiendo opilationes. & qñ ſumit' ſuccus gentiane uel aqua decoctionis eius cum cinamomo prodeſt dolori lateris & torſioni neruorum & eorum corroſioni & dolori epatis & ſtomachi. Et puluis gentiane mixtus cum puluare aloepatici curat ulcera corroſiua & fraudulenta. ſuccus abrotani cum puluere genciane mixtus aufert morpheam albam. Platearius. Pandecta.

GENESTRA

¶ Geneſtra eſt frutex calide & ſicce cōplexiōis in ſecundo gradu. & producit flores citrini coloris ſimiles figure lune. & ſemen eius eſt calidum. & in flore eius & ſtipite eſt humiditas ſuperflua cū uirtute inciſiua quare multiplicat uomitum. & ſunt oēs partes eius cōturbatiue inciſiue ſubtiliatiue & prouocatiue. nocet ſtomacho & cordi & cum melle roſſ. tollitur eius nocumentum & cum maſtice.

Semẽ autẽ eius ꝓpinandũ eſt cũ aqua mellis roſarũ aut cũ ſemine aniſi aut feniculi aut auferunt nocumentũ floꝝ uel ſemine geneſte. Et flos geneſte decoctionẽ mediocriter ſuſtinet. Semẽ ãt eius plus ſuſtinet. Eſt autẽ al a quæ uocat̃ geneſta frigide & ſicce cõplexionis ſimilis geneſte ſuperioris ſed minor eſt & habet ſtipites minores & anguſtiores & albũ florẽ facit. Pãdecta hæc dicit ca. de geneſta. & diaſcorides ſimili ca. dicit ꝙ ſemẽ geneſte & flos bibitus cũ mulſa humores uomitibus purgat. Ioannes meſue dicit per uomitũ & per uentrẽ educit flegma & per iuncturas forti motiõe educit. & mũdificat renes ab oĩbus ſupfluitatibus & ꝓuocat urinã fortiter. & frãgit lapidẽ in renibus & ueſica neq; ꝑmittit materiã figi in eis neq; lapidẽ cõdenſari. Ad hæc oĩa potus ex ſemine & floribus geneſte factus cõferre habet iſto mõ. R. floꝝ geneſte & ſeminis eius & ſeminis aniſi & feniculi añ. m. ʒ. radicũ ſpargi & petroſilini añ. ʒ. ʒ. maſticis. ʒ. ʒ. fiat oĩum decoctio in uino & aqua añ. lb. i. ad cõſumationẽ tertie partis & colatũ dulcoret cũ melle roſſ. & fiat potus ſumẽdus ut ſupra. Idẽ ualet ad apoſtema ſplenis. Itẽ aqua decoctiõis floꝝ & ſeminis eius cũ aqua plantaginis ualet cõtra diſſinteriã. & fomentũ ex tali factũ ualet ad cõſtringendum fluxum menſtruorum. Pandecta.

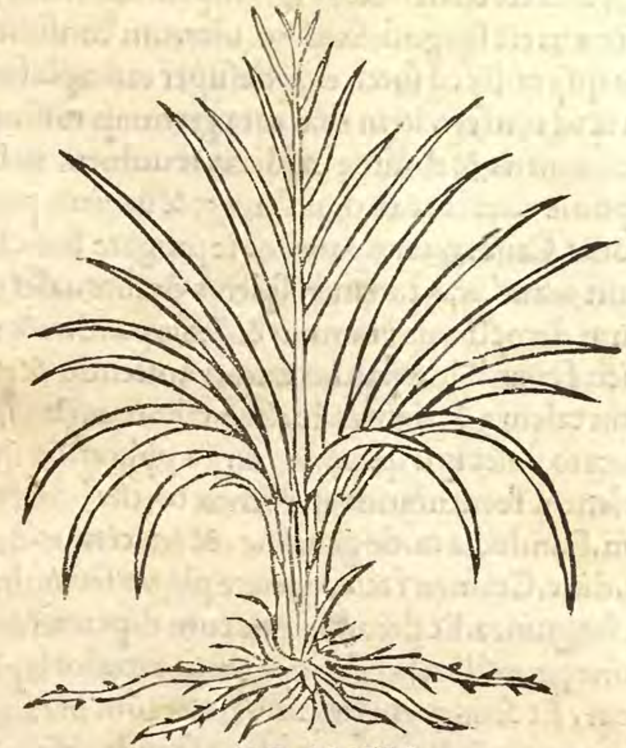

GRAMEN

¶ Gramen eſt frigidũ & ſiccũ in principio primi gradus. Aqua decoctionis eius & radic. petroſilini ualet cõtra diſſuriã & frãgit lapidẽ & curat uulnera ueſice & prouocat urinam & eſt conglutinatiua & curat reuma uentris. Item ſuccus graminis uulnera recentia dum ſunt ſanguinolenta cõglutinat. Sed ſemẽ eius ꝓuocat urinã & deſiccat qđ currit ad ſtõachũ & ĩteſtina ex hũiditatib᷒ qa uir-

tus eius eſt teſtificatiua ſine ſtipticitate. Item radix eius eſt ſanguilentorum ulcerum conſolitatiua ipſa radix cũ ſucco eius deſuper cathaplaſmata & id confert. Item elixatura graminis torſionibus uentris & diſſurie medicatur uulnera ueſice optime curat & calculos frangit & urinam prouocat. Canes quando uolent ſe purgare hanc herbam manducant. item in ſplenis dolore ualet uinum decoctionis graminis & ſcolopendrie & radicis fraxini cum parum zucari miſcendo & potum talem adminiſtrãdo. Sed talis decoctio ſine zucaro ualet ipſi ſpleni ab extra applicando ipm ſplenem fomentando inde mox ſentiet beneficium. Pandecta ca. de gramine. & Auicẽna eodem ca. dicit. Gramen facit coherere plagas ſeu uulnera ſanguinea. Et decoctio eius cum diptamo ex ſemine petroſilini ſaxifrage in uino extrahit lapidem. Et ſemen eius in uino decoctum uel aqua prouocat urinam prouocatione forti & abſcindit uomitum & fluxum uentris. Pandecta autoritate galieni. Item ſuccus graminis cum parum abrotãi puluerizati & parum mellis in potu datus ualet cõtra uermes ſeu lumbricos a proprietate. Sed ab extra ualet ſuccus eius cum felle thauri mixtus in teſtina ungendo. item ſuccus graminis cũ herba & parum aceti ualet contra ignem ſacrum.

HERMODATTVLVS

Hermodattulus ẽ herba quæ creſcit in fine autunni. Et quidã habet florẽ albũ & quidã ad nigredinẽ declinantẽ. & eſt quidam dattulus habẽs florem rubeum ſed album florẽ deferens eſt melior alii ſunt tanquam uenena. Et eſt calidum & ſiccum circa ſecundũ gradũ. Auicẽna ſecundo libro capitulo de hermodattulo. Et ſolutiõe educit flegma a iunctuis. & ẽ medicĩa cõferẽs artheticis

paſſionibus.Et quia nocet ſtomacho & nauſeam
præſtat & uentoſitates impregnat ideo ualet radi
ci hermodattuli miſcere zinciber & maſticem &
ciminum & doſſ.eius eſt a.ʒ.i.ad.ii.Meſue.Hæc ra
dix ſi crude comedatur occidit ſtrangulando ſi-
cut fungus occidit.Serapio eodem capi.Ne aliqs
erret comedendo radicem hermodattuli loco ce-
parum quia eſt dulcis & delectabilis ſaporis.& ra
dix cõfert illis comedentibus fungos malos eſt eis
ſummum remedium.item albus eſt bonus poda
gre ſed rubeus occidit. Serapio idẽ cõfirmat me-
ſue.& radix hermodattuli pulueriſata exiccat uel
cera antiqua & abſtergit ea cum par melle miſcẽ
do.& eſt cali.& ſiccũ in tertio Meſue.Et radix her
modatuli ualet uariolis.& melior ex eo eſt qui eſt
albus exterius.Niger uero & rubeus ſunt ambo in
terficientes & eius radicis nimius uſus facit com-
mouere ſanguinem & inducit eius aduſtiõem &
nocumentũ magnũ & egritudines ſicut eriſipilã
in capite & aliis partibus corporis.Serapio. itẽ ra-
dix eius habet uirtutẽ attrahendi & cõſumẽdi &
diſſoluẽdi.& aqua feniculi decoctiõis radicis her
modatuli ualet illiaca & colica paſſiõib9 febre nõ
exiſtẽte acuta.& puluis radicis ei9 ualet bñdicte la
xatiue miſcẽdo purgãdo hũores ĩ articulis peccã-
tes.& puluis ei9 cũ ſapõe ualet fiſtulis ĩpõere.Pã.

IVSQVIAMVS

Iuſquiamus eſt frigide & ſicce cõplexionis. Et
ex eo deterius & fraudulentus eſt nigrum deinde
rubeũ ſed albũ eſt magis in colume.Et eſt id qđ
adminiſtratur. Si autem non reperit albũ admi-
niſtret rubeum & aliter nigrum ſemper. Nigrum
eſt frigidũ & ſiccũ in fine tertii & album in princi
pio ipſius Auicẽna ca.de iuſquiamo.Et eſt ſupfa
ctiuũ & abſcindit fluxũ ſanguĩs & ſedat ſua ſtu-

peſactiõe dolores pcuſſos & ſedat dolorẽ apoſte-
matũ calefactoꝝ pternaturaliter iõ ualet eriſipile
eius ſuccus cũ paꝝ aceti. Et ſuccus eius cũ furfure
tritici & paꝝ aceti. Et ſuccus ei9 ſedat ſtupefactio
nẽ & dolorẽ teſticuloꝝ. Et ſucc9 iuſqami cũ ſucco
herbe paliſis cũ quo epitĩet loc9 doloroſus arteti
ce paſſionis & magnũ præſtat iuuamentũ & biba
tur. ℥. de ſemine albo cũ ydromelle añ & eo meli
us ualebit. itẽ ſuccus uel oleũ eius ſedat dolorẽ au
ris tepide imponendo. Et ſuccus eius cũ aceto uel
uinũ decoctionis eius cũ aceto & piretro ualet do
lori dentium. Et ſuccus eius cũ aqua roſaꝝ appli-
catus fronti inducit ſomnũ. Et ſi ex foliis ipſius
comedat aliquid cõturbat rõnem. itẽ ſuccus fo-
lioꝝ ipius linitus ſuper oculos ſedat eoꝝ dolores
& phibet fluxũ humoꝝ ad oculos. Et fit ex foliis
iuſquiami emplaſtꝝ cũ paꝝ aceti ualet apoſtema
tibus mamillaꝝ. Et eius ſuccus cũ foliis iuſquia-
mi mixtũ in modũ peſſarii ualet dolori matricis
& abſcindit fluxũ menſtruoꝝ. itẽ uſus eius eſt ue
nenũ quo ratio permiſcet & deſtruit memoriam
& inducit inaniã. itẽ cõtra inſtãtiã uigiliaꝝ in acu
tis febribus ualet inducere ſomnum fomentan-
do pedes & tempora cum aqua decoctionis fo-
liorum iuſquiami ſed ad frõtem addatur lac mu
lieris cum albumine oui & paꝝ aceti. Platearius.

ISOPVS

❡ Iſopus alius eſt montanus. alius in ortis reper-
tus calidus eſt & ſiccus in tertio gradu. cõfert pe-
ctori & pulmoni. & cõtra aſma & tuſſim antiquã
decoctio yſopi & yreos cũ ficubus & liqricia iſto
mõ. Recipe folium yſopi milliſſe añ. m. i. radicũ
yreos & lilii añ. ℥. ii. liquiricie enule campane añ.
℥. i. ficuum numero. ix. omnium contuſorum fi-
at decoctio in uino & aqua añ. lb. i. ad cõſumatio

nem tertie partis colatum dulcoretur cum zuca-
ro uel melle deſpumato & fiat potus ſumendus
mane & ſero tepide pro qualibet uice in quantita
te medii ciphi quo conſumpto ſequentes pillule
ſumātur. Recipe maſſe pillularum de agarico. ℥.
ii. maſſe pillularum agregatiuarum. ℥. i. agarici. ℥
ʒ. ſalis gemme gra. i. miſce cum ſirupo de yſopo &
fiant pillule. ix. Deinde ſumatur dyayſopum uel
dyapraſum uel dyadragantum calidum pro con
fortatiuis. hæc omnia ualent prædictis diſcraſiis
a cauſa frigida prouenientibus. Item uinum de-
coctiōis yſopi & ficuum ſiccarum & liquiricie ua
let contra tuſſim frigidam. Vinū etiam decoctio
nis yſopi & ficuum & ſeminum feniculi petroſili
ni ualet dolori ſtomachi & inteſtinorum. & ſi cū
hiis decoquitur arthemiſia mūdificat matricem
a ſuis ſuperfluitatibus frigidis. & fomentum fa-
ctum ex decoctione foliorum yſopi & arthemi-
ſie & abrotani in uino ualet matricis a ſuis ſuper-
fluitatibus mundificando & abſtergendo. Item
cōtra catarrum frigidum & caſum uuule fiat gar-
gariſmus ex decoctione yſopi & florum roſarum
& piretri cum uino & parum aceti. poſtea uuula
ſubleuetur cum digito & ſuper ſpergatur puluis
zinciberis & piretri. Auicenna.

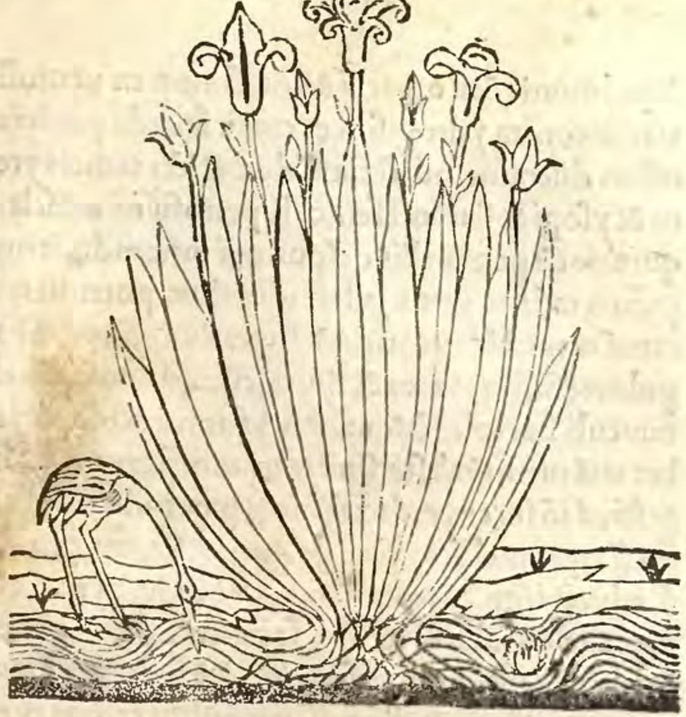

IREOS VEL IRIS

❡ Iris & yreos cōueniunt in foliis & differunt in
floribus. Vnde uerſus. yris purpuream florē gerit
yreos album. Gladiolus croceum ſed ſpatula feti
da nullum. Calidum & ſiccū eſt in fine tertii. Ra
dice utimur in medicinis. & una radix pro alia po
ni poteſt. Platearius. Virtutē habens diureticā di
ſſolutiuā & apitiuā. Ideo ualet cōtra opilationē ſple-
nis & epatis. renū & ueſice & cōtra uitiū pectoris

& pulmonis & ſtomachi & inteſtinoꝝ ex uentoſi
tate. & contra ydropiſim ex cauſa frigida pro hiis
oībus diſcraſiis ꝓdeſt uinū decoctiōis radicis yre
os & yſopi & ſeminū feniculi petroſilini aniſi li-
quiricie cū paꝝ mellis deſpumati miſcendo. Item
puluis radicis yreos ꝓdeſt ulceribus putridis q̄a
carnē mortuā & putridā & ſuperfluā corrodit. Et
puluere radicis yreos & thucie cū aqua roſaꝝ uel
feniculi fiat coliriū & ualet ad pannū oculoꝝ. Ha
bet etiā uirtutē abſterſiuā & mundificatiuā & di
geſtiuā iō ſuccus radicis eius & paꝝ pulueris eſu-
le cū aqua mellis miſcendo purgat flegma groſſū
& educit ipm. & aqua decoctiōis radicis yreos cū
paꝝ ellebori albi & ceruſe. faciē mundificat eius
pannū & lentigines auferendo. Itē ſuccus radicis
yreos mixtus cū melle roſſ. uel puluis radicis eius
cōfert ulceribus ſordidis & facit naſci carnē in fi-
ſtulis & aliis ulceribus. Itē puluis radicis eius cum
axungia porci mixtus lenificat duricis & apoſte-
mata groſſa & ſcroffulas. Itē eius oleum ualet in
ſpaſmo & paraliſi & ſiatice & cōtricioni lacertorū.
Itē aperit etiā orificia uenaꝝ emoroidaꝝ & aufert
geomorream & polutionem & ꝓuocat menſtrua
cum uino decoctionis eius. Item eius oleum cum
oleo roſarum & parum aceti remouet ſodam. Et
puluis eius facit ſternutationem. Auicenna.

IVNIPERVS

Iuniperus eſt calidum & ſiccum in tertio gra-
du. cum reperitur in receptis fructus intelligitur.
Habet aūt uirtutem diſſoluendi & conſumendi.
& ualet cōtra fluxum uētris ex ſcāmonea uel alio
acuto laxatiuo adherente uilis ſtomachi & inteſti
noꝝ fiat decoctio. Iuniperi in aqua pluuiali & pa
tiēs ſe ſubmergat in tali aqua uſq; ad umbilicū. &
uinū decoctōis iuniperi & radicis ireos cōfert ſtrā

Cnebro

gurie & diſſurie & iliace paſſioni. Item oleum iu-
niperi efficaciſſimum eſt contra quarta nam ex
melancoliam. detur oleum in quantitate. ℥.ʒ. in ci-
bo uel alio modo materia digeſta. Vngantur eti-
am partes dolentes in yliaca & ſtranguirea paſſio-
nibus. & contra epilentiam ungatur ſpina dorſi.
idem ualet contra quartanam ut ſupra ungendo
ſpinam dorſi & pulſuum manuum ante peroxiſ-
mum per horam. Item ualet etiam oleum iunipe-
ri contra uicium lapidis iniciatur per ſiringam.
contra aſma inueteratum ex frigida cauſa dentur
fructus cum ficubus ſiccis. Vel detur uinum de-
coctionis fructuum iuniperi & ficuum ſiccarum
& liquiricie. Plateariu s. Oleum etiam ualet contri-
cioni lacertorum & doloribus pectoris & in tuſſi
cum oleo amigdalarum dulcium minerani pe-
ctoris circa ignem ungendo. Oleum etiam ipſius
ualet doloribus iuncturarum. Vinum decoctio-
nis iunipi aperit opilationes circa ſtomachum fa-
ctas & matricis & confert doloribus eius & fo-
mentetur matrix cum decoctione iuniperi & ar-
themiſie & radicis yreos & mundificatur matrix
prouocando menſtruum. Oleum expellit nocu-
mentum puncture animalium uenenoſorum un-
gendo locum puncture ipſo oleo. Auicenna eo-
dem capitulo.

IRINGVS

¶ Iringus eſt calidus & humidus in primo & hu-
miditas amplior eſt calidate ſua. & uſus radicis
in melle cōdite augmentat multum ſperma & au-
get in coitu & ad uirge erectionem & præſtat bo-
bum nutrimentum. Serapio eodem ca. & Auicen-
na. & radix yringi cum aliquali ſpecie aromatica
comeditur aut cum melle aut zucaro & cinamo-
mo cōficiatur. yringus eſt ſpecie ſpine cuius folia

apponuntur oleribus & melius præſtat nutrimen
tum &c.& uirtus ipſius radicis yringi eſt ſicut uir
tus baucie ſiue paſtiace domeſtice. Itē radix yrin
gi id eſt ſecacol cruda comeſta curat geomorream
Pandecta eodem capitulo & folia irigi & planta-
ginis in aqua & aceto cocta conferunt inflationi
ſtomachi & apoſtematibus oculi & aliis apoſte-
matibus calidis. & quidam dicunt ꝙ flos huius
herbe cuius color eſt purpureus ſi bibatur aqua
decoctionis eius confert ſquinantie & epilentie
quæ accidit infantibus. & ſuccus eius inunctus
ſuper apoſtemata calida lumborum ſedat eorum
pulſum ſeu pulſationem. Pandecta & quando bi
bitur ſuccus radicis yringi albi coloris prouocat
urinam & menſtrua diſſoluit inflationes & tor-
tiones ſtomachi. & quando bibitur cum uino de
coctionis radicis eius ualet dolori epatis & morſi
bus uenenatis. Pandecta. Item. Serapio dicit ue-
rum yringum tempore ueris inſumitate eius de-
ferre florem cuius color eſt ſicut color uiolarum.
niſi quia ſunt maiores eis. & quando cadunt flo
res habet ſemen in quantitate ciceris plenum hu-
miditate nigrum dulcis ſaporis. Serapio eodem
capitulo.

LILIVM

¶ Lilium eſt calidum & humidum in primo : &
eſt domeſticū cū albis florib⁹. ualet ad apoſtema
ta frigida maturāda cū axungia & oleo tritum &
coctū & ſuperponatur. Item radix lilii cum radice
brance urſine & radice altee mutuo coſte cū uino
& coletur & colature addatur cera & oleum añ.
quod ſufficit & fiat unguentum contra uicium
ſplenis & duriciem eius. Et radix lilii domeſti-

ci cum aceto mutuo conquaſſata ualet contrā malum mortuum ſiue ſcabiem malam ipſam ungendo. & uirtus radicis eſt quæ deſiccat deſiccatione temperata & abſtergit abſterſione temperata; & radix mundificat & maturat. Item radix lilii & radix altee mutuo bulita in aqua in modum pultis cum butiro mixta in modum emplaſtri ualet potiſſime in paſſionibus pectoris tale emplaſtrum pectori tepide applicādo erit in aſmate uel in tuſſi ſicca pro mollificatione materie flegmatice in pectore uel pulmone peccantis ut eo facilius poterit per uiam ſcreatus eam euacuare. Item radix lilii cum aceto cocta ſeu aſſata maxime ualet in cōbuſtiōe ignis uel aquæ calide. Item oleum lilii ualet ad remouendum tinitum aurium & ad ſedandum dolorem auris unde ponatur parua quantitas talis olei tepefacti in aurem & prodeſt. Item radix lilii domeſtici eſt bōa ad incarnandum omnia ulcera & mollificat duricies matricis & prouocat menſtrua. & oleum lilii reſoluit ſine mordicatione & mollificat. ideo confert duriciei matricis ipſam matricem ungendo cum unguento ſuperius dicto de aſmate uel de tuſſi ſicca uel cum radice lilii aſſata cum oleo lini & butiri fiant peſſaria ſuo modo applicanda & ualebit multum. Pandecta. Serapio. Platearius.

LVPPVLVS

¶ Luppulus eſt calidum & ſiccum in primo gradu: ad frigiditatē declinans. Eſt autem ſedatiuus doloꝝ calidoꝝ & extinguitiuus inflāmationū & lenitius. indiget rectificatione quia aperit orificia uenarum ꝓpter quod miſcendum eſt ei aliquid ex dragāto aut maſtice & rectius qđ uigorat eius operationem eſt aqua caſei cum ſpica & maſticie. Pandecta ca. de uolubili. Luppulus educit ſolu-

tione coleram citrinam & mūdificat ſanguinem ab ea & clarificat ipſum & ſedat inflationem eius & offert ei iuuamentum magnum infuſio luppu li in aqua caſei. & ſirupus luppuli remouet ycteri ciam & cōfert in ydropiſi a cauſa calida. iſto mo do fiat ſirupus. Recipe ſucci luppuli & endiuie & ſcolopendrie añ. lib. i. florum uiolarum & boragi nis uuarum paſſularum añ. m. i. ſeminum aniſi. ordei: quattuor ſeminum frigidorum maiorum añ. ℥. ſ. aceti: uini albi. ℥. i. omniū fiat decoctio ad conſumationem medietatis, colatum dulcoretur cum zucaro albo & fiat potus quo utatur mane & ſero ut decet poſtea ſumantur pillule tales. Re cipe maſſe pillularum de reubarbaro. ʒ. ii. maſſe pillularum de fumeterre. ʒ. i. dyagredi gra. iii. mi ſce cum ſirupo de fumeterre & fiant pillule. ix. & ſumantur triaſandali uel dyaradon abbatur pro confortatiuis. Item ſuccus luppuli cum ſorbello ordei ualet in dolore capitis a cauſa calida & con fert etiam calefactioni ſtomachi & epatis. & ſiru pus iam dictus ꝓdeſt febribus colericis & ſangui neis & ſolutione educit colerā aduſtā cum facili tate & aperit opilationes epatis & ſplenis & miſe raicaꝝ. Item ſuccus luppuli cum aqua caſei uel en diuie multum ualet in ydericia & confert apoſte mati epatis calidi. Pandecta ca. de uolubilo.

LAPPACIVM ACVTVM

¶ Lappacium acutum ē calidum & ſiccum in ter tio ſcd̄m platearium. & ſunt duæ ſpecies. ſ. acutū & rotundum & dicitur acutum quia acuta habet folia rotundum rotunda habet folia. Cū ſimpli citer ponitur rotundum intelligitur. Lappacium acutum ualet cōtra ſcabiem impetiginem ſeu ſer piginē in modum unguenti. Recipe ſucci lapacii cuti. lb. ſ. olei nucum quar. i. & ℥. ſ. picis buliātur

ſimul & coleť & colature addať pulueris ſulphuris & tartari an̄.ō .ʒ.& miſce fiat unguentū. Itē ad apoſtema maturanda recipiať lappaciū acutū & in oleo coctū & cū axungia porci mixtū. Valet etiam contra duriciē ſplenis ſuccus lappacii acuti cū ſtorace liquida & armoniaco & aceto conficiať & dimitať ſic tribus diebus. poſtea fiat decoctio & coleť & colature addať cera & oleū quantū ſufficit & fiat unguentū. Itē uinū & aqua decoctionis eius & radicum bruſci & ſpargi ſoluit opilationē ſplenis & epatis. cōtra ſcrofulas & nodoſitates in corpore uel alias excreſcentias cutis. ualet emplaſtrū ex radice lappacii acuti & axungia ſimul tritis. Semē lappacii acuti habet quid ſtipticum manifeſte. ideo ſuccus lappacii acuti & plantaginis confert in diſſenteria & dyarea. Pandecta capitulo de lappacio acuto. Item contra ſtranguriam & diſſuriā fiat decoctio lappacii acuti & radicis yreos in uino & bibatur. & ad id ualet decoctio lappacii acuti & radicis yreos & petroſilini in uino & oleo pectini ſupponatur. Idem prouocat urinam in multa quantitate. contra ydropiſim nomine leuco fleumanicia fiat potꝰ ex ſucco lappacii acuti lib.i.& uini lib.ʒ. fiat decoctio cum.ō.i. eſule & radicis yreos ō .ʒ. cum melle deſpumato detur pacienti colatura. Platearius.

LACTVCA

❡ Lactuca eſt duplex .ſ. domeſtica & ſilueſtris. Virtus lactuce domeſtice eſt frigide & humide cōplexionis temperate. decoctio lactuce in aqua & parum aceti cōfert a poſtematibus calidis & eriſipile ſuper ea emplaſtrando. & lactuca ſumpta in uia cibi abſcindit ſitim & abſcindit etiam diſtillatione humiditatis ſpermatice & cōfert pollutiōi q̄ fit in ſomno. Ad idē ualet ſemē eiꝰ in potu ſū-

ptum. Ex rebus enim quæ ſunt contrarie ſperma ti eſt ſemē lactuce qñ bibit᷑ cū aqua. & lactuca eſt melioris nutrimēti & melioris humoris oībus ole rib⁹ aliis quia ipſa generat ſanguinē quēcūq; mul tum nō malum immo bonum in fine bonitatis. Serapio ca. de lactuca. & nō reperio aliquā herbā cum poſſim curare adeo uigilas ſicut cum illa her ba. Humor enim qui generatur ex ea eſt frigidus & humidus. & nō accidit ex ea nocumentū ſicut accidit ex aliis oleribus & nō reſtringit uentrē nec laxat eum quia nō habet ſtipticitatem nec ponti citatem nec ſalſedinem nec acuitatem. & uniuerſa liter nō eſt in ea uirtus abſterſiua uel uentris laxa tiua. Itē lactuca emplaſtrata cum ſuo ſucco apo ſtemati calido manifeſtabit᷑ eius infrigidatio. Itē lactuca domeſtica eſt bona ſtomacho & infrigi dat uentrē & facit dormire & mulieribus prouo cat lac. & quādo ipſa decoquit᷑ in cibis præcipue cū carnibus recentibus eſt boni nutrimenti notā ter in corpore ꝑternaturaliter calefactio iō ualet colericis. & in febre acuta lactuca multum ualebit cū paꝝ aceti aminiſtrando in cibis cocta uel cru da comeſta. & aqua decoctiōis lactuce cū paꝝ zu cari ualet cōtra opilationē ſplenis & epatis & ſom nū inducit. & ſemē eius cū lacte mulieris & albu mine oui ſup frōtē unguēdo inducit ſomnū. Se

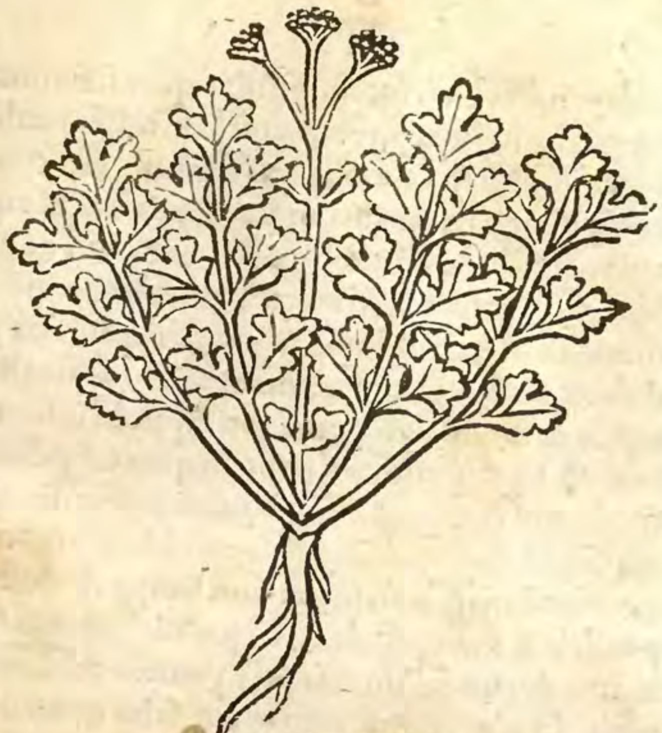

LEVISTICVS

¶ Leuiſticus calidus eſt & ſiccus in ſecundo gra du. ſemē & radix nō herba in medicinis debet po ni cum inuenitur in receptis. Virtutem habet diu reticam aperiendi: extenuandi. Vnde uinum de coctionis leuiſtici confert cōtra opilationem ſple nis & epatis a cauſa frigida uel aqua decoctionis leuiſtici ualet ad idem a cā calida. Sed melius iſto mō diſpēſabit᷑ potus ad idem cōueniens. R. ſucci

ſcolopendria lib.i. ſucci abſinthei quar.i. florum luppulorum:boraginis:ſeminũ leuiſtici:feniculi: petroſilini añ.m.i.uuarum paſſularum. radicum bruſci:ſpargi reupontici añ.õ .ʒ.liquiricie.ʒ.ii.omnium groſſo mõ cõtritorum fiat bulitio in aqua lib.ii.cum parum aceti ad conſumationem medietatis colature addatur zucari albi q̄ ſufficit ꝑ dulcoratione & fiat potus mane & ſero ſumendo tepide eo modo ut ſupra in aliis capitulis inſinuatum eſt. Quo potu conſumpto ſequentes pillule ſumantur. Recipe maſſe pillularum de miſerion maſſe pillularum de lapide lazuli añ .ʒ.ʒ. turbit. ℈.ʒ.zinciberis gra.iii. miſce cum ſirupo de ſcolopendria & fiant pillule.ix. Et pro cõfortatiuis ſumatur dyairis ſolomonis uel dyacoros uel dyacaperis. Et idem poteſt conferri in febri quartana uicio opilationis ſplenis prouenìente. Item uinũ decoctionis leuiſtici & radicis galange & cinamomi ualet contra dolorem ſtomachi:ſplenis & inteſtinorum ex uentoſitate factum. Item puluis ſeminis leuiſtici & cinamomi & reupontici & galange cum zuc..o albo miſcendo in modum tragee de qua tragea detur in cibis & ualebit ad idem iã dictum dolorem ſtomachi & inteſtiõrum & ſplenis. Platearius.

LAVENDVLA

℃ Lauendula eſt calide & ſicce cõplexionis quæ ſua aromacitate cõfortat neruos. & ſua calefactione conſumit materiam paraliſis. iſto modo diſpenſando ſirupum. R. florum lauendule: maiorane:ſticados arabici añ.m.ʒ.floꝝ roſimarini. ſeminis coriandri ꝑperati cubebaꝝ:ſeminis:rute:caſtorei añ.ʒ.ii. oĩum ipoꝝ cõtuſoꝝ fiat decoctio in uĩo & aq̃ ſaluie añ.lib.i.ad cõſumationẽ tertie par

tis coletur & colature addatur zucari albi quod
ſufficit & fiat potus ſumendus mane & ſero tepi
de pro qualibet uice in quantitate medii ciphi.
quo potu conſumpto ſequentes pillule ſumātur.
Recipe maſſe pillularum cochiarum: maſſe pillu
larum de hermodattulo añ.ʒ.ſ. turbit.ℨ.ſ.cincibe
ris gra.iii.miſce cum ſirupo de ſticados & fiāt pil
lule.vii.Pro confortatiuis ſumantur electuarium
pliris arcotiden uel dyantos uel dyacaſtoriū &c.
Fiat etiam caputpurgium uel ſternutatorium cō
tra prædictam diſcraſiam neruorum uel parali-
ſis. Recipe pulueris florum uel foliorum lauen-
dule florum roſiſmarini ſeminis baſiliconis & ni
gelle añ.ʒ.i.piretri: zinciberis añ.ʒ.ſ.decoquantur
in aqua ſaluie & eius colatura attrahatur per na-
res & purgabitur inde cerebrum. Vel miſceantur
prædicta pulueriz ata & naribus attrahatur talis
puluis erit ſternutatorium pro purgatione capi-
tis uel cerebri a quo omnes nerui habēt originem
tanquam riuoli ex fonte. & nucha ſiue poſterior
pars colli ungaꝛ cum oleo caſtorei cui puluis eru
ce & parum croci & cinamomi miſceantur uel cū
oleo lini uel oleo uulpino & confert.

LAVREOLA

¶ Laureola calida & ſicca in quarto. Frutex cuius
ſemen uſui medicine cōpetit. & appellatur coco-
nidium. & cum reperitꝛ in receptis laureola uel mi
ſerion fructus eius id eſt coconidium intelligitur
Virtutem habet purgandi flegma & coleram. un
de & ſanis & egris nō multum febricitantibus po
teſt dari. & quia nocet epati ideo eius acutas frā-
gitur cū aceto in quo humectetꝛ & exiccetꝛ. & eius

malitiā etiā corrigitur cū ſucco abſinthei uel muſcilagine pſilii uel ſucco portulace. & ſūt duæ ſpeties melius miſerion ē ī quo ſūt plurima folia & ſimilia foliis oliue & ſubtiliora. Et ē acutū mūdificatiuū & excoriatiuum Valet ergo ſuccus laureole cū parū aceti cū litargiro & ceruſa mixtus ad morpheā & alboras & ad lētigines liniendo eas. Et qn̄ miſcet̄ ei ſulphur & adminiſtrat̄ ualet ad ulcera ſordida & ad malā ſpetiē ſcabiei cū mille miſcendo. Itē aqua decoctiōis laureole cū parū aceti ualet ī dolore dentiū. Itē ſoluēdo educit aquā citrinā & flegma & melancoliā. Infuſio foliorū eius uel ſemina ī aqua abſinthei uel ſumiterre cū zucaro dulcorādo ualet in ydropiſi de frigida cā. Idē ualet ī difficultate urīe uehemēter. Caueas ne des ī ſubſtāria qa multū moleſtat corpꝰ humanū. Et pillule de miſerio fiūt ī de qbꝰ miſcāt̄ aliq̄ grana coconidii quo ad eiꝰ pulpā cū parū maſticis & ſoluunt mirabiliter aquā citrinā ydropiſi. Ad reprimendū eius acumē quia naturā mouet ſurſū per uomitum & deorſum per uiam inteſtinoꝝ lubricādo. Puluis ergo coriādri & ſeminis plantaginis diu bulliant̄ ī oleo & ex tali oleo ungat̄ pecten & īteſtina & renes ꝑpter ſtranguireā & diſſuriā. Et oleum decoctionis eius ualet ad aures contra ſorditatem. Platearius. Serapio eodem capitulo.

MELLISSA

¶ Melliſſa calida & ſicca eſt in ſecundo gradu. uiridis & ſicca magne eſt efficatie exiccata prius ad ſolem poſtea in umbra ad annum ſeruatur. Virtutē habet confortandi: conſumēdi: diſſoluēdi & extergēdi ſimilē habet effectū maiorane. Itē decoctio melliſſe & arthemiſie & matricarie ī uino cū parum zucari albi. colatum dulcoretur & multū ualebit prouocando menſtrua. & mundificando

matricē ad cōceptionē adiuuat.ad idē ualet ad fomentandū matricē cū uino decoctiōis melliſſe & matricarie & arthemiſie. Ad idē ſimiliter uidelicet peſſariū ex p̄dictis herbis cōtuſis factū cū ſucco cepa℞ inunctū.& uinū decoctionis melliſſe & corticis citri & pa℞ cinamomi ualet cōtra ſincopī quia multū cōfortat cor. Auicenna de uirtutibus cordis. dū fuerit ſincopis a cā frigida. Itē melliſſa in uino decocta cū altea & oleo cathaplaſmata ſuper dura apoſtemata maturat ea. Et idē ualet cōtra duriciē ſplenis & epatis quia eā relaxat & reſoluit. Idē cōfert puncture ſcorpionis uel morſui canis mēbrū leſū emplaſtrando. Itē melliſſa ore maſticata cū pa℞ piretri cōfert dolori dentiū & aqua decoctionis melliſſe & ſeminis plantaginis confert diſſentericis ſi cum aqua pluuiali decoquantur ualebit eo melius. Item uinum decoctiōis meliſſe & radicis yreos & liquiritie cum parum zucari opitulat̄ aſmaticis & anheloſis. & qn̄ fit emplaſtrū cū melliſſa & p̄mula ueris & ebuli & altee cū oleo caſtorii & camomilla℞ ſedat dolorē iuncturarum ſcilicet podagre:cirogre &c. Proprietas melliſſe in cibis comeſte eſt letificare cor & facit digeri cibum groſſum aperit opilationes cerebri & remouet accidētia ſolicitudīs & timoris q̄ accidūt a melācolia & hūore aduſto. Pādecta eodē ca.

MILLEFOLIVM

Millefolium eſt herba habens folia ſimilia foliis feniculi & plurimiſq; foliis fulcitū ē unde ſūpſit nomen. & eſt frigide & ſicce cōplexionis. Vulnera cōglutinat eius ſuccus & ſine tumore perſeruat. Succus millefoliis cum decoctione piretri in aceto mixtus confert dolori dentium a cā calida. Dyaſcorides autoritate Pandecte capitulo eodē. Valet ēt ſuccus eius cōtra urine difficultatē. & idē

ualet contra calculum cum aceto miſcēdo. Pādecta. Galiētis. vii. ſimpliciū capitulo de millefolio dicit ꝙ milleſoliū ē ſiccatiue uirtutis ītātū ut cōſolidet uulnera. Ad ignē ſacrum ſummum remedium eſt. Succus millefolii cum ſucco ſemperuiue cum aceto mixtus præſidiū præſtat magnū. Et millefolium ſecūdū Pliniū caulis eſt tener ſimilis feniculo plurimiſq; foliis unde & nomē accepit. naſcitur ē paliſtribus locis. Eius emplaſtrū factū cum millefolio & edera terreſtri cōtuſis cum parū aceti & cum piretro contrito miſcēdo & ſuper maxillam applicando multum confert. Et ſi de eadē mixtura aliquid apponatur denti dolenti ualebit eo efficatius. Et fiat emplaſtrum cum millefolio & plantagine & urtica cum aceto & ſale miſcēdo applicando pulſui manuum & pedum ante peroxiſimum per horam aufert febrem perioticam. Confert etiam aqua decoctionis millefolii & plātaginis & burſe paſtoris & roſarum contra fluxū ſanguinis uel contra fluxum quæcunq; uentris. Vel implaſtretur ſuper inteſtina millefolium cōtuſum cum plantagine & burſa paſtoris cum albumine ouorū miſcēdo & ſup īteſtina emplaſtrādo hoc multum ualebit cōtra fluxū inteſtinorū.

MALVA

❡ Muala frigida eſt in primo: humida in ſecundo gradu. Cuius duplex eſt maneries ſcilicet domeſtica quæ in ortis & ferre ī omnibus locis reperitur. Et ē ſilueſtris quæ maluauiſcus & biſmalua dicitur & creſcit altius & latiora habet folia & habet uiſcoſā humiditatē q̄ ē minus frigida. Malua cocta cū uermiculari & aceto ī pricipio applicata apoſtemati calido cōfert. Ad maturandum apo-

ſtemata folia malue cum radice altee & farina fe
nugreci buliantur cum axungia porci recenti mi-
ſcendo & ipſa apoſtemata indurata emplaſtran-
do & eius duriciem tollet. Idem confert ad durici
em ſplenis & epatis. tem fomentū factum quan
tum ad pedes cum decoctione malue & florum
camomillarum & abſinthei ualet ad ſomnum ꝓ-
uocandum in febribus acutis. Item malua cum
merculiali cocta cum carnibus aut oleribus & co
meſta ſoluit uentrem in febribus propter uentris
conſtipationem. Item ad menſtrua prouocanda
recipiat᷑ radix malue in modum digiti & aliquā-
tulū radat᷑ exterius & inungat᷑ cū melle & poſtea
aſpergat᷑ puluere ſcamonee & ſupponat᷑ & certū
eſt remediū. Itē maluauiſcus ſiue altea plus ualet
in præſēti caſu q̄ malua quia magis mollificat &
maturat quā folia uel radix malue etiā ſola radix
altee cū axūgia porci trita poſita ſupra apoſtema
maturat eius duriciē & mollificat & relaxat. Vel
fiat unguentū iſto mō. R. ſucū malueui ci & pul
ueris farine fenugreci & farine ſeminis lini cū pa
rū butiri & olei & cere fiat ex illis unguētū quo un
gant᷑ apoſtemata indurata. Itē unguentū multū
ꝓdeſt induricie ſplenis & cōtra diſcraſiam pecto
ris & contra tuſſim ex cauſa frigida. & ualet cōtra
aſperitatem pectoris & pulmonis. Serapio.

MENTA

❧ Menta calida & ſicca eſt in ſecundo gradu cu-
ius plures ſunt ſpecies. Eſt enim domeſtica & or-
tula dicit᷑ & hæc mediocriter calefacit & cōfortat
& eſt alia ſilueſtris quæ mentaſtrum dicit᷑ & hæc
maiorem habet uirtutem calefaciendi. Menta do
meſtica magis competit uſui medicine & uiridis.
& exiccata eſt magne efficatie. Debet autem exicca
ri in umbroſo loco ꝑ annū ſeruat᷑ mēta in uirtute

magna. Virtutē hēt diſſoluēdi & cōſumēdi & cō
fortādi ex aromaticitate. Itē ad apetitū ꝓuocādū
uicio materie frigide & humide peccātis ī ore ſto
machi fiat ſalſamētū ex mēta & ciamomo & galā
ga & paꝝ pipis cū aceto miſcēdo. Itē ſuccꝰ mēte or
tulāe cū aceto mixtꝰ ualet cōtra fetorē oris: gīgiua
rū & dētiū os īde abluēdo. Poſtea fricēt dētes cū
mēte ſicca & eo medius ualebit. Itē decoctio mēte
cū aceto & albumīe oui ꝓdeſt cōtra uomitū appli
cata ori ſtōachi: ꝓueniētē ex debilitate uirtutis re/
tētiue ex frigida cā. Itē uinū decoctiōis mēte ualet
cōtra ſincopī ſi fuerit ſine febre. Cū febre āt ualet
ſuccꝰ mēte cū paꝝ aceti cū fruſto panis toſti & hu
mectati ī ſucco tali naribꝰ applicādo & īde fricēt
labia & līgua & gīgiue & dētes & tpa. & ligēt ſup
pulſatiles: uēas: tpum & brachioꝝ. & patiēs ēt ma
ſticet mētā & humoroſitatē trāſgliciat. Ad matri
cē mūdificādā folia mēte & arthemiſie & abrotāi
in uīo & oleo buliāt & matricē īde fomētādo. Itē
mēta & anetū cocta cū uīo & oleo & ſuppōat ma
millis ꝓdeſt cōtra coagulationē lactis. Item deco/
ctio duoꝝ uel triū māipuloꝝ mēte & ſcabioſe ī ui
no ſuppōat ītestinis cōfert cōtra colicā. Itē uinū
decoctiōis mēte & ſcolopēdrie & abſinthei cū pa
rū mellis deſpūati ualet cōtra opilationē ſplēis &
epatis & urinaliū uiaꝝ ex hūore frigido cauſatā.

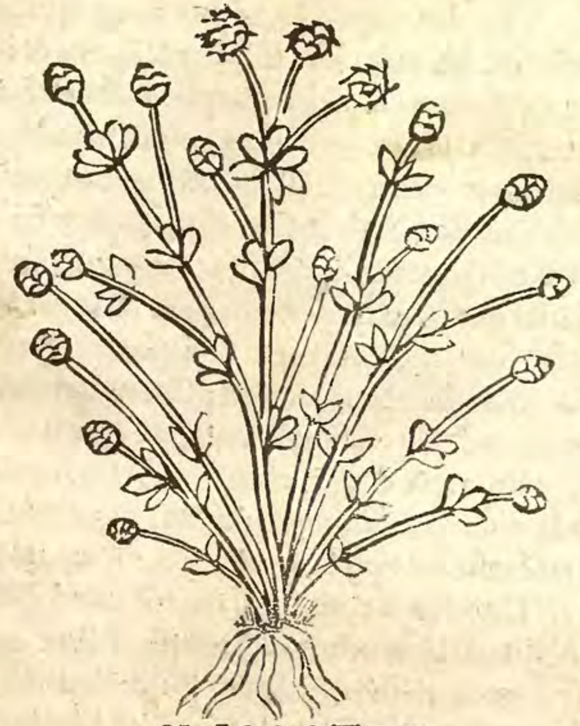

MELLILOTVM

❡ Mellilotum calidum eſt & ſiccū in primo gra/
du. ipſo ē ſtipticitas pauca cum reſolutione. pro/
pter illud digerit. & eſt liquefactiuum ſuperflui/
tatū. & reſolutiuum ſubtiliatiuum & cōfortatiuū
& ſedatiuum doloris iſto modo. Recipiantur flo
res Keumi. id eſt flores uiolarum citrinarum &
folia altee cum farina ſeminis lini & farina fenu/
greci & ſeminis papaueris cum butiro fiat empla

ſtꝝ mitigatiuū doloris ſuꝑ apoſtēata calida appli
cādo. Idē ual; ad apoſtēata īdurata qa mollificat
& reſoluit. idē ual; duriciē ſplēis & epatis & cōtra
aſpitatē pectoris & pulmōis ipſis mēbris ab extra
applicādo. Itē ſuccꝰ melliloti uel oleū melliloti di
ſtilati ī aures cōfert apoſtēatibꝰ eaꝝ & doloribꝰ ex
floribꝰ melliloti & abſinthei & maiorane fiat de-
coctio cū q̄ decoctiōe embraceť caput & ſedabit
ſodā. Itē decoctio floꝝ melliloti & farine fenugre
ci & furfuris tritici cū aceto & applicata apoſtēati
ani & teſticuloꝝ & iuuamētū ꝑ̄ſtat magnū. Auicē
na eodē ca. Itē mellilotū hēt uirtutē cōfortādi ſua
aromaticitate & diureticā ex ſubtilitate ſubſtātie.
Vnde uinū decoctiōis eiꝰ cōfortat digeſtionē uē-
toſitatē reſoluit opilationē renū & ueſice apit. Se-
mē eiꝰ ī brodiis & cibis cōmixtū cōfert ad ꝑ̄dicta
& reddit cibū bōi odoris & ſaporis. & ſuccꝰ melli-
loti cū ſucco celidōie & cū paꝝ pulueris uiridis po
tiſſimū ē remediū cōtra cācꝝ & fiſtulā & emoroi-
das. Itē ſuffumigatio cāomillaꝝ ꝓuocat mēſtrua
& facit aborſū. Itē mellilotū coctū ī uino cū mēta
abſintheo & emplaſtꝝ ſuꝑ ſtōachū ſedat dolorē
eiꝰ. Itē flores melliloti & ſemē aneti ī uīo cocta &
emplaſtrata cōfert apoſtēatibus oculoꝝ. Itē ſi ma
nus alicuꝰ liniať ſucco melliloti fortiter & ſine le
ſiōe poterit portare ferꝝ cadēs ītra manū. Pan.

MATRICARIA

¶ Matricaria id eſt arthemiſia quod idem eſt ut
dicit Pandecta capitulo de arthemiſia. & dicitur
etiam alio nomine mater herbarum. Et eſt eiuſdē
cōplexiōis & uirtutis ut arthemiſia: exiſtit calida
& ſicca ī tertio gradu. cuius folia cōpetūt uſui me
dicine. Et maioris ſunt efficatie uiridia q̄ exiccata.
Itē matricaria confert ad conceptionem perficiē
dam & cōtra ſterilitatem factam ex humiditate.

Recipiatur puluis matricarie & melliſſe & raſure eboris cum uino potentur non parum cõferre habet ad conceptionem notanter ſumatur poſt fluxum menſtruorum. Etiã meliſſa & matricaria cũ ſucco ſatirionis in uino bulita & emplaſtrata ſuper matricem. uel matrix inde fumigata miro modo confert ad conceptionem poſt purgationem. Prodeſt etiam ſi balnietur mulier in aqua ubi cocta ſunt arthemiſia melliſſa: matricaria. Et peſſaria ex hiis herbis facta ſcilicet conquaſſando has tres herbas iam dictas miſcendo cum raſura eboris & imponantur ſpudendis & confert prouocãdo menſtrua. Contra tenaſmonem ex frigiditate recipiat patiẽs ſumum coliſonie poſite ſuper carbones deinde calefiat arthemiſia ſuper teſtam addito taxobarbato & hiis herbis calefactis ponantur ſuper lapidem molarem & ſedeat patiens deſuper & anus intrabit. iſtud pro experto habetur. Et ualet contra glandulas quæ naſcuntur circa aures & anum: ſi at prius circa ea loca ſcarificatio poſtea ſupponatur puluis arthemiſie & marubii & prodeſt.

MAIORANA

¶ Maiorana calida & ſicca ĩ tertio gradu. uirtutẽ habet confortandi ex aromaticitate diſſoluẽdi & cõſumẽdi & mũdificãdi ex qualitatibus ſuis: habet ẽt uirtutẽ calefactiuã ualde. Et quãdo ſumitur in potu decoctionis eius in uino cũ cathapucia & ebulo cõfert ydropicis ĩ prĩcipio ei9 & ſtrãguirie. Et quãdo ſuccus foliorum eius miſcetur cum melle & fit linitio cum eo aufert liuorem ſã

guinis morſui q ē ſub oculo. Et qñ fit naſtale uel
peſſariū cū decoctiōe maiorāe & abrotani cū albo
contuſo & prouocat menſtrua. It m puluis maio
rāe cū paꝝ zinciberis ꝗ parū pire ri narib' īſiatus
purgat caput & cōfortat. Et uinū decoctiōis eius
ſtomachū cōfortat & digeſtiuā uirtutē. & infrigi/
datū ſtomachū calefacit ſimiliter facit puluis ma
iorāe ī cibo ſūptus. Et tota herba ēt ipſius maiora
ne ut ſupra cū origāo calefacta ſup teſta ī ſacculo
poſita & dolori ſtomachi uel īteſtinorū applicata
doloré ex uētoſitatibus aufert. Capiti etiā ſuper/
poſita ꝓdeſt cōtra frigidū renua. Itē formētu fa/
ctū ex decoctiōe maiorāe & arthemiſiei uino co/
cta uulue applicādo matricé mūdificat & ſuper/
flua cōſumit. tē maiorana cū aceto cōtuſa & ſale
cōfert pūcture ſcorpiōis uel alioꝝ aīaliū ueneno/
ſoꝝ. Itē decoctio maiorāe cū folus alteæ & farina
fenugreci & ſeminis lini ī uino ī cā frigida uel cū
aqua ī cā calida miro mō ſedat dolore apoſtema
tū flegmaticorū uel ſuper tortiōes lacetorum uel
neruorū applicata. Item ſuccus eius cū melle lini/
tus ſuper ueſtigia facta poſt uentoſitationē delet
ea ne appareant cicatrices. Itē caput purgium fa/
ctum cum puluere eius ut ſupra aperit opilatiōes
cerebri ideo ualet in epilentia & paraliſi & tortura
oris & emigranea id eſt dolor capitis. Serapio.

MARVBIVM

❡ Marubium id eſt praſſium calidum & ſiccū ī
tertio gradu. Virtutē hebet diſſoluēdi & cōſumē
di ex qualitatibus ſuis & ex amaritudine diureti/
cū é diſſoluit enī & aperit. Ei' potus cōfert diſcra
ſie pectoris & pulmōis ex flegmate uiſcoſo. ideo
ualet cōtra aſma & contra tuſſim iſto mō. Recipe
ſucci marubii lib i. yſopi: melliſſe añ. m. . ficuum
ſiccarum numero. vii. uuarum paſſularum. ō . . li

quiricie.roſ.ʒ.ii.dragãti.ʒ.i. omniũ cõtuſarũ fiat
bulitio cũ lib.i.uini albi ad cõ umationem tertiæ
partis:colatũ dulcoretur cũ ſufficiéti zucaro & fi
at potus tepide ſumẽdus mane & ſero ꝑ qualibet
uice.õʒ.iiii.quo cõſũpto ſequẽtes pillule ſumanť.
Recipe maſſe pillulaꝝ de agarico ℈.ii. maſſe pillu
laꝝ fetidaꝝ.℈.i.agarici.℈.ſ.ſalis gemme gra.i.mi
ſce cũ ſirupo de liquiricia & fiãt pillule.ix. Altera
die ſumať dyapraſſium uel dyadagãtũ calidũ ꝑ
cõfortatiuis. Et ab extra ualet ungere minerã pe-
ctoris cũ unguẽto dyalteæ ꝑ maiori mollificatio
ne materiæ peccãtis. Itẽ ſola decoctio praſſii & fi-
cuũ ſiccarũ ĩ uino ualet cõtra tuſſim ex frigida cã
& ſi additur ſuccus liqricie ualebit eo melius. Itẽ
uinũ decoctiõis praſii & ſeminis feniculi confert
ſtrãuirie & diſſurie & contra colicã paſſionẽ. Ipſa
herba cõfoliis lilii & alteæ ĩ uino & oleo cocta ap-
plicata pectini & ĩteſtinis ĩ modũ emplaſtri ualet
ad idẽ ex frigida cã. Cõtra emorroidas inflatas &
nõ ulceratas prodeſt decoctio praſii & aneti cum
uino & aqua ſalſa & fiat eukaciſma id ẽ ſeſſio ſup
ipſas herbas. Contra uermes aurium iniciatur ſuc
cus eius auribus. Item uinũ decoctionis eius aper
tit opilationes ſplenis & epatis. & mundificat pe
ctus & pulmonem per ſcreanum. & prouocat mẽ
ſtrua quando bibitur. Serapio.

MORACELSI

❡ Moracelſi dulcia ſũt calida & humida. ſed ace-
toſa ſũt ad frigiditatem & humiditatẽ declinãtia
& illa ſũt domeſtica. Et ſũt ſilueſtria nomine mo
rabacci & ſunt frigide & ſicce cõplexionis & ſunt
rubea ĩ primis & cũ ſũt nigra colliguntur. Dome-
ſtica uirtutem habent diſſoluendi: conſumẽdi &
mundificandi. Confert contra ſquinãtiã & cõtra
caſũ uulue & brãcos & uicina fauciũ. Et electuari

um ĩ tali caſu cõueniẽs dyamoron detur & fit ĩde
gargariſima R.ſucci mori domeſtici uel dyamo-
ron.ō;.i.ʒ.aq̄ plãtaginis.ō;.iii.aceti mel.roſaꝝ añ.
ō;.ʒ.miſce & fiat garga. Videlicet ét loco dyamo-
ron decoctio ſucci mori celſi cum melle deſpuma
to & ſeruatᷣ ad lõgũ tẽpꝰ. Itẽ ſuccus etiã de moris
dulcibus aliquãtulũ calefactus & datus potui ſol
uit uẽtrẽ ſi ſit cõſtipatus ex frigida cauſa. Et uinũ
decoctiõis mororũ mũdificat ĩteſtina. ſuccus cor
ticis uel pu luis corticis eius cũ melle lumbricos ne
cat. Cortex moricelſi uirtutẽ habet cõſumẽdi: diſ
ſoluẽdi & mũdificãdi. Mora ſilueſtria uirtute ha
bẽt cõſtringẽdi gratia acetoſitatis. Item decoctio
foliorũ & corticis mori ĩ uino & parũ aceti ualet ĩ
dolore dẽtiũ os ĩde abluendo. Itẽ emplaſtrũ ex fo
liis moricelſi & oleo ualet in cõbuſtione ignis uel
aquæ calide. Itẽ decoctio foliorũ & uitis & ficuũ
ĩ aqua pluuiali denigrat capillos. Itẽ ſuccus mori
acetoſi & foliorũ eius confert ad apoſtemata oris
& uulue & ẽ ultimũ ad ſquinantiã & ꝑfocationẽ.
Moꝝ malũ ẽ ſtomacho corrũpitᷣ enĩ ĩ eo. Et opor
tet ut comedãtur omnes ſpeties eius ante cibum.
& poſt cibum ſumpta corrumpuntur: & colericis
non obſunt. Et morum aliqualiter exiccatum re-
tinet uentrem & opitulatur diſſintericis. Auicen-
na eodem capitulo.

MERCVRIALIS

❡ Mercurialis calide & ſicce cõplexionis ĩ primo
gradu & ẽ duplex ſcilicet maſculus & fœmina q̄
ẽ maior & maſculus minor. & habet rotũda ſemi
na. Pãdecta auctoritate Auerrois libro colliget ca
pit. de mercuriali. Vterq; mercurialis in cibis elixa
tus & comeſtus uentrẽ ſoluit. Elixatura eius acce-
pta humores aquoſos purgat ut mercurialis cum
bletibus & uuiſpaſſulis buliãtur cum iure carniũ

recentium de illo brodio multum ſumat & ſuffi-
ciēter lubricat. Fit etiam ex mercuriali cliſtere iſto
modo. R. mercurialis bletis matris uiolaꝝ malue
añ. m. i. foliorum ſene pollipodii añ. ℥. i. decoquā
tur in aqua lib. i. ʒ. ad conſumationem ferre ter-
tiæ partis coletur colature miſceatur caſſieſiſtule
extracte. ℥. i. benedicte laxatiue. ℥. ʒ. olei uiolarū:
olei aneti añ. ℥. i. ſalis gemme. ʒ. ʒ. miſce & fiat eue
ma ideſt cliſtere. Dicitur ꝙ folia fœminæ trita &
perūcta uertebro uel ſuccus fœminæ bibitus fœ-
minas generare facit. Et de foliis maſculi & ſucco
eius ſimili diſciplina factum maſculos generare
facit. Item mercu. ī capone coctus & eius caponis
decocti acceptū purgat humores groſſos & aquo
ſos & nigram coleram. Item confert febribus tem
poralibus & tipicis ſeu īterpellatis egritudinibus
tremoribus & īflationibus ſtomachi & aſmaticis
& arteticis ſingulare remedium eſt. Galienus. vii.
ſimplicium. capitulo delinofoſtida ideſt mercu
riali. | Vtimur quidem omnes eo ad uētris ſubdu
ctiones ſolum. Et uinum decoctionis mercuria-
lis & calamenti ſufficiens dyaforeticam eſt. Pan-
decta eodem capitulo.

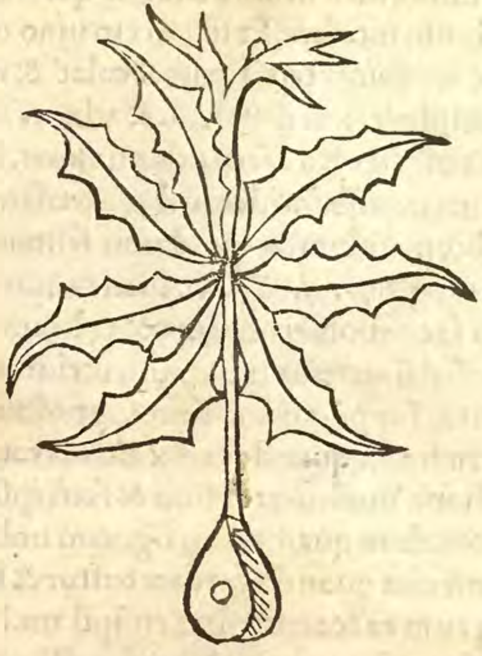

MANDRAGORA

Mandragora eſt frigida & humida ī tertio gra
du ſcđm Auicenā: ſed ſcđm. Pādectā ē frigida in
tertio & eſt ī ea cū hoc caliditas pauca. ſed in po-
mis mādragore ē humiditas ꝑꝑ hāc cauſā īducūt
ſubet id ē ſomnū ꝓfundū. ſed cortex eius radicis
eſt frigidus multum & cum hoc deſiccat. Et quā
do ex iſta radice exibetur alicui in potu uel in ci-
o cum pane incidit ſumens eam in ſubet ideſt

ſomnum.& ideo utūtur cirogici quando uolunt membrum incidere.Et ſi radix in uino decoquatˀ donec minuitur tertia pars & colatˀ & reponitur & ſi accipitur ex ea q̄titas.;.i. & adminiſtratur ad nimias uigilias & ad ſedandos dolores. Et quando fiunt neceſſe incidere uel cauteriſare aliquod membrum uolumus quod non ſentiatur detur ei in potu prius. .i.uel.;.i.). ſucci radicis cum mel licrato facit euomere flegma & coleram ſicut elleborus:ſed ſi accipiatur nimium occidit.Item quā do cortex ſuppōitur ano ſicut ſuppoſitorium facit dormire.Et quando radix eius elixatur cū ebore ſex horis mollificat ipſum & facit ipſum abilē ad faciendum quamcunq; figuram uolueris.Radix uero eius quando fortiter teritur & fit emplaſtrum cum ea & aceto curat eriſipilam.hoc idem quando miſcetur cum oleo uel melle cōfert mor ſui ueneno ſo.Et quando miſcetur ſuccus radicis uel decoctio cum uino & ſauit ordei ualet in ſedando dolorem iuncturarum,& omnes alios dolores.Pandecta.

NASTRVCIVM ORTVLANVM

℃ Naſtruciū domeſticū & agreſte.domeſticū eſt calidum & ſiccum in tertio . & eſt ſimilis uirtute inapis.Eſt reſolutiuum maturariū cum lenitate. Retinet callidos cadētes uinū decoctionis eius & linitio ſucci eius ſuper crines.Emplaſtrū etiam ex eo factum cū ſucco eius & ſēperuiua & ſale & ſup carbunculum applicando uel ſuper ignem perſicum confert. Etiam ſuccus naſtrucii cum melle

mixtus ualet ad ſcabiē ulceroſā. Prodeſt etiā ī do
loribus iuncturarū uinū decoctiōis eiꝰ. Et empla
ſtrū factū ex eo cū aceto & ſanich de ordeo illud
cōfert omni mollificatiōi neruorū. Vinū etiā de-
coctiōis eiꝰ cū ſucco yreos uel puluere yreos mūdi
ficatᷣ pectus & pulmonē ideo ualet ī aſmate ꝑꝑ il
lud qđ ē ī eo de īciſiōe & ſubtilatione. Et uinū de
coctionis eius calefacit ſtomachū & par & cōfert
groſſiciei ſplenis. Et emplaſtrum ex eo & melle fa
ctū ſpleni ualet. Et quādo bibitur ſuccus eius cū
ſucco attriplicis & parū aceti facit uomerē coleram
rubeā & educit eā. Itē eius uſus augmētū facit in
coitu ſumēdo ī ſalato cū baucia & cū radice yrin-
gi. Itē ſuccus eiꝰ cū ſucco abſinthei educit ſolutio-
ne uermes & prouocat mēſtrua & eicit fœtū. & ui
nū decoctionis naſtrucii ſoluit uētoſitates & con
fert colice paſſioni. Et ſuccos eius cōfert punctu-
re uenenoſorū animaliū bibitus & more empla-
ſtri ſuperpoſitum cum melle. Et quādo ex eo ſuf
fumigatᷣ domus effugat ea. Auicēna. Cōtra ſtran
guirieā herba ipſa decocta ī uino & oleo poſita ſu
per pectinem ꝓdeſt. Valet etiam tenaſmoni pul-
uis naſtrucii & cimini & colifolnie. Itē ſemen eius
maſticatū ualet ī paliſi lingue. Item puluis ſemi-
nis eius naribus inflatus ualet contra frigiditatē
& humiditatem cerebri.

NASTRVCIVM AQVATICVM

Naſtrucium aquaticum id eſt ſenatio calidū
in primo & ſiccū in ſecūdo gradu. Pandecta. ſed
ſcđm Platearīū ē calidū & ſiccū ī tertio. Naſtruciū
coctū cū carnibus addēdo melliſſam mundificat
pectus & pulmonē a frigidis humoribus. Itē ole-
ra facta ex naſtrucio aqtico & petroſilino & ane-
cto ualet cōtra colicā & yliacā paſſiones. Et fomē
tum factum ex eiſdem herbis cum uino coctis

ſuper inteſtina applicando ualet ad eaſdem paſſiones. Semen naſtrucii aquatici ſtringit uetrem qui fluit propter caliditatem quando bibitur de coctio eius in aqua pluuiali uel ſumitur cum ſucco citoniorum & ipſum cōfortat membra. Semē naſtrucii aquatici crudum comeſtum uel mixtū cum ſemine apii petroſilini cum brudo carnium recentium ſumendo ualet contra calculum & urinam prouocat & menſtruis imperat. Et diſſintericis ꝓdeſt decoctio ſeminis cum aqua ſalſa & oleo decoctionis naſtrucii aquatici ualet ad dolorem yliacum. & ualet ad ſtranguriam & diſſuriam naſtrucium cum uino coctum & cum marubio cathaplaſmatum ſup pectinem magnum præſtat præſidium. Et illa herba poteſt crude ſumi in ſalato cum foliis feniculi & petroſilini cum lactuca & boragine cū parum aceti & ſalis & parum olei oliue fit inde bonum ſalatum conueniens in prouocando urinam calculum eiciēdo. & menſtrua prouocat & fœtum expellit etiam quando ſe ſola comeditur. Et ualet ulceribus inteſtinorum. Serapio eodem capitulo.

NIGELLA

¶ Nigella calida ē & ſicca ī tertio. Virtus exiſtit ī ſemine. Virtutem habet diureticā ex amaritudīe diſſoluendi conſumendi ex qualitatibus ſuis. Itē emplaſtrum factū ex farina ſeminis nigelle cum ſucco abſinthei circa umbilicum applicatum pueris lumbricos necat. Vnguentum factum contra ſcabiē fiat decoctio pulueris nigelle ī magna quātitate cum ſulphure ī forti aceto ad aliqualē ſpiſ-

ſitudinem addito oleo fiat inde unguentum bo-
num ad ſcabiem & impetiginem. Et ad lentiginē
faciei ualet farina fœminis nigelle & ceruſe cum
aceto cōfecta. Et oleū amigdalarum amarum de
coctiōis farina ſeminis nigelle inſtillatus auribus
uermes aurium necat. Item uinum decoctiōis ni-
gelle & ſeminis naſtrucii & ſeminis aneti & ſemi-
nis petroſilini confert contra ſtranguriam & diſ-
ſuriam & yliacam paſſiōes. Et nigella in minima
quantitate ſumpta neca. Pandecta. Sed ī magna
quātitate cum uino & oleo cocta & in ſacculo ap
plicata pectini & renibus ualet ad prædicta. Vri-
na decoctiōis farine nigelle & ſucci uermicularis
curat carbunculum cum aceto coquendo. Et fari
na ſeminis nigelle cum aceto cocta miſcendo pa-
rum piretri & in oretentum mitigat dolorem dē-
tium. Et uinum decoctionis nigelle & arthemiſie
pluribus diebus potatum menſtruis imperat:uri
nam prouocat. & lac depōit quia deſiccat nimis.
Et pingues & glutinoſos humores digerit. Et ca-
put purgium factum cum puluere eius & pulue
re redicis yreos naribus inflando confert ne aqua
deſcendat ad oculos. & propietas eius eſt quæ au
fert febrem flegmaticam & melancolicam. & con
fert morſui ſerpentum. Pandecta.

NENVFAR

Nenufar frigidū & humidū in ſecūdo. gradu.
Et ē duplex quædam defert albū fiorē quæ ē me-
lior. & eſt croceum florem producens quod nō ē
adeo bonum. Et flos eius uſui medicine compe-
tit. Et ex floribus fit ſirupus contra febrem acutā
& epatis calorem. flores nenufaris & flores uiola-
rum & ſemen endiuie & ſemen lactuce & portula
ce & ſemina q̄ttuor frigida q̄ omnia decoquāẗ in

aqua & parū aceti & colature addatur zucarū ſuf
ficiens & fiat ſirupus cōuenientes ꝑdictis diſcra
ſiis. Cōtra doloré capitis ex calore recipiantur flo
res nenuſariis & infundantur ī aqua ſimplici per
nocte:mane talis aqua bibat̃. & flores naribus ét
applicentur & ualebit. Idē confert ad uerſus iſtā
tiā uigilarum quia ſomnum īducit. Et eius oleū
ſedat dolorem capitis uel aliorum membroꝝ pro
uenienté uitio caloris. Et flores eius cocti cum flo
ribus lilii in aceto ſtomacho emplaſtrādo eius do
lorem mitigat. Et aqua decoctionis florū nauſa
ris bibita ueſice dolorem mitigat. Et ſuccus florū
eius cū ceruſa miſcendo maſculas corporis deter
git. Et addita pice alopiciā emēdat. Et rumorē te
ſticulorum tollunt flores neuſaris & roſarum co
cti in aceto cum farina tritici teſtibus applicādo
ſine dubio multum prodeſt. Semē eius etiam aſ
ſidue bibitum id facere nouit. Item radix eius &
ſemen neuſaris uirtutem habent deſiccatiuam ſi
ne mordicatione ideo reuma uentris reprimit. Se
men uero eius in potu datum ſpermatis fluxū re
primit ſi plus a ratione fluat. Et eſt multum cor
dialis. Auicenna de uirtutibus cordis. Vinum de
coctiōis radicis eius & corticis tamariſci ualet apo
ſtematibus ſplenis. Auicenna.

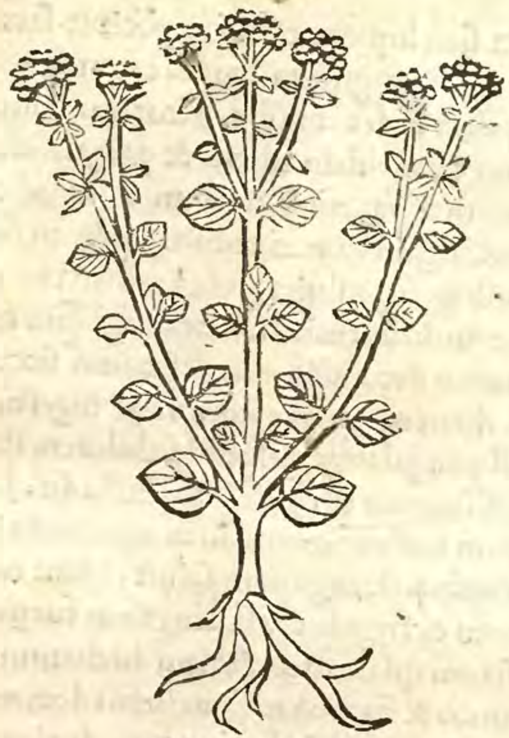

ORIGANVM

❡ Origanū calidum eſt & ſiccū in tertio gradu.
cuius duplex ē ſpecies ſcilicet origanum ſilueſtre
quod latiora habet folia & fortiꝰ operatur. Aliud
ē domeſticum qđ in ortis reperitur & minora ha
bet folia & ſuauius operatur & iſtud ī medicinis
ponendum eſt. Virtutē habet diſſoluendi:conſu
mendi:attrahendi relaxandi. Itē folia origani cū
floribus & maiorana ī ſacculo poſita & ſup teſtā

calefacta ſine liquore capiti applicetur ſacculus
confert contra frigidum reuma caput cooperia/
tur ut ipſum ſudet. uinum decoctionis illarum
herbarum cum olibão mixtũ & gargariſmatum
gingiuarum & faucium conſumit humiditates.
Et puluis origani cum zincibere & parum ſalis cõ
munis uſti poſitus ſuper uuluam inflatam ex hu
miditate conſumit eam. Contra frigidum reuma
utimur uino decoctiõis eius & ficuum ſiccarum.
& uinũ decoctionis eius confortat digeſtionem
cum puluere galange miſcendo: dolorem ſtoma/
chi & inſtinorum ex uentoſitate excludit. Et ipſa
herba cum naſtrucio ortulão in uino cocta & ſup
poſita renibus ſtranguriam ſoluit. Idem confert
tenaſmoni ex frigida cauſa cum anus fuerit extra
ſuum ſitum ipſam decoctiõem herbarum anno
applicando & fiat eukaciſma. Item idem orificio
uulue applicatum cũ oleo mixtum duriciem ma
tricis ſoluit. Et fomentum factum ex aqua deco/
ctionis eius & arthemiſie matricem mundificat
& menſtrua prouocat. Serapio. Et uirtus ambarũ
herbarum eſt calida prouocat urinam. Et quãdo
bibitur decoctio earum laxat uentrem & facit de
ſcendere ſuperfluitates colericas. Et quãdo ſumi
tur in potu cum aceto confert ſpleneticis & potui
uenenoſo. Serapio eodem capitulo.

PIRETRVM

¶ Piretrum eſt calidum & ſiccum in tertio. Aui/
cena melius eſt qd' eſt acutũ eſt & mordificatiuũ
lingue. Et radix piretri ponitur in medicinis. No/
ta ꝙ acutum piretrũ primo cũ maſticatur nõ per
cipitur: ſed debet aliquantulum maſticari & tene
ri in ore. habet autem uirtutẽ diſſoluendi: atrahẽ
di & conſumẽdi. Gargariſmus cum aceto & uino
decoctionis radicis piretri & zinciberis & ſiccum

ſiccarum cerebrum a ſuperfluitate flegmatica mūdificat & humiditatem uue conſumit.Idem facit radix piretri ſola maſticata . Et ĩter dẽtes radix ei⁹ maſticata tollit dolorem dentium . Et maſticatū paraliſim lingue aufert.Et radix piratri cõtuſa cū herba paraliſi in uino & oleo cocta emplaſtra loco paralitico & artetico & podagrico multum cõfert.Item radix piretri trita cum uino & ſucco herbe paraliſis cocta ad ſpiſſitudinem cui addatur oleum & cera quod ſufficit & fiat unguentum ualens ad prædicta optimum.Platearius . Et uirtus radicis piretri eſt aduſtiua.Et prouocat ſudorem decoctio radicis piretri puluerizati & ſucci calamenti cum uino & oleo quo ungatur corpus.Fricatio facta ex decoctione radicis piretri in uino & oleo confert mollificationi neruorum antiquæ & ſtupori neruorum.& prohibet generationem alcuſet.id eſt ſpaſmi in cruribus aut aliis membris. Et uehementer aperit opilationes calotorii & conſtrictioni narium. Et eius decoctio in uino cõfert dolori dentium ex frigida cauſã . Et acetum decoctionis eius confirmat dentes mortos ſi teneantur in ore.Et quando fricatur cum eo & oleo corpus ante peroxiſmum rigoris cõfert rigori febris.

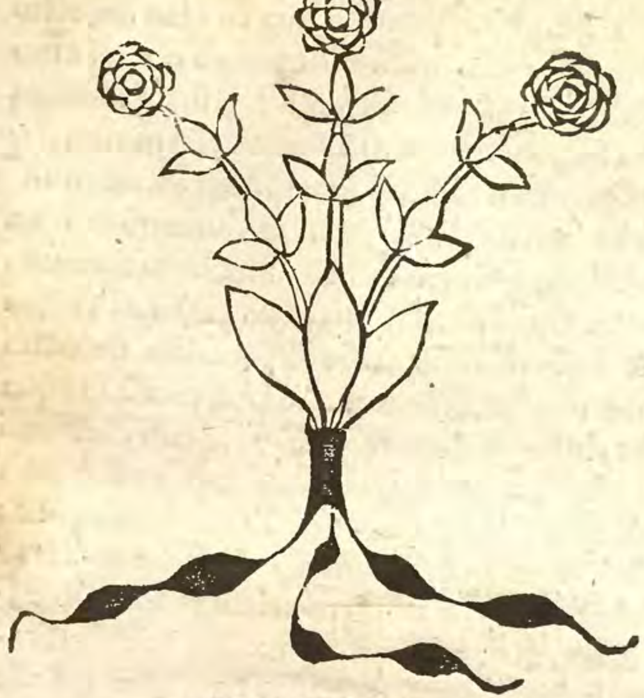

PIONIA

¶ Pionia calida & ſicca in ſecundo gradu . Cuius radix in medicinis ponitur cū reperitur ĩ receptis eligẽda ẽ illa quæ nigra exiſtit continua non ꝑforata.& ĩ hyeme colligitur & ꝑ annū ſeruatur. Virtutem habet occultam contra epilentiam & ſuſpenſam collo præſeruat ab epilentia: teſtante Galieno experto de quodam puero cuiuscollo talis radix appenſa erat & nõ patiebatur : radice enim

ſubtractã ſtatim puer patiebatur epilentiam. Ad
idem ualet puluis pionie datus cũ uino decoctio
nis pionie uel arthemiſie. Et puluis eius cũ uino
decoctionis caſtorei confert aduerſus paraliſim.
Cõtra ſtranguriam & diſſuriam ualet uinum de/
coctiõis puluis radicis pionie ad matricem mun/
dificandam fiat fumigium uel fomentũ ex aqua
decoctionis pulueris radicis pionie & arthemiſie.
Contra tenaſmonem decoctio pulueris radicis
eiꝰ & taxibarbati fiat ſeſſio ſuper talem decoctio
nem & confert. Eius decoctio cum ceruſa in aqua
ualet abſtergendo ueſtigia nigra in cute. Suffumi
gatio facta cum ſemine pionie confert demonia
cis & epilenticis & ſanat eos. Et ſimiliter uinũ de
coctiõis florum uel ſeminum eius cum melle roſ
& bibatur confert ad idem uehementer. Auicen/
na autem dicit pioniam romanam talem effica/
tiam habere contra diſcraſias prædictas. ſed illa
quæ penes nos in almania reperitur nõ habet ma
gnum effectum. Et ſi bibantur. xv. grana de ſemi
ne pionie in uino aut mellicrato conferunt in cu/
bo ualde. & ſemen eius confortat ſtomachum &
ſedat eius dolores & mordicationem. Et aqua de
coctiõis eius ualet in ictericia & apperit opillatio
nes epatis & prouocat menſtrua & urinam. Aui/
cenna eodem capitulo.

PETROSILINVM

¶ Petroſilinum eſt calidum & ſiccũ in ſecũdo. cu
ius duplex ē maneries ſcilicet domeſticũ & agre/
ſte. quoꝝ ſemina ꝑcipue cõpetunt ĩ medicinis. Et
cũ in receptis petroſilinum reperitur ſemen intel
ligitur ipſius domeſtici. ſemina ꝑ annum ſeruan
tur. uirtutem habet diureticam. Et feniculo & pe
troſilino & naſtrucio aquatico & boragĩe & lactu
ca poteſt fieri cõpetens ſalatũ cũ aceto & parũ o/

lei oliue & parum ſalis. Fit etiam inde ſalſamentum contra calidas diſcraſias corporis humani. Herba ipſa in cibis poſita digeſtionem confortat & uentoſitates excludit. Itē ſuccus petroſilini clarificatus mixtus cum puluere thucie præparate ĩ aqua roſ fit inde colirium pro oculis. Item ſemen petroſilini cum fœminæ feniculi & apii in cibus comeſta confert calculoſis. Vel iſta fœmina puluerizata mixta cũ ſaſifraga cum zucaro albo miſcendo in modum trageæ & ualet ad idem. Item radices petroſilini ſunt dure digeſtionis ergo potius confert eius brodium. Item petroſilinum damus in opilatione ſplenis & epatis cum ſcolopendrie & leuiſtico in cibis ſumēdo. ſimiliter ualet uinum decoctionis illarum herbarum contra eandem diſcraſiam Decoctio illarum herbarum confert in colica & ſtranguiria quia digerit & reſoluit. Decoctio etiam ſeminis petroſilini & feniculi & ſcolopendrie in aqua abſinthei cuius colatura cum zucaro mixta confert yctericie uitio opilationis præcipue ſplenis. Item uirtus etiam totius herbe eſt prouocatiua urine & menſtrui. & eſt cōueniens inflationibus ſtomachi & inteſtinorum. Serapio.

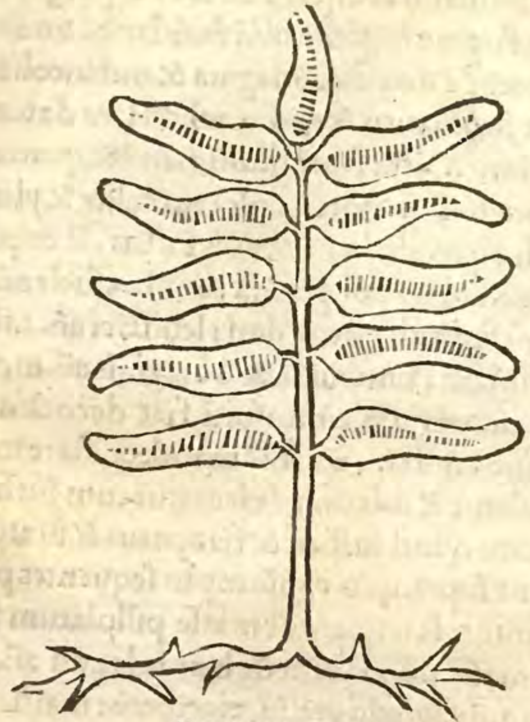

POLIPODIVM

¶ Polipodiũ calidum eſt in ſecundo: ſiccũ ĩ tertio gradu. Virtus ē in radice quæ in ſapore dulcis eſt & nodoſa. & qđ naſcitur ſup radices quercus eſt efficatius. Eſt reſolitiuũ uētoſitatũ & humiditatum & in decoctione polipodii debet poni aliquod excluſiuum uentoſitati ut ē aniſi & ſemen feniculi & cimini: quia polipodium reſoluit humores ĩ uētoſitates. Virtutē etiam habet ipſũ po-

lipodiũ diſſoluendi & attrahẽdi. & etiã purgãdi
pricipaliter flegma & melãcoliã ſecũdario . unde
cõpetẽter ponit̃ ĩ decoctiõe flegma & melancoliã
purgãte. Et flegmaticis & mela colicis ſani datur
ad pſeruatiõe. Cõtra febrẽ quotidianã & quarta
& dolorẽ arteticũ & contra dolorem colice & ylia
ce paſſionũ cõferre habet . Et talis ẽ uſus . Recipe
floliorũ ſene.radicis polipondii & radi. eſuele añ.
õ,.).ſeminũ feniculi petroſilini : leuiſtici añ. ʒ.ii.
uuarũ paſſularũ : florũ uiolaꝝ boraginis añ.m.ſ.
liquiricie.ʒ.i.omnium contuſorũ fiat decoctio ĩ
aqua & uino añ.lb.i.). ad cõſumatiõem ferre me
dietatis coletur & colatura dulcoretur cum ſuffi
cienti zucaro quod ſufficit & fiat potus & utatur
eo modo ut ſupra.quo conſumpto ſequentes pil
lule ſumantur. Recipiantur maſſe pillularum fe
tidarum:maſſe pillularum de lapide lazuli añ.ʒ.
).turbit.ʒ.ſ.dyagredii gra.iii.zinciberis: maſticis
añ.gra.i.miſce cum ſirupo acetoſo compoſito &
fiant pillule.viii.aut. ix . R . dyagalange uel dya
coros pro cõfortatiuis.Item radix polipodii cum
parum aniſi decoquatur in pullo cum aliis ſpecie
bus odoriferis & delicatis hominibus multũ opi
tulatur. Contra arteticam buliatur radix eius cũ
ſemine feniculi & hermodattuli puluerizatum ĩ
aqua multum prodeſt. Auicenna.

PARITARIA

❡ Paritaria calida & ſicca in tertio gradu.uiridis
magne ẽ effi catie:exiccata uero nullius. Virtutem
habet diſſoluẽdi:cõſumẽdi:dyaforetica ẽ & exte
nuatiua uẽtoſitatũ Vinũ decoctionis paritarie &
abſinthei cum parum zucari confert contra frigi
ditatem ſtomachi & inteſtinorum & dolorem eo
rundem ex frigiditate & uentoſitate. Idẽ ualet cõ
tra ſtranguriam & diſſuriam & yliacam paſſionẽ

paritaria calefacta in teſta ſine aliquo liquore.ſu-
perponatur lotio patienti.uel etiam in uino deco
cta cum ſemine aniſi ſuper locum doloroſum te-
pide applicatū miro mō mitigat dolorem & reſol
uit. pſa etiam paritaria ſola decocta cū carnibus
& comeſta confert dolori ſtomachi & inteſtinorū
ex frigiditate uel uentoſitate.Plures moderni ho-
mines faciūt tortas ex ouis & foliis paritarie cōtra
prædicta accidētia & confert. Cathaplaſma etiā
factū ex pariraria & aq̄ ſalſa & oleo mutuo cocta
& pectini appoſita ualet cōtra ſtranguriam & diſ
ſuriam &c.Semen etiam cathaplaſmatibus exhi-
bitum ignem ſacrum extinguit miſcēdo cum ſuc
co ſemperuiuiue. & etiam combuſtionibus medi
catur.Tumores omnes cōpeſcit cum aceto & fur
furibus tritici cocta.Et puſtulas emēdat eius ſuc
cus cum oleo mixtus.Succus paritarie cum ceru-
ſa & aceto mixtus ignem ſacrum extinguit & her
poſtimentum ſi inde ungātur.Et podragricis me
dicatur ſuccus eius cum uino & parum croci mix
tus.Et ſuccus foliorum eius cum ſucco liquiricie
in potu acceptus tuſſientibus antiquis opitula-
tur.Et ſuccus eius cum oleo roſ mixtus dolorem
aurium mitigat.Succus etiam eius tumores fau-
cium loco gargariſmi compeſcit.Pande.

PORTVLACA

Portulaca infrigidat ī tertio & humectat i ſe-
cūdo gradu.uirtutē habet leniendi & humectādi
& īfrigidādi.Optīus cib⁹ ē fabricitātibus de cole
ra & colericis.Similiter ſanis etiā cruda uel cocta
cōfert.ualet etiā ad calorē īteriorū mēbrorū. Con
fert etiā cōtra cōſtipationē uētris aqua decoctio-
nis portulace & lactuce & prunorū & uuarū paſ-
ſularū.Itē ualet ad īfrigidādū calorē febrilē:ualet

etiã cõtra ſtrãguriã & diſſuriã tũc opꝫ cõſtrictiõ
nẽ uẽtris. Oĩa enĩ ĩ quãtũ urinã ꝓuocãt ĩtãtũ ue/
trẽ cõſtipãt. Platearius. Sed portulaca cũ cõueniẽ
ter apponiꝫ cõſtrictionẽ uẽtris ꝓhibet: humectat
enĩ & relaxat. Cõfert etiã cõtra ragadias. i. ſciſſu/
ras labioꝝ & ad ulcera eoꝝ. Radices portulace bu
liãtur ĩ uaſe eneo & fiat puluis cõfectus cũ melle
& labia ide ungãtur hoc idẽ ragadias leproſorũ
palleat Cõfert etiã portulaca cõtrita cũ aceto cõ/
tra apoſtemata calida ĩ principio ipſis appoſita.
Et ſuccus portulace & etiã tota herba ſi comedatꝫ
cõfert ulcerib⁹ ĩ teſtinoꝝ qa linit ipſa. Et cõuenit
fluxui matricis ĩmoderato. & ſucc⁹ ei⁹ ẽ fortior ĩ
hoc. Et portulace uſus nimius debilitat uiſũ. & ĩ/
frigidat corp⁹ & ꝓhibet uomitũ colericũ aufert li
bidinẽ. Itẽ portulaca maſticata cũ parũ aceti fluxũ
ſãguinis ꝓhibet nariũ uel etiã comeſta ardorẽ ſto
machi tollit uitio colere: ꝓpea cauſonicis plus ali/
is febrib⁹ prodeſt. ſup ſtomachũ etiã emplaſtrata
cũ parũ aceti miſcẽdo idẽ facit: ſtuporẽ etiã dẽtiũ
ſanat maſticata. & qñq; ſtipica ẽ ĩ ſapore ideo ua
let diſſintericis ĩ cibis ſũpta. & qñ fricantur ueru/
ce cũ ea eradicat eas proprietate ſua nõ qualitate:
eius ſuccus ſedat ſodã calidã. & cõfert etiã dolori
bus renũ & ueſice eorum ulceribus. & ipſa retinet
fluxum mẽſtruorum & ualet ulceribus matricis.
& aqua eius ualet emotoidibus ſanguis Pãdecta.

POLEGIVM

Polegium eſt multum odorifera. Eſt autẽ ſecũ
dũ. Platearium calidum & ſiccũ in tertio gradu.
Cuius uirtus cõſiſtit in foliis & floribus. & debet
colligi quando eſt flore. Et eſt duplex ſcilicet do/
meſticum & agreſte & utrunq; eſt multum utile
& medicinale. uirtutem enim habet diſſoluendi:
cõſumẽdi & cõfortãdi. Et reuma frigidũ cõſtrin
gẽdi & deſiccãdi & matricẽ mũdificandi & coar/

tandi uentris uuluã.habet etiã uirtutẽ educendi mẽſtrua & frangẽdi aut calculũ & cõfortãdi ſtomachũ.In eo etiã ẽ uirtus exitãdi appetitũ & extenuãdi uẽtoſitatẽ.Et eius uirtus mirabilis ẽ mitigãdi dolorẽ ĩteriorũ mẽbrorũ.ſ.ĩteſtinoꝝ.Et eius uſus multũ facit ad cõceptũ ut dicit Plinius.Item polegiũ ĩpoſitũ ſacculo ſup teſtẽ calefactũ ſine liquore aliquo & ſacculus adeo calid⁹ applicet̃ capiti ualet cõtra reuma frigidũ: & ſi maiorana appõit̃ cũ ſcicados arabico erit eo efficati⁹. Et gargariſmus fact⁹ ex aceto decoctiõis polegii & ficuum ſiccaꝝ ualet cõtra frigidã tuſſim ex cõglutinoſo hũor̃ uel aquoſo.Itẽ aq̃ei⁹ cũ thucia mixtus ualet cõtra dolorẽ oculoꝝ.Et fomẽtatio eius ſup aures ſedat dolorẽ eaꝝ.Et uinũ decoctiõis polegii & mẽte ualet cõtra dolorẽ ſtomachi & ĩteſtinoꝝ ex frigida cã uel uẽtoſitate. Torte etiã factæ ex polegio & mẽta cũ ouis cõferũt ad idẽ.Emplaſtꝝ etiã factũ ex polegio & mẽta cũ uino ſtomachũ applicatũ ꝓdeſt ad idẽ.Fomẽtũ etiã factũ ex decoctione polegii & arthemiſie hũiditates ſupfluas matricis deſiccat & uuluam coartat. & hodierno die plures mulieres tali fomento utuntur. Et decoctio polegii & ſeminis feniculi & aniſi in uino & oleo pectini emplaſtretur prodeſt contra ſtranguriam & diſſuriam.Plateanus.

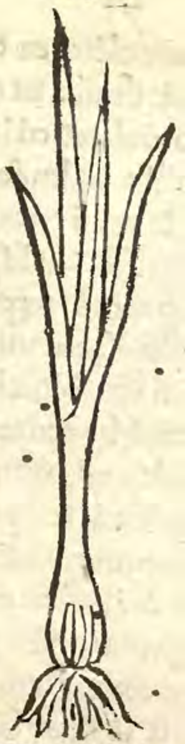

PORRVM

❡ Porrũ aliud domeſticũ aliud ſilueſtre:calidũ ĩ tertio ſiccũ ĩ ſecũdo gradu. Et ſilueſtre ẽ calidius & ſiccius ꝓpter illud ẽ deterius.Porrum nocet ſtomacho cauſans inflationem ac uentoſitatẽ. Et cũ ſui acumine neruos mordet faciet enĩ fumos melancolicos ex alare caput obfuſcãdo uiſũ. Et eius uſus cauſat ſomnia terribilia.unde caueant accolerici & melancolici ſeu inaniati & opilationem

in capite habẽtes:uolẽtes ea cõedere capiã poſtea
lactucã:endiuiã & ſimilia ut calor tẽperet aut por
rũ crudũ bene lotũ elixet cũ lactuca: ideo mũdifi
cat humorẽ groſſũ a pulmõe & opilationẽ epatis
& ſplenis aperit.& porũ cũ aceto & ſucco plãtagi-
nis narib⁹ applicatũ ſtrĩgit ſãguinẽ earũ. Itẽ porrũ
crudũ cõtuſũ ſup morſũ ſerpẽtis cõfert. Itẽ ſuccus
porri cũ parũ mellis ſanat uulnera. Et ſuccus por
ri cũ ſuccũ radicũ lilii ſoluit lumborũ dolorẽ. Itẽ
porrũ crudũ cũ caulibus comeſtũ ualet contra ine
brietatẽ & ſtimulat ad coitum.& porrũ ſolo ſuo
odore fugat ſerpẽtes & ſcorpiones. Cõfert etiã ad
dolorẽ dentium cum piretro & ſucco porri den-
tibus applicãdo & ĩterficit uermes eaꝝ. ſed uſus
eius ſtomachũ grauat. ſitim ꝓuocat ſãguinẽ ĩcen
dit ſi ex eo nimiũ comedatur.& ſemẽ porri & allei
ĩ potu mixta facit ſtrĩgere ſãguinẽ ex pectore. Itẽ
ſuccus ei⁹ cũ ſumat cõfert ueruce. Et ſuccus cũ ſa
le mixtus cõfert ulceribus fraudulẽtis:& porrum
ſiluestrẽ ulcerat corpus: & ei⁹ comeſtio cauſat ſo-
dã:& ꝓuocat urinã & mẽſtrua & ãbo nocẽt ueſice
& rẽib⁹ ulceratis.& cõfert emoroidib⁹ coctũ & mo
re emplaſtri ſuppoſitũ.& ei⁹ uſus cõmouet ad coi
tũ & ſimiliter ei⁹ ſemẽ torrifactũ. Et folia eius cũ
granis mixti ualet cõtra tenaſmonẽ.& porrũ cum
oleo amigdalarũ coctum ualet in colica. Auicẽna.

PENTAFILON

¶ Pentafilon grece quĩq; foliũ latine. eius radix
ſiccatiua in tertio gradu minime uero caliditate
mãifeſta participat. Elixatura eius cum edera ter
reſtri dolorem dentium mitigat ore ratenta.& ex
decoctione eius & piretri & parum mellis fit gar-
gariſmus qui putredinem oris tollit. & decoctio
eius cũ plantagine uentrem ſtringit: diſſintericis
neceſſe adhibet: arteticis & ſciaticis ꝑſtat effectũ.

Elixatura eius cum aceto & cathaplaſmata herpō poſtimeno confert ſeu prodeſt & ignem ſacrū extinguit cum ſucco ſempuiue miſcendo. & ad apoſtemata & panericiū appoſita ad ſanitatem pducit. ſcabiem ſoluit. Succus radicis eius cauſas epatis & pulmonis ſaluat. & potionibus uenenoſis occurrit. decoctio foliorum eius cum uino cum foliis ſene addito pipere quartanariis remedium eſt. Et ab epilenticis accepta triginta diebus præſtat effectum. Succus etiā foliorum eius yctericis præſidium cōfert. Et fiſtulis ſuccus eius īmiſſus præſtat ſanitatem. Pandecta. Itē decoctio radicis eius cum oceto ualet ad ulcera de ambulantia. Idē confert eriſipilis & panneritio & ſcabiei & doloribus iuncturarum. Idem confert ad alcolā. i. apoſtema oris. Et uinum decoctionis foliorum eius ualet ad epilentiam decem diebus in potu exhibitum. Succus etiam radicis confert ad ſolidādum ulcera inteſtinorū & emoroidarum. Auicenna. Et ſi ſuccus ei ore teneatur omnes oris curat paſſiones. Et ſi quis ſecum deferat opus dat & auxilium. Amplius ſi quis uult a rege ſeu pricipe aliquid impetrare copiam dat eloquentie ſi ſecum ipſam herbam deferat & obtinebit. Albert⁹ dicit libro ſecretorum de uirtutibus herbarum.

PIPINELLA

¶ Pipinella eſt herba ſimilis ſaxifrage non differēs niſi ī plioſitate: quia pipinella ē piloſa ſed ſaxifraga non habet pilos. Vnde uerſus. Pipinella pilos: ſaxifraga non habet pilos. Et eſt calide & ſicce cōplexiōis. Virtutē habet diureticā & uirtutē diſſoluēdi: lapidē frangit ī renibus & ueſica. confert etiam contra ſtranguriam & diſſuriā. Ad hæc omnia ualet uinum decoctionis pipinelle & ſaxifra-

ge & miliiſolis cū radice petroſilini & ſpargi.hæc
eadem decoctio multum ꝓdeſt ī colica & yliaca
paſſionibus. Similter præſtat auxilium cōtra opi
latioñe ſpleni & epatis.uel,deſ ſequens potus qui
maioris erit efficatie aduerſus eaſdē egritudines
prædictas. Recipe pipinelle:ſaxifrage:ſcabioſe:ca
thapticie añ.m.i.florum uiolarū & boraginis uua
rum paſſularum añ.ō℥.ʒ.ſeminum petroſilini:mi
lii ſolis:aniſi liquiricie.radicum ſpargi & tamari
ſci añ.ʒ.ii.foliorum ſene.ō℥.ʒ.zinciberis.ʒ.ʒ.omnia
contundantur groſſo modo & bulliantur in lb.ii.
aquæ ad conſumationem tertiæ partis coletur &
colatum dulcoreſ cum ſufficienti zucaro & fiat
potus mane & ſero tepide ſumendus pro quali
bet uice in quantitate medii ciphi.quo potu con
ſumpto ſequentes pillule circa medium noctis
exhibeatur. Recipe maſſe pillularum fetidarum:
maſſe pillularum aggregatiuarū añ.ʒ.quinq; pul
pe granorum coconidii numero.vii.miſce malla
xando cum ſirupo aut potu ſuperiori: & fiant
pillule.ix. Poſtea datur dyaciminum uel electua
rium ducis pro conſortatiuis. & ungantur regio
nes ſplenis uel inteſtinorum uel renum cum un
guento dyalteæ ubi dolor expoſtulat & ſummū
erit remedium.

PAPAVER

❡ Papauer frigidū & ſiccū ī ſcdo.ſ.albū.ſed papa
uer nigrū ē frigidū ī tertio. Auicēna. Semē papa
ueris medicine cōpetit notāter albū & ſemē papa
ueris nigri nō debet dari qa magis mortificat.uir
tutē hēt īducēdi ſomnū. fiat emplaſtꝶ ex ſemine
papaue.& lactuce mulieris & albumīs oui circa tē
pa.& qdā dāt pueris pulueres papaue. albi cū la
cte ut eo meliꝰ dormiāt.& ſemē papaue.uł ipa her

ba trita cū oleo roſ & ſupponat᷑ aut ligat᷑ Apoſte
mati calido ī prīcipio ſimiliter ualet cōtra calefa⸗
ctionē epatis. Et oleū uiolaꝝ cū ſemine papaueris
albi cōficiat᷑ & īde ſpīa dorſi ungat᷑ febricitātibꝰ:
ideo ualet cōtra ſiccitatē mēbroꝝ ut ī ethica & in
aliis febribꝰ. Itē cōtra ſiccitatē pectoris & cōſūptio
nē mēbroꝝ cōfert dyapapauer. uel cōficiatur ele⸗
ctuariū ex ſucco liqricie: gumi arabici: dragāti. ani
ſi & ſeminis papaueꝛ albi iuxta quātitatē alioꝝ &
cōficiāt᷑ cū ſirupo de papauere & fiat electuariū
qđ ualet tabe factiſ & exiccatis ſeu ethiciſ ut ſupra
Itē ſi caput lauet᷑ cū decoctiōe ſeminis papaueꝛ &
radice eiꝰ īducit ſomnū ī febribꝰ acutis ī qbꝰ īſta
neia uigiliarū aſſiſtit. Itē ex ſucco papaueꝛ marini
fit opiū qđ ē frigidū ī q̄rto grado & ſiccū ī tertio.
Itē oīa papauera ī figura folioꝝ cōueniūt: ſed dif
ferūt ī floribus: qa aliqđ papauer. ſ. albū hēt florē
albū. & papauer rubeū habet florē rubeū. & papa⸗
uer cornutū gerit florē glaucū. Et oīa papauera ꝓ
ducūt ſemē nigrū ꝑter papauer albū qđ hēt ſemē
albū. Et ex ſucco papaueꝛ nigri fit opiū forte. Itē
ellixatura papaueꝛ ī cibis ſomnū īducit. Et folia
papaueris cū aceto exhibita rumorē tollūt. & ignē
ſacrū extīgūt & maxīe dolorē auferūt ab extra ap
plicādo. Et tuſſim mitigat & fluxū uētris abſcīdit
& ſi uinū bibit᷑ litargicos facit & occidit dolorē ca
pitis & auriū cum croco mixtum ſedat. Pandecta

POPVLVS

¶ Populus eſt arbor cuius cōplexio eſt compoſi⸗
ta ex ſubſtantia aquea & terrea ſubtili: ꝓpter hoc
accidit ꝙ eius uirtus eſt cōpoſita. Eſt uinum deco
ctionis corticis eius cōfert ſciaticæ & diſtillationi
urinæ. Et dicit᷑ ꝙ ꝓhibet cōceptionem quādo bi⸗
bitur de radicæ eius: & dicit᷑ quādo potat᷑ de fo⸗
liis populi idē facit poſt mūdificationē mēſtruo
rum: & ſuccus folioꝝ populi quādo diſtillat᷑ in

quando diſtilatur in aurem̄ tepide confert dolo-
ribus eius. Itē ab iſta arbore fluit reſina. & hæc reſi
na a dyaſcoride & ab aliis medicinalis iudicatᷣ. &
ſāguinē ſtringit: ſudores & alios fluxos noxios cō
peſcit. Ex eis quidam ſumitatibus ante ꝑductio-
nē foliorū ſolet fieri unguētū frigidū opilatiuū &
caloris mitigatiuū & ſomni prouocatiuū. Et hoc
unguētū a medicis appellatur unguentum popu
lion & ī multis cauſis neceſſariū iudicatur & hoc
unguentum dicitur populion: quia fit de oculis
populi: ualet contra calorem febrilem acutum. Et
ualet hiis qui dormire nequiunt unctis tempori-
bus & pulſibus & plantis manum & pedum. Hoc
idem unguentnm cum oleo roſarum uel uiolarū
mixtum & ſuper epar in unctum calorem mirabi
liter tollit. & ſuper umbilicum unctum ſudorem
prouocat. Et tale unguentū fit iſto mō. Recipe-
oculorū populi lb. i. ſo. papauere. ſo. mandra. ſo.
iuſquiami: ſolatri: uermicularis. lactuce: ſemperui
ue aū. ʒ;. omnia confundantur & buliātur cum
uino ad uini conſumationem. poſtea comprima-
tur ꝑ pannum forti compreſſione cui colato adde
axunge nouelle porcine ſine ſale quantum ſuffi-
cit & moueatur in patella iuxta ignem ī modum
unguenti & in uaſe reconde. Nicolaus in audito-
rio ſuo. Serapio.

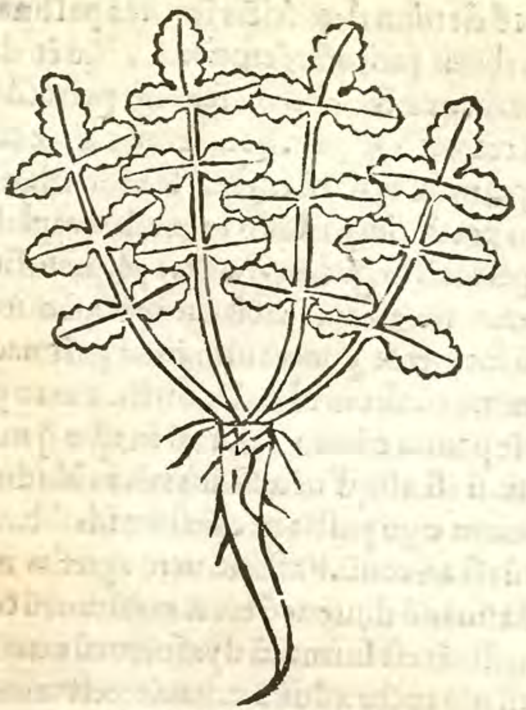

PASTINACA SIL.

¶ Paſtinaca ſilueſtris. i. daucus aſinin⁹. cuius uir
tus calefacit & abſtergit. ꝓuocat urinā & mēſtrua
tota herba facit: hoc maxime uero ſemen & radix.
Sed quando ex foliis eius ſit emplaſtrum ſup ul-
cera quæ incipiunt corrodi cum plantagine cōue
nit ne amplientur. Item quando fit fomentatio
cum foliis paſtinace ſilueſtris & arthemiſie cum
uino prouocat menſtrua. Et poſt talem purgatio

nē bibat de uino decoctiōis ſeminis paſtinacæ cū raſura eboris facit ad cōceptionē. Vinū ēt decoctionis paſtinacæ ſilueſtris & ſeminis petroſilini: feniculi cōfert ſtrāguriæ. Et ualet eius decoctio foliorū paſtinacæ cū foliis alteæ & radicū lilii cū butyro in patella impaſtādo in modū emplaſtri minerā pectoris ungēdo qđ ualet ī pleureſi. Et radix paſtinacæ ſilueſtris in cibis ſumpta ad coitum exitat nō fortiter & ꝓuocat urinā: ſed paſtinaca ſilueſtris minus ualet in cibis. Domeſtica uero paſtíaca noīe paucia cōuenientior eſt in cibo q̄ multum inflatiuū eſt aliqđ uētoſitatis hēt in libidinoſitatis. Semen ergo paſtīacæ dōeſticæ ideſt bauciæ īcitatiuū eſt ad coitū. Paſtīaca uero agreſtis nō ideo eſt īflatiua: iō diureticū eſt & mēſtruorū cōmotiuū: herba ēt eſt ſurmacū dyaforeticū exterius poſitū cū uīo cocto addito calamēto: eſt tamē herba debilior in omnibus reſpectu ſeminis ꝑpter āmixtionē aquoſæ humiditatis. Paſtinaca uero ſilueſtris fortior eſt ad omnia: urinas autem mouet & menſtrua prouocat: & tota quidem herba & maxime ſemen & radix. Quidam autem ſilueſtrem paſtinacam uocant daucum ſilueſtrem. Pādecta radix paſtinacæ apenſa collo ualet ad tumorem eius: etiam ſerpens nō poteſt nocere deferenti radicem. Macer.

PASTINACA DOMESTICA

¶ Paſtinaca domeſtica. i. baucia calida eſt in medio ſecundi & humida in principio. eiuſdem. Et ē duplex eius maneries ſcilicet domeſtica & agreſtis. alio nomine paſtinaca domeſtica baucia appellatur. eſui plus competit talis paſtinaca q̄ medicine. Virtutem habet generādi ſāguinem multū & ſpiſſum. unde auget libidinem cōualeſcentibꝰ & malancolicis ualet cruda uel cocta comeſta.

& uiridis maioris ẽ efficacie. ſicca minoris. Fit ãt ĩ de uinum conditum ex radicibus ſicut de yringis ad coitum incitandum. & uſus radicis generat bonum ſanguinẽ & multiplicat ſpma. ualet digeſtionem bonam procurandam. Et poteſt iſto modo ad condiri. Recipe radicum paſtinace mundate & coquæ bene & coctas minutim ſcinde & exprime aquam cui addatur mellis cõſumptionem & continuo moueatur ne adhereat cacubo & circa finem decoctionis appone pineas mũdatas. poſtea apponas ſpecies aromaticas ut cinamomi: zincibe ris: galange: macis: nucis muſcate &c. Et uſus illius conditi uirtutem digeſtiuam miro modo confortat & bõum ſanguinem propagat & multiplicat ſperma. Eodem modo fit conditum radicum yringi uel ſecacol. Platearius. Et paſtinaca domeſtica a quibuſdam daucus domeſticus appellatᷣ ſiue baucia. Eſt autem talis magis digeſtibilis q̃ daucus ſilueſtris quantum ad radices. Et radix talis paſtinace domeſtice eſt exitatiua ad coitũ quia eſt uentoſitiua & calefactiua & humectiua quæ tria ut plurimum concurrunt ad carnis libidinẽ. Pandecta.

ROSA

Rosa frigida ẽ ĩ prĩo & ſicca ĩ ſecũdo gradu. & roſa uiridis & ſicce cõpetũt uſui medicĩe. eligẽde ſũt roſe rubeæ ĩ medicĩs. de roſ; uiridib⁹ multa fiunt. ſ. mel roſa℞: zucarũ roſa℞ & mulſa roſa℞: ſirupus roſ: oleũ roſ & aq̃ roſa℞. Mel roſa℞ ſic fit. mel deſpumetᷣ & coletᷣ cui miſceãtur folia roſ minutĩ ĩciſa & aliqãtulũ decoqtᷣ. zuca℞ roſa℞ ſic fit recipiatᷣ folia roſa℞ optĩe cõtuſſa uˡ minutĩ ĩciſa & cũ zucato albo & ſoli pſẽtetᷣ ꝓ ipſi⁹ fermẽtatiõe

Sirupꝰ roſaꝝ ſic fit.R.ſucci roſaꝝ cū zucaro albo miſceať penes ignē coquēdo ut decet & cōuenienter dať flegmaticis:melācolicis & colericis debilitatis pp diſſolutionē ſpirituū.Ad idē ualet zucaꝝ roſaꝝ notāter colericis:ſed flegmaticis dať mulſa ex aq̄ & melle roſaꝝ facta . uel dať mel roſarū cū aq̄ decoctiōis ſeminis feniculi flegmaticis ad mūdificādū ſtōachū a ſuis hūoribꝰ.zucaꝝ roſaꝝ hēt uirtutē cōſtrigēdi & cōfortādi iō ualet diſſētricis & lietericis ſeu dyaricis & ī tali caſu miſceať parū maſticis ꝑ cōſolidatiōe ulceratiōis īteſtinorū qď ut plurimū cōſeqť diſſinteriā. Cōfert etiā zucarū roſaꝝ cōtra uomitū cū aq̄ pluuiali . Cōtra ſincopī & cordiacā paſſionē q̄ fit ex calefactōe ſpiritualiū mēbrorū deť aq̄ roſaꝝ uel ſirupꝰ roſaꝝ uel zucaꝝ roſaꝝ . Itē cōtra calefactionē epatis & dolorē capitis fiat innunctio regiōis epatis cū oleo roſarū uel frōs uel tpa ungāť ꝑ dolore capitis.uel frōs uel tēpora ungātur ꝑ dolore capitis. & cōtra dyaforeſim uel nimiū ſudorē ungať corpꝰ cū oleo roſarū mixto cū puluere ſādali rubei uel albi &c . Et oleū roſaꝝ ſecūdū quoſdā fit emplēdo uas uitriū roſarū & oleo & faciūt bulire ī caldario aq̄ ſpleno . Itē cōtra corroſionem oris ualet mel roſ cū aq̄ roſarū mixtū.& cōtra ſincopī & cordiacā paſſiōes deť aq̄ roſ ī potu & facies irroreť. Et ī coliriis oculorū miſceť. Serapio. Pādecta. Auicenna de uiribꝰ cordis.

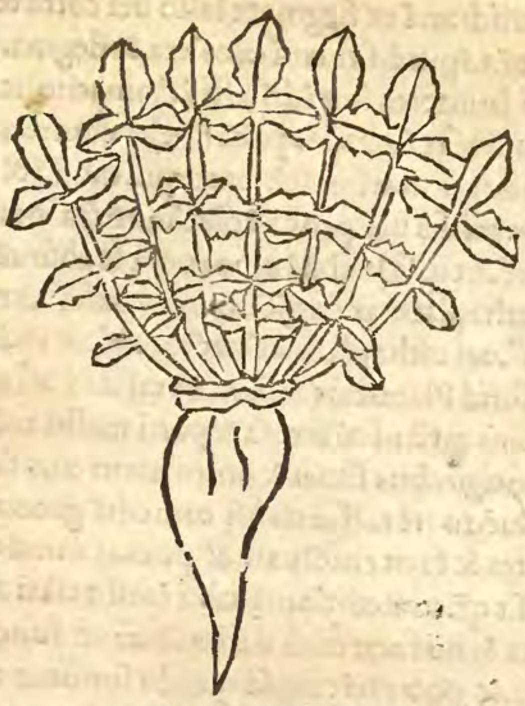

RAFFANVS

¶ Raffanus calidus ē & ſiccus ī ſcđo gradu.Radix aūt eiꝰ magis cōpetit uſui medicine & uiridis magis q̄ ſicca habet aūt uirtutē īcidēdi & diſſoluēdi.& ex eo fit oximel hoc mō.Radix cōfundať & mittatur ī aceto ad tres dies poſtea aliquātulū buliatur & colatuť deť mellis ſufficiētia.tale oximel ualet cōtra quartanā & quotidianā.Sed ſi p̄dicte colature miſceať zucaꝝ fit ſirupus cōueniens cō-

tra quotidianā ex flegmate ſalſo uel cōtra tercia-
nā notā.i.ipurā.ſ.mixtā ex colera & flegma. Itē ſi
frigidi humores ſint īdiſteſti ī ſtomacho radices
raffani īfuſas ī aceto & parū mellis comedat pa-
tiens ad ſaturitatē poſt bibat aquā calidā & digi-
tis ī ore miſſis uel penna ī oleo inuncta uomitus
ꝓuocet̃.Et ipſa herba ī uino cocta & abſintheo &
oleo cathaplaſmata regiōi ſplenis ualet cōtra du-
riciē ei⁹.uel cathaplaſmet̃ pectini ſoluit ſtrāguriā
& diſſuriā Platearius.Et ſuccus raffani uel aq̄ de-
coctionis raffani cū ceruſa & parū mellis roſaꝝ cō
fert lentiginibus faciei & omni liuori eius faciē in
de abluēdo Itē raffanus qn̄ comedit̃ generat uen
toſitates & facit eructuare & ꝓuocat urinā & cale
facit.Et qn̄ comedit̃ ante cibū īpellit cibū ad ſu-
periora & nō facit cibū deſcendere ad fundū ſto
machi.& ꝓpter hāc cauſā quādo ſumitur ante ci
bum prouocat uomitū. Et quando ſumitur poſt
cibum mollit uentrem & iuuat cibum ad deſcen-
dendum.Et quando decoquitur radix raffani in
cibis confert tuſſi & humoribus groſſis congrega
tis in pectore.Et eſt conueniens ī ydropiſi de cau
ſa frigida.Et quando ſuccus eius miſcetur cum
farina lolii facit naſci pillos in alopicia.Et garga-
riſmus ex eo factus reſoluit ſquinantiā. Serapio.

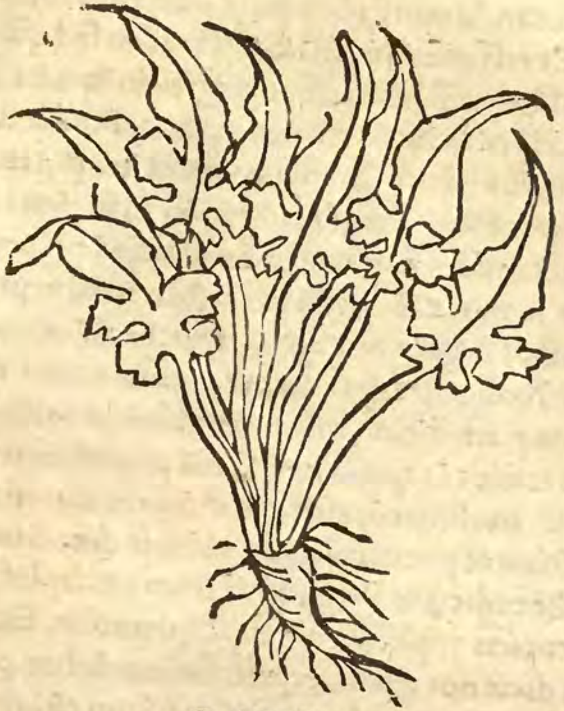

RADIX

❡ Radix calida ē & ſicca ī tertio gradu.& ē herba
cui⁹ radix ſimili mō appellat̃ . & radix uſui medi
cine cōpetit.Et radix raffani domeſtici ſimilē ha-
bet uirtutē raffani in capitulo p̄cedenti & cōfert
contra eaſdem cauſas & eodem modo ſed non
adeo efficax.Platearius. tem radix eius ualet con
tra calculum ſe reſoluentē : prīcipaliter eius aqua
prodeſt.Similiter ualet aqua eius calida ſumpta

prouocando uomitũ cũ penna uel cum folio q̃r/
cus. Et raffanus domeſticus eſt radix: ſed qđ nos
uocamus raffanũ ẽ raffanus agreſtis. Pan. Et folia
radicis ĩ cibis ſũpta reſiſtũt ueneno. Radix etiam
ieiuno ſtomacho ſumpta comeſta uel potata ma
gnũ ꝓſtat ſanitatis adiutoriũ: ſed inflationẽ facit
& ructuatiões fetidas. ſemẽ eius urinã mouet: uẽ/
trem malaxat. decoctio enĩ radicis in cibis ptiſicis
ꝓdeſt & flegma thoracis purgat. Et decoctio radi
cis cũ oximelle ſũpta uomitũ mouet. cum melle
mixta putredinem oris curat abluẽdo os. Et deco
ctio radicis ĩ aqua liuorẽ faciei tollit & uim fũgo
rũ uenenoſorũ cõpeſcit. Semen uero eius cũ aceto
coctum & potatũ plenem minuit. decoctio toti⁹
herbe radicis & alteæ in modum cathaplaſmatis
ydropicis applicata cõfert & ſpleneticis. Et Pãde
cta dicit nos autem experti ſumus de hac planta
multotiẽs ꝙ quãdo coquit᷑ multum cũ kiſtordei
donec diſſoluat᷑ in decoctiõe & detur in potu ha
bet magnã efficatiã in egritudinibus pectoris an
tiquis quæ fiunt ab humoribus groſſis. Itẽ ſemen
ei⁹ cõfert uenenis ſicut teriaca. & raſis dicit aucto
ritate Serapiõis ꝙ expertus fuit hoc & ĩuenit uerũ
ꝙ aqua radicis raffani domeſtici ſuper ſcorpionẽ
diſtillata uidit ipſum ſtatim ĩmobilẽ. & deinde ĩ
flatus eſt & crepuit per medium. Serapio.

RVTA

¶ Ruta calida ẽ & ſicca ĩ tertio gradu cuius du/
plex ẽ maneries. ſ. domeſtica & agreſtis q̃ pigamẽ
dicit᷑. Et folia & ſemina cõpetunt uſui medicine.
Virtutẽ habet diureticã & diſſoluẽdi & cõſumen
di. Puluis rute cũ piretro naribus ĩflatus flegma
educit & cerebrũ mũdificat: ideo ualet ad epilen
tiam & alias diſcraſias cerebrales uicio flegmatis
cauſatas. Vinum etiã decoctiõis rute & pionie &

roſma ini ualet ad idē notāter ad pilētia. Itē uinū
decoctiōis rute ī potu datū ualet cōtra defectū ui
ſus. Vinū decoctionis rute cū piretro ualet dolori
dētiū abluēdo os. Et cōtra paraliſim mēbrorū ua-
let uinū decoctiōis rute & caſtorii & herbe parali-
ſis. Itē cōtra yliacā paſſionē & colicā ualet ſucc⁹ ru
te cū parū pulueris eſule & mellis mutuo miſcen-
do & det̄ patiēti ī potu. Itē cōtra tenaſmonē deco
quat̄ ruta & taxuſbarbatus in uino & oleo & fiat
eukaciſma.i. ſeſſio ſup talē decoctionē calefactā.
Vinū etiā decoctiōis rute & abſinthi & corticis ta
mariſci uel floꝝ geneſte cōfert opilatiōi ſplenis &
epatis. Et ruta & anetū cocta ī uino & oleo & cata
plaſmata pectini cōfert ſtrāgurie & diſſurie. Item
ad mēſtrua ꝓuocāda & fœtū mortuū & ſecūdi-
nā educēdā det̄ triffera magna cū ſuccū rute. Itē
operat̄ ſucc⁹ ei⁹ ſolus ꝑ os dat⁹ aut peſſarizat⁹ cū
mirra. Et cōtra lipitudinē oculoꝝ & rubedinē pul
uis thuciē cū ſucco rute cōficiat̄. Cōtra uenenū bi
bitū uinū rute bibat̄. Et cōtra morſū aīaliū uene-
noſoꝝ ualet ruta emplaſtrata morſui. Et ſi qs fue
rit tot⁹ circūdat⁹ ruta uiridi ſecure poteſt accede-
re ad baſiliſcū īterficiēdum. Serapio auctoritate
Dyaſcoridis ruta ē de reb⁹ cōferētibus inflationi-
bus & uentoſitatibus & ipſa extinguit libidinem
& etiam prouocatiua urine & menſtruorum.

ROSMARINVS

¶ Roſmarinus calidus. & ſicc⁹. & ē frutex cuius
exeſſus ī qualitatib⁹ ꝑ Plateariū nō determinat̄.
Sed Pādecta autoritate meſue eſt ca. & ſic. in ter-
tio gradu. & ei⁹ ſūt plures ſpecies. Et uirtus omni
um ſpecieꝝ ē ſimilis ex hoc ꝙ reſoluit: mollificat:
abſtergit & incidit. Et ſuccus eius cum aqua mel
lis curat obſcuritatē uiſus quæ fit ex humiditate
graſſa. Emplaſtrum factum ex foliis roſmar: &

ſucci plãtaginis cõfert fluxui ſãguinis emoroida-
rũ.& idem ſedat ad apoſtemata calida ani & exte
nuat emoroidas egredientes & maturat ſcrofulas
& apoſtẽata difficilis maturatõis addita radice al
teæ. Et uinũ decoctiõis foliorũ roſmarini cũ ſcolo
pẽdria & boragine cõfert icterície. & qñ ſumit᷑ in
potu cũ uino addita paritaria cõfert torſionibus
uentris. Et uinũ decoctiõis eiꝰ & ſeminũ feniculi
& petroſilini & arthemiſis ꝓdeſt urinã & mẽſtrua
ꝓuocãdo. Et ſuccus eiꝰ expreſſus cũ aq̃ feniculi cũ
thucia miſcẽdo fit ĩde coliriũ qđ acuit uiſũ. Et ſe
mẽ eiꝰ qñ ſumit᷑ ĩ potu facit idẽ. Et qñ decoquit᷑
ipſa tota herba roſmarini cum calamẽto ĩ uino &
oleo & ungat᷑ ĩde corpus ꝓuocat ſudorẽ. & ſic cõ
fert ĩ ydropiſi. Et uinũ decoctiõis roſmarini & ru
te ualet ĩ epilẽtia addito paꝝ piperis. Et puluis ro
ſmarini cũ farina lolii uel furfuris cũ ſucco ebuli
& parũ aceti miſcẽdo ualet ĩ podagra. & qñ ablui
tur caput cũ aqua decoctiõis roſmarini & maiora
ne & floꝝ ſcicados cõfert cerebro & dolori capitis
Cõtra ſincopĩ det᷑ dyãthos cũ uino decoctiõis ro
ſmarini. Cõtra hũiditatẽ uue uinũ decoctiõis eiꝰ
gargarizet᷑ cũ parũ piretri. Cõtra dolorẽ ĩteſtino-
rũ ex uẽtoſitate det᷑ uinũ decoctiõis eiꝰ & cimini.
Ad mẽſtrua ꝓuocanda & ad conceptionem fiat
fomentum circa pudenda cum aqua decoctiõis
eius & melliſſe. Serapio.

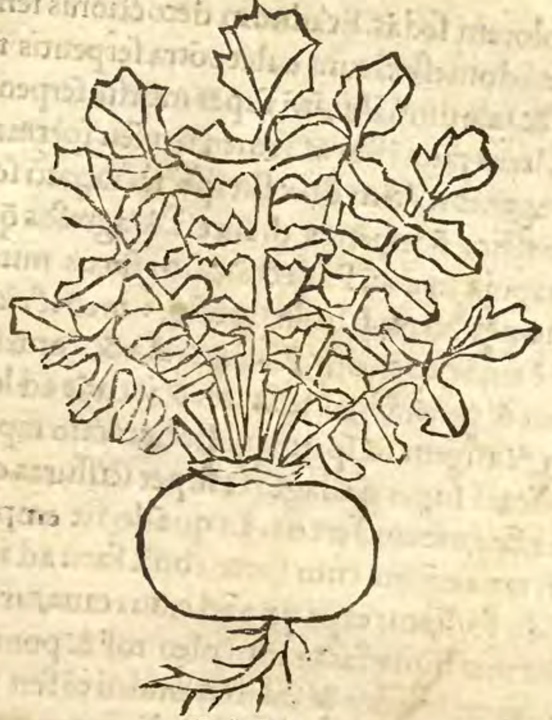

RAPA

℃ Rapa calida in ſecundo & humida in primo.
multũ plus aliis herbis nutrit. dure tamen eſt di-
geſtiõis. mollẽ & ĩflatã facit carnem ꝓpter ſui uẽ-
toſitatem & ĩflatiõem ideo augmentat ſperma &
ꝓuocat coitum. Et q̃to magis decoquãtur & me-
lius nutriunt. & nocumẽtum earũ aufertur & de
coqui debent cum carne pinguium. Item poda-
grici & artetici ſi fomententur ĩ earum decoctio-

ne dolorem ſedāt.Et uinum decoctionis ſeminis raparū domeſticarum ualet cōtra ſerpentis mor/ſum & tale uinū illinitū ſuper morſū ſerpentis ꝓdeſt.Item rapa iflat & ſemen ſeu ſeu ſperma ī homine generat.Item duæ ſūt ſpecies raparū ſcilicet domeſtica q̄ ſuperius dicta eſt.& agreſtis q̄ uocatur rapola ſecūdū Pādectā:cuius ſucus mirabili/ter herpetibus & fiſtulis īpoſitus medet᷑.& ſemē eius ē teriaca uenenis.Rapæ coctæ & comeſte nutriunt & generāt uentoſitates & incitāt ad libidi/nem & augent in ſpermate.Et decoctio raparum applicata ſuper podagrā & ſuper ſciſſuras quæ fiunt a frigore confert eis. Et quādo fit emplaſtrū cum rapa cōtrita cum ſucco ebuli facit ad idē. Et quādo fodiatur rapa una ad cuius cauatur amponatur cera liquæfacta cum oleo roſ᷑ & ponitur ſuper cineres calidos & calefiat multū cōfert ſciſſu/ris quæ fiunt a frigore. Item folia raparum cocta cum petroſilino & feniculo & boragine ī iure car/nium & comedantur prouocant urinam. Item ſemen rape pōit᷑ ī cōfectionibus teriacarū q̄ fiūt cōtra uenena.& ſemen rape agreſtis adminiſtrat᷑ in medicinis q̄ mūdificāt faciē corporis. ſ. cū farina lupinoꝝ & ceruſa ī aqua miſcēdo.Et ē alia ſpecies rape q̄ parue quādo comedit᷑ generat iflatiōes.& eius nutrimentū eſt minus alterius rape. Serapio/

RIBES

¶ Ribes eſt frigida & ſicca ī ſecūdo gradu.& eſt frutex cuius fructus ē rubeus & dulcis cū acetoſitate & ſtipticitate. & ex hoc contingit ꝗ īfrigidat ſtomachum & ab ſcindit fluxum uentris:uomi/tum & ſitim.& rob eius.i.ſuccus eius confert cor/diacis & uomitui & fluxui qui fiunt a colera.& ꝓuocat appetitū cibi ſua frigiditate.& ſuccꝰ eiꝰ ex/primit᷑ ex fructibus qn̄ terunt᷑ & coquit᷑ expreſ/

ſura illa donec habeat ſubſtantiam & talis ſuccus abſcīdit ſitim quæ accidit a caliditate & a colera: Et cōfert morbillis & bothar quæ fiunt in corpore ſicut ſunt uariale cum ſimilibus. Et modus ſirupi eius eſt ſicut ſirupus de berberis. & eſt frigidus & ſicc⁹ qui poteſt iſto modo fieri. Recipe ſucci ribes lb.i. ſucci boraginis quat. lb. ſeminis plātaginis: ſeminis citoniorum añ.ʒ.ii. cum parum aceti ad conſumationem tertiæ partis & colature addatur zucari albi quod ſufficit pro dulcoratione & fiat ſirupus conueniens calori febrili & fluxui uentris ex colera. ualet etiam contra peſtilentiā cū aqua acetoſe exhibendo & ſitim extinguit. Et ſtupefacit dentes eius ſuccus ori exhibitus. Et ſuccus ribes cum aqua plantaginis potatus confert emoroidibus & ebrietati. Serapio & Pandecta auctoritate raſ. ribes eſt frigida & ſicca ſtringit uentrem. & idem auctoritate Meſue: frigida eſt & ſicca i ſecundo gradu rob eius. i. ſuccus fructuum. Ribes eſt ſicut rob aceto ſitatis citri calorem colere & exuberantiam ſanguinis extingui. Et ualet apoſtematibus peſtiferis ſeu peſtilentiæ. Item ſuccus ribes cum puluere thucie mixtus acuit uiſum etiā ſuccus eius ualet dolori capitis ex frigiditate.

RVBEATINTORVM

℄ Rubiatintorum eſt calida & ſicca ī ſecūdo ſecundū plures autores. Sed ſecūdū Auerroim ī colliget ca. de rubeatinorū calidū ē & ſiccū ī tertio gradu. Et eſt duplex. ſ. domeſtica & ſilueſtris uel maior & minor. Maior eſt quæ maior habet folia. minor quæ minora habet folia & minoris uirtutis. habet uirtutē cōfortādi ſua ponticitate & diuretica ē ſua amaritudine. Cōtra debilitatē ſtomachi

& epatis ex relaxatione detur uinum decoctionis
eius & maſticis. Valet etiã emplaſtrum ſuper ſto
machum factũ ex puluere radicis rubeæ tinctorũ
& puluere galange & maſtice & oleo & cera ad mẽ
ſtrua prouocanda & fœtũ mortuum & ſecundi-
nam educendam cõfundatur radix rebeætincto-
rum cum melle ungatur & cum ſcãmonea ſẽper-
gatur & fiant inde peſſaria & immittatur matrici
& ualebit ad prædicta. Itẽ aqua decoctionis eius
ſi caput ĩde abluatur reddit capillos rubeos. Qui
dam propinant radices rubeætincture pulueriza
tas cum mellicrato ſciaticis necnõ paraliticis. Suc
cus eius auribus ĩfuſus dolorem aurium mitigat
cum ſulphure mixtus. Pandecta. Virtus etiam ra
dicis rubeætinctoꝶ mũdificat epar & ſplenem &
aperit opilationẽ eorũ & ꝓuocat menſtrua & uri-
nã groſſam prouocatione forti. & abſtergit abſter
ſiõe tempata omnia quæ ĩdigẽt abſterſione. ideo
cõfert morpheæ albe puluis radicis eius cũ pulue
re aloepatici & ſucco allei & parũ mellis inde un-
gendo morpheam. Et radix huius herbe eſt rubea
ſicut appellatur. & habet uirtutẽ prouocandi uri-
nam. Et quãdo bibitur ſuccus radicis cũ mellicra
to cõfert yctericie ſciatici & paralitici & facit mĩger
urinã multũ groſſã. & fortaſſis facit mĩgerẽ ſãgui
nẽ ideo ualet miſcere maſticẽ. Serapio capi. eodẽ.

SOLATRVM

Solatrum eſt ſiccũ ĩ ſcdo. & ſunt quattuor ſpe
cies. una earũ comeditur alie uero non. & illa quæ
comeditur eſt domeſtica & eſt herba non magna
habens ramulos plurimos & folia eius nigra ſimi
lia foliis baſeliconis & habet ſemen rotundũ cu-
ius color eſt uiridis & niger: ſed qñ maturatur fit
rubeũ & qñ frãgitur inuenit᷑ ĩ eo humiditas mul
ta & granula ſũt ſemina eius & ſapor eius eſt ſtip

ticus & ẽ cõpoſitũ ex uirtutib⁹ cõpoſitis uult ĩnue
re.Serapio quia ĩ eo ſũt duæ ſubſtãtiæ.ſ.terrea &
aquoſa.Et qñ fit emplaſtꝝ ex foliis ſolatri & lap
pacio acuto cũ aceto & ſale factũ reſoluit apoſte/
mata & curat ſcabiẽ ulceroſã & pruritũ ei⁹.Et idẽ
ualet ĩflatiõi ſtomachi.& ſuccus ſolatri ualet do/
loribus capitis ex cã calida ab extra applicãdo. Et
ſucc⁹ ei⁹ miſceat᷑ cũ ceruſa & litargiro & oleo roſa
rũ & parũ aceti cõfert eriſcipile & aliis apoſtemati
b⁹ multũ ignitis.& qñ idẽ miſcet᷑ cũ pãe ualet ſca
biei ulceroſe.& qñ fit peſſariũ cum ſucco ſolatri &
plãtaginis & puluere boliarmeni cõfert curſui hu
miditatũ matricis.Et cũ ſucco ſolatri & ſucco ſco
lopẽdrie cũ zucaro fit ſirup⁹ cũ clarificatiõe cui ad
dẽdo reubarꝝ & maxĩe cõfert opilationi ſplenis &
epatis.Vel qđ meli⁹ ẽ.R.ſucci ſolatri.ʒ.3.reubar.
ʒ.i.ſpice.ʒ.ſ.zucari.ʒ.ſ.terẽda terãt᷑ & tepide am
miniſtret᷑.Et contra calida apoſtemata ſtomachi
uel epatis uel ĩteſtinoꝝ cõfert ſuccus ſolatri cũ aq̃
ordei & multũ approbat᷑. Idẽ ualet cõtra calefa/
ctionẽ epatis pecia panni ĩtincta ĩ ſucco eius ſepe
applicata regiõi epatis ꝓdeſt.Idẽ fiat cõtra colicã
& podagrã.uel ipſa herba trita cũ oleo uel aq̃ roſa
rũ deſuꝑ põat᷑.cõtra calida apoſtemata ĩ prĩcipio
cõfert ſolatrũ cũ aceto cõtritũ ꝓ repercuſſione &
ſolatrũ raro pro alimento ſumitur ſed ut medici/
na gratia infrigidationis.Pandecta.Serapio &c.

SPINACHIA

❡ Spinachiã ẽſt frigida & humida ĩ fine primi
gradus.Lenire habet uẽtrẽ & cõfert dolori pecto/
ris & pulmonis & doloribus qui fiunt a colera &
ſãguine.Et nutrimẽtũ attriplicis & ẽ operatio ſpi
nachie ꝓpe opationẽ attriplicis.& in ipſis ẽ uirt⁹
abſterſiua:lauatiua.& uincunt coleram.& come/
duntur in oleribus uel bulliantur cum carnibus re
centibus. Conferunt etiam doloribus dorſi uitio

ſanguinis & eſt lenitiua uentris. & fortaſſe reſtrin
gunt ſtercus a iure eorum ergo auferantur ſpina-
chie a fure ſuo & ſi comedantur conferunt anhe-
litui & pectori & pulmoni calido. Item ſpinachia
ingreditur optimum genus olerum tempore con
ſtipatiōis uentris quod notāter poteſt ſumi tem-
pore æſtatis & fit iſto modo. Recipe ſpinachie &
bletes & atriplex & lactuce: borago quæ oīa buliā
tur maxime in iure carnium recentium & multū
conferunt ad p̄dicta accidentia. Sed ubi eſt ma-
ior intentio infrigidationis ī corpore exuberanter
calido poſſunt addi portulace. & ubi eſt maior in
tentio lubricationis præcipue ī corpore multū cō
ſtipato ex calore addatur mercurialis cū uuis paſ
ſulis. In hieme uero cōferūt olera facta ex naſtru-
tio aquatico: petroſilino & urtica minori & feni-
culo & ſpinachia qđ omni tempore poteſt ſumi
& nunq̄ expedit corpori temperato ꝙ herbe cru-
de ſumantur exceptis lactucis & portulacis & bo
ragine temporibus feruidis ad cōpeſcendum ſan
guinis feruorem & eſtuatiōem ī ſtomacho & epa
te. Et frequens uſus olerum non confert ut patet
per Auerroim. v. colliget. omnia olera generāt me
lancoliam dempta lactuca & boragine.

SILERMONTANVM

¶ Silermontanū. i. ſiſelios calidum & ſiccū in fi-
ne ſecūdi gradus ſm̄ pandectā & Auicennā: Vir-
tutem habet incidēdi humores flegmaticos uiſco
ſos & congelatos. & ꝓpter hoc aperit uias omnes
& cannales opilationes & prouocat urinam & mē
ſtrua. Et confert aſmati & omnibus egritudini-
bus flegmaticis. Et ſemen ſileris montani poni-
tur in medicinis. Virtutem habet diureticam.

Vinũ decoctionis ſeminis eius confert cõtra ſtrã
guriã & diſſuriã & cõtra opilatiões ſplenis & epa
tis:renũ & neſice. Et puluis ſeminis ſileos cum fi/
cubus ſiccis mixtus confert ad idem. Fumigatio
etiã facta cũ herba ſileris mõtani & abrotano mẽ
ſtrua prouocat & ualet contra franguriã & diſſu
riam. ipſe herbe ĩ uino cocte pectini emplaſtrata
ſtranguriã ſoluit. Et uinũ decoctionis ſileris mon
tani & radicis yreos confert in aſmate & epilẽtia.
Et Serapio auctoritate Dyaſcoride. Virtus eius ẽ
calefactiua ſcilicet radicis eius & ſeminis. Et quã/
do ſumitur uinũ decoctiõis eius ꝓuocat urinã &
coartationi anhelitus cõfert & ſuffocationi matri
cis. & ĩ prouocãdo mẽſtruum expellit fœtũ & idẽ
etiam confert tuſſi antiquæ & debilitati digeſtio
nis & torſiõibus uentris & debilitati epatis. & qñ
ſumitur ex ſemine eius aut radice eius in uino &
pipere præſeruat & defendit hominem a frigore
aeris. & propter hoc cõfert itinerantibus ĩ hieme.
& quãdo homines & alia animalia de hac planta
comedunt tẽpore coitur eorũ cõfert eis ſtatim ad
prægnandum. Pandecta. Serapio. Auicenna. Vi/
num decoctionis radicis eius. & ſeminis confert ĩ
dolorem dorſi. Et aqua decoctiõis eius & roſ ua
let inſoda ideſt dolore capitis.

SINAPIS

¶ Sinapis ẽ calida & ſicca ĩ qrto gradu. Et eiꝰ du/
plex ẽ ſpecies. una ẽ cuius ſemina exterius ſũt ſub
nigra:ĩterius uero alba. Alia cuius ſemina exteriꝰ
ſũt alba & habẽt unã uirtutẽ ſed prima ſpecies eſt
acutior ſecũda. Et ẽ eligẽdũ illud qđ nõ eſt nimis
ſiccũ nec extenuatũ & fit granũ groſſũ & frãgit̃ ẽ
albũ. Virtus foliorũ ẽ ulceratiua ꝓpter hoc pũgit
multũ quãdo teritur & miſcetur cũ radice enule

puluerizate & dimittat᷑ per horā & cōfert ſciatice
ulceroſe. Et qn̄ miſcet᷑ cū oleo lauri & ī de linit᷑ ſca
bies ulceroſa anat eā. & idem cōfert dolori ſplenis
& aufert etiā maſculas unguiū. Et qn̄ radix eius
ſuppendit᷑ collo paciētiū dolorem dentiū ꝓdeſt.
Et habet etiā uirtutem attrahendi & cōſumendi
ſuperfiuitates cerebri qn̄ maſticat᷑ uel fiat garga/
riſmus cū puluere eiꝰ & piretri & ziciberis an. pon
dere cū melle roſaꝝ & aqua plātaginis miſcendo.
Idem cōfert apoſtemati oris & ī caſu uuule. Et qn̄
fit ex ſemine ſinapis & uitello oui parū ſalis un/
guentū ualet ad ſcrofulas. Et puluis eius mixtus
cū zincibere naribꝰ apoſitus cauſat ſternutionem
& ualet ī epilentia & litargia. qa exitat eos talia pa
tientes. Etiā quādo fit emplaſtrū ex eo ſemine ru
te & eius oleo cōfert in litargia capiti applicādo:
pilis prius abraſis. Et᷑ ſemen ſinapis cū ſucco abro
tani mixtus ualet ad alopiciam & ad dolores anti
quos ſcilicet ſplenis & ſciatice paſſionis: quia tra/
hit materiam ad exteriora & conſumit eā. Et quā
do miſcetur eius ſemen cum ceruſa & melle & aq̄
diſſolutionis furfuris tritici mūdificat faciei ma
culas. Et ſemen eius coctum cum aceto ualet ad
ſcabiem ulceratam. Et aqua decoctionis eius ua/
let febribus perioticis ſiue interpellatis. Pādecta.
Auicenna.

SQVINANTVM

¶ Squinantum dicitur palea cameloꝝ: qa camel
li eam herbā comedūt calidum & ſiccū ī ſcdo. Pā
decta & Auicenna. In arabia reperit᷑. Eligēdū ē ſu
balbidū. & qd᷑ durū exiſtit circa ſtipitem abiciat᷑.
Virtutem habet purgādi flegma pricipaliter nō
qd᷑ per ſe pōitur ſed cū purgātibus flegma ut po/
lipodio eſula &c. In ipſo eſt ſtipticitas q̄re cōfert
ī fluxu ſanguinis īteſtinoꝝ renum. Et quādo bi/

bitur uinũ decoctiõis eius cũ polipodio & ſucco ſumiterre cũ zucaro miſcẽdo cõfert ĩ ydropiſi de frigida cã. Et uinũ decoctiõis eius cũ pipere ualet ĩ ſpaſmo & dolore lacertoꝝ. Cõfert etiã in dolore matricis uitio eius nimie lubricationis fiat ex ipſo & plãtagine & burſapaſtoris cũ uino eukaciſma. Et ſquinantũ ẽ herba ſimilis cipero & reperitur in pratis. Et fortaſſis ex eo tota herba ubi naſcitur & quãdo deſiccatur fit albũ. Et quod ex ipſo ammi niſtrat ſũt folia: flores & radices. Auicẽna dicit ꝙ ſquinãtũ ẽ duarũ ſpẽrum. una eaꝝ eſt q̃ nõ habet fructũ nigrũ ſed apparet ut cauda equina. Aliud ẽ arabicũ & ẽ bõi odoris & ẽ maioris eff catie. Squi nãtũ ĩ uĩo decoctũ cũ arthemiſia & cathaplaſma tũ pudẽdis menſtrua educit: ſtrãguriã & diſſuriã ſoluit. Et prouocat urinam uinũ decoctionis eius & ſeminis feniculi. & in radice eius ẽ ſtipticitas & ꝑpter hãc ſtipticitatẽ amminiſtratur in fluxu ſã guinis. Serapio. Flos eius eſt pauce ſtipticitatis ca lefactiuus. mollificatiuus: frangens lapidem ape ritiuus orificiorum uenarum. prouocatiuus uri ne & menſtruorum & reſoluit inflationes. & con fert ſputo ſãguinis & dolori ſtomachi. Et oleum ſquinanti prodeſt in pruritu. Auicẽna. Squinãtũ eſt ſtipticum qua propter confert eius flos fluxui ſanguinis undecunq; fit. Pandecta.

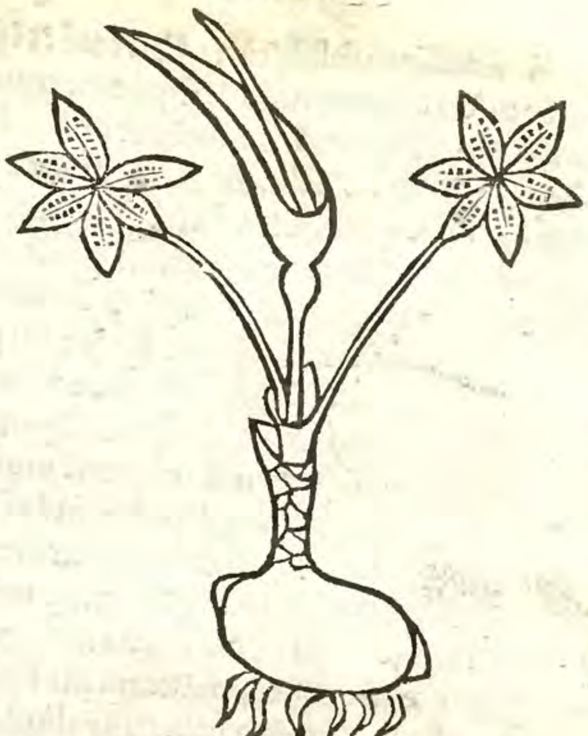

SERPENTARIA

❡ Serpẽtaria. i. dragũtea maior calida & ſicca. her ba ẽ cuiꝰ radix uſui medicĩe cõpetit cexceſſus eius nõ determinat ab autoribꝰ. Serapio. ſed Pãdecta auctoritate Serapiõis. ca. de Iuſſ. i. dragũteæ dicit ꝙ dragũtea ẽ maior & minor. Maior ẽ q̃ uocat ſer pẽtaria qa hẽt ueſtigia ĩ modũ ſerpentis uel qa ue nenũ ſerpẽtis fugat. Sȝ minor ẽ illa q̃ uocat aarõ: & ẽ illa q̃ hẽt folia plana. Pãdecta ẽt auctoritate Galieni. vii. ſimpliciũ ca. de ſerpẽtaria. ſubſtãtia ra

dicis ei⁹ ſubtilior ē ſubſtātia radicis aarō & ī ſapo
re ei⁹ ē acuitas & amaritudo & ſtipticitas pauca.&
ē calidū & ſiccū ī primo. Virtutē hēt diſſoluēdi &
mūdificādi. Et ſucc⁹ ei⁹ mixt⁹ cū aq̄ roſ & cū parū
ceruſe & ī ſole tēperet̄ & īde facies pungat̄ ipa enī
clarā reddit & pānū eius depōit. Et ꝓdeſt fiſtule
puluis radicis ei⁹ cōficiat̄ cū ſapōe & fiſtule īpōa
tur foramē ei⁹ dilatat ītātū ꝙ os fractū ſeu putre
factū extrahi poſſit. Itē cōfert ēt cācrū iſto mō. R.
pulueris ſerpētarie duas partes & tertiā partē cal/
cis uiue miſceāt̄ cū parū uini uel aceti ī modū pa
ſte ī teſta ſup carbōe exiccet̄ & puluis inde factus
cācro ſuppōat̄ cācrū corrodit mūdificat & currat.
Ad apoſtema maturādū & rūpēdū & ad mēſtrua
ꝓuocādū folia uiridia cū oleo cocta cathaplaſmē
tur ſup apoſtemata.& ſuppoſitoriū īde factū ꝓ/
uocat menſtrua. Serpētīa habet q̄dē aliqd ſimile
aaron tā ī foliis q̄ ī radice ſed acrius ē eo & amari/
us ideo magis calefactiuū. Et radix eius expurgat
uiſcera oīa groſſos humores & fiſcoſos ſubtiliat:
ideo uinū decoctionis eius & ſcolopendrie mun
dificat & aperit opilationes ſplenis & epatis & re
nū qa ſubtiliat humorē groſſos. Pandecta. Sed al
bertus de uirtutibus herbaꝝ dicit. ſerpētaria cū tri
folio inhumata generat ſerpentes rubeos & uiri/
des de quibus ſi fiat puluis & ponatur in lampa/
deard entes uidebitur copia ſerpentum.

SATIRION

Satirion. i. teſticulus uulpis ē calidus & humi/
dus in prīo. habet folia ſimilia foliis lilii albi & ēt
in floribus cōuenit.& quod de ipſa amminiſtra/
tur eſt radix quæ dulcis eſt.& in humiditate eius
ē inflatio ſuperflua gratie cuius incitat ad libidi/
nē. Et uinū decoctionis radicis eius incitat ad libi
dinē. Et radix eius elixata cū carnibus recentibus
uel aſſata magis conuenit ad carnis libidinem. &

Dyaſcorides dicit capitulo Orchis.i. ſatirion.qđ
ſi uir comedat maiorem partem radicis ſatirionis
generat maſculos.& ſi minorē partē genera fœm.
Et mulieres partiū Italie dāt eā radicē triā cum la
ᵭte caprino ad ĩcitandum libidinē. Virtus etiā ra
dicis eius ē quæ reſoluit apoſtemata ĩflata quādo
ponit̃ ſup ea decoctio radicis cum oleo.Et ei⁹ ſuc
cus cū melle roſarum mundificat ulcera ſordida
& apoſtemata fraudulenta putrida curat & eriſi
pilā quæ ē defedatio cutis uicō ſanguinis colerici.
& in ipſa eſt ſtipticitas ideo retinet parum uentrē
quādo bibitur præcipue alia eius ſpecies quæ ſi-
mili modo apparet : ſed illa ſpecies habet florem
purpureum. & illa ſpecies trita cū ſale aperit emo
roidas.Ei quando amminiſtratur ſicca prohibet
dilatationem ulceꝝ & abſcindit putredinem eo-
rum & curat ulcera fraudulenra quæ ſunt in ore.
Sed eſt alia ſpecies ſatirionis quæ uocatur palma
chriſti cuius folia ſunt ſimilia foliis prime ſpeciei
ſatirionis ſed ſunt graciliora cum nigris maſculis
quæ uenenis reſiſtit quam ſi quis penes ſe habue
rit a maleficiis & uenenis ſecurus erit . Pandecta.
Et illa ſpecies eſt calida & ſicca in ſecūdo . & eſt ei
proprietas mundificandi cutem & confert mem
bris neruoſis.Pandecta auctoritate Auicenne.

SCICADOSCITRINVM

℃ Scicadoſcitrinū ē abſintheū marinū calefacit ĩ
ſecūdo gradu & deſiccat in tertio: hn̄s minutū ſe-
mē ſimile ſemine herbe quæ dicitur abrotani.&
ē plena ſemĩe & hēt folia ſtricta & nō ē ita amara
ſicut abſintheū & hēt odorē grauē & nō ē tāte ſti-
pticitatis ſicut abſintheū:ſed uirtus ei⁹ ē diuerſa a
uirtute abſinthei.nā ē mala ſtōacho & occidit uer
mes ĩ uētre pluſq̃ abſintheū qn̄ apponit̃ extra &

quãdo recipit̃ ab ĩtra. Et quãdo ſumit̃ cũ melle ĩ
terficit uermes & ex expellit eos cũ laxatiõe leni &
quãdo coquit̃ cũ lẽtibus & bibit̃ facit idẽ. Virtus
etiã ſcicadoſcitrini ẽ ĩſciſiua reſolutiua uẽtoſitatũ
Et eius cinis cũ oleo eius uel oleo amigdalino lini
tus cõfert alopicie. & eius oleũ facit naſci barbã q̃
tardatur. Et eius oleũ ꝓhibet herpoſtimenũ & car
cũculos. Itẽ obtalmiã ualet uapor decoctiõis eius
ĩ aqua roſ & reſoluit eã. Cõfert difficultati anhe/
litus uinũ decoctionis eius. Itẽ decoctio eius & ab
ſinthei ĩ aq̃ & exibeat̃ cũ parꝫ mellis extrahit uer
mes & aſcarides & ĩterficit eas. Et uinũ decoctiõis
ei⁹ cũ arthemiſia & ſemĩe petroſilini prouocat uri
nam & menſtrua. Et eius oleum confert frigori ri
goris febrilis pulſuum manuum & pedum ante
oram rigoris inde ungendo. Idem oleum confert
puncture ſcorpionis aut aliorum animalium ue/
nenoſorum. Item uinum decoctionis eius & dra/
ganti ſpiritualia calefacit membra miſcendo cum
parum zucari propter eius amaritudinem. Idem
ualet contra ſtranguriam & diſſuriam & ad opila
tionem ſplenis & epatis addẽdo ſcolopendriam.
Item cum infirmus ſurgit ab infirmitate ad ner/
uorum confortationem ualet aqua decoctionis
eius lauendule.

SCICADOSARABICVM

¶ Scicadoſarabicũ ẽ calidũ & ſiccũ ĩ tertio gradu
Pandecta. Sed ſm Io. meſue capitulo de ſcicado/
ſarabico ẽ calidũ in primo & ſiccũ in ſecundo. & ẽ
compoſitum ex partibus terreis frigidis dantibus
ei ſtipticitatem paucam & ex partibus igneis ſub/
tilibus a quibus in ſunt ei acuitas & amatitudo.
ſed acuitas plus ẽ ſua amaritudine & amaritudo
plus eſt ſtipticitate ipſius propter quod eſt ſub/

tiliatiuũ:reſolutiuũ apituũ opilationũ:abſterſiuũ
& reſolutiuũ nature & ẽ pſeruatiuũ ꝓhibẽs a pu-
trefatiõe.& ẽ ex parte ſtipticitatis pauce cõfortati
uum cordis & cerebre & neruoꝝ & uiſceꝝ. Et ꝓhi
bẽdũ ẽ habẽtib⁹ colerã ĩ ſtomacho:cõturbat enim
eã ĩducẽs ſitĩ & uomitũ & ẽ eſtuationẽ laborioſã.
Et ẽt colericis obeſt. Et ẽ ex debiliter ſoluẽtib⁹ pro
pter qđ miſcẽdũ ẽ ei ſal gẽma aut mirabolani indi
ſeu kebuli magnificãt enĩ opationẽ ei⁹. Et ſcinca-
dos arabicũ ſolutiõe educit melãcoliã & flegma.
mũdificat cerebrũ & neruos & mẽbra ſẽſuũ & ꝓ-
prie ĩ egritudinib⁹ capitis. Effuſio floꝝ ſcicados
arabici.ſ.õʒ.ɔ.uel.õʒ.i.ĩ aq̃ caſei cũ uuiſpaſſulis ad
ditis mirabolãis nigris uel kebulis .ʒ.ii.ſtet ĩ fuſio
ne p noctẽ colet᷑ & colature addat᷑ dyafeniconis
uel dyaſene.ʒ.i.caſſ ſiſtule.ʒ.ii. miſce & fiat hau-
ſtus cõueniẽs pſolutiõe hũorũ ut ſupra. Et fomẽ-
tatio facta ex eo & maiorana & ſpicaceltica cũ aq̃
decoctiõis ei⁹:uel lotio capitis cõfert egritudini-
b⁹ frigidis capitis. Et oleũ ſcicados ara.cõfortat ce
rebꝝ & neruos & os calefacit & uiuificat.& euapo
ratio decoctiõis ei⁹ apit opilatiões nariũ. Et uinũ
decoctiõis ei⁹ & ſcolopẽdrie cũ ſqlla ẽ medicĩa bo
na ĩ opilatiõe ſplenis:epatis & uiſceꝝ & ẽ ſedatiuũ
doloris lacertoꝝ & neruoꝝ & iuncturarũ ſm om
nem modum adminiſtrationis. Meſue. Serapio.

SPARGVS

¶ Spargus calide & ſicce cõplexiõis. habet uirtutẽ
aperitiuã opilationũ ſplenis & epatis & renum.&
habet etiã uirtutẽ abſterſiuã & ꝓprie ſemẽ eius &
radix. Et quãdo decoquitur radix eius & bibitur
decoctio ipſius cõfert ſtrãgurie & ycterície & ſcia
tice paſſionibus in uino decoquendo. Et quando
ex decoctione eius cũ uino addito piretro fit mix
tio & inde abluatur os cõfert cõtra dolorẽ dẽtiũ.

Et quādo elixatur una una elixatiōe ſeu ebulitiōe
& comeditur mollit uentrem & prouocat urinā.
& quando oquitur in uino prodeſt decoctio eius
morſui animalium uenenoſorum. Et ſemen eius
quando bibitur facit operationes radicis. & dicit̃
ꝙ elixatura eius occidit canes. & dicunt aliqui ꝙ
quādo cornua arietum ſepeliuntur in terra naſcū
tur inde ſpargi. & ꝓpietas eius eſt remouere dolo-
rem lumborum qui fit a flegmate & uentoſitate.
& etiam remouet dolorem colice paſſionis. quia
mollificat uentrem. & ſi homo utitur eo multum
facit nauſeam. Radix & ſemen ſpargi ſunt diure-
tica modicum nutrimenti habentes & non bene
digeruntur. Eſt etiam abſterſiue uirtutis nō tamē
calefacit manifeſte neq; infrigidat ideo tamen re
num q̄ epatis opilatiuus eſt magis ſemen & radi-
ces q̄ herba. Pandecta & Serapio. Et ſecūdū Pla-
tearium ſpargus eſt calidus & ſiccus in tertio & ſe
men & radix aſui medicine competūt. & extremi
tates ſpargorum ante productionem ſeminis cū
carnibus elixate. uel cum ſola aqua nalent contra
ouilationē ſpleniſ & epatis & contra ſtranguriā &
diſſuriā. & ſimiliter cōtra dolorem ſtomachi & in
teſtinorum & contra yliacam paſſionem. Itē uni
uerſaliter aqua decoctionis ſeminis eius ualet ad
prædicta. Et ſemen eius per annum ſeruatur.

SAVINA

¶ Sauina calida & ſicca ī tertio gradu. ſolū folia
medicine cōpetūt. Vinū decoctiōis eius ualet con
tra dolorē ſtomachi & inteſtinorū & yliace paſſio
nis & contra ſtrāguriam. Et ſauina cocta cum ſe-
mine aneti & foliis altea in uino & cathaplaſma-
ta ſuper pectinem ualet contra ſtranguriam & diſ
ſuriam. & inde prouocat urinam ſedando dolo-
rem ueſice. Eſt enī ſauina dyaforetica & diuretica

fomentatio ex ea facta ex aqua decoctionis eius uel uino ualet cōtra prædicta.ſ.prouocādo urinā & menſtrua & ſecundinā educit decocta in oleo. & contra tenaſmon ex frigida cauſa decoctio ī uino & aceto cū taxobarbato miſcēdo & fiat eula-ciſma id eſt ſeſſio ſuper talem decoctiōem & multum ualebit. Pōitur etiā ſauina puluerizata cum ſulphure & litargiro & ſucco lappacii acuti & parū axungie porci & fiat unguentum contra ſcabiē ulceroſam ſeu ſauioſam Vapor etiam decoctiōis ſauine & bethonice in uino decoquendo prodeſt aduerſus reuma frigidum per nares ſumendo. Pādecta. Item uirtus etiam ei⁹ diſſoluit & diſpergit putredinem ulcerum putredorum malorum corrodentium antiquorum. & ſuccus eius cum melle mixtus mundificat ulcera melancolica ſordida & aufert eriſipilam. & propter cauſam ſuæ ſubtilitatis prouocat mēſtrua plus omni alia medicina. Et eius uſus nimius facit migere ſanguinem & interficit fœtum uiuentem & expellit mortuum. Serapio. & folia eius contuſa cum aceto prohibet dilatationem ulcerum corrodētium & ſedat apoſtemata corroſiua. Et aqua decoctionis eius cū ceruſat aufert liuorem cutis & aufert eſcaram factam ex igne.

SEMPERVIVA

Semperuiua ē herba ſic dicta qa ſēper uiridis: frigida ē ī tertio gradu cū ſiccitate pauca. Et uiridis ē multe efficacie & in medicinis nō pōitur exiccata. Virtutē habet īfrigidādi & alterandi cathaplaſmata cū aceto uel agreſta mixta ſuper mēbra multū calefacta & apoſtemata calida quia extinguit calorē extraneū & ſedat dolorem factū ex cā calida cuiuſlibet membri in principio applicādo

gratia repercuſſionis materiei licet poſtmodū ab/
ſit inſpiſſando materiam. Cōtra combuſtionem
aquæ uel ignis fiat unguentū ex ſucco eius & oleo
roſ & paꝝ cere ſed nō debet poni in primis tribus
ſed calida ponantur ut fumoſitatis fiat euapora/
tio.unde prius ïungamus ſapōe & ſimilibus.poſt
tertium uero diem inungimus unguēto ut ſupra
ad liniēdum. Item ſuccus ſemperuiue uel eius aq̄
confert fluxui ſanguinis narium ungendo fron/
tem:timpora & guttur & epar miſcēdo parum ſā
dali rubei. Et experimento habetur ꝙ multum ua
let notanter fluxui narium prouenienti ex ebuli/
tione ſanguinis ī iuuenibus & epate calefacto. Et
ſunt duæ ſpeties ſcilicet maior quæ ut plurimum
naſcitur in locis edificatis ex lateribus quidam fa
ciunt eam naſci in domibꝰ ſuis ſupra tectum. Sed
minor ſcilicet uermicularis naſcitur in muris & in
locis petroſis.& ſubſtātia eius eſt aquoſa & ſapor
eius ſtipticus.Cōfert etiam ſuccus eius eriſipile &
apoſtematibus multū calidis quæ dilatātur ī cor
pore. Item ſemperuiua cocta cum radice planta/
ginis poſita ſupra podagram confert & ſedat do
lorem eis. Item ſuccus cum aceto confert in plaga
ſancti antonii. Serapio.

SQVILLA

¶ Squilla ē calida & ſicca ī tertio gradu & dicitur
cepe muris qa mures interficit. Eſt enī cōpoſita ex
igneis partibus in ſuperficie dantibus ei acuitatis
uehementiam & ex partibus terreis aduſtis danti
bus ei amaritudinem & ex partibus aereis danti/
bꝰ ei de dulcedine aliquid. Eſt enī īciſiua & ulce
ratiua:aduſtiua:reſolutiua materierū. attractiua
ad exteriora. ſubtiliatiua partium groſſarum & ui

ſcoſarũ a putredine cõſeruatiua. & rectificatur cũ aſſatiõe & præpat̃ cũ aceto ut materias groſſas & adherẽtes ſubmerſas facile poterit expellere. & meli'ẽ ꝙ cepa ſqlle aſſet̃ uel coquat̃ & poſtea amminiſtret̃ & ſic minuet̃ fortitudo & acuitas ſuæ uirtutis & aſſata habet multa & maxĩa iuuamẽta. Et aſſat̃ ĩter prũas uel ĩuoluat̃ paſta uel luto ĩ furno donec coquat̃ deĩde extrahat̃. & acetũ ſqlliticũ ſic fit: cepa ſquille ſcĩdat̃ ĩ lamĩas & cũ filo ſeparatũ affigãtur & ſiccẽtur ĩ umbra. xl. dieb⁹. poſt ea ſumat̃ quãtitas uni⁹ mãipuli & ponat̃ ĩ uaſe uitriaco & ꝓiciatur deſup acetũ fortiſſimũ & põatur in ſole. xl. diebus. Et cũ aceto ſquillitico fit ablutio oris & reſtrĩgit gĩgiuas laxas & cõfirmat dẽtes cõmotos & aufert putredinẽ oris & ellixatura ſquille ꝑpata cũ melle in potu amminiſtrata fortificat trabeã arteriã & clarificat uocẽ & cõfert ad debilitatẽ ſtomachi & ad maliciã digeſtiõis & opilatões ei⁹ & ad melãcoliã & apoplexiã & epilẽtiã & frãgit lapidẽ ueſice & cõfert ſuffocatiõi matricis & apoſtematib⁹ ſplenis & ad ſciaticã & meliorat colorẽ & acuit uiſum. & ei⁹ ſuccus ꝓiciatur ad aurem & cõfert grauitati auditus. Et uniuerſaliter ualet oĩbus egritudinibus corporis præter q̃ ulceribus intrinſecis. & confert in ydropiſi & yctericie & ſtrangurie & paraliſi. Auicenna. Pandecta. Serapio.

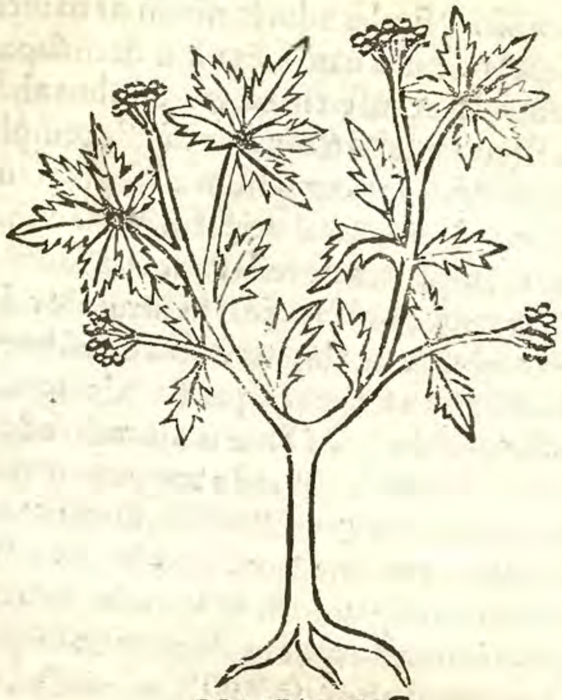

SAMBVCVS

¶ Sambucus ẽ calidus & ſiccus ĩ tertio gradu: ẽ quoddã diureticã ideſt aperitiuũ & dyaforeticũ. i. ſudoris ꝓuocatiuũ. Folia ſambuci humida nõ ſicca qñ cõtuſa cũ aceto & ſale ponunt̃ ſup empetĩginẽ ideſt malã ſpeciẽ ſcabiei & pãnũ faciei multũ cõfert & reſoluit omnẽ ſuperfluitatẽ cutis. Idẽ aqua dacoctionis eius cũ ceruſa & odor floꝝ ſambuci ĩducit ſodã. i. dolorẽ capitis illoꝝ q ſunt cali

de cōplexiōis, & ſi tales odorēt nimiū de eo incur
runt fluxū ſanguinis nariū. Et uinū decoctionis
eius & lauendule confert in catarro & oībus abun
dātibus flegmate ſalſo & ſenibus frigide comple-
xionis & cōfert doloribus q fiunt ex flegmate ui-
ſcoſo. folia uel flores ſambuci & folia alteæ cū ui
no cocta & emplaſtrata prodeſt. Et oleū florū ſā
buci cōfert egritudinibꝰ frigidis in neruis. & odor
eius licet cauſet dolorē capitis uerūtamē cū hoc re
ſoluit ſodā factā a flegmate quādo odoratur. &
facit poſſidere rubedinē ī facie multitudo odora
menti eius. Et folia eius quādo coquuntur cum
aliis oleribus laxat flegma. Similiter ſumitates ra
morum elige & comeſte faciūt. Radix uero eius
per ſe uel cum radice ebuli in uino cocta & datur
ydropicis miro modo confert. Et quando coqui-
tur in aqua cum arthemiſia & fiat eubacisma in
quo ſedet mulier laxat duriciem matricis & dila-
tat orificium eius & mundificat eam & ſecundi-
nam expellit. & eſt bonum combuſtioni ignis &
morſui canis ſuccus eius. Et ſuccus eius denigrat
capillos & conglutinat ulcera concaua & fiſtulas.
& ex ſucco eius & ſepo ircino adddito ſucco alteæ
confert podagre. & ſuccus eius immiſſus auri ſe-
dat tinitum eius & occidit uermes in eis. Serapio.
Pandecta.

SALIX

❡ Salix ē frigide & ſicce cōplexionis ī prīo gradu.
Virtus folioꝝ & corticū & fructus ſalicis & ſucci
eiꝰ ē ſtiptica. Et quādo bibūtur folia eius cū uino
& pipere conferunt colice paſſioni. Et quando ſu
mitꝰ aqua decoctionis eius prohibet īpregnatio
nem. Et aqua decoctionis fructus eius confert
ſputo ſanguinis quando bibitur. Et cortex eius ſi
militer hoc facit. Et decoctio eius adminiſtrata

ſup pedes podagricoꝝ cõfert eis multũ. Idẽ mũdi
ficat furfures capitis lixiuiũ ĩde factũ. Et aq̃ ſeu
hũiditas reperta ĩtra corticẽ abſtergit oculũ & au
fert tenebroſitatẽ eius. Itẽ ſuccus ſalicis glutinat
uulnera recẽtia. Et ſuccus eius cõfert fluxui ſãguĩ
nis. Item cinis ſalicis. ſ. corticis eiꝰ ẽ exiccatiuꝰ mul
tũ ĩ oĩbus ĩ quibus medicus ĩdiget exiccatiõe. Itẽ
ſuccus eius cũ aqua plãtaginis multũ cõfert ĩ diſ
ſinteria. Et ſuccus folioꝝ ſalicis cũ aceto remouet
uerucas & nodos & puſtulas ĩ corporẽ genitas. Itẽ
ſuccus eius cõfert ĩ dolore auris. uirtus fructus &
folioꝝ ẽ ſtiptica ſine pũctiõe & diſiccat exicatiõe
oculta. Et ex aqua decoctionis folioꝝ ſalicis & cor
ticũ eius & plantaginis cũ boloarmeno fit cliſte-
re illi qui egerit ſanguinẽ & ſuccus eius mittitur ĩ
aures ex quibus emittitur ſanies. & ſuccus eius cõ
ſolidat & conglutinat ulcera magna. & operatio
in hiis rebus eſt fortior quando bibitur cum ui-
no ſtiptico nigro. & quando ex foliis recentibus
eius ſolis fit emplaſtrum confert fluxui ſãguinis
undecũq; exeat. Et ſuccus foliorum eius cũ aqua
endiuie cum parum zucari albi ualet contra ca-
lorem febrilem in potu exhibitus. Item aqua eius
ualet contra yctericiam. & opilationẽ epatis. Item
folia eius incubili ſperſa febricitantes refrigerant.
Auicenna. Serapio.

SAXIFRAGA

¶ Saxifraga calida & ſicca ĩ tertio. ſic dicitur. q̃a
ſaxum frangit. Virtutẽ habet diureticam & diſſo
lutiuam. lapidem frangit in renibus & ueſica. Va
let etiã cõtra ſtranguriam & diſſuriam & uitiũ la
pidis. Vinum decoctiõis ſaxifrage & ſeminis feni
culi. petroſilini. miliiſolis cõfert multũ talibus di
ſcraſiis iã dictis. Idẽ ualet ↄtra colicã & yliacã paſ
ſiones. Et puluis ſaxifrage ĩ ouo ſorbili exhibitus

ualet ad idem. Vel detur ſequēs potus qui maioris ē efficatie aduerſus prædictas diſcraſias. R. ſaxifrage. ſcabioſe. catapucie añ. m. i. florū boraginis uiolarꝫ uuarum paſſularum añ. ℥. ß. ſeminum feniculi petroſilini apii miliſolis & aniſi liqricie añ. ʒ. ii. omnia confundantur & buliantur ī duabus lb. aquæ fontalis ad cōſumationem tertiæ partis & colatum dulcoretur cum ſufficienti zucaro albo & fiat potus mane & ſero ſumēdus pro qualibet uice in quantitate medii ciphi tepide ſumendo: quo potu conſumpto ſequens euformatū exhibeatur circa medium noctis. Recipe benedicte laxatiue dyafenicōis añ. ʒ. ii. caſſie extracte. ℥. ß. miſce cum decoctione communi & fiat hauſtus. poſtea ſumatur electuariū ducis uel dyaciminū pro confortatiuis & ſuper ītestina doloroſa ungatur unguentum dyalteæ & miro modo conferre habet. Item uinum decoctionis ſaxifrage & florum tamariſci confert multum aduerſus opilationem ſplenis & epatis. Item uinum decoctionis ſaxifrage & radic. finiculi & eſule necnon hermodattuli añ. ʒ. ii. poſt coletur & de tali colatura mixta cum parum zucari detur patienti in mane ſtomacho ieiuno exiſtente & cōfert aduerſus ydropiſim ex frigida cauſa.

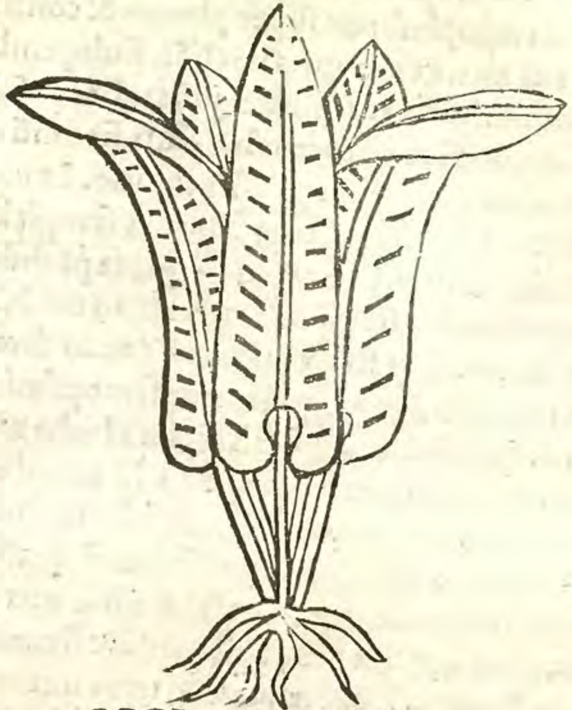

SCOLOPENDRIA

❡ Scolopendria calida ē ī primo & ſicca in ſecundo gradu. Virtutē habet incidendi & reſoluendi duriciem ſplenis. Et ſcolopēdria ſtipticitate cum amaritudine participat. qua propter confert ſpleni bibita cum aceto. Vel uinum decoctionis eius confert ad idem addito tamariſco de quo poteſt quadragīta diebus reſoluit & extenuat ſplenē. Et hæc herba creſcit ī muris & fōtibꝰ ī locis petroſis.

Et folia ſcolopendrie cum foliis alteæ in uino co-
cta & cathaplaſmata ſuper plenem & confert de
bilitati eius. Et uinum decoctiōis ſcolopendrie &
petroſilini cōfert diſtillatiōi urine. Et uinū deco-
ctiōis eius cū mēta cōfert ſinguluti. Et uinū deco-
ctionis ei⁹ cū endiuia ꝑdeſt ycteri cie. Et uinū de
coctionis eius & ſaxifrage bibitum frangit lapidē
ueſice & renum. Et putāt ꝗdā ꝙ ipſa prohibet im
pregnationem ſi ſuſpenditur ſola ad colū mulie-
ris. Et oximel factū ex oximelle & aceto decoctio-
nis ſcolopendrie magnifice confert opilatiōi ſple
nis & ycteri cie & ſingultui. Et hæc herba naſcitur
in muris edificorum & in petris. Et nō habet ſtipi
tem neq; florem neq; ſemen. & folia eius ſūt ſicut
folia polipodii. & pars eius īferior eſt quaſi rubea
& pars ſuperior uiridis. Et ſubſtantia eius eſt ſub
tilis. & uirtus eius prima eſt calida & ſecunda uir-
tus eſt quæ īcidit & reſoluit. & tertia uirtus ē quæ
frāgit lapidem & reſoluit duriciem ſplenis. Et ex
puluere ſcolopēdrie & puluere tamariſci eiuſdem
ponderis ſcilicet. ℥.i. & cinamoni. ʒ.5. & pulueris ſe
ne. ℈.i. mutuo miſceantur cum duabus uncis zu-
cari albi in modū trageæ & utatur in cibis cōfert
ad ſingula ꝑdicta. Auicenna. Serapio. Pandecta.

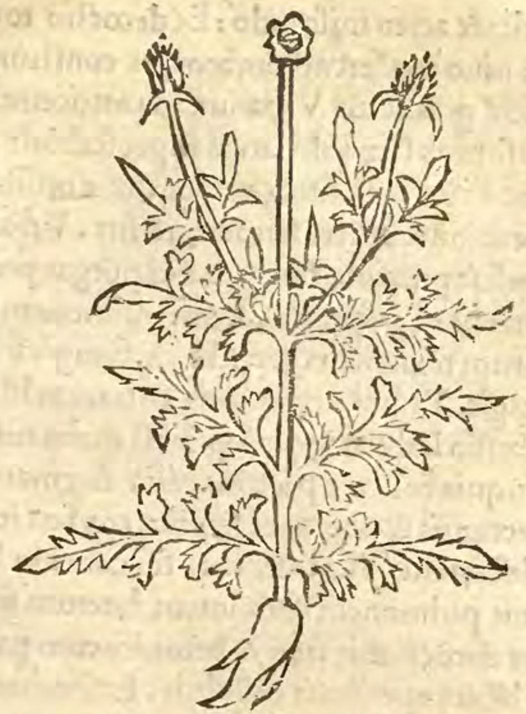

SCABIOSA

¶ Scabioſa calida eſt & ſicca in ſecūdo gradu ua
let cōtra ſcabiē. Succus eius cū ſulphure & litargi
ro & oleo lauri fit unguentū cōtra ſcabiē. Et idem
unguentū addito puluere abrotani confert alopi
cie. Et ſuccus ei⁹ lumbricos necat & eo magis quā
do cū ſucco abſinthei & parū mellis miſcet̄ & po
tui exibeatur. Vel fiat cathaplaſma ſuper uētrem
ex foliis decoctionis eius & abrotani & abſinthei

cum melle & aceto miſcendo. Et decoctio totius herbe in uino confert ad emoroidas conſtringendas. Dicit̄ ꝙ ſanctus Vrbanus ad petitionem cuiuſdam ſororis ſuæ anhelantis ſuper ſcabioſe uirtutes quoniam ipſe utebatur continue miſit ſibi ſuper petitionem infra ſcriptos uerſus. Vrbanus pro ſe neſcit præcium ſcabioſe. Nā purgat pectus qđ cōprimit erga ſenectus. Lenit pulmonem purgat laterum regionem. Apoſtema frangit ſi locū bibita tāgit. Tribus uncta foris antracem liberat horis. Ex illo habetur ꝙ ſcabioſa eſt herba magne uirtutis. quia confert pectoris uitio flegmatis ibidem peccantis & præcipue ſenibus confert in pectore diſcraſiatis. Similiter eius ſuccus cum liquiricia lenit pulmonem & dolorem laterum ſedat. Et aqua decoctionis eius & betonice cum parum zucari bibita apoſtema diſſoluit. Et ſimiliter emplaſtrata ſcabioſa cum plantagine ī aceto & aqua roſarum decocta ſuper antracem aut alia apoſtemata ignita applicata liberat patienté ad aliquas horas a tali diſcraſia. Item balneum decoctionis ſcabioſe & taxibarbati ſuper tales herbas ſedendo confert ad exitum ani & ad reſtringendum emoroidas. Pandecta. Platearius.

SALVIA

¶ Saluia ē calide & ſicce cōplexionis. Succus ſaluie & ſuccus herbe paraliſis cū oleo caſtor i ualet ad membra neruoſa & ualet in paraliſi ungendo loca & membra paraliticata. Ad idem confert uinū decoctionis ſaluie & roriſmarini & herbe paraliſi ꝓprie ſcluſſelblommen. Et aqua ſaluie ualet ī tremore manuum. unde lauētur manus cū aqua ſaluie. Item ſuccus ſaluie confert ad confortadū

gingiuas os abluendo cũ parum mellis roſati mi
ſcendo. Et ſaluia in cibis comeſta cõfortat ſtoma
chum. Et uinum decoctionis ſaluie & petroſilini
aperit uiam urinarum. Item caput purgiũ factũ
ex ſucco ſaluie cui miſceatur piretrum iſtud maxi
me ædducit flegma de capite. Decoctio foliorũ ſal
uie & ramorum eius & arthemiſie quando bibit̃
prouocat urinam & menſtrua & expellit fœtũ. Et
ſuccus ſaluie confert morſui uenenoſo. Et ſuccus
ſaluie denigrat capillos liniendo eos cum ſucco.
& confert apoſtematibus. & abſcindit fluxum ſã
guinis. & mundificat ulcera fraudulenta. Et de-
coctio ſaluie in aqua cum parum mellis roſa-
rum cum qua abluãtur genitalia uirorum & mu
lierum ſedat ipſorum membrorum pruritum.
Virtus ſaluie eſt diuretica i. aperitiua: menſtruis
imperat. aborſum facit & ſanguinem ex uulneri-
bus fluẽtem ſtringit. ſordida uulnera purgat. Vi
num decoctionis eius confert paraliticis & catha
plaſmatũ ſup partem paraliticatam. Et dicũt ma
gni de ſaluia ꝙ ipſa putrefacta ſub fimo generat̃
auis quædam habens caudam ſerpentinam & al-
bam de cuius cinere ſi ponatur in lampade appa
ret ꝙ domus ſit plena ſerpentibus. Pandecta. Idẽ
dicit Albertus de uirtutibus hebrarum.

SPICANARDI

❡Spice tres ſunt ſpecies. quædam eſt ſpicanar-
di q̃ etiã aromatica dicit̃. & eſt calida ĩ prĩo & ſic
ca ĩ ſecũdo gradu. Et alia ẽ ſpica romana & dicit̃
celtica. Et eſt alia mõtana. Hic ĩtelligit̃ ſpicanar-
di. cuius ſubſtãtia eſt cõpoſita ex tribus ſuſtãtiis.
una eaꝝ eſt uirtus ſtiptica. & ſecũda eſt acuta non
nimis tertia declinat parũ ad amaritudinẽ. Et ui-
nũ decoctionis ſpice bibita urinas mouet & mor

dicationem ſtomachi ſanat.& fluxū uētris ſiccat.
& caput cōfortat.cōfert epati & ori ſtomachi. Et
uirtus ſpicenardi ē abſterſiua autoritate.Serapio-
nis.& cōfert epati & ori ſtōachi. & qñ bibit̃ & po-
nit̃ extra ꝓuocat urinā & deſiccat humores q ad-
ueniūt ad ītestina:& cōfert humorib⁹ q cōgregāt̃
ī capite & pectore.& fortior ſpecierū ſpice ī hoc ē ī
dica de q̄ nūc loqmur.Et idē autoritate.Dyaſcori
de.Virtus ſpicenardi eſt calida & ſicca & ꝓuocat
urinā & ꝓpter hoc qñ bibit̃ ſtrīgit uētrem. Et qñ
fit ex eo naſtale ſiue peſſariū cū mūmia. & parum
olei roſarū ſtrīgit menſtrua & deſiccat hūiditates
q̄ currūt ad collū matricis.& qñ bibit̃ cū aqua fri-
gida ſedat ſincopī & cōfert cordiace paſſioni & ī-
flāmatiōib⁹ epatis & yctericie & egritudinibus re
nū.Et qñ decoquit̃ ī aqua & ſedet ī ea mulier cō
fert apoſtematibus calidis q̄ fiūr ī matrice.Et con
fert talis ſpica caſui capillorū & palpebrarū ei⁹ ſti
pticitatem & facit ipſos pilos naſci.& cōfert medi
cinis oculorū.ſ.puluis ſpice cū puluere thucie mi-
ſceatur ī aqua roſ & fiat coliriū. Contra debilita-
tem cerebri applicetur ſpica naribus.& contra ſor
ditatem ex frigida cauſa ualet oleum de ſpica. Et
uinum decoctionis ſpice confert contra opilatio
nem ſplenis & epatis.Et oleum de ſpica optimū ē
paraliticis & arteticis.Auicenna.Serapio.

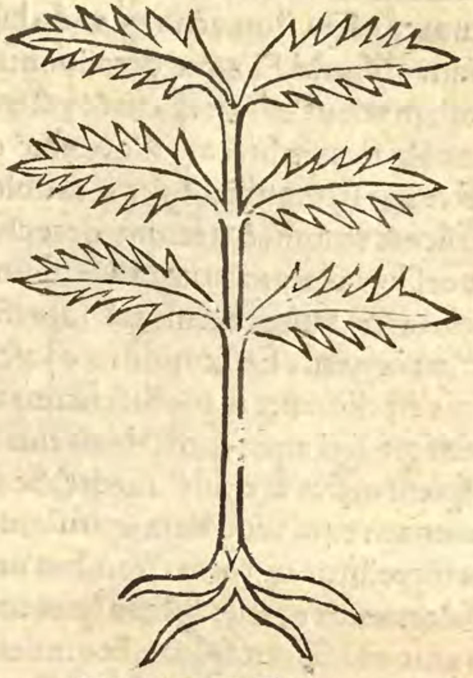

SPICACELTICA

¶ Spicaceltica eſt ſpica romana quæ naſcit̃ in ſi
ria.& eſt calide & ſicce cōplexionis . & eſt plāta ha
bēs folia lōga cui⁹ color uergit ad rubedinē.Et flos
eſt citrinus.& melior ex ea ē recēs bōi odoris mul-
tarum radicum non facile frangibilis . & quod
de ipſa amminiſtratur eſt radix eius & ſtipites &
flores.quia in eis eſt bonitas odoris & ipſa euelli-
tur cum radicibus & fiunt faſciculi ſplene ma-

nus.Et uinum decoctiōis eius prouocat urinam & multum confert ſtomacho quando bibitur cū decoctione abſinthi. Et aqua decoctionis eius cō fert apoſtematibus calidis epatis & yctericie & in fiammationi ſtomachi. Et quādo bibit͛ cum ui/ no confert apoſtematibus ſplenis & dolori uen/ tris & ueſice & renum. & acetum decoctiōis eius cōfert morſibus uenenoſorum animalium. Et ꝓ/ prietas eius eſt ꝙ retinet menſtrua ſuperflua quā do ſumitur in potu. Et ſecundum dyaſcoridem eius uirtus eſt diuretica & prodeſt iecoris tumori. & yctericis confert aqua decoctionis eius & abſin thei. Et ſpleni ueſice & renibꝰ medet͛. Sed & mor ſibus uenenatis cum uino data opitulatur. Ei ſpi ca celtica ingreditur in confectionibus ungento/ rum calidorum. Et omnes ſpecies ſpice cum bibū tur cum uino conferunt ſpleni. Et omnes ſpice ꝓ uocāt urinam & prohibēt omnia apoſtemata ma tricis ſedendo in decoctione earum. & conferunt doloribus renum & prohibent curſum materierū ad inteſtina & habent proprietatem in retinendo fluxum ſuperfluum matricis. Et ſpicaceltica ē ca/ lidior ſpicamontana & eſt in uirtute ſimilis ſpice montane niſi quia prouocat plus urinam & con/ fert magis ſtomacho. Serapio. Pandecta.

SERPILLVM

❡ Serpillū calefacit & deſiccat ī tertio gradu. Et dicit͛ ſerpillū: qa ſerpit ſuper terrā. Et ē ſerpillum domeſticū & aliud ſilueſtre. Domeſticum ramos diffūdit ſuper terrā. ſilueſtre ī lōgū creſcit. Serpil/ lū prouocat mēſtrua & urinā qn̄ ſumitur ī potu. Et idē cōfert torſionibus uētris & attritiōibus mu ſculorum & apoſtematibus epatis calidis. & ē bo/ nū cōtra nocumētū uenenorū quādo bibit͛. Et fit

emplaſtꝝ ſupra morſũ aĩaliũ uenenoſoꝝ. Et quã do ſerpillũ coquit᷑ cũ aceto & parũ olei roſ & ꝓici tur ſuꝑ caput ſedat ſodã id ē dolorē capitis:& eſt cõueniēs ꝓpne litargie & frenaſi. Et qñ ſumit᷑ ace tũ decoctiõis eiꝰ ĩ potu ſedat uomitũ ſãguinis. Et uinũ decoctionis eius ĩ potu exhibitũ cõfert cõtra ſincopĩ & cõtra diſtilationē urine.ſ.cõtra ſtrangu riã & diſſuriã. & cõfert lapidi renum & ueſice. Et emplaſtrũ ex eo cũ aceto factũ ualet cõtra pũctu- rã apũ & aperit opilatiões uiarũ urine. & de eo bi- bitũ tumorē epatis cõpeſcit. Itē emoptoicis mede ri dicit᷑ acetũ eius decoctionis datũ. Pãdecta Aui cēna dicit. quãdo pecudes de ſerpillo paſcuntur facit emulgere ſanguinē. Et decoctio ſerpilli cũ ra dice yreos cum zucaro penidii dulcorata extrahit humigitates uiſcoſas a pectore & pulmone. Et cõ fert conturbationi ſtomachi & nauſeæ & ꝓuocat mēſtrua & urinã fortiter. quia uirtus eius eſt ſub- tiliatiua & reſolutiua & aperitiua. quia aperit opi lationes narium. Et folia & flores medicine com- petunt quæ ĩ olla calefacta & in ſacculo poſita & capiti exibito ualet contra frididum reuma. Et ui num decoctionis eius cum ſucco liquiricie ualet cõtra tuſſim. Et uinum decoctionis eius cum ani ſo ualet contra dolorem ſtomachi ex uētoſitate. Platearius. Pandecta. Serapio.

TAXVS BARBATVS

℃ Taxuſbarbatus ē frigide & ſicce cõplexiõis. Et duo ſũt eius genera ſcilicet maſculus & fœmina. Vna eſt maſculus & ē alba. & alia eſt fœmina & ē nigra. Maſculus autem habet folia oblonga & an guſta & haſtam tenuem & ſemen tenue. Fœmina uero habet folia cauliculo ſimilia ſed aſperiora & latiora & haſtã longam unius cubiti albã & aſpe- rã flores uirides & albos & ſemen nigrum. Radix

eſt dura groſſitudinem pollicis habens & naſcit̃ ĩ campis. Item radices oĩs generis ſũt ſtiptice. fluxũ uentris cũ uino ſtringit. Elixatura earũ bibita con quaſſatiões & dolores late℞ tollit. tuſſim mitigat uinũ decoctionis eius cũ ſucco liquiricie miſcẽdo & dolorem dentiũ compeſcit ſuccus eius cũ pire tro os inde abluendo uel gargarizãdo. & folia eiꝰ cocta in aqua & cathaplaſmata ſuper duricies & tumores oculorũ conferunt. Et maligna uulnera ſuccus eius melle & uino mixtus ad ſãitatem per ducit. Aceto uero mixto uulneribus tecẽtibus ſin gulare præſidium eſt. Et ſuccus taxibarbati pun ctum ſcorpionis mitigat. Et folia cõtrita cũ aceto cumbuſtiõi opitulantur. Radix fluxibiles paſſio nes iuuat. Quidam gargarizant radicis decoctio ctionem cum aceto & piretro addito ad dẽtiũ do lorem. Folia uero dyaforetice ſunt uirtutis cũ de coquantur cum calamento ĩ uino & cathaplaſmẽ tur ſuper ſtomachum. Decoctio etiam florum ta xibarbati capillos purificat. Fomentatio etiam fa cta ex uino decoctionis eius ualet contra emoroi das fluentes. Ad idem ualet ſi anus ex uino deco ctiõis eius tergatur poſt aſſellatiouem. Valet etiã ad tenaſmonem eukaciſma ex aqua decoctionis eius & arthemiſie. Pandecta Plateartus &c.

TORMENTILLA

℄ Tormentilla eſt herba ſimilis pentaffilomi: ni ſi quia habet ſeptem folia utraq; piloſa. Cuius ra dix rubea & tortuoſa ſimiliter galange ſed non ha bet acumen flos eius rubeus. Et ipſa iudicatur fri gida & ſicca in tertio. & habet uirtutem cõſolidan di & conforlandi conceptum. Puluis eius cum puluere yreos ſuper uulnera ſperſa conſolidat ea. Et uinum decoctionis radicis tormentille & ſpice

bibitum multum facit ad conceptionem.& ſimi-liter fomentatio facta ex foliis tormētille & melliſſe & taxibarbati in uino ad ſex uel ad ſeptem dies deſuper ſedendo notanter poſt purgationem confert ad cōceptionem.& ualet ad ſuriam & diſſuriam cum uino decoctionis eius. Ad conſtringendum menſtrua fiat fomentum ex aqua pluuiali decoctionis pulueris eius. Vel ex duabus partibus tormentille & una parte ſpice cum melle miſcendo & ſuper uentrem ungatur iuuat ad comceptionem. & puluis tormentille & liniatur cornu ceruini cum parum zucari albi in modum targeæ in uino datus multum confert ad cōceptionem. Item puluis tormentille cum albumine oui coquatur ſuper tegulam & detur patienti confert contra uomitum & debilitate ſtomachi.& tormentilla ualet contra tenebroſitatem oculorum coquatur in uino & cum thucia in lapide calamīari trita & colarum exhibeatur. dem ualet ad lipotomiam & in obtalmia & rubore oculorū. & aqua tormentille ualet ad idem. item puluis eius ualet ad cancrum & contra uenenum animale aut peſtilenciale ab intra ſumptus cū aqua acetoſe. Pādecta.

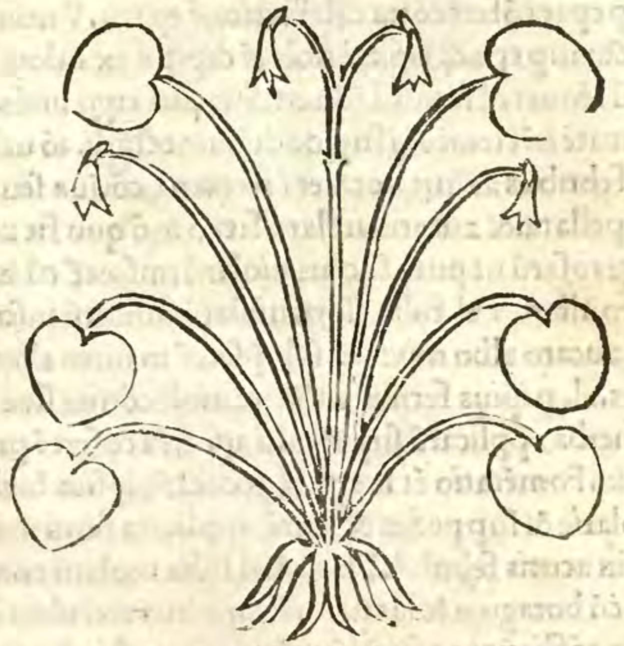

VIOLA

Viola frigida eſt & humida in primo gradu. De floribus uiolarum fit ſirupus & zucarum uiolarum & oleum uiolarum.& ſirupus uiolarum fit ſic. flores uiolarum coquatur in aqua & ex colatura & zucaro fit ſirupus. uel ex ſucco florum uiolarum & zucaro fit ſiripus uiolar℞. Vel flores uiolarū dimittāt ī aq̄ tepida p noctē ex cuius colatura & zucaro fit ſirupꝰ uiolarū. S; ex uiolarū ſucco &

zucaro melior fit ſirup⁹.& oleũ uiolaꝝ fit ꝑ deco
ctioné florũ uiolarũ ĩ oleo oliue & ei⁹ colatura dr̃
oleũ uiolarũ.& ĩunctio olei uiolarũ exterius facta
ſup epar cõfert cõtra calefactioné epatis. Vntio ẽt
facta ſup tpa & fronté doloré capitis ex calore fa
ctũ réouet & ſomnũ ĩducit. Sirupus ergo uiolarũ
uirtuté hét leniédi ĩfrigidãdi humectãdi. iõ ualet
in febribus acutis notãter ĩ terciana cõtiua ſeu in
terpellata.& zucarũ uiolarũ fit eo mõ quo fit zu-
caꝝ roſarũ ut puta ſuccus uiolarũ miſceat̃ cũ zu-
caro albo. Vel folia florũ uiolarũ minutũ inſciſa
cũ zucaro albo mixta & ſoli ꝓſétet̃ in uitro albo ꝑ
dies.xl. ꝑ ĩpius fermẽtatiõe. ẽtẽ uiole cõtrite ſiue ip
ſa herba applicatũ ſup calidũ apoſtéa cõfert ĩ prin
cipio. Fomẽtatio ẽt facta ex decoctõe ipſius herbe
uiolarie & ſup pedes & frõté applicata ſõnũ indu
cit in acutis febrib⁹. Flores uel folia uiolarũ come
ſta cũ boragine & lactuca cũ carnibus recẽtibus eli
xata cõfligũt in aflictiõe febrili. Decoctio ẽt uiola
rũ bõa ẽ ſcabiei loco ſcabioſo applicata.& odor flo
rũ uiolarũ uel ſuccus earũ frõti illinit⁹ ſedat ſodã
ſiue doloré capitis ex cã calida.& decoctio earũ cũ
zucaro penidii cõfert tuſſi calidæ linit pct⁹ & cõ
fert in pleureſi & pipulmõia.& idé ualet inflatiõi
ſtõachi.& ſirupus uiolarũ cõfert dolori renũ & ꝑ
uocat urinã & ſoluẽdo educit colerã. Aui. Pla. Pã.

VIRGAPASTORIS

¶ Virgapaſtoris: ei⁹ uirtus ĩfrigidat & deſiccat in
prĩcipio tertii gradus. Et radix eius deſiccat ĩ ſecũ
do gradu. Et ſũt duæ ſpecies. ſ. maſculus & fœmi
na. Succus eius mixtus cũ litargiro curat ſciſſuras
ani & fiſtulas & emoroidas interriores. Et uermes
quæ in capite huius. pláte ĩ ueniuntur in curio li-
gat & collo ſuſpenſi dicuntur febré quartanã pe-
nitus curare. Et uirgapaſtoris habet uirtuté reper

cutiendi & ĩcarnandi. & cõfert inflamationi oris ſtomachi quando ſcilicet apponitur extra contriti cum aqua aqua roſarum. Et idem cõfert apoſtemati quod eriſipile appellatur & apoſtematibus antiquis. & idem repercutit & prohibet humores qui fiunt ad membra. Et eſt ex melioribus medicinis eriſipile quando dilatatur & quando extẽditur ambulans de membro ad membrum. & confert ulceribus aliis ad quæ fluũt humores. Et ſuccus eius conglutinat uulnera recentia cum ſuo sãguine. Et confert ulceribus auris. & ſi eſt in ea ſanies deſiccat eam. Et abſcindit fluxum menſtruorum immoderatum fomẽtatio facta ex uirgapaſtoris & arnogloſſã contuſis & matrici applicatis. Et decoctio ei9 cum boloarmeno in potu data curat ulcerationem inteſtinorum & ſputum ſanguinis. & ſiſtit fluxum humorum undecunq; fluxui ſãguinis antiquo uicio colore. & decoctio eius cũ uino cõfert diſtillatione urine quia prouocet urinam prouocatione forti. & quando idẽ bibitur ĩ febribus perioticis ante aceſſionem peroxiſmi per horam confert multum idem ualet in morſibus uenenoſis. & ſuccus eius confert in fiſtula matricis. Pandecta Serapio.

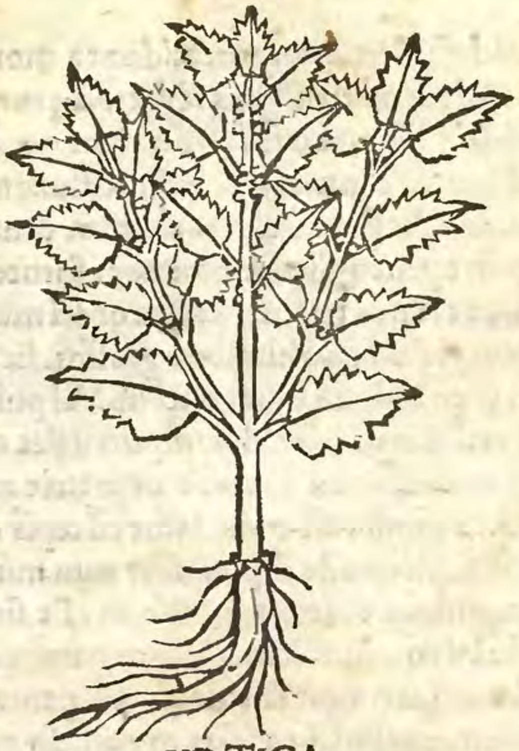

VRTICA

¶ Vrtica & ſemẽ eius ſũt calida ĩ prĩcipio tertii & ſicca ĩ ſecũdo. & ſemẽ ẽ minoris ſiccitatis q̃ ipſa herba. & uirtus urtice eſt ulceratiua. attractiua. reſolutiua & uirtute aduſtiua. & ĩ ipſa etiam eſt uirtus aperitiua & abſterſiua fortis. Vrtica cum raffano cocta & farina ſeminis lini diſrumpit apoſtemata maturationi ꝓpinqua. & cinis cõbuſtionis eius confert in cancro. & cinis talis cũ ſale mix

tus prodeſt ulceribus quæ accidunt a morſura ca
num & ulceribus malignis & cācro. Et emplaſtrū
ex ea & ſale factum ualet contritioni neruorum.
Et folia urtice contrita abſcindunt fluxum ſāgui
nis narium. Et ſemen eius contritum & naribus
inflatum aperit opilationē colatorii fortiter. Quā
do bibitur ſemen tritum cū aqua ordei mundifi-
cat pectus educendo humores groſſos. Et ſemen
eius in uino coctum exitat coitum. Vel puluis ſe-
minis urtice in ouo ſorbili ſumptus ualet ad idē.
Aperit etiā orificum matricis ut matrix recipiat
ſperma. Et ſimiliter ſi comedatur cū cepis & ouis
idem facit. Et quādo ſupponitur cum mirra pro
uocat menſtrua & aperit matricem. Et ſimiliter
quando bibitur eius decoctio cum parum mirre.
uel folia urtice contrita cum mirra & parum uini
in modum emplaſtri confert aperiendo matricē
quando ei applicatur ſoluendo educit flegma &
humorem crudum ſua abſterſione non cum uir-
tute ſolutiua quæ fit in ipſa urtica. Et oleum urti
ce confert ad idem. & confert etiam ad membra
paralitica ungēdo ea. & ſuppoſitoria facta ex mel
le & puluere urtice ſoluunt. Et urtica habet ī ſe ali
quod uentoſitatem ad luxuriam prouocandum
maxime ſi cum ſapa bibitur. i. uino dulci. Auicen
na. pandecta. Serapio.

VALERIANA

¶ Valeriana ē calida ī ſecūdo gradu. ſicca ī fine
eius. Et uirtus eius aſſimilatur uirtuti ſpicenardi.
Et multi ualerianā nardū agreſtē appellāt. & ra-
dix eius ī medicina pōitur. Virtutē habet diureti
cā. Dyaſcorides dicit. fu. i. ualeriana feruētis ē uir
tutis inictualis ī ꝓuocādo urinā. Vinū decoctio
nis eius cum ſemine feniculi & apii multum pro
uocat urinam. Et eius elixatura mitigat lateris do

lorem & incitat ad prouocationem menſtruorũ. Confert etiam contra ſtranguriam & diſſuriam Detur uinum decoctionis eius addita radice petroſilini. Valeriana etiam cum uino cocta cũ apio & emplaſtrata pectini prouocat urinam. & uinũ decoctionis eius conforiat digeſtiuam. & confert dolori ſtomachi ex frigida cauſa & uinum decoctionis ualeriane & maſticis & mete ẽ maioris efficatie in confortando uirtutem digeſtiuam & ĩ pacificando dolorem ſtomachi. Contra uitium pectoris & frigida cauſa detur uinum decoctionis ualeriane & radicis yreos & liquiricie & draganti & multum ualebit inſcindendo & eradicãdo humorem crudum & fiſcoſum per uiã ſcreatus. Idẽ confert contra tuſſim ſiccam ex frigida cauſa. Et ad ſuperfluitatem matricis deſiccandum fiat fomentum ex aqua decoctionis ualeriane & arthemiſie. Contra opilationem ſplenis & epatis ex frigida cauſa. Vinum decoctionis ualeriane & florum tamariſci in potu detur. Pandecta. Dyaſcoride. Auicenna.

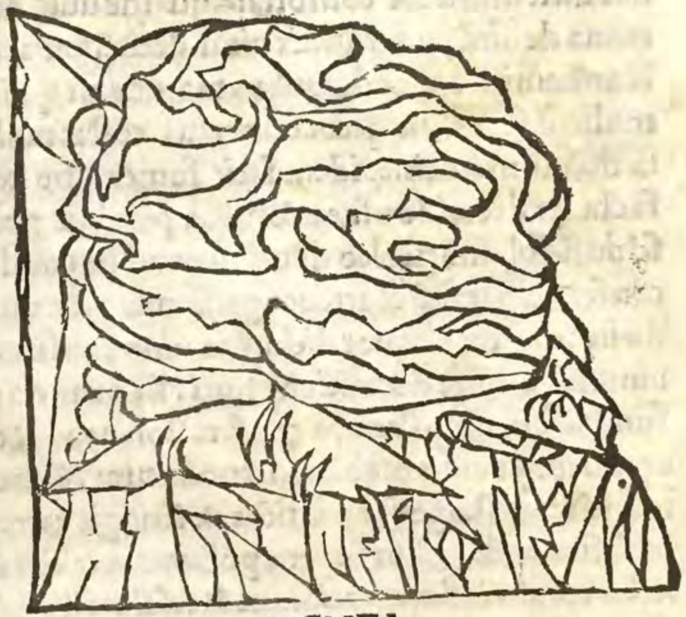

VSNEA

ℭ Vſnea ẽ res naſcẽs ſup arborẽ quercus uel nucis uel ſuper lapides. Et melius horũ eſt quod reperitur ſuper arborem nucũ & quod eſt magis odoriferum & albidioris coloris. & peius ea eſt quæ ad nigredinem eſtendens. ſapor eius eſt ſtipticus tẽperate. & uirtus eius eſt quæ nõ infrigidat frigiditate forti. ſed prope tepiditatem. Et uirtus alia eſt q̃ reſoluit & mollificat & proprie illud quod eſt

ſuper arborē nucū. Et eſtimauerūt quidā ꝙ ē calida in primo gradu & ſicca in ſecūdo gradu qđ Pan. inuit in cap. de uſnea auctoritate Auicenne. ubi dicit uſneā cor confortare. qđ idē uult. Auicenna de uiribus cordis. Et uinū decoctionis eius & arthemiſie cōfert doloribus matricis. ut quādo mulieris ſedent in decoctione eius cōfert multū in dolore matricis. & idem facit fomentatio ex ea facta. Et decoctio uſneæ & herbe per aliſis ꝓprie ſchluſſelblomē cū oleo de caſtoreo uel lini multū confert in paraliſi & artetica paſſionibus. Et quādo infunditur aliquot diebus in uino facit iſtud uinum dormire dormitione forti. Et quando infunditur in uino ſtiptico confert ſtomacho & curat fluxum uentis & abſcindit uomitum. & aromatichum eſt. aperit opilatiões & ſtringit carnes molificatas & linitur ſuper a poſtemata calida & ſedat eorum inflammationem & reſoluit duricies iuncturarum. Et uinum decoctiōis eius abſtergit uiſum. Et confert tremori cordis & dolori epatis & confert dolori matricis & prouocat mēſtua. Pandecta. Auiccenna. Serapio.

¶ Particula ſecūda de ſimplicibus laxatiuis linitiuis ſeu lubricatiuis ſupioribus antiquis deſeruientibus.

Capitulū. i. de aloepatico.
Secundum de agarico.
Tertio de coloquintida.
Quarto de caſſiafiſtula.
Quinto de euforbio.
Sexto de emblicis kebulis mirabolonis citrinis.
Septimum de manna.
Octauum de reubarbaro.
Nonum de ſcammonea.
Decimum de ſene.
Vndecimū de tamarindis.
Duodecimum de zucaro.

¶ Tertia particula de ſpeciebus aromaticis confortatiuis & aliis conſimilibus confortatiuis.

Capi. xiii. de cinamomo.
xiiii. de cardamomo.
xv. de croco.
xvi. de calamo aromatico.
xvii. de garioffilis.
xviii. de galanga.
xix. de gentiana.
xx. de liquiritia.
xxi. de macibus.
xxii. de nuce muſcata.
xxiii. de pipere.
xxiiii. de reupontico.
xxv. de ſandalo albo: citrino & rubeo.
xxvi. de tamariſco.
xxvii. de uiſco.
xxviii. de zincibere.

¶ Quarta particula de fructibus & ſeminibus herbarum & ortis ab eis.

Cap. xxix. de amigdalis dulcibus & amaris.
xxx. de citoniis & piris.
xxxi. de caparis.
xxxii. de caſtaneis.
xxxiii. de ficubus & pineis et uuiſpaſſulis.
xxxiiii. de iuiubis et ſebſtē
xxxv. de brunis.
xxxvi. de aniſo.
xxxvii. de baccis lauris.
xxxviii. de cubebis.
xxxix. de carui.
xl. de fabis.
xli. de fenugreco.
xlii. de ſemine lini.
xliii. de lupinis.
xliiii. de milio.
xlv. de nucis et auellanis.
xlvi. de ordeo.
xlvii. de orobo.
xlviii. de oliuis et oleo oliſuarum.
xlix. de pomis granatis.
l. de uino et aceto.

¶ Quinta particula de gūmis et aliis ueriſimilibus.

li. de camphora.
lii. de draganto.
liii. de gummi arabico.
liiii. de laudano.
lv. de maſtice.
lvi. de mirra.

lvii.de pice.
lviii.de reſina.
lix.de ſtorace ſicca et hũida.
lx.de ſerpentina.
¶ Sexta particula de gene
ribus ſalis et mineris terræ
et lapidibus.
lxi.de albumine.
lxii.de argento uiuo.
lxiii.de bolarmeno.
lxiiii.de ceruſa.
lxv.de calceuiua.
lxvi.de corallis rubeis & al
bis.
lxvii.de emantite.
lxviii.de litargiro.
lxix.de lapide lazuli.
lxx.de perlis.
lxxi.de ſulphure.
lxxii.de ſale communi.
lxxiii.de tartaro.
lxxiiii.de thucia.
lxxv.de uitriolo.
lxxvi.de uiridi etis.
¶ Septima particula de ani
malibus & ortis ab els.
lxxvii.de aneta & anſere.
lxxviii.de bobus.
lxxix.de captis.
lxxx.de cancris.
lxxxi.de columbis.
lxxxii.de caſtorio.
lxxxiii.de ceruo.
lxxxiiii.de hedis.
lxxxv.de lepore.
lxxxvi.de porcis.
lxxxvii.de uitulis.
lxxxviii.de uulpe.
lxxxix.de butiro.
xc.de coagulo.
xci.de caſeo.
xcii.de cera.
xciii.de lacte.
xciiii.de melle.
xcv.de ſpodio.
xcvi.de ſapone.

F I N I S

Capitulum primum.

ALoepaticum ca idum eſt & ſiccum in ſecundo
gradu:& fit ex ſucco cuiuſdam herbe quæ ſimi
li modo appellatur . Et ſunt tria genera ſcilicet
cicocitrinum epaticum & caballinum.Optimũ
aloe dicitur citrinum & diſcernitur ex citrino colore ſcu
ruto:& præcipue cũ frangitur apparet crocei coloris. Epa-
ticum autem colori epatis aſſimilatur.i.ſubnigrum & citri
num & habet foramina & obſcuram ſubſtantiam.Caballi
num autem nigrum eſt & amariſſimam & feculentam ha-
bet ſubſtantiam & horribilem odorem. Aloe uirtutem ha
bet purgãdi flegma & coleram & mundificãdi melancoli
am . Habet etiam uirtutem confortandi omnia membra
neruoſa : unde ualet contra ſuperfluitatem humorum fri
gidorum in ſtomacho contentorum quem confortat &
ipſum caput a dolore præſeruat qui ex groſſo uentoſitate
ſtomachi cauſatur.Viſum clarificat cum aqua roſarum mi
ſcendo:opilationem ſplenis & epatis aperit:menſtrua pro-
uocat:ulcerationem uirge conſolidat & ſcabiem curat. Et
ualet contra ydropiſim ex cauſa frigida . Detur aloe.ʒ.i.&
maſticis.ʒ.ß.cum ſucco abſinthei in ebdomada bis in ma
ne amminiſtrando.Item puluis eius cum melle datus lum
bricos interficit.Platearius.

Capi.ii.

aGaricus calidus eſt in ſecundo : ſiccus in tertio . Et
agaricus eſt fungus qui circa radicem abietis cre
ſcit:& ſunt duæ ſpecies. Aliud ẽ maſculinum:aliud
fœmininum.Fœmininum eſt melius & habet formam ro
tundam & cum deſiccatur ſit albiſſimum . Maſculinum ha
bet formã oblongam & nõ adeo album . Et agaricus prin
cipaliter purgat flegma ſecundario melancoliam.Et ualet
contra quottidianam ex flegmate.Detur agaricus in quã-
titate duaꝝ dragmaꝝ cum ſcp̃.i.ſquinãti cũ decoctione ſe
ne & radicis eſule : & ualet idem cõtra yliacã paſſionem:et

cõtra diſſuriam accipe ſaxifragam coctam in uino in quo
diſſolue agarici.õʒ.ʒ.& da patiẽti. Contra fiſtulam.R.aga
ricum pulverizatum cum ſale tartari cum ſale communi
mixtum cum melle conficiatur & cum tenta in uncta mit
te in fiſtulam & oſſa fracta extrahit & malam carnem cor
rodit & fiſtulam ſanat.Et contra morpheam accipe ſal cõ
mune uſtum & agaricum & tartarum æqualiter & ſcarifi
catione facta ſuppone puluerem & fortiter frica.

Capi.iii.

c

Oloquintida calida in tertio ſicca in ſecundo . Po
mum eſt cuiuſdam fruticis quod etiam cucurbita
alexãdria appellatur : & ſola recepta mortifera eſt.
Valet contra quartanam aqua decoctionis coloquintide.
ʒ.ʒ.&.õʒ.ʒ.ſene cuius colatura dulcoretur cum zucaro &
detur ante acceſſionis horam Et decoctio coloquintide in
aceto cum quo abluatur os in modum gargariſmi ualet
cõtra dolorem dentium: & puluis coloquintide cum mel
le mixtus ualet contra lumbricos Et pueris fiat emplaſtrũ
ex coloquintida & ſucco abſintheæ circa umbilicum ap
plicando : & ad menſtrua prouocanda fiat fomentum de
coctionis interioris coloquintide cum arthemiſia:& ualet
etiam contra duriciem ſplenis & epatis decoctio interioris
coloquintide cum aqua ſcolopendrie & zucaro miſcẽdo.

Capi.iiii.

c

Aſſiafiſtula calida & humida temperate habet uir
tutem mundificandi:leniendi feruorem ſanguinis
mirabiliter mitigandi : coleram depurat a ſangui
ne:unde ualet ĩ acutis paſſionibus uel febribus & ante pur
gationem uentrem mollificat & aptum purgationi facit.
Et caſſiafiſtula gargarizata cum melle rolato apoſtemata
faucium diſſoluit.

Capi.v.

e

Vforbium calidũ eſt & ſiccũ in quarto gradu gum
mi eſt eiuſdem arboris in india quod in diebus ca
nicularibus colligitur : habet uirtutem purgãdi flegma &
attrahendi.Contra arteticam & podagram ualet: & datur
in minima doſi cum bdellio miſcendo & parum gerepi
gri Galieni præcedente digeſtione cum oximelle ſquilliti
co.Contra fiſtulam ualet euforbium & maſtix pulverizata
cum ſapone miſcendo & ori fiſtulæ apponatur humidita
tem conſumit & ſternutatio fit inde optima cum quo eua
cuatur materia a capite : & præcipue ualet in litargia pul
uis naribus inflatus.

Capi.vi.

e

Mblici ſunt fructus creſcentes ultra mare & mira
boloni citrini & kebuli &c. Emblici purgant fleg
ma & melancoliam cum decoctione radici s eſule
minoris & ſene . Et puluis emblici cum decoctione taxi
barbati miſcendo ualet contra emoroidas ſuper annum
ſuppoſitum.Item puluis emblici cum puluere aloes ĩ oleo
diſtemperatus & inde inungatur caput ualet cõtra caſum
capillorum . Omnes miraboloni ſunt frigidi & ſicci in ſe
cundo gradu:& miraboloni citrini purgant coleram : ſed
kebuli emblici bellerici purgant flegma: ſed indi purgant
melancoliam . Autores dicunt ꝙ omnes miraboloni pur
gant coleram:ſed quidam minus. Citrini principaliter co
leram ſecundario flegma:kebuli principaliter flegma ſecũ
dario coleram . Indi principaliter melancoliam ſecũdario
coleram Pla.

Capi.vii.

m

Anna calida eſt & humida temperate . Eſt autem
ros inuentus ſuper quaſdam herbas diureticas qui
cadit in quadam parte græciæ & indie : & inuiſca
tur circa herbas & colligitur poſtea ſicut mel & ẽ magnæ
efficatiæ. Quidam ſophiſticant cum melle & zucaro : qui
dam cum ſucco liquiritiæ.Pura autem manna eſt ſubalbi
da & interius habet quaſdam concauitates . Et nil dulcius
eſt pura mãna. Sophiſticata autem dulcis eſt in quoddam
acumine:uirtutem habet mundificandi ſanguinem : unde
ualet in acutis febribus cum caſſiafiſtula miſcendo.

Capi.viii.

r

Eubarbarum eſt calidum & ſiccum in ſecundo gradu. Dicitur reubarbarum: quia in barbara regionē repperitur: uel in india uel in tranſmarinis partibus. Et eſt radix in pondere grauis nō perforata cum frangitur habēs uenulas interius diſtinctas hinc rufas hinc ſubpallidas: & cum maſticatur tingit iſtud eſt eligendum: cōtrarium uero non eligendum: uirtutem habet purgandi coleram principaliter: & confert contra callefactionē epatis & ſplenis ex humoribus calidis. Confert etiam contra tertianam ſimplicem & duplicem iſto modo. In aqua decoctionis quattuor ſeminum frigidorum ut citrulli melonum & cætera reſoluatur caſſiafiſtula & tamarindi & ī colatura miſceatur reubarbari puluerizati.ʒ.ii.& ſpice.ſcp̄.ℨ. & ſumatur in mane. Idem ualet contra yctericiam cum aqua endiuie miſcendo.

Capi.ix.

ſ

Cammonea eſt calidæ & ſiccæ complexionis. Solitione educit coleram cum fortitudine attrahendi eam a ſanguine & a uenis uehemēter. Et doſis eius eſt granis tribus uſqꝫ ad ſcp̄.ℨ. cui additur parum maſticis propter claudere orificia uenarum quæ ſcammonea ſe ſolo ſumpta aperire habet. Confert etiam admiſcendo ſibi medicinas cordiales ſtomaticales & epaticales: ſicut ſunt crocus cinamomum & ſpica & de ſandalo rubeo.

Capi.x.

ſ

Ene calidæ & ſiccæ eſt complexionis: & creſcit in tranſmarinis partibus: ualet contra melancolicas paſſiones & contra epilentiam & ſincopim & contra opilationem ſplenis & epatis. Confert etiam aduerſus febrem quartanam & contra fluxum emoroidarum. Et ſi ſirupus factus ex decoctione ſene & ſcolopendrie & boraginis cū zucaro miſcendo conuenienter conuenit ad prædictas paſſiōes. Et doſis eius eſt a.ōʒ.ℨ.ad.ōʒ.i.cum parum zinciberis miſcendo.

Capi.xi.

t

Amarindi ſolutione educunt colerā & reprimunt feruorem eius & mundificant ſanguinem & conferunt inflationi epatis & ſtomachi. Eſt medicina uera febris acute quæ indiget lenificatione. Doſis eius eſt ab.ōʒ.ℨ.ad.ōʒ.i.cum ſucco fœniculi uel ſucco endiuie uel apii uel ſero caprino aminiſtrando.

Capi.xii.

z

Vcarum calidum eſt & humidum temperate circa primum gradum. Virtutem habet humectandi: lubricandi & aliqualiter infrigandi ſi fuerit a bum uel trium decoctionum: & uirtutem habet lenitiuam & abſterſiuam & lauatiuā quia iteſtina reddit lubrica & lenit pectus & confert ſtomacho.

Tertia particula de ſpeciebus aromaticis confortatiuis & aliis conſimilibus confortatiuis.

Capi.xiii.

c

Inamomum calidum eſt in ſecundo gradu & ſiccum in tertio. Eligitur enīm per guſtum & diſcernitur bonum. Virtutem habet confortandi cerebrum ex aromaticitate: conſolidandi ex conglutinoſitate. Valet contra debilitatem ſtomachi ex frigiditate. Detur puluis cinamomi cum puluere carui in cibis. Competenter etiam in ſalſamentis ponitur ad appetitum prouacandum. Cinamomum maſticatum reddit os aromaticum. Contra ſincopim & cordiacam paſſionē detur puluis eius cum puluere gariofilorum in ſorbili de ouis.

Capi.xiiii.

c

Ardamomum calidæ eſt & ſiccæ in ſecundo. Semen eſt cuiuſdam arboris: & ſunt duæ ſpecies maius & minus. Maius dicitur domeſticum minus dicitur ſiluaticum. Maius eſt melius quia magis aromaticum & in colore ſubrufum. Virtutem habet confortandi ex aromaticitate: diſſoluendi conſumēdi ex qualitatibus ſuis. Valet contra cordiacam paſſionem

ex frigida cauſa:fiat decoctio eius in uino aromatico cum
parum aquæ roſatum miſcendo detur pacienti . Ad dige-
geſtionem confortandam & debilitatem ſtomachi puluis
cinamomi cum ſemine a niſi detur in cibis. Contra debili-
tatem cerebri ex reumate. Puluis eius cum puluere cubeba
rum naribus inflatus confert.

Cap.xv.

c Rocus ca.& ſic.eſt ĩ primo gradu . Cuius duæ ſunt
ſpecies ſcilicet ortenſis qui in ortis reperitur:& cro
cus orientalis qui in partibus orientalibus reperi-
tur. Virtutem habet cõfortandi ex qualitatibus ſuis ex aro
maticitate ſua. Confert contra debilitatem ſtomachi & cõ
tra ſincopim. Et ualet contra yliacam ſtranguriam & diſſu
riam paſſiones:fiat decoctio croci in oleo & melle & loco
dolenti cathaplaſma fiat.

Capi.xvi.

c Alamus aromaticus ca.eſt & ſiccus ĩ ſe.gra . Radix
eſt cuiuſdã fruticis & ualde aromatica eſt. Virtutẽ
habet cõfortandi & cõſumẽdi. Contra dolorẽ ſto-
machi & inteſtinoꝝ ex frigiditate & uentoſitate certũ eſt
remediũ . Puluis eius in q̃titate ʒ.5.cũ ſucco abſinthei &
paꝝ uini miſcẽdo detur paciẽti ad digeſtionẽ cõfortãdã:
& ſi addatur puluis cinamomi ualebit eo melius. Idem ua
let ad cordiacam paſſionem.

Capi.xvii.

g Arioffili calidi & ſicci in tertio quidam dicunt in
ſe.gra. Habet autem uirtutem confortandi ex aro-
maticitate & uirtutem diſſoluendi & conſumendi
ex qualitatibus. Valet ad digeſtionẽ confortandam:detur
uinũ decoctionis garioffilorum & maſticis mire prodeſt.
Confert etiam ad dolorem ſtomachi ex frigida cauſa uel
ex uentoſitate:detur uinum decoctionis eorum cum ſemi
ne fœniculi. Valet etiã contra ſuffocationem matricis. Pul
uis garioffilorum cõficiatur cum uino odorifero & ſuper-
ponatur uel initiatur per peſſarium fumus eoꝝ & receptus
inferius ualet. Ad præcipitationem matricis odorẽtur ga-
rioffili. Et uinum decoctionis eorum etiã detur . Ad cere-
brũ confortandũ applicentur garioffili naribus & cõfert.

Cap.xviii.

g Alanga calida eſt & ſic.in ſecũdo gradu. Radix eſt
& eligitur quæ ſubruſa eſt nodoſa & põderoſa &
acutum ſaporem habens. Quæ autem ſubalbida &
leuis & fere nullum ſaporem habens & perforata abiicien
da eſt . Habet autem uirtutem confortandi ex aromaticita
te ſua diſſoluendi & cõſumendi ex qualitatibus. Detur ui-
num decoctionis eius ad digeſtionem confortandam &
dolorem ſtomachi ex frigida cauſa uel uentoſitate . Et
ad cerebrum confortandum puluis galange applicetur na
ribus . Ad cordiacam paſſionem & contra ſincopim detur
puluis eius cum ſucco boragininis.

Capi.xix.

g Entiana calida eſt & ſic.in ſecundo gradu . Eſt her-
ba cuius radix eodem modo appellatur & radices
uſui medicinæ competunt . Et qui ſolida citrinum
habens colorem & non perforata incolumior eſt ſimiliter
multam habens amaritudinem bona eſt . Virtutem habet
diſſoluendi:conſumendi attrahendi:eſt enim diureticum.
Valet aduerſus antiquum aſmadetur puluis cum uino ad-
dita aqua ordei:epilẽticis detur puluis eius cum ſucco pio
nie. Et ſuppoſitorium uel peſſarium factum ex puluere gẽ-
tiane cum ſucco arthemiſie cum parũ mellis ualet ad men
ſtruum prouocandum & fœtum mortuum & ſecũdinam
excludit.

Capi.xx.

l Iquiritia calida eſt & humida tẽperate. Eligena eſt
quæ tota interius crocea eſt:et cum frangitur non
pulnerizatur:et quæ ponderoſa eſt:quæ autem ſub
albida uel ſubnigra et lenis uel uiridis abiiciẽda eſt. Et ſuc
cus eius eſt eiuſdem efficatiæ. Valet decoctio eius cũ aqua
contra omnia uitia pectoris et maxime pleureticis et peri
pulmoniacis . Et uinum decoctionis eius ualet contra tuſ-
ſim:et liquiritia maſticata et ſub lingua retenta ſitim et aſ-
peritatem ſtomachi et gutturis mitigat.

Capi.xxi.

m[1] Acis cali.et ſic.in ſecundo gradu flos eſt. Et maces
reperiuntur circa nuces muſcatas in circunferẽtia.

Virtutem habet confortandi ex aromaticitate: diſſoluendi conſumendi ex qualitatibus ſuis. Eligendus eſt qui ſubru fus eſt qui etiam acutum habet ſaporē cum aliquali amari tudine: niger autem & terreus qui non habet acutum ſapo rem abiiciatur. Et uinum decoctionis eius ualet contra in digeſtionem ex frigiditate. Et maſticatō macis ualet ad cō fortandum cerebrum. Et puluis macis in cibo & potu da tus ualet contra cordiacam paſſionem.

Capi.xxii.

n Vx muſcata calida & ſicca in ſecūdo gradu: fructus eſt cuiuſdam arboris quæ in india naſcitur: eligen da eſt quæ ponderoſa eſt & cum frangitur interius non puluerizatur: & eſt acuti ſaporis ſi iſta deſunt non eſt ponenda in medicinis. Virtutem habet cōfortandi ex aro maticitate & conſumendi ex qualitatibus. Nux muſcata media uel integra in mane comeſta ualet cōtra indigeſtio nem ſtomachi & diſcolorationē faciei ex frigiditate iſtud patet per experientiam. Et uinum decoctionis nucis muſca te & maſticis ualet contra frigiditatem ſtomachi: epatis & inteſtinorum.

Capi.xxiii.

p Iper ca. eſt circa quartum gradum ſic. ī medio eius & ſunt tria genera piperis: eſt enim piper nigrū qd' melio piper dicitur: & piper longum quod macro piper dicitur: & piper album quod leucopiper dicitur & ē fructus arboris in india naſcentis. Dicunt quidam piper ni grum fieri per decoctionem: cum enim debet colligi ꝓpter copiam ſerpentum apponitur ignis circa arbores. Piper ni grum uirtutem habet diſſoluendi principaliter & cōſumē di. Piper album ſecundario & longum. Puluis piperis in ci bis mixtus digeſtionem confortat & præcipue piper lon gum ſed ſanguineis & colericis nocet uſus piperis: diſſol uit enim nimis & quibuſdam quandoꝗ lepram inducit.

Capi.xxiiii.

r Epōticū calidæ & ſiccæ ē cōplexiōis. Et ē fere ſimi le reubarbaro q̄tū ad interiora. Virtutē habet mun dificandi ex ponticitate: & diureticū eſt ſua amari tudīe uel ex qualitatibus ſuis. Vinum decoctiōis eius cum ſucco fœniculi cum parum zucari miſcendo ſobrie datum ſoluit opilationem ſplenis & epatis ex frigida cauſa. Et pul uis eius cum melle datus ualet contra lumbricos: & cero tum ſeu emplaſtrum factum ex puluere eius cum oleo & ce ra ualet contra debilitatem ſtomachi.

Capi.xxv.

ſ Andalum frigidum eſt in tertio ſiccum in ſecūdo. Cuius tres ſunt ſpecies ſcilicet album: ruſum citri num. Et melius ex ſandalo eſt citrinū pingue: poſt citrinum rubeum: poſt rubeum album: & conferunt dolo ri ſtomachi & epatis ex colera rubea: & rubeum ē frigidius albo & citrino et eſt magis iuuatiuum. Nam ipſum prohi bet fluxum humorum ad membrum. Et confert cordiace paſſioni cum febre quādo humectatur in aqua endiuie et inde linitur cor: et talis linitio ſuper epar applicata cum pā no linio confert epati calefacto ex febre. Et quando puluis ſandali rubei miſcetur cum parum camphore et aqua roſa rum et temporibus applicetur confert dolori capitis qui fit ex caliditate. Et puluis ſandali rubei mixtus cum aqua ſo latri uel ſemperuiue uel portulace ualet ī dolore podagræ calidæ.

Capi.xxvi.

t Amariſcus calidæ et ſiccæ eſt cōplexionis. Vinum decoctionis eius ualet ad opilationē ſplenis et epa tis et ſtranguriam et diſſuriam et diureticus eſt. Et puluis corticis eius in cibis decoctus: et freq̄ns eis uſus con fert ad eaſdem paſſiones. Et potus in quo bibitur tamariſ cus confert ad idem et cortices eius ſunt maioris efficatiæ.

Capi.xxvii.

u Iſcus naſcitur in arbore glandium: et reperitur eti am in arbore pirorum. Eſt autem optimus qui in arbore quercus naſcitur: et manet diu uiridis. Vir tutem habet ſubtiliandi attrahendi et diſſoluendi. Ex qui ex eo bonus eſt terens planus coloris porri interius uiridis exterius: et non calefacit niſi poſt moram et in ipſo eſt hu miditas ſuperflua indigeſta et eſt calidus et ſiccus in ter tio: et eſt reſolutiuus: reſoluit enim humiditates groſſas ex profundo corporis propter fortitudinem uirtutis attracti

ue & lenit apoſtemata & maturat cum raſina pini miſcen
do.Idem duriciem ſplenis curat & lenit iuncturas cum tã
ta cera quantum eſt ipſum & cum raſina pini miſcendo.

Cap.xxviii.

Inciber ca.in tertio & hu.in prío eſt.Radix in trãſ
z marinis partibus naſcẽs. Vinum decoctionis eius
& ficum ſiccarum & paſſularum ualet ad tuſſim fri
gidã & ſpiritualiũ frigiditatẽ. Et puluis eius cũ ficubus ſic
cis imiſſus & comedatur cõfert ad idẽ. Et uinũ decoctiõis
zinci.& cimini ualet ad dolorẽ ſtomachi & inteſtinoꝝ ex
uentoſitate & digeſtionem procurat. Puluis zinci.cõ bau
bace ſuppoſitus ualet contra tenaſmonem: & puluis eius
naribus inflatus confert cõtra appolexiam actu affligẽtẽ.
¶ Quarta particula de fructibus & ſeminibus herbarum
& ortis ab eis. Capi.xxix.

Migdale dulces & amare.Dulces ſunt calidæ & hu
a midæ in primo gra.Amare calidæ & ſiccæ in ſecũ
do gradu.Et amare competunt medicinæ. Dulces
conferunt eſui.Amare ualent contra aſma & tuſſim ex fri-
gida cauſa:terantur amigdale amare & addito zucaro pro
pter amaritudinẽ & fiant pulres. Oleum amigdalarũ ama
rarum ualet ad ſorditatem aurium. Et uſus amigdalarum
amararum ualet contra lumbricos. Et emplaſtrum ex eis
factum & applicatum ſuper umbilicum ualet ad idem. Et
peſſarium factum ex eius oleo & trifera magna prouocat
menſtrua. Capi.xxx.

Itonia ſunt diuerſarum qualitatum:quædam ſunt
c dulcia:quædam pontica ſeu ſtiptica: quædam ace
toſa.In dulcibus eſt humiditas temperata: in aceto
ſis:& aliis eſt frigiditas manifeſta.Et uirtus citoniorum eſt
cõglutinatiua uulnerum: & prohibet illud quod currit ad
aprata in principio eorum:& fortificat os ſtomachi:& con
fert ſtomacho laxo & contra fluxum uentris ſtipticitate
eorum:ſed dulcia ſunt minus ſtiptica. Et oleum eius ualet
ad idẽ:& ſemẽ eius eſt linitiuũ ſine ſtipticitate: & eius uſus
ualet contra ſudorem:& oleum eius ualet ſciſſuris frigoris
& eſt utile ulceribus ſcabioſis. Et ſuccus citoniorum ualet
contra ſputum ſanguinis.Et ſemen eius ualet contra aſpe-
ritatem gutturis & lenit pectus ſeu cannam pulmonis. Ad
idem prodeſt ipſorum muſcilago.Et citonia ualent contra
uomitum & ſitim ſedant & contra ebrietatem ualent. Et ſi
rupus citoniorum confert ad eaſdem paſſiones.& pira ua-
lent ſimiliter licet remiſſus.

Capi.xxxi.

Aparis ca.eſt & ſic.in ſecundo gra.Radix cortex fo
c lia fructus & flores conferunt uſui medicinæ.Virtu
tem habent confortandi appetitum infrigidatum
ſtomachum calefaciunt. Contra epatis & ſplenis uicium &
eorum duriciem conferunt.uinum decoctionis corticis ca
pari optime ualet.Ad idem ualet electuarium factũ de pul
ueribus corticum cappari & tamariſi cum zucaro. Ad lum
bricos conferunt fructus caparorum & ad ſplenis diſcraſiã.
Valent etiam ad yliacam paſſionem iſto mõ. Accipe lib.5.
corticum cappari & coquatur in ſucco radicis ebuli & ad-
datur zucarum & fiat ſirupus & ſumatur mane & ſero. Idẽ
ſirupus ualet ad arteticam.

Capi.xxxii.

Aſtanea eſt frigida frigidatione pauca & circa pri-
c mum gradum caliditatis & ſiccitatis exiſtit & in cõ
peratione ad glandes ſunt maioris digeſtionis.tuſ-
ſientibus ſunt nociuæ caſtaneæ. dolorem capitis præſtant
propter duriciem digeſtionis.nocumentum aufertur.cum
aſſantur ſunt conſtipatiue. & conferunt medicinæ mortiſe
re.Serapio. Capi.xxxiii.

Icus pineæ & uuepaſſulæ. ficus ſunt recẽtes & ſiccæ
f & uirtus recẽtiũ eſt debilis ꝓpter humiditatẽ. earũ
ſuperfluã.& ſiccæ ſũt meliores & maxime carnoſæ
& uirtus ficuũ eſt calida in fine primi gra.& ſic in principio
ſecundi.Et alia eius uirtus eſt maturatiua & reſolutiua apo
ſtematũ qñ miſcet cũ farina ordei aut cũ medulla pãis fru
mẽti.& recẽtes & ſiccæ laxãt uentrẽ.Et aqua decoctionis fi
cum ſimilis eſt melli in uirtute ſua.Et ſiccæ ualent eſui & in
ducunt ſitim & molliunt uentrem & ſunt cõuenientes gut
ture & cãne pulmõis & ueſice & rẽibus & aſmaticis & diſco

loratis. Et decoctio earum cum yſopo purgat pectus & ſu-
perfluitatibus & confert tuſſi antiquæ & dolori pulmonis.
Pandecta. Pineæ ſunt calidæ & humidæ in primo gradu.
Valent aſmaticis & in dolore pulmonis & conferunt etiã
comſumptis. Virtutem habent leniendi mundificãdi & hu
mectandi. Et eſt optimus cibus laborantibus in dolore pul
monis & apoſtemaribus pectoris. Vuepaſſulæ uirtutem ha
bent leniendi & humectandi. Vinum decoctiõis earum ua
let contra frigidam tuſſim & in cibis date ualent cõtra uo
mitum colericum.

Capi. xxxiiii.

Iiube eſt & ſebeſten ſunt calidæ & humidæ. Iuiu-
i be habent extinguere acuitatem ſanguinis colerici
& conferunt pectori & pulmoni & conferunt ueſi-
ce & dolori renum & pectoris ex caliditate. & eſt malũ ſto
macho & nutrimentum earum eſt paucum & digeſtio ea-
rum dura & generant flegma. Serapio. Sebeſten eſt medi-
camen medium in complexione ſua in caliditate & frigidi
tate. laxat uentrem febricitantium & conferunt tuſſi calidæ
& leniunt pectus & ſedant catarum calidum & conferunt
ardori urinæ quæ fit propter mordicationem colere in ueſi
ca & renibus. Pandecta.

Capi. xxxv.

Pruna ſunt frigida & humida. Prunorum alia ſunt
p nigra alia rubea. Quæ nigra ſunt & aliquãtulum
dura magis ualent & præcipue dameſcena. Virtutẽ
habent infrigidandi & leniendi inteſtina. Et ualent acute
febricitantibus. et proſunt contra conſtipationem uentris
et ſiccitate uel ex colera rubea deſiccante. Platearius.

Capi. xxxvi.

Aniſum calidum & ſiccum in tertio. Eſt ſemen dul-
a ce cuiuſdam herbe ſimili nomine appellate. Habet
uirtutem conſumendi diſſoluendi uẽtoſitatem ex
tenuandi. Valet contra uentoſitates & aridam eructua
tionem & indigeſtionem. uinum decoctiõis aniſi & maſti
cis & cinamomi. Ad menſtrua prouocanda detur triffera

magna cum decoctione aniſi. Contra opilationem ſplenis
& epatis ualet decoctio aniſi cum ſcolopendria. Et puluis
aniſi ſumptus in cibo ac potu ualet ad augmentationẽ ſper
matis & lactis.

Capi. xxxvii.

Baccalauri eſt fructus arboris lauri. ſũt ea folia quæ
b etiam medicinæ competunt. & ſunt calidæ & ſiccæ
complexionis. ſed grana ſunt fortiora. Virtutem ha
bent confortandi ex aromaticitate & diſſoluendi & conſu
mendi. Fructus lauri contriti & in eſca calefacti & cum ſac
culo capiti applicati multum confert cerebro flegmatico.
Et contra frigidum reuma capitis decoquantur baccelauri
et roſe in aliquo uaſe ore eius opilato et recipiat patiens fu
mum per os et ex illa aqua lauentur frons et tempora. ole
um bac. lau. ualet contra dolorem ſtomachi ex frigiditate
et contra arteticam. Fomentum ex aqua decoctionis folio
rum lauri matricem confortat et mundificat et conceptu
impeditum ex frigiditate adiuuat. Pandecta. Platearius.

Capi. xxxviii.

Cubebe ſunt calidæ et ſiccæ temperate: ſunt fructus
c cuiuſdam arboris in india naſcentes. Virtutem ha-
bent confortandi ideo ualent contra ſincopim cũ
aqua borraginis exhibendo. Et uinum decoctiõis eius mul
tum ualet cordiacis. Idem confert epilenticis. et contra fri-
gidum reuma. Conferunt cubebe cum zucaro confectæ et
earum odor ſimiliter multum prodeſt.

Capi. xxxix.

Carui calidum et ſiccum in tertio gradu. Eſt ſemen
c unius herbe ſic appellate. Virtutem habet diureti-
cam. Vinum decoctionis ualet contra ſtranguriam
et diſſuriam. Puluis etiam eius in cibo ſumptus digeſtio-
nem confortat. Ventoſitates ſecludit. Semine in ſalſamen
tis utimur. appetitum prouocat. et ſemine tantum in me-
dicinis utimur.

Capi.xl.

Aba eſt frigidæ & ſiccæ complexionis . Et cum eſt
f uiridis eſt humida in primo:parum nutrit . humo-
res groſſos generat & ſtomacho nocet.ſanguinem
groſſum & melancolicum creat & fumum groſſum . ideo
cerebrum offendit & ſomnia uana ĩducit.ſed per decoctio
nem & aſſationem remittitur earum malitia. Et aqua deco
ctionis fabarum mundificat faciem cum amigdalo miſcen
do. Aqua florum fabarum ualet contra obſcuritatem ocu
lornm

Capi.xlí

Enumgrecum ca.& ſic.complexionis eſt. Virtutem
f habet conglutinandi:maturandi:relaxãdi. Ad ma
turandum apoſtemata exterius accipiatur farina fe
nugreci cum uitello oui conficiatur & ſuppõatur maturat
& attenuat . Ad maturandum & rumpendum conficiatur
cum termentina maturat & rumpit. & ſi miſceatur cum fa-
rina ſeminis lini & cum ſeminis alteæ maiorem habebit
efficatiam.Item fiat decoctio ex farina fenugreci & ſeminis
lini & alteæ ſuper apoſtemata ſtomachi & ĩteſtinorum ap
plicata ualebit.

Capi.xlii.

Emẽ lini calidum in primo & in humiditate & ſic
ſ citate mediocre inflatiuum eſt ſtomacho nociuum
& parum diureticum eſt parum nutrit.ad tuſſim fri
gidam ualet pectus purificat a flegmatica ſuperfluitate in ci
bis ſumptus & ab extra farina eius cum farina ſeminis líni
cum butiro miſcendo ualet cum tali ungere pectus mollifi
cat materiam flegmaticam ibidem peccantem . & idem ſe-
dat dolorem uniuſcuiuſqꝫ membri. Idem ualet in ſpaſmo.
& uirtus ſeminis lini proxima eſt uirtuti fenugreci.

Capi.xliii.

Vpinum calidus & ſiccus in tertio. Virtutem habet
l diureticam.& ſunt lupini dulces & amari. Et ama-
ri præcipue uſui medicinæ cõpetunt . Et farina lu
pinorum amarorum confecta cum melle confert cõtra lũ-
bricos.& ſi puluis abſinthei uel eius ſuccus additur fit eo ef
ficatius & emplaſtrum factum ex farina lupinorum amaro
rum & ſucco abſinthei addẽdo parum aloepatici ualet pue
ris contra lumbricos ſuper umbilicum applicando. Vinum
decoctionis eius ualet ydropicis & contra opilationẽ ſple
nis & epatis de cauſa frigida. Capi.xliiii.

Ilium frigidum in primo:ſiccum in ſecundo ſemen
m eſt . Et uirtus eius eſt deſiccatiua ideo deſiccat uen-
trem ſeu conſtipat.ſed quando ponitur exterius in
frigidat in primo & exiccat in fine tertii. Et milium modi-
cum dat nutrimentum . Et quando applicatur ab extra in
ſaccellis actu calidum ſuper inteſtía ualet cõtra fluxum uẽ
tris & prouocat urinam.

Capi.xlv.

Vces & auellane.Nux uſualis indigeſtibilis ẽ & co
n leram nutrít & dolorem capitis commouet . tuſſi-
entibus contraria eſt a ieiunis comeſta nauſeam
prouocat.uenenis contraria eſt comeſta ſi fuerit. Et nuces
cum cepis & melle & ſale mutuo mixta morſum homis &
canis ad ſanitatem perducit. Veteres nuces contrite & can-
cro cathaplaſmate proſunt. Nuces calidæ & ſiccæ ſũt quæ
multum comeſtæ faciunt paraliſim linguæ & prouocant
uomitum & laxant uentrem . Auerrois . Auellane in cibo
ſumptæ dolorem capitis icutiunt.ſtomachum inflant.cor
pori ſano pinguedinem conferunt & ſedant moleſtiam
tuſſis uentuſtiſſimæ.& auellana nutribilior eſt nuce . Aui-
cenna.quoniam eſt magis ſolida & minus unctuoſa. decli-
nat ad caliditatem & ſiccitatem.& eſt tardioris digeſtionis
& exitat ad uomitum.Pandecta.

Capi.xlvi.

Rdeum frigidum eſt & ſiccum in ſecundo gradu.
o Eius nutrimentum minus eſt tritico . Ex farina
ordei . & aqua fit mixtura cum zucaro albo &
uuis paſſulis miſcendo confert loco cibi febricitatibus &
aqua Ordei loco potus . Ex farina ordei et aceto fit em

plauſtrum contra apoſtemata calida in principio ad reper-
cuſſionem. & aqua ordei mixta cum amido ualet pro mun
dificatione faciei.

Capi.xlvii.

Robus in primo ſiccus in ſecundo. Habet uirtutem
o apeniendi.abſtergendi & inſcidendi. Habet ſaporẽ
amarum & ꝓuocat urinam. & qui nimium eo utun
tur facit urinari ſanguinem. Et quando boues de eo come-
dunt impinguantur. Farina orobi laxat uentrem & prouo
cat urinam & meliorat colorem corporis. ex quando mi-
ſcetur cum melle mundificat ulcera & lentigines. & faciem
mundificat eius mixtura cum farina ordei & amidi. Idem
ualet pruritum mẽbrorum. Et farina eius cum aceto cocta
& poſita ſuper pectinem confert ſtranguriæ & curat tenaſ-
monem & punctiones menſtruorum. Serapio.

Capi.xlviii.

Liua & oleum oliuarum. Oliuæ uirides ſunt frigi-
o dæ & ſiccæ. ſtringunt uentrem. & oliuæ aquaticæ
excoriant ſtomachum propter eorum põticitatem
& quando ponuntur in aceto ſunt plus excoriatiue ſtoma
chi. & nigre ex eis ſunt calidæ cum pauca ſtipticitate indi-
geſtibiles plus aliis. Et humor q generat̃ ex oliuis uitupat̃
& quæ comeduntur in medio prandii acuunt apetitum et
magnæ ex eis ſunt maiores operationis. Oliuæ paucum
dant alimentum corpori. et quando ſunt maturæ comple-
te ſunt calidi caliditate temperata et immaturæ frigidæ et
ſtiptitiores. Et oliuæ nouæ ſtringũt uẽtrẽ et ſunt boe ſtõa
cho. ſed nigræ oliuæ maturæ ſunt parte corruptiõi et ſunt
male ſtomacho. Et emplaſtrum ex eis factum prohibet ul-
cera quorum nomen eſt antrox. ideſt apoſtema ignitum.
Et emplaſtrum ex foliis oliuæ cum melle ſuper umbilicum
occidit lumbricos. Et quando fit ex eis emplaſtrum cum fa
rina ordei confert fluxui uentris antiquo et fluxui humidi
tatum quæ a matrice emanãt. Oleum oliuarũ maturarum

confert ſanis et eſt bonum ſtomacho propter ſtipticitatem
quæ eſt in eo. et reſtringit gingiuas et cõfortat dentes quã
do tenetur in ore. et prohibet ſudorem et lenit corpus et ꝓ
hibet aduẽtum frigoris corpori et tale oleum debilitat uir
tutem medicinarum uulnerantium. et datur in potu cõtra
medicinã mortiferam ut uomatur ab eo. Serapio. Pãdecta.

Capi.xlix.

Oma granata: quædam ſunt dulcia: quædam aceto
p ſa et acetoſa ſunt maioris ſtipticitatis. Omnia gra-
nata ſunt boni humoris et ſũt bona ſtomacho pau
ci tamen nutrimenti. et dulcia quidem ſũt boni ſaporis ni
ſi quia inferunt caliditatem ſtomacho licet paucam ideo
non ſunt multum conuenientia febricitantibus. ſed aceto-
ſa magis conferunt. Et ſuccus granatorum uentris compe
ſcit fluxum. & infuſus in aqua & potui datus emoptoicis &
diſſintericis medetur. Et ſuccus eorum cum melle ualet ad
ulcerationem oris. Granatum quod dulce eſt frigidum eſt
in primo & humidum in ſecundo. & acetoſum eſt frigidũ
& humidum in ſecundo. & acetoſum reprimit coleram &
prohibet curſum ſuperfluitatum ad uiſceram proprie uinũ
eius. Pandecta. Auicenna &c.

Capi.l.

Inum & acetum. Vinum eſt calidum in ſecũdo gra
u du. & uetus ex eo in tertio. Et muſtum in primo. &
manifeſtatur unũquodq; uinum in quo gradu eſt
per eſtimationẽ caliditatis inuente in eo. Vinũ imoderate
ſumptũ nocet neruis et ſenſibus. et uinum uetus albũ ꝓuo-
cat urinam niſi quia facit dolorẽ capitis. et qui ex eo bibit
ſatis nocet ſtomacho. Nouum uinũ generat inflationẽ et
eſt difficilis digeſtionis inducit ſomnia mala. Et uinũ albũ
ſubtile eſt bonum ſtomacho et conuenit uſus eius magis
in ſanitate et egritudine q̃ rubeum quod iter albũ et nigꝝ
medium eſt. Et uinum nigrum eſt groſſum et tarde dige-
ſtionis et inebriat et ingroſſat carnem. et confert in fluxu

uentris & eſt inflatiuum.Dulce uinum eſt tarde reſolutio
nis.inflat ſtomachum.laxat uentrem ſicut muſtum & con
fert ueſice & renibus . Acetum frigidum eſt in primo gra
du ſiccum in tertio. Virtutem habet penetrandi & ſubti
liandi & conſtrigendi ex qualitatibus . Valet acetum con
tra uomitum & fluxum uentris bulliantur in aceto roſe &
cortex quercus & imbibatur in tali aceto lana & ponatur
ſuper ſtomachum uel ſuper umbilicum. Et appetitum inci
tat carnes cum eo comeſtæ.Et acetum ſtomachum cum in
uenit plenum laxat:uacuatum autem reſtringit.Et ualet cõ
tra frenelim fricatio facta circa uolas manuum & pedum
cum ſale & aceto.Platearius.Serapio &c .

¶ Quinta particula de gummis & conſimilibus.

Capi.li.

Amphora frigida eſt & ſicca in tertio gradu.Eſt eli
c genda alba & lucida. Valet contra geomorream.i.
inuoluntariam ſpermatis emiſſionem.Diſtempere
tur cãphora cum ſucco ſolatri uel lacte &c. & ſupponatur
pectini uel renibus & cõfert. Idem ualet contra dyabeticã
paſſionem & cõtra calefactionem epatis cum pannis hume
ctatis apponatur regioni epatis.Et camphora mixta cũ ſuc
co ſanguinarie ualet cõtra fluxum ſanginis narium.Et con
tra libidinem odoretur camphora per nares . & camphora
ſatis competenter ponitur in electuariis contra acutas egri
tudines.

Capi.lii.

Ragantum frigidum eſt in ſecundo: humidum in
d primo gradu . eſt gummi . & quod album eſt cla
rum & purum eſt maioris efficatiæ. Contra ſiccita
tem pectoris detur patienti decoctio draganti & gummi
arabici in aqua ordei.Item aqua decoctionis ordei & ſucci
liquiritiæ in qua diſſoluatur dragãtũ ualet cõtra tuſſim ſic
cã.Electuariũ etiã cõfectũ ex partibus.ii. dragant & .i.par
te liquiritiæ cum zucaro cõfic atq̃d'ualet cõtra tuſſim ex ca
li da cauſa.Et aqua ordei decoctionis draganti ualet contra

ſitim & contra diſſinteriam ualet aqua pluuialis in aqua
diſſolutum ſit dragãtum . Dragantum cum albumine oui
mixtum cõtra ignis combuſtionem optimum eſt. Platea
rius.Sera.

Capi.liii.

Vmmi eſt arabicum calidum eſt & humidum ſimi
g le eſt draganto:& dicitur arabicum: quia in arabia
reperitur melius eſt. Habet autem uirtutem relaxã
di & leniendi.Valet cõtra aſperitatem linguæ: diſſolutum
gummi arabicum in aqua in qua frigetur lingua . Contra
uomitum ex debilitate uirtutis retentiue detur puluis eius
cum puluere cinamomi . Puluis gummi arabici miſceatur
cum ſucco plantaginis & confert.Et puluis eius cum pulue
re ſanguis draconis in aqua roſarum miſcendo confert cõ
tra fluxum menſtruorum & ſanguinis.

Capi.liiii.

Audanum calidum & humidum in ſecundo gradu
l eſt ros in quibuſdam herbis inuiſcatus & eſt eligen
dum quod eſt ponderoſum & nigrum . Odor eius
ualet contra catarrum ex frigida cauſa.Et laudanum & ma
ſtix miſceantur & circa gingiuas & dentes intus & extra po
natur dentes relaxatos confirmat.Ad ſuffocationem matri
cis recipiat patiens fumum per inferius.& contra præcipita
tionem matricis recipiat patiens fumum laudani per os.Et
ſuppoſitorum ex eo factum & matrici immiſſum confortat
matricem & iuuat ad conceptionem.

Capi.lv.

Aſtix calida eſt & ſicca in ſecundo gradu.gummi ẽ
m cuiuſdam fructicis.eligenda eſt maſtix quæ alba eſt
& clara.quæ uero obſcura abicienda . Virtutem ha
bet confortandi:conglutinandi: conſolidandi & conſtrin
gendi.Et uinum diſſolutionis maſticis & olibãi cum albu
mine oui miſcendo & temporibus ſuperponatur ualet con
tra humores fluentes ad oculos & ad dentes . et confert

etiam contra dolorem temporum qui fit ex fumoſitate aſcé
dente a ſtomacho ad caput . Maſtix maſticata deuoluta in
ore comprimendo in dentibus pluribus uicibus facit deſcé
dere humiditates per ſputum eiciendo . Emplaſtrum factũ
ex maſtice bolo armeno & albumine oui & aceto & ſuper
orificia ſtomachi poſitum uomitum colericum conſtrin-
git poſitum ſuper renes & pectinem fluxum colericum re-
ſtringit.

Capi.lvi.

Irra eſt calida & ſicca in ſecundo gradu. gummi eſt
m cuiuſdam arboris in india naſcentis . Eligenda eſt
quæ clara & citrina & lucida eſt. Virtutem habet cõ
fortandi ex glutinoſitate conducendo partes in unum . Et
uirtutem diſſoluendi & conſumendi mediocriter ex quali
tatibus ſuis. & etiam perſeruat a putredine . unde corpora
condita cum mirra conſeruantur. Et ualet mirra contra ſa
niem oris:ſtomachi & inteſtinorũ.& mirra ualet contra pu
trida ulcera.Et fumus eius per os receptus cerebrum cõfor
tat & per uuluam matricem calefacit & confortat ad conce
ptionem . Et mirra ualet contra fœtorem oris uicio humo
rum putridorum.Et uinum decoctionis eius & ficcum ſic
carum ualet contra aſma & uitium pectoris & cõtra tuſſim
& pillule de ſtorace calamita & mirra ualent contra catar-
rum & ualent etiam ad digeſtionem confortandam.

Capi.lvii.

Ix alia naualis alia liquida.& eſt calida & ſicca in ſe
p cundo gradu.Naualis minus eſt calida & ſicca . &
pix liquida uirtutem habet conſumendi laxandi &
diſſoluendi. Vnguentum ex ea factum cũ litargiro & oleo
lauri & parum aceti ualet contra ſcabiem.Contra dolorem
ſplenis fit emplaſtrum ex pice reſoluta cum puluere abſin-
thei & cera & oleo.& pix naualis in emplaſtris põitur quæ
fiunt ad uulnera . Et dicitur naualis quia abraditur a naui-
bus & ipſa deſiccat ſuperfluitates & diſſoluit eas ꝓpter mo
ram quam facit in aqua maris.Dicunt quidam diſſoluit ſu
perfluitates quia acquiſiuit uirtutem ipſam ab aqua mari-
na.Serapio.

Capi.lviii.

Eſina diuerſificatur ſecũdum diuerſitates arborum
r a quibus coligitur.& omnes reſine ſunt calefactiue
& diſſolutiue & mundificatiue . Et eſt in reſina res
quæ abſtergit adeo ꝙ curat ſcabiem & ipſa quidem attra-
hit ab interioribus plus q̃ aliæ ſpecies glutinis.& dicũt qui
dam reſina ſit ſudor arboris pini . Et reſina ingreditur un-
guenta faciens ea odorifera & bene colorata . & confert ad
ulcera corporis humiditates putridas attrahendo.Pãdecta.

Capi.lix

Torax calamita ſicca & liquida.ſunt calidæ in prĩo
ſ & ſiccæ in ſecundo gradu.Eligendo eſt ſtorax cala
mita rubea.ualet contra frigiditatem & debilitatẽ
cerebri cum laudano & ſtorace liquida miſcendo in modũ
pomi ambre naribus applicando multum confert cerebro.
Ad idem ualet melius fumigium de ea poſita ſuper carbo-
nes.Vinum decoctionis eius gargarizatum humiditatem
uue ſeu uuele deſiccat . Et pillulæ de ea factæ ualent contra
frigiditatem ſtomachi & frigidum reuma capitis . & fumi-
gium eius ualet contra ſuffocationem matricis per inferi-
us applicatum.Et ualet etiam contra præcipitationem ma
tricis ideſt caſum eius per ſuperius applicatũ . Storax liqui-
da multũ ualet ĩ emplaſtris cõtra tineã & puſtulas & ſimilr
ualet ad plura emplaſtrata & reddit ea multum odorifera.

Capi.lx.

Erepentina calida eſt & ſicca . Fumus eius receptus
t circa annum curat tenaſmonẽ. Similiter ualet eius
ſuccus contra ſuffocationem matricis inferius reci
piat.& cõtra præcipitationem matricis ſuperius recipiat fu
mum terepentine uel fiat ſuppoſitorium matrici cũ bom-
bice in uoluta termentina in ſuffocatiõe matricis.Ad rum
penda apoſtemata fiat ex ea & farina ordei emplaſtrum.

❧ Sexta particula de generibus ſalis et mineris terræ et la pidibus.

Capi.lxi.

Lumen calidum eſt et ſiccum in quarto gradu . ha-
a bet uirtutem conſumendi et fortiter deſicandi.pul
uis eius ſperſus ſuper cancrum malam et putridam
carnem eradicat.Et alumen mixtum cum parum mellis cũ
quo licinium ungatur et immiſſum fiſtulæ multum pro-
deſt . prius lauetur ulcus cancri cum aceto inflationes gin-
giuarum ſanat ſi fiat ablutio earum cum aceto mixto cum
alumine præcedente uentoſitatione cum ſacrificatione cir
ca caput et ſpatulas.Contra ſcabiem ſulphur et litargirum
et alumen bulliantur in aceto et oleo et inunge in balneo.
poſt ea ablue cum aqua calida et poſt iterum inunge . Bal
neum aquæ aluminis ualet ydropicis ſcabioſis arteticis.

Capi.lxii.

Rgentum uiuum calidum eſt & humidum in quar
a to gradu.Quidam dicũt ꝙ ſit frigidum in quarto
ex effectu eius calidum probatur.quia diſſoluit in-
ſcidis penetrat.licet actu ſit frigidum potentialiter eſt cali-
dum.Contra ſcabiem recipiatur litargirum et ceruſa et ole
um lauri miſceantur in patella circa ignem infrigidato ad
de argentum uiuum et uſui reſerua. Contra pannum faciei
poſt partum accipiatur axungia galline cum ceruſa et argẽ
to uiuo et inde ungatur facies.

Capi.lxiii.

Olus armenus frigidus eſt et ſiccus in ſecundo gra
b du.Eſt quædam uena terræ . Virtutem habet con-
ſtringendi . Et eligendus eſt qui eſt ſubrufus ſecun-
dum oẽs eius partes. Cõfert bolus cõtra emoptoicã paſſio
nem ideſt fluxum ſanguinis per os ſumatur aqua ordei in
qua ſit diſſolutum gummi arabicum uel dragantum cum
bolo armeno.et prodeſt idem contra diſſinteriam cum ſuc
co plantaginis amminiſtrando . Vel fiat emplaſtrum ſuper
inteſtina cum albumine oui et boli armeni et emine plan-
taginis. Et contra fluxum ſanguinis ex naribus miſceatur
bolus cum ſucco ſanguinarie ex ĩpõatur naribus et cõfert

Capi.lxiiii.

Eruſa frigida eſt & ſicca in ſecundo gradu . eſt flos
c plumbi.Habet uirtutem mundificandi:extenuandi
ſuper fluitatem & extergendi. Aqua reſolutionis ce
ruſe & amidi mundificat faciem mulieres ea utuntur.Et ce
ruſa ualet ad creandam bonam carnem in uulneribus &
ad ſananda uulnera.& qui ceruſam faciunt ſæpius incurrũt
apolexiam.epilentiam.paraliſim. arteticam propter maliti
am uaporum plumbi.

Capi.lxv.

Alxuiua calida eſt & ſicca in ſecundo gradu.Mixta
c cum ſepo & oleo uidelicet ad putrida apoſtemata.
& uirtus calcis eſt inflatiua . mordicatiua aduſtiua
cauteriſatiua.ſed ſi miſcetur cum axungia aut oleo fit matu
ratiua.& oportet ꝙ ſit noua uiua quam nõ tetigit aqua &
eſt fortior q̃ illa quam tetigit aqua. & quando lauatur calx
fit ſine mordicatione.Pandecta.

Capi.lxvi.

Orallus rubeus & albus frigidus eſt & ſiccus in ſecũ
c do gradu.Eſt autem eligendus rubeus groſſus &
clarus & quantoplus accedit rubedinem tanto me
lior qui nulla habet foramina uel pauca. Albus ſimiliter eli
gendus quanto albior tanto melior: qui etiam non ſit per-
foratus foraminibus. Virtutem habet confortandi.depurã
di conſtringendi. Virtutem habet occultam contra epilen
tiam.Contra fluxum ſanguinis narium imponatur puluis
coralli rubei cum ſucco ſanguinarie naribus & confert.&
puluis eius in ouo ſorbili ualet contra diſſinteriam. uel da
tur cum aqua plantaginis.Et contra emoptoicam paſſionẽ
ideſt ſputum ſanguineum fiant pillule ex duabus partibus
pulueris coralli rubei & una parte draganti cum aqua or-
dei miſcendo & fiant pillule quæ tenentur in ore & traſglu
tiat poſt reſolutionem earum.

Capi.lxvii.

e Mantites frigidæ & ſiccæ eſt complexiōis eſt lapis. Habet uirtutem cōſtringendi fluxum ſanguinis in teſtinorum. Fiat emplaſtrum ex puluere emātitis & albumine oui & oleo roſarum & aceto & applicetur ſuper inteſtina. Idem ualet cōtra fluxum mēſtruorum cum aqua uel ſucco plantaginis. Idem ualet contra fluxum ſanguinis narium cum ſucco ſanguinarie naribus imponendo. & fiāt pillule ex puluere emantitis & gummi arabici & draganti cum aqua roſarum conficiantur & teneantur pillule in ore ſub lingua & tranſglutiat tranſſolutas.

Capi.lxviii.

l Itargirum temporate frigidum eſt & ſiccum ſecundum quoſdam frigidum & ſiccum in quarto. Et litargirum eſt duplex. quoddam dicitur ſpuma auri & quoddam dicitur ſpuma argenti. Virtutem habet conſolidandi depurandi conſtringendi. puluis litargiri uulneribus impoſitus ſaniem conſumit & ulcera conſolidat. Valet contra ſcabiem præcipue cum ſit ex flegmate ſalſo ſumatur litargirum buliatur cum oleo nucum & parum aceti & inde liniantur loca ſcabioſa. Et confert etiam litargirum contra ulcerationem uirge. puluis eius applicatus ulceri prius cum aqua aluminis mundificetur. Confert etiam cōtra pānum oculorum cum aqua roſarum fiat colirium. Et ad faciem depurandā fiat unguentum ex axunge galline cum puluere litargiri & oleo roſarum miſcendo.

Capi.lxix.

l Apis lazuli frigidus eſt & ſiccus ſimiliter lapis armenus ſed eorum exceſſus non eſt determinatus ab autoribus. Eſt autem lapis lazuli eligendus qui multum aſſimiliatur colori cœleſti. purgat principaliter melancoliam. Valet lapis lazuli contra uicium ſplenis & emoroidarum. Detur cum uino decoctionis ſene & ſeminis feniculi. ualet contra cordiacam paſſionem. detur cum ſucco borraginis & puluere oſſis de corde cerui. Et ut breuiter dicam. ualet contra omnes paſſiones factas de malancolia.

Capi.lxx.

m Erili ſiue margarithe frigidæ ſunt & ſiccæ. lapis qui in quibuſdam piſcibus reperitur. eligende ſub albe. & clare & lucide. Virtutem habent confortandi. cōtra ſincopim & debilitatem ex medicina uel fluxu uentris uel ſanguinis & contra cordiacam paſſionem & in febribus detur puluis margaritharum cum zucaro roſarum.

Capi.lxxi.

ſ Vlphur calidum eſt & ſiccum in quarto. Eſt aliud ſulphur uiuum quod ex terra ſulphurea producitur aliud eſt mortuum quod artificioſe præparatur. Et iſtud non eſt tantæ efficatiæ. Eſt autem eligendum quod uiride eſt. Virtutem habet diſſoluendi cōſumendi. Vnguētum factum ex puluere ſulphuris & ellebor albi & oleo lini & cera multum confert contra paraliſim arteticam podagram & epilenticam &c. Valet etiam contra aſma inueteratum detur. ʒ. ʒ. in ouo ſorbili.

Capi.lxxii.

ſ Al calidum eſt et ſiccum. Ex ſale et aceto et oleo in aqua reſolutis poteſt prouocari uomitus dictus in ore immiſſus uel penna. ad dolorem ex uentoſitate fiat ſatellatio ex ſale torrefacto et calefacto et ſuperponatur loco patienti. et ex ſale et melle ſi ſuppoſitorium ad uētris conſtipationem.

Capi.lxxiii.

t Artarus calidus et ſiccus in quarto. Quod de uino puriore exiſtit melius eſt. et fit ex tartaro et litargiro et oleo nucum et parum aceti cōmixtio ad ignē in modum unguenti quod cōfert ad malas ſpecies ſcabiei. et puluis tartari in cibis datus pinguedinem conſumit et extenuatur. puluis etiam eius ſcilicet. ʒ. 2. datus cum melle roſarum uel conſeruat roſarum uel alio conſimili ducit ad. 5. uel. 6. aſellas puluere maſticis addito.

Capi.lxxiiii.

t Vthia eſt infrigidatiua ſtiptica replet ulcera carne et conglutinat et eſt deſiccatiua. Et tuthia præparatur quando pluries extinguitur in aqua roſarum tunc

ingreditur colliria oculorum.Et uirtus tuthiæ ablutæ multum confert oculis fluentibus & ab plures alias egritudines oculorum.Et puluis tuthiæ diſiccat ulcera uirge & humiditates ibidem conſumit.Pandecta.

Capi.lxxv.

u Itriolum eſt minorale eſt aduſtiue conſtrictiue uirtutis calidum eſt & ſiccum in quarto.& quando ſumitur ex eo in potu.3.ʒ.cum ydro melle expellit lūbricos.Et quando ſumitur in potu.3.1. aufert nocumētum fungorum faciens euomere. Et puluis eius immiſſus in nares conſtringit ſanguinem fluentem ex eis & mūdificat ulcera narium.Et puluis eius poſitus in aures occidit uermes earum.Pandecta.

Capi.lxxvi.

u Irideeris calidum & ſiccum carnem ſuperfluam cōſumit undecūq; naſcitur. præcipue in naribus cum melle mixtum.& mixtum cum aqua mellis fiſtulas curat & gingiuas putridas ſanat & canceratas carnes emēdat.Et mixtum cum ſale armonico . & terepentina & reſina in modum unguenti leproſos curat.Pandecta.

¶ Septima particula de animalibus & ortis ab eis.

Capi.lxxvii.

a Neta & anſer. Anas eſt calidor omnibus auibus domeſticis . dicunt quidam ipſa calefacit infrigidatū & facit calefactum poſſidere febrem. Eius pinguedo eſt maxima dolorem ſedando & eſt melior pinguedinibus auiū.& caro eius eſt grauis digeſtionis & auget ſperma.& eius pinguedo clarificat colorem.& eius caro impinguat & clarificat uocem & caro anſeris eſt grauis & tardatur in ſtomacho.ſed leuius & melius quod eſt in ipſa ſunt ale.Cum autem caro digeretur harum auium eſt nutribilior omnibus carnibus auium . augmentum efficit in coitu & multiplicat ſperma.Pandecta.

Capi.lxxviii.

b Os carnibus ſuis reficit & nutrit. Vnde nihil eſt in boue quod diuerſis uſibus utile non ſit . Vnde eius fimus ut dicit Plinius li.xxviii.capi.xi.Fimus bouis cū aceto iuuat contra dolorem articulorum ydropicis etiam ſingulare remedium eſt ſi inde ungantur ad ſolem conſumit enim humorem inter cutaneum. Eſt autem animal nō ſolum uſibus hominum neceſſarium ſed etiam ad plura alia quātum ad eorum cornua ut pelles ex quibus uaria fiunt. Bartholameus anglicus.

Capi.lxxix.

c Apra eſt uelociſſima in curſu : leuiſſima ī ſaltu:acutiſſima in aſpectu: dulciſſima in guſtu & ſaniſſima quo ad eſum : ſagaciſſima quo ad paſtum:nam uiſu guſtu & oleſactu diſcernit inter herbas & arborum ramuſculos quorum extremitates teneras comedit & depaſcit.Capre uiuunt per undecim annos : & frequentant coitum uſq; ad ſenectutem:& aliquando generant gemellos. Vrina etiam caprarum calefacta auribus inſtillata dolētes aures ſanat Bartholameus anglicus.

Capi.lxxx.

c Ancri fluuiales multum conueniunt in egritudinibus calidis:& quando comburuntur & fiant inde cineres qui miſceantur cum parum gentiane & bibitur cum uino eſt optimū medicamen contra morſum canis rabidi . Et talis cinis cancrorum mixtus cum melle ſciſſuris manuum & pedum & ani & excoriationi quæ fit a frigore & cancro & confert.Et quando coquuntur & potatur de iure confert ulceribus pulmonis.Serapio.

Capi.lxxxi.

c Olumba eſt auis manſueta hominum frequentiā conſortium diligens quam antiqui autem ueneriam nuncupabant:eo ꝙ frequentat nidos & oſculo & amore concipit & ueneri multum uacat ideo columba dicitur quaſi colens lumbos.Sanguinem medicinalem habet ſanguis eius ſub dextera ala extractus & ſanguis calidus oculis impoſitus inſtillatus dolorem mitigat & obtal

miam ſanat oculorum. Caro columbarum dura eſt ad digerendum & uiſcoſa: unde groſſum dat nutrimento ſed quando uolare incipiunt ratione motus ſunt melioris digeſtionis: quanto autem uetuſtior tāto durior & peior ad digerendum.

Capi.lxxxii.

c Aſtor animal ē cōmorans cum piſcibus ſub aquis & graditur ſub terris: & dicitur caſtor a caſtrando. Nam eorum teſticuli medicine ſunt apti: cum ſenſerit maiorem ipſe ſe caſtrat & morſibus ſua uirilia amputat. Caſtorium uirtutem habet diſſoluendi conſumendi & attenuandi loca neruoſa maxime confortandi: unde ualet epilenticis & contra frigidas paſſiones capitis & paraliſim linguæ ſoluit & loquelam reddit ſubito ablatam ſi ſub lingua reſoluatur. Et ualet contra uniuerſalem corporis paraliſim ſi decoctum cum uino fuerit & ruta & ſaluia in potu ſæpius ſumatur.

Capi.lxxxiii.

c Eruus eſt animal diutiſſime uiuens plus q̄ centum annis. Et eſt animal fel non habēs niſi in inteſtinis ideo habet inteſtina amara & fœtida: ut dicit Ariſtoteles & Auicēna. Item ſanguis cerui & leporis nūquam coagulatur: & oſſa inueniuntur in eorum cordibus conferunt ad multas paſſiones notanter cordiales & in nobilibus confectionibus amminiſtrentur. Dicitur ꝙ lapis quidam reperitur in ceruis qui miro modo dicitur iuuare mulieres quando ſunt prægnantes. Bartholameus anglicus.

Capi.lxxxiiii.

e Dus ab edendo dictus. Paruus enim eſt & pinguis & iocundi ſaporis: ut dicit Iſidorus. li. xii. & ē temperate complexionis: unde melior & digeſtioni cōpetentior maxime ſi eſt maſculus unde eius caro bene nutrit & ſanguinem bonum gignit: ideo carnes eduline maxime cōueniunt humanæ naturæ maxime hiis qui delicoſe uiuūt. Et pelles edorum ſanant morſus uenenoſos ſi calidæ deſuper ponantur: & aduſtio pilorum odore fugat ſerpentes.

Capi.lxxxv.

l Epus dicitur habere utrūq; ſextum ideo multi putarunt leporem gigni & gignere ſine mare: ut Plinius. Sunt autem lepores animalia ita fœcunda ꝙ uno fœtu naſcente ſtatim altero fœto uterus grauidatur: unde utile eſt animal quo ad eſum cum fuerit iuuenis. Nā eius coagulum ualet contra uenenum: reſtringit uētris fluxum: ſanguis eius mitigat dolorem oculorum: & quanto coagulum eius eſt ueterius tanto melius. Bartholameus anglicus.

Capi.lxxxvi.

p Orcus naſcit̃ dentatus & multis infirmitatibus ſubiacet: & quando infirmatur obliquum tenet caput & in luto plus iacet in dextro latere q̄ in leuo. Et meliores ſunt filii qui naſcūtur in hyeme & peiores in eſtate. Eſt autem animal in mundum & guloſum auide deuorans quodlibet fœtidum & in mundum: ideo caro eius licet ſit facilis digeſtionis tamen ex ea multum comeſta plures inde generantur ſuperfluitates flegmatice putrefactioni abiles & impinguatur porcus uel ſus inquiete & ſeptima pars ſui cibi conuertitur in pilos & in ſanguinem & in lac dicit Ariſtoteles libro. vii.

Capi.lxxxvii.

u Itulus ſtatim quando naſcitur a uirtute propria ad querendum matris ubera erigitur & ſtatim reficitur matris uberibus. Naſcitur ei ſicut & equo in fronte puſtula quædam nigra quam magi aſſerunt incenſiuum fore amoris hac puſtulam ſtatim mater amputat nec admittit ad ubera niſi prædictum uirus auferat. Et ſunt boni nutrimenti & facilis digeſtionis & multum uehetare habent.

Capi.lxxxviii.

u Vlpis eſt animal multum doloſum: quando enim canes inſequuntur eum caudam inter crura recolligit: & quando uidet ſe non poſſe euadere in cauda recolligit urinam quam ſuper canes inſequentes ipſum proiicit & diffundit: cuius fœtorem canes abhorentes aliquantulum ei cedunt. Adeps enim eius & medulla multū

dicuntur ualere contra neruorum cōtractionem. Sanguis
eius dicitur diureticus unde multum ualere creditur ad la
pidem renum & ueſicę:ut dicit Plinius libro.xxviii. Et di-
citur Plinius ibidem ꝙ ſi quis linguam uulpis habuerit in
annulo talis non patietur caliginem oculorum Barthola-
meus anglicus.

Capi.lxxxix.

Vtirum accipitur ex lacte uaccarum caprarū & oui
b um. Et butirum reſoluit & maturat:& propter hāc
cauſam amminiſtrati apoſtematibus quæ fiūt ſub
aure quādo uolumus ea mollificare & maturare. Et ualet
in tumoribus gingiuarum infantium eas liniētes cum bu
tiro quando uolumus ꝙ dentes cito oriantur & ſine dolo
re & confert aliis apoſtematibus oris. Et miſcetur etiam
cum emplaſtris conferentibus ad dolorem lumborum &
aliorum membrorum. Et quando ſumitur butirum mix-
tum cum melle iuuamētum magnum ſpuentibus ſaniem
ex apoſtemate pulmonis confert:& ſimiliter ualet in pleu-
reſi:& ualet etiam ſine melle ad excreandum ſaniem ab in
tra & ab extra amminiſtrando. Serapio.

Capi.xc.

Oagulum eſt ſubſtantia lactis in ſtomacho coagu
c lata. Et omne coagulum eſt ſubtiliatium: reſolu-
tiuum & ſiccum:& coagulum leporis in omnibus
hys qualitatibus eſt fortius. Confert in fluxibus uentris &
menſtruorum & debilitati uirtutis retentiuę quādo datur
in modum caſtaneæ in potu uini:& datur contra ſanguinē
coagulatum:& quando mulier facit ſibi peſſarium cum eo
& butiro poſt mundificationem menſtruorum cōfert im
pregnationi. Et quando ſumitur ex eo in potu prohibet
impregnationem.

Capi.xci.

Aſeus a carēdo dictus q ſeparaẗ ab aquoſa ſubſtan
c tia lactis qua caret. Et autem caſeus ſex lactis frigi
da & groſſa & ad dirigendū dura: & magis attinet
ſtipticitati q̄ laxationi:& eſt grauis ſtomacho & epati & ſple

ni maxime ſi illa loca fuerint opilationibus præparata &
calculum in renibus impregnat. Ideo dicit conſtantinus
ꝙ omnis caſeus uniuerſaliter eſt malus: tamen caſeus qui
lacti eſt uicinus minus eſt nociuus: & caſeus nimis ſalſus
nimis eſt deſiccatiuus & ſtomacho nociuus & carens ſale
magis eſt nutritiuus & corporis humectatiuus: ſtomacho
tamen eſt nociuus & defacili in fumoſitates reſolutiuus ſi
ſtomachus fuerit calidus ſi uero fuerit frigidus in acetoſi-
tatem defacili eſt conuerſiuus. Et uetus caſeus omnino nō
ualet quia ualde exiccatiuus & dure digeſtionis. Barthola
meus anglicus.

Capi.xcii.

Era ē fex mellis. Eſt enim cera multis uſibus neceſ-
c ſaria. Valet enim in medicinis in cōfectionibus ua
riis & unguentis. Nam uirtutem habet calefactiuā
reſolutiuā:aperitiuā:maturatiuā:attractiuā:euaporatiuā &
cōſumptiuā. Cera quāto recentior tāto odorabilior:ducti
bilior & purior ad diuerſaꝝ īpreſſionum & figuraꝝ ſuſce
ptionū aptior. Bartholameus anglicus de proprietatibus
rerum.

Capi.xciii.

Ac eſt liquor dulcis & candidus in mamillis per
l actionem caloris in ſanguine generatus. Eadem
eſt enim materia menſtrui ſanguinis & lactis:& iō
natura creat lac propter cibum nati quo cibatur extra: nō
ergo debet eſſe lac ante tempus partus nec poſt multum
niſi accedat cōtra naturam:& lac dulce eſt magis ſapidum
uicinum ſanguini in ipſum defacili conuerſiuum: & ideo
laudabile eſt ipſius nutrimentum. Eſt autem compoſita ex
tribus ſubſtantiis in uirtute ſcilicet ex ſeroſitate quæ ē ſub
tiliatiua & acuta:& ex caſeali ſubſtātia quæ eſt groſſa ideo
opilatiua:& butiroſa & unctuoſa quæ ē mollificatiua. Vn
de ſerum eſt de opilatiuum & groſſorum humorum inſci-
ſiuum & uētris ſolutiuum præcipue ſerum caprinum. Bar
tho.angli.

Capi.xciiii.

El eſt liquor dulciſſimus a materia puriſſima ſoler
m tia apium generatus. Vnde mellis dulcedo cæteris
eſt magis calida: ſed minus humida: & iudicatur
mel calidum & ſiccum in ſecundo gradu:eſt mundificatiū

lauatiuū & ſubtiliatiuum & ſuo calore groſſorum humorum in corpore inſciſiuum & humorum putridorum expulſiuum & amaritudinis temperatiuum:ideo ponitur in medicinis ad conſeruandum medicinas mixtas cū eo. Et mel crudum non bene deſpumātum ualde eſt uentoſum & inflatiuum rugitus in uentre generatiuum:in malos humores faciliter cōuerſiuum ſplenis & epatis uiſcoſitate ſua opilatiuum:colere inflammatiuum: yliacis & colicis nociuum.Serapio.Pandecta.

Capi.xcv.

Podium frigidum in tertio:ſiccum in primo. Spōdium eſt os elephantis habens medullam & comburitur ſed oſſa dentium non comburuntur:unde illud ſpondium eligendum eſt quod ſubpallidum eſt nimis leue habens tamen quaſdam partes ſubnigras nō multum tñ efficatiæ. Confert in diſſintaria & cōtra emoptoicā paſſionem. Datus puluis eius cum aqua plātaginis uel ſucco eius. El puluis ſpodii naribus īflatus ſanguinem nariū ſiſtit.Platearius.

Capi.xcvi.

Apo calidæ & ſiccæ cōplexionis. Valet contra conbuſtionem ex aqua uel ex igne & mox debet apponi membro leſo & ibi morari per tres uel quattuor horas. Cōfert etiam ad ſcabiem cum ungitur locus ſcabioſis cum eo. Et dealbat ſapo carnem inde lotam. Valet etiam ut inde fiant ſuppoſitoria deſuper ſpergantur pulueres de eſula & prouocabunt aſſellationem.

F I N I S

Finiūt Liber uocat̃ Herbolariū de uirtutibus herbaꝝ.

Impreſſum Venetiis per Simonem Papienſem dictum Biuilaquam Anno Domini Ieſu Chriſti.1499.die.xiiii.Decēbris.

A a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u x

Omnes ſunt quaterni exceptis A qui eſt duernus.

UNIVERSIDAD
BIBLIOTECA